

**Nota van beantwoording zienswijzen Omgevingsvergunning voor het project
"aanleggen en exploitatie van een drietal windturbines in de gemeente Sittard-
Geleen" op de locatie Industrieweg ongenummerd, Trierveldweg
ongenummerd en Halve Maanweg ongenummerd te Born.**

Ingekomen Zienswijzen Windpark Holtum Noord.

1. , Holtum d.d. 22 mei, digitaal.
2. , Holtum, d.d. 22 mei, ingekomen 26 mei 2020
3. , Holtum, d.d. 24 mei, ingekomen 26 mei 2020.
4. , Holtum, d.d. 24 mei, ingekomen 27 mei 2020.
5. , Roosteren, d.d. 23 mei 2020, ontvangen 25 mei digitaal.
6. , Holtum, d.d. 7 juni, ingekomen 9 juni 2020.
7. , Holtum, d.d. 8 juni, ingekomen 9 juni 2020.
9. , Holtum d.d. 5 juni 2020, ingekomen 9 juni 2020.
10. ,Susteren, d.d. 7 juni, ingekomen 9 juni 2020.
11. , d.d. 13 juni, ingekomen 18 juni 2020.
13. , Illikhoven d.d. 15 juni, ingekomen 19 juni 2020.
14. , Buchten d.d. 5 juni, ingekomen 19 juni 2020
15. , Roosteren, d.d. 21 juni, ontvangen 21 juni (digitaal).
16. , Buchten d.d. 22 juni 2020, ontvangen 22 juni 2020 (digitaal).
17. , Roosteren, d.d. 22 juni, ontvangen 22 juni 2020 (digitaal)
18. , Buchten d.d. 25 juni ??, ontvangen 23 juni 2020.
19. , Schipperskerk, d.d. 17 juni, ontvangen 23 juni 2020.
20. , Holtum d.d. 21 juni, ingekomen 23 juni 2020.
21. , Holtum, d.d. 21 juni, ontvangen 23 juni 2020.
22. , Buchten, d.d. 23 juni, ontvangen 25 juni 2020.
23. , Obbicht, d.d. 25 juni, ingekomen 25 juni 2020.
24. , Buchten, d.d.23, juni, ingekomen 25 juni 2020.
25. , Roosteren, d.d. 24 juni, ingekomen 26 juni
26. , Holtum, d.d. 25 juni, (digitaal)
27. , Roosteren, d.d. 26 juni 2020 (digitaal)
28. , Nieuwstadt, d.d. 29 juni 2020 (digitaal).
29. , Buchten, d.d. 26 juni, ingekomen 29 juni 2020.
30. , Illikhoven, d.d. 24 juni, ingekomen 29 juni 2020.
31. , Roosteren, d.d. 25 juni, ingekomen 29 juni 2020
32. , BUCHTEN, d.d. 25 juni 2020, ingekomen 29 juni.
33. , Holtum, d.d. 21 juni, ingekomen 29 juni 2020
34. , Buchtend.d. 26 juni, ingekomen 29 juni 2020.
35. , Holtum, d.d. 26 juni, ingekomen 29 juni 2020
36. , Holtum, d.d. 28 juni (digitaal)
37. , Roosteren, d.d. 28 juni 2020 (digitaal)
38. , Roosteren, d.d. 28 juni 2020 (digitaal).
39. , Schipperskerk, d.d. 29 juni 2020 (digitaal)
40. , Papenhoven d.d. 21 juni 2020 (digitaal).
41. , Papenhoven, d.d. 29 juni 2020 (digitaal).

Achmea Rechtsbijstand namens:

42. Holtum;
43. Papenhoven;
44. Holtum;
45. Buchten;
46. , Roosteren;
47. , Roosteren, d.d. 26 juni, ingekomen 30 juni 2020.

48. Achmea Rechtsbijstand namens , Born, d.d. 26 juni, ingekomen 30 juni 2020.

49. Achmea Rechtsbijstand, namens de heer , Roosteren, d.d. 26 juni, ingekomen 1 juli 2020.

50. , Buchten, d.d. 26 juni , ingekomen 29 juni 2020.

55 tot en met 68. , d.d. 26 juni, ingekomen 29 juni 2020.

69. , Papenhoven en Illikhoven , Roosteren, d.d. 27 juni, ingekomen 30 juni 2020.

70. , Papenhoven d.d. 26 juni, ingekomen 30 juni 2020.

71. , Roosteren, d.d. 30 juni 2020 (digitaal).

72. , Born d.d. 30 juni 2020 (digitaal).

73. , Buchten d.d. 30 juni 2020 (digitaal)

74. , Holtum, d.d. 30 juni 2020 (digitaal).

75. , Roosteren d.d. 30 juni 2020 (digitaal).

76. , Holtum d.d. 30 juni 2020 (digitaal)

77. , Buchten d.d. 29 juni, ingekomen 30 juni 2020.

78. , Roosteren, d.d. 30 juni 2020 (digitaal).

79. , Buchten d.d. 24 juni, ingekomen 30 juni 2020

80. , Holtum d.d. 28 juni, ingekomen 30 juni 2020.

81. , Buchten d.d. 26 juni, ingekomen 30 juni 2020

82. , Roosteren d.d. 29 juni 2020 (digitaal).

83. , Buchten d.d. 27 juni, ingekomen 30 juni 2020.

84. , Holtum d.d. 27 juni, ingekomen 30 juni 2020.

DOKK Advocaten te Amsterdam, namens:

85. , Buchten

86. , Holtum

87. , Holtum

88. , Holtum

89. , Roosteren

90. , Holtum

d.d. 30 juni 2020, ingekomen per fax op 30 juni 2020.

91. , Holtum

92. , Roosteren d.d. 29 juni, ingekomen 30 juni 2020

93. , Buchten d.d. 29 juni, ingekomen 30 juni 2020.

Bedrijven:

1. , Sittard, d.d. 2 juni 2020, ingekomen 10 juni 2020 (werknemer Enerco)

2. , Buchten, d.d. 27 mei, ingekomen 10 juni 2020.

3. Aelmans Ruimte, Omgeving & Milieu BV, namens , Born.

4. , Landgraaf, namens Euregio Recycling BV, , Born, d.d. 30 juni 2020 (digitaal).

5. , Reeuwijk, namens Barge Terminal Born, Industrieweg Born, d.d. 30 juni 2020 (digitaal).

DOKK Advocaten, namens:

6. Katoen Natie te Elslo en namens

7. Langen Holding BV Elsloo

d.d. 30 juni, ingekomen per fax op 30 juni 2020.

Reactie op hoofdlijnen

Alle ontvangen zienswijzen zijn individueel beantwoord in hoofdstuk 3.

Enkele onderwerpen worden in de zienswijzen herhaaldelijk naar voren gebracht. Voor deze onderwerpen is in hoofdstuk 1 een algemene toelichting en in hoofdstuk 2 een reactie op hoofdlijnen opgenomen.

Hoofdstuk 1 Algemeen

1.1.1 Nut en noodzaak

Om de wereldwijde afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen en de uitstoot van CO₂ te beperken is de realisatie van windparken belangrijk. Zowel op mondiaal (VN-klimaatverdrag, Kyotoprotocol, Klimaatakkoord Parijs) als op Europees niveau is het belang van het terugdringen van CO₂-uitstoot erkend. In de Europese richtlijn ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (Richtlijn 2009/28/EG) is opgenomen dat 14% van het totale energieverbruik in Nederland in 2020 duurzaam moet worden opgewekt.

Nederland

In 2013 hebben ruim 40 organisaties zich verbonden aan het nationaal Energieakkoord voor duurzame groei (hierna: Energieakkoord). In dit Energieakkoord is vastgelegd dat in 2020 14% van alle energie duurzaam opgewekt moet worden. En per 2023 dient 16% van het totale bruto eindverbruik afkomstig te zijn uit duurzame energiebronnen. Specifiek is er met de twaalf provincies afgesproken dat in 2020 6.000 MW opgewekt zal worden door windenergie op land. Ten aanzien van wind op zee moet er een opschaling plaatsvinden van 4.450 MW operationeel vermogen in 2023.

Taakstelling

Om de doelstelling uit het nationaal Energieakkoord uit te werken, is in 2014 de Structuurvisie Windenergie op Land vastgesteld. In deze structuurvisie hebben het Rijk en de twaalf provincies een akkoord gesloten over het realiseren van de 6.000 MW door windenergie op land in 2020. Er wordt in de visie aangegeven op welke manier dit mogelijk is en wie verantwoordelijk is voor het aanwijzen van de ruimte voor deze windturbines. De bijdrage van de provincie Limburg bedraagt 95,5 MW. Dit wordt hierna de Limburgse taakstelling genoemd. In de jaarlijkse Monitor wind op land wordt de voortgang van de afspraken bijgehouden.

Actueel overzicht aantallen megawatts

In de provincie Limburg is 12,3 MW windenergie operationeel.

Daarnaast is voor iets meer dan 103,8 MW het ruimtelijk plan onherroepelijk en is er nog voor ongeveer 18 MW aan locaties in procedure. Dit houdt in dat er gewerkt wordt aan het wijzigen van een bestemmingsplan of beheersverordening, het opstellen van een inpassingsplan of dat de procedure rondom vergunningverlening is gestart. Windpark Holtum Noord valt in de laatste categorie en zal voor circa 9 MW bijdragen aan de Limburgse taakstelling. Voor het tijdig behalen van de taakstelling van 95,5 MW in 2020 en de doelstelling van energieneutraliteit in 2050 is de realisatie van Windpark Holtum Noord van groot belang.

1.1.1. Alternatieven

Alle vormen van duurzame energie zijn nodig om de Europese en nationale doelstellingen van 14% duurzame energie in 2020 en 16% in 2023 te behalen. Het nationale Energieakkoord noemt niet uitputtend: wind op land, wind op zee, bio-energie en zonne-energie. Hoewel er naast windenergie ook andere mogelijkheden zijn om hernieuwbare energie op te wekken, zijn de megawatts van de Limburgse taakstelling voor wind op land niet inwisselbaar voor andere vormen van alternatieve energie. Het betreft hier een specifieke doelstelling voor dit type energievoorziening. Naast deze specifieke doelstelling zullen ook andere alternatieve energievormen noodzakelijk zijn om te kunnen voldoen aan de (inter)nationale energiedoelstellingen. Voorbeelden hiervan zijn wind op zee en zonne-

energie. Bovendien zijn de aantallen megawatts niet uitwisselbaar tussen de verschillende provincies. Iedere provincie neemt een deel voor haar rekening. Voor Limburg is dat deel 95,5 MW. De omvang van de taakstelling verschilt per provincie. De windrijke provincies (zoals Zeeland en Flevoland) hebben een hogere taakstelling dan minder windrijke provincies (zoals Limburg).

1.2. Beleid en locatiekeuze Windpark Holtum Noord

1.2.1 Provinciaal Omgevingsplan Limburg

Het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) is opgesteld in 2014 en schets het beleid van de provincie Limburg. De laatste consolidatie van de omgevingsvisie Limburg dateert van 15 december 2017. In de POL sluit de provincie zich aan bij de doelstellingen uit het Nationaal Energieakkoord van 14% hernieuwbare energie in 2020. Dit vraagt om een ingrijpende transitie die bestaat uit energiebesparing, toename van het aandeel duurzame (=hernieuwbare) energie en een flexibilisering van het netwerk.

De provincie wil dat deze transitie lokaal en regionaal opgepakt wordt en daarmee zo veel mogelijk bijdraagt aan de Limburgse economie. Voor deze grote uitdaging dienen alle mogelijkheden overwogen te worden, uiteindelijk zal een combinatie van verschillende energievormen nodig zijn. Voor windenergie zijn er wel doelstellingen vastgesteld. Deze komen voort uit afspraken tussen het IPO en het Rijk. Limburg is verantwoordelijk voor het realiseren van minimaal 95,5 MW opgesteld windvermogen in 2020. In 2016 was dit 17,5 MW; er valt dus nog veel te doen.

De provincie wil het maatschappelijke effect van windenergie maximaliseren door participatie van belanghebbenden in het planproces en de realisatie van windturbines. Burgers, grondeigenaren en ondernemers die nabij windturbines wonen of ondernemen zullen in staat worden gesteld om te profiteren van de opbrengsten. De gemeenten nemen het voortouw om te komen tot ruimtelijke plannen om de plaatsing van windturbines mogelijk te maken. De provincie heeft ook voorkeursgebieden voor windenergie aangewezen. Zij wil stimuleren dat nieuwe ontwikkelingen in de voorkeursgebieden plaatsvinden. De voorkeursgebieden bestaan onder andere uit:

grootschalige landschappen in de jonge Peelontginningen van Midden- en Noord-Limburg;
Grotere industrieterreinen en ontwikkelingsgebieden voor veehouderij en glastuinbouw;

Holtum-Noord is een groot industrieterrein en is daarom in het POL aangewezen als voorkeurslocatie.

1.2.2. Omgevingsvisie Sittard-Geleen (2016)

De gemeente Sittard-Geleen zet in op energiebesparing en opwek van duurzame energie om haar CO₂-uitstoot te verminderen. Sittard-Geleen gaat voor de zogenaamde 20/20/20 klimaatdoelstelling: in 2020 moet een energiebesparing van 20% en een aandeel van 20% duurzame energie in het verbruik gerealiseerd worden. Op lange termijn is totale energieneutraliteit de ambitie. Toen het omgevingsplan opgesteld is (2016) heeft de gemeente 3% energiebesparing gerealiseerd en werd 5% duurzaam opgewekt. De gemeente gaat uit van de realisatie van **Het Groene Net** en **windturbines op Holtum-Noord** om tot 16% duurzame energie te komen in 2020. Over hoe de resterende 4% opgewekt moet worden heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden. Ook voor de verdere toekomst wil de gemeente blijven inzetten op het zo snel mogelijk bereiken van volledige energieneutraliteit. Het is dus van belang dat de windturbines op Holtum Noord gerealiseerd worden, zodat de gemeente haar doelstellingen voor zover mogelijk kan halen.

1.3. Handhaving

1.3.1 Handhaving algemeen

De omgevingsvergunning bevat regels en voorschriften over de bouw en het in werking hebben van de windturbines. Naast deze regels die specifiek voor Windpark Holtum Noord gelden, stellen het Activiteitenbesluit milieubeheer en de Activiteitenregeling milieubeheer algemene regels voor windturbines. Het bevoegd gezag (in dit geval: het college van B&W) is verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van deze regels door de initiatiefnemer.. Zo nodig wordt handhavend opgetreden. Overigens kan een ieder het bevoegd gezag verzoeken om handhavend op te treden. Op dit verzoek volgt een besluit, waar ook bezwaar en beroep tegen openstaat.

1.3.2 Handhaving geluid

Artikel 3.14a, eerste lid van het Activiteitenbesluit milieubeheer bevat regels over de maximale geluidsbelasting van windturbines. Deze maximale geluidsbelasting betreft een jaargemiddelde, een zogenaemde Lden- en Lnight-norm. Het is daarom niet mogelijk om de geluidsbelasting op een woning direct door middel van immissiemetingen vast te stellen. Handhaving van de jaargemiddelde normen vindt plaats op basis van verplichte registraties van de windturbinedata. Het bevoegd gezag kan deze registraties opvragen. Op basis van de registraties is het mogelijk om de ontwikkeling van de jaargemiddelde geluidsnormen te monitoren.

1.3.3 Handhaving slagschaduw

Op grond van artikel 3.12, eerste lid van de Activiteitenregeling milieubeheer moeten de windturbines worden voorzien van een automatische stilstandvoorziening. Deze voorziening wordt dus zo geprogrammeerd dat de rotor automatisch wordt stilgezet op de momenten dat de (eveneens in dat artikel genoemde) stilstandregeling van toepassing is. Daarmee is gegarandeerd dat de stilstandregeling na leefbaar en handhaafbaar is.

1.4. Type Windturbine.

De fabricage van windturbines is sterk in ontwikkeling. Er komen steeds meer verschillende types op de markt. In de aanvraag omgevingsvergunning is door initiatiefnemer uitgegaan van een bandbreedte waarbij de ashoogte en rotordiameter het meest bepalend zijn. Het betreft de volgende bandbreedte:

- Bandbreedte ashoogte: minimaal 120 meter en maximaal 125 meter;
- Bandbreedte rotordiameter: minimaal 130 meter en maximaal 150 meter.

Het betreffen windturbines uit de vermogensklasse van 3 tot 4,2 MW. Aangezien een selectie of aanbesteding van het turbinetype dat zal worden toegepast voor het windpark nog niet heeft plaatsgevonden, is de omgevingsvergunning aangevraagd op basis van een referentiewindturbine. Voorafgaand aan de start van de bouw wordt een definitief turbinetype gekozen door vergunninghouder. Ten behoeve van een worst case benadering in de aan de ontwerp-omgevingsvergunning ten grondslag liggende onderzoeken, is voor diverse onderdelen van deze aanvraag een referentiewindturbine gehanteerd. Dit is de Vestas V150. De minimale en maximale (milieu)effecten voor mogelijke windturbines binnen de bandbreedte is onderzocht.

1.5. Communicatie

De gemeente heeft omwonenden en andere belangrijke spelers betrokken tijdens de procedure voor Windpark Holtum Noord. Hieronder is een overzicht opgenomen van de belangrijke communicatiemomenten:

- algemeen: de gemeente heeft gedurende de looptijd van het project een webpagina bijgehouden met informatie over het project <https://www.windparkholtumnoord.nl>.
- algemeen: de gemeente heeft op verschillende momenten een digitale nieuwsbrief verstuurd. Hierin werden belangstellenden geïnformeerd over de meest actuele stand van zaken;

Omgevingsdialoog Windpark Holtum Noord

- Inwoners van Holtum, Buchten, Aldenhof, Schipperskerk, Illikhoven, Visserweert, Roosteren (deels), Oud-Roosteren, Dieteren en Baakhoven en een aantal straten in Grevenbicht/Papenhoven zijn aanvang mei 2019 huis-aan-huis uitgenodigd voor een bijeenkomst over *specifieke thema's* binnen het project Windpark Holtum Noord.
- De deelnemers zijn in diverse sessies geïnformeerd over het proces en de onderzoeken, geluid, zicht/slagschaduw en veiligheid/natuur. De onderwerpen zijn inhoudelijk toegelicht door experts van onder meer ENGIE, RHDHV, de provincie en de gemeente. Tijdens de sessies stond de dialoog centraal. Ook waren er tijdens de hele avond 'infostands' waar mensen informatie konden halen en brengen over diverse thema's.
- Onderwerpen die hier onder meer aan bod kwamen zijn: planschade (gemeente), participatie/profijt (ENGIE) en gezondheid.
- Daarnaast is na gesprekken met de wijkplatforms, de dorpen in de omgeving, natuurorganisaties en een aantal bedrijven een start gemaakt met het vervolgproces.
- Belangrijk hierin is transparantie over de daadwerkelijke effecten. Hiervoor zijn de onderzoeksresultaten online gedeeld en vond op 23 mei 2019 de geschetste informatieavond plaats.
- Deze werd gevolgd door een ervaringsexkursie voor alle geïnteresseerden naar windpark Avantis op 22 juni 2019, waarbij ook vertegenwoordigers van uw raad aanwezig waren en een tweede windexcursie voor raadsleden en burgerraadsleden op 25 oktober 2019.
- Verder volgden gesprekken met de omgeving over onder meer financiële participatie en thema's die in het gebied aan de orde zijn in relatie tot het windpark.

Hoofdstuk 2 Reactie op hoofdlijnen

De nummers achter het nummer van het hoofdstuk komen overeen met het nummer van de inhoudsopgave, behorende bij de samenvatting van de zienswijzen.

2.1. Aantasting Woon- en leefklimaat

Verschillende indieners van zienswijzen maken zich zorgen over de kwaliteit van hun woon- en leefklimaat. De reden is dat de omgeving in de huidige situatie al belast wordt door met name het industrieterrein, het scheepvaartverkeer, het wegverkeer. Hoewel windturbines een belangrijke bijdrage leveren aan de gewenste transitie naar duurzame energie, hebben windturbines ook milieueffecten.

De omgevingsvergunningaanvraag bevat verschillende onderzoeken naar de effecten van het beoogde Windpark Holtum Noord. Hierbij is waar nodig en voor zover relevant rekening gehouden met de bestaande milieusituatie in de omgeving van het windpark. Voor het woon- en leefklimaat van omwonenden zijn met name de onderzoeken naar geluid, slagschaduw, externe veiligheid en landschap van belang.

2.1.1. Woon- en leefklimaat; Geluid/cumulatie

In het akoestisch onderzoek (Windpark Holtum Noord van 18 december 2019 ref: BF3268TPRP1912181139) is het geluid van de windturbines berekend voor een maximale (worst-case) variant van de windturbines. De effecten zijn getoetst aan de geluidsnormen die zijn opgenomen in artikel 3.14a lid 1 van het Activiteitenbesluit milieubeheer: 47 dB Lden en 41 dB Lnight.

Voor projectvoornemen blijkt dat zonder aanvullende maatregelen (ruim) aan de geluidsnormen kan worden voldaan. De geluidsbelasting als gevolg van de windturbines bedraagt (bij geluidsgevoelige objecten) in dat geval ten hoogste 47 dB Lden en 40 dB Lnight.

In paragraaf 4.5 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV (vanaf p. 15), paragraaf 5.3 uit de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV (vanaf p. 17) en paragraaf 4.2 van het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV (vanaf p. 8) is aandacht besteed aan gecumuleerde geluidbelasting.

Hieruit volgt dat de gecumuleerde geluidbelasting is bepaald conform bijlage 4 van de Activiteitenregeling milieubeheer, met dien verstande dat de bijdrage van het wegverkeer is gebaseerd op alle wegen, dus ook die zonder geluidzone.

Verder is scheepvaartgeluid meegenomen en berekend als industrielawaai.

Uit de beschouwing van de relatief nabij gelegen gevoelige bestemmingen blijkt dat de gecumuleerde geluidsbelasting ten opzichte van de referentiesituatie bij één woning (Illikhoven 1) met 5 dB(A) toeneemt.

Naar mate bestemmingen verder van windturbines zijn gelegen, neemt de toename duidelijk af.

Om de cumulatieve geluidhinder te (kunnen) beoordelen is gebruik gemaakt van de 'methode Miedema'. De resultaten laten zien dat de windturbines ter plaatse van de rekenpunten 01 (Keerweg 3), 09 (Illikhoven 93) en 10 (Illikhoven 1) een relevante invloed hebben op het akoestisch klimaat: hier is sprake van een verandering van 3 tot 5 dB.

Op de betreffende rekenpunten is daarnaast met name het gezoneerde industrieterrein van belang voor de cumulatieve geluidbelasting.

Voor de rekenpunten 09 en 10 in Illikhoven is sprake van een duidelijke verschuiving naar een andere classificering van de milieukwaliteit (van 'redelijk' naar 'matig').

Er is echter geen sprake van een slechte milieukwaliteit.

Bij de overige (bedrijfs)woningen is sprake van een toename van maximaal 1 dB.

Naast de milieukwaliteitsbeoordeling van cumulatief geluid is ook het aantal gehinderden bepaald.

De windturbines leiden tot een beperkte toename van het aantal geluidgehinderden in het gebied.

Wel neemt het aantal gehinderden in de hogere geluidsklassen toe. Deze aantallen worden lager bij een geluidbelasting door de windturbines die 1 of 2 dB lager is.

Met een reductie van 2 dB daalt daarnaast de absolute waarde van het windturbinegeluid op de gevel naar maximaal 45 dB voor alle maatgevende woningen. Er is sprake van een aanvaardbare geluidbelasting: de geluideffecten van het voorgenomen plan zijn beperkt en zeker passend binnen een goede ruimtelijke ordening.

Maatwerkvoorschrift geluid

De RUD-ZL heeft als onafhankelijk instituut op verzoek van de gemeente Sittard-Geleen het akoestisch onderzoek van RHDHV, dat onderdeel is van de vergunningaanvraag van ENGIE, beoordeeld. Ook heeft de RUD-ZL de notitie van Cauberg Huygen ten aanzien van het akoestische rapport van RHDHV beoordeeld. De conclusie van de RUD-ZL is dat de opmerkingen van Cauberg Huygen geen invloed hebben op de eindconclusie van het akoestische rapport van RHDHV. Daarnaast heeft het college een aanvullend maatwerkvoorschrift van 45 dB (Lden) op de dichtstbij gelegen woning op laten nemen in de vergunning. Voor realisatie (en de aankoop van) van de windturbines moet ENGIE een controleberekening overleggen, die aantoont dat de windturbines aan het maatwerkvoorschrift voldoen

De toenames van gecumuleerde geluidbelasting vinden met name plaats ter plaatse van woningen die in de bestaande situatie een “redelijk” of “matig” akoestisch klimaat hebben. Bij de woningen met “tamelijk slecht” of “slecht” akoestisch klimaat leiden de windturbines nauwelijks tot een toename van geluid.

2.1.2. Woon- en leefklimaat; Slagschaduw

Slagschaduw treedt met name op in de kernen Holtum en Illikhoven. De woningen in Buchten liggen buiten de slagschaduwcontour.

Hoewel voldaan kan worden aan de normering voor wat betreft hinder als gevolg van slagschaduw en er dus op dat vlak geen wettelijke belemmering is om medewerking aan het initiatief van Windpark Holtum Noord b.v. te onthouden, heeft de gemeente voor dit onderwerp bijzondere aandacht. Met de plaatsing van windturbines in de nabijheid van een bewoonde omgeving wordt daarmee immers een nog niet ter plaatse aanwezige vorm van hinder geïntroduceerd.

Ten behoeve van het windpark is onderzoek uitgevoerd naar de effecten van slagschaduw als gevolg van de ingebruikname van het windpark. De resultaten hiervan zijn neergelegd in paragraaf 4.2 van de toelichting bij de aanvraag ‘Windpark Holtum-Noord. Toelichting WP Holtum-Noord d.d. 24 januari 2020’ van Royal HaskoningDHV, paragraaf 4.8 van de ruimtelijke onderbouwing ‘Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020’ van Royal HaskoningDHV, paragraaf 5.7 uit de aanmeldnotitie ‘M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019’ van Royal HaskoningDHV, het rapport ‘Slagschaduw windpark Holtum-Noord. Slagschaduw WP Holtum-Noord d.d. 21 januari 2020’ van Royal Haskoning DHV (tevens bijlage 9 bij de ruimtelijke onderbouwing) en paragraaf 2.2.3 onder het kopje ‘Slagschaduw’, p. 20, van de ontwerp-omgevingsvergunning.

Hieruit volgt dat de slagschaduwnorm zonder automatische stilstandsvoorziening bij diverse woningen wordt overschreden. De hinder vanwege de optredende slagschaduw van de 3 windturbines wordt beperkt door een automatische stilstandsregeling. Deze automatische stilstandsvoorziening zorgt ervoor dat de windturbine afschakelt op de momenten dat deze slagschaduw boven de norm bij woningen kan veroorzaken en is verplicht op grond van de Activiteitenregeling. Hiermee wordt aan de eisen ten aanzien van slagschaduw voldaan (artikel 3.14, vierde lid, van het Activiteitenbesluit jo. artikel 3.12, eerste lid, van de Activiteitenregeling). Daarin is bepaald dat ten behoeve van het voorkomen of beperken van slagschaduw en lichtschildering de windturbine moet zijn voorzien van een automatische stilstandsvoorziening die de windturbine afschakelt indien slagschaduw optreedt ter plaatse van gevoelige objecten voorzover de afstand tussen de windturbine en de gevoelige objecten minder dan 12 maal de rotordiameter bedraagt en gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag slagschaduw kan optreden en voorzover zich in de door de slagschaduw getroffen uitwendige scheidingsconstructie van gevoelige gebouwen of woonwagens ramen bevinden. De afstand geldt van een punt op hoogte van de windturbine tot de gevel van het gevoelige object. De slagschaduw van de nieuwe windturbines mag de in artikel 3.12, eerste lid, van de Activiteitenregeling neergelegde norm

bij woningen van derden niet overschrijden. Dit is een voor de exploitant van het windpark rechtstreeks bindende norm die hem ertoe verplicht de nieuwe windturbines te voorzien van een automatische stilstandsvoorziening om ervoor te zorgen dat de wettelijk gestelde norm voor slagschaduw bij nabijgelegen woningen van derden niet wordt overschreden.

2.2. Gezondheidsrisico's

2.2.1. Laagfrequent geluid en normering

Er zijn in Nederland geen wettelijke normen voor laagfrequent geluid. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de geluidsterkte die windturbines bij lage frequentie opwekken niet zodanig groot is dat de gehoordrempel bij mensen wordt overschreden.

Piekgeluiden en laagfrequent geluid zijn verdisconteerd in de geluidsnormen van het Activiteitenbesluit milieubeheer. Het verdisconteren van soorten geluid in de norm wil zeggen dat piekgeluiden, hoge en lage tonen en laagfrequent geluid op de gevel van een woning hoorbaar mogen zijn tot 41 dB Lnight en 47 dB Lden. De staatssecretaris van het voormalige ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft in haar brief aan de Tweede Kamer van 31 maart 2014 bevestigd dat laagfrequent geluid is verdisconteerd in de geluidsnormen van het Activiteitenbesluit milieubeheer (Kamerstukken Tweede Kamer, 2013-2014, 33 612, nr. 22). Uit een recente uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State volgt dat de brief van de staatssecretaris bij de besluitvorming kan worden betrokken (AbRvS, 17 januari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:141).

Ook is in opdracht van het Agentschap NL een uitgebreid Literatuuronderzoek laagfrequent geluid windturbines (LBP Sight, in opdracht van het Agentschap NL, DENB 138006, september 2013) uitgevoerd dat als doel had om te bepalen of er aanwijzingen zijn dat laagfrequent geluid van windturbines negatieve effecten heeft op de gezondheid van omwonenden. Het onderzoek wijst uit dat laagfrequent geluid is meegenomen in het geluidsspectrum dat in Nederland standaard wordt onderzocht. De Nederlandse geluidsnormen geven een mate van bescherming tegen laagfrequent geluid die vergelijkbaar is met de buitenlandse (Deense en Duitse) normen. Een afzonderlijke toetsing voor laagfrequent geluid van windturbines is in het kader van de omgevingsvergunning voor Windpark Holtum Noord dan ook niet noodzakelijk.

2.2.2. Gezondheid

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat windturbinegeluid kan leiden tot hinder bij omwonenden. Deze hinder treedt over het algemeen op bij hogere geluidniveaus van de windturbines. Ook blijkt dat weerstand (emotionele spanning en angst voor overlast) tegen de ontwikkeling het gevoel van hinder door de windturbines kan vergroten. Er bestaat echter geen wetenschappelijk bewijs voor een directe relatie tussen het ervaren van hinder als gevolg van windturbines en de effecten op de gezondheid. Negatieve gezondheidseffecten zoals bijvoorbeeld een verhoogde bloeddruk, hartziekten en gehoorverlies zijn als gevolg van de windturbines dan ook niet wetenschappelijk aangetoond.

Voor de omgevingsvergunningaanvraag voor Windpark Holtum Noord zijn de milieueffecten in beeld gebracht. De gezondheid van omwonenden maakt daarmee impliciet deel uit van de verschillende onderzoeken. De normen die zijn opgesteld voor met name geluid en slagschaduw, hebben tot doel om mensen zoveel mogelijk te beschermen tegen onaanvaardbare hinder. Zo heeft de wetgever de geluidnormen mede gebaseerd op relaties tussen hinderbeleving en de blootstelling aan geluidniveaus die volgen uit wetenschappelijk onderzoek. Ook in een recente uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State zijn deze normen uitgebreid getoetst en akkoord bevonden (zie bijvoorbeeld AbRvS, 21 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:616).

Ten aanzien van **slagschaduw** merkt de gemeente op dat moderne windturbines doorgaans een grotere rotor hebben en langzamer draaien. Hierdoor ligt de frequentie van de slagschaduw nooit hoger dan 1 Hz. Bekend is dat frequenties tussen 2,5 Hz en 14 Hz als hinderlijk worden ervaren. Bovendien geldt dat de blootstellingsduur voor slagschaduw vanwege de geldende norm relatief beperkt is.

Uit de verschillende onderzoeken voor Windpark Holtum Noord volgt dat voldaan kan worden aan de relevante milieunormen. Dit neemt niet weg dat enige hinder niet is uit te sluiten. Hinder staat echter niet gelijk aan effecten op de gezondheid. Wel kunnen langdurige ergernis over de hinder van windturbines en het gevoel dat de kwaliteit van de leefomgeving is verminderd of zal verminderen negatieve gevolgen hebben voor het welzijn en de gezondheid. Dat is echter niet uniek voor windturbines, maar geldt ook voor andere stressoren (zoals wegverkeer en industrie).

Verder wordt hier nog gewezen op een recente publicatie van het RIVM en de GGD uit 2017 met de titel Health effects related to wind turbine sound uit 2017. Dit rapport bevat een overzicht van de conclusies van recente (nationale en internationale) wetenschappelijke onderzoeken met betrekking tot de gezondheidseffecten van het geluid van windturbines. Eén van de conclusies is dat er onvoldoende overtuigend wetenschappelijk bewijs is voor een directe relatie tussen gezondheidsrisico's en het geluid van windturbines. Uit het rapport volgt ook dat het bewijsmateriaal met betrekking tot het effect van windturbines op slaap niet overtuigend is. Slaapstoornissen blijken te zijn gerelateerd aan ergernis, maar er is geen duidelijke relatie met het niveau van het geluid van de windturbine. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State ziet geen aanleiding om aan de conclusies van het RIVM en de GGD te twijfelen (AbRvS 21 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:616).

Ook de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft recent een rapport gepubliceerd. Het bevat advieswaarden voor omgevingsgeluid. Het rapport is op 10 oktober 2018 verschenen onder de naam Environmental Noise Guidelines for the European Region. Voor windturbinegeluid is een advieswaarde van 45 dB Lden opgenomen. Deze waarde is 2 dB lager dan de Nederlandse geluidsnorm die is opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer. Deze is vastgesteld op 47 dB Lden voor windturbines (zie artikel 3.14a, lid 1, van het Activiteitenbesluit milieubeheer).

Het WHO-rapport maakt onderscheid tussen:

- strong recommendations; en
- conditional recommendations.

Bij een conditional recommendation is er minder zekerheid over de doeltreffendheid van de voorgestelde aanbeveling. De advieswaarde van 45 dB Lden voor windturbines is zo'n aanbeveling. Deze advieswaarde is niet ingegeven door bewijs voor gezondheidsrisico's, maar door (de beleving van) een hoge mate van hinder. De WHO geeft onder meer aan dat het bewijs voor gezondheidseffecten ten gevolge van windturbines (afgezien van de ervaren hinder) afwezig is of een lage tot zeer lage kwaliteit heeft.

Bij het bovenstaande is ook nog van belang dat het regelgevend bevoegd gezag (in dit geval de Nederlandse wetgever) zich bij de vaststelling van de geluidsnorm van 47 dB Lden bewust was van het feit dat de genormeerde geluidswaarde tot hinder leidt (9% ernstige hinder binnenshuis en 20% buitenshuis). De wetgever acht het vanwege het maatschappelijk belang van windenergie echter noodzakelijk om een bepaalde mate van hinder te accepteren. Volgens de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is het aan de wetgever om de verschillende belangen en de feiten en omstandigheden die bij de vaststelling van de geluidsnormen betrokken zijn tegen elkaar af te wegen. Zij ziet in de percentages ernstig gehinderden geen aanleiding voor het oordeel dat de wetgever niet in

redelijkheid tot de vaststelling van deze geluidsnormen voor windenergie heeft kunnen besluiten (AbRvS, 20 december 2017, ECLI:NL:RVS:2017:3504).

Met inachtneming van alle hiervoor weergegeven resultaten en conclusies aan de ene kant en het maatschappelijk belang van windenergie aan de andere kant is er door de gemeente op dit ogenblik voor gekozen om voor het project Windpark Holtum Noord in een maatwerkvoorschrift strengere geluidsnormen op te nemen dan nu in de regelgeving zijn opgenomen. Het aantal woningen waarbij sprake is van een geluidsbelasting hoger dan 45 dB Lden is relatief beperkt.

2.4 Waardedaling woning, aantasting woongenot, financiële compensatie

2.4.1 Krimp

Hoewel geen specifiek onderzoek is gedaan naar de gevolgen van het windpark voor eventuele bevolkingskrimp, is het niet aannemelijk dat het windpark zal leiden tot (bijvoorbeeld) een relevante afname van de werkgelegenheid of tot een relevante verslechtering van de sociaaleconomische situatie in het gebied. Het betreft een kleinschalig windpark, gelegen op een bedrijventerrein. Het belang van een goede ruimtelijke ordening eist niet dat het windpark leidt tot een vergroting van de werkgelegenheid of een verbetering van de sociaaleconomische situatie.

2.4.2 Planschade

De omgevingsvergunning voor Windpark Holtum Noord kan leiden tot inkomensderving of een vermindering van de waarde van een onroerende zaak, zoals een woning. Waardevermindering kan een gevolg zijn van een vermindering van het woon- en leefgenot of wanneer nieuwe planologische beperkingen worden gesteld aan het gebruik of aan de bouwmogelijkheden van het onroerend goed. Windpark Holtum Noord b.v. heeft aan RHDHV gevraagd om een planschaderisicoanalyse uit te voeren. In een planschaderisicoanalyse worden de planologische mogelijkheden van het bestaande regime (bestemmingsplan Bedrijventerreinen Born: Holtum Noord I&II en Sluisweg e.o.) vergeleken met de planologische mogelijkheden van het nieuwe regime (omgevingsvergunning voor Windpark Holtum Noord). Op basis hiervan kan een inschatting worden gemaakt van de mogelijke omvang van de planschade. Dit is van belang, omdat Windpark Holtum Noord verplicht is om de door de gemeente uit te keren tegemoetkomingen in de planschade, te vergoeden.

De omstandigheid dat een ontwikkeling die in het algemeen belang mogelijk wordt gemaakt negatieve gevolgen heeft voor bedrijven en omwonenden, betekent op zichzelf niet dat de keuze om aan deze nieuwe ontwikkeling medewerking te verlenen onredelijk moet worden geacht. Ter beoordeling staat of deze nieuwe ontwikkeling in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening en als gevolg van deze ontwikkeling geen onevenredige aantasting van individuele belangen, zoals van bedrijven en omwonenden, plaatsvindt. Bij het nemen van het (ontwerp)besluit houden wij rekening met de schade die derden kunnen ondervinden. De omvang van de schade hoeft evenwel niet beslissend te zijn voor het al dan niet doorgaan van het plan.

Voor het bepalen van de vraag of in een concreet geval sprake is van planschade, en zo ja, wat de omvang van de schade is en of deze voor tegemoetkoming in aanmerking komt, kent de Wet ruimtelijke ordening een aparte procedure (artikel 6.1 Wro). Partijen die menen in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming in planschade kunnen, nadat de omgevingsvergunning onherroepelijk is, een verzoek indienen bij de gemeente.

De uitvoering van het planvoornemen en de daarmee samenhangende kosten komen voor rekening van initiatiefnemer. De gemeente is met initiatiefnemer overeengekomen dat ten behoeve van de economische uitvoerbaarheid de daaruit voortvloeiende voor vergoeding in aanmerking komende planschade volledig gecompenseerd wordt. Daartoe is met initiatiefnemer een overeenkomst gesloten.

2.5 Horizonvervuiling/Landschappelijke inpassing

2.5.1 Voor de inpassing van windturbines in het landschap bestaan geen wettelijke normen. De beoogde locatie van het windpark ligt op een industrieterrein en er is daar ter plaatse geen bijzondere landschappelijke status (zoals waardevol open gebied) toegekend. Toch is een zorgvuldig ruimtelijk ontwerp van groot belang. In de ruimtelijke onderbouwing is in paragraaf 4.4 ingegaan op een kwalitatieve beschrijving van het landschap. Deze kwalitatieve beschrijving is mede gebaseerd op fotovisualisaties vanaf verschillende standpunten in de omgeving.

De gemeente is van mening dat de windturbines passen in de industriële omgeving van het bedrijventerrein. De windturbines symboliseren de transitie naar duurzame energie. Het voorgaande neemt niet weg dat de windturbines zich door maat en schaal onderscheiden van het omliggende landschap. Dat is echter inherent aan de realisatie van windparken. De hoogte van windturbines maakt het onmogelijk om windturbines onopvallend of onzichtbaar in het landschap te positioneren. Dit is overigens ook geen streven vanuit het landschapsbeleid.

2.7. Inspraak/draagvlak/belangenafweging

2.7.1. Draagvlak

Het ontbreken van draagvlak staat de juridische houdbaarheid van de verschillende besluiten niet in de weg. Uit de rechtspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State blijkt immers dat (het ontbreken van) draagvlak geen ruimtelijk relevant criterium is. Dit neemt niet weg dat de gemeente waarde hecht aan het creëren van draagvlak bij omwonenden van het windpark. De gemeente stuurt hier actief op door de mogelijkheid tot participatie als eis te stellen. De wijze waarop hier invulling aan wordt gegeven, is aan de initiatiefnemer. De gemeente beoordeelt slechts de inspanningen die de initiatiefnemer verricht.

De gemeente heeft in 2018 samen met de Provincie Limburg en initiatiefnemer een intentieovereenkomst getekend. Hierin hebben partijen het voornemen uitgesproken om op bedrijventerrein Holtum-Noord een klein windmolenpark te realiseren. Wij hechten er waarde aan om het proces ten behoeve van de realisatie van de windturbines zorgvuldig te doorlopen.

Een evenwichtige verdeling van lusten en lasten van een windpark levert een bijdrage aan het creëren van draagvlak en/of acceptatie van windenergie. De gemeente heeft de mogelijkheid tot participatie voor windturbines als randvoorwaarde te stellen. Participatie dient op het niveau van individuele projecten vorm en inhoud te krijgen

2.7.2 Integrale afweging

In de omliggende kernen is op sommige plekken in de bestaande situatie reeds sprake van een aanzienlijke milieubelasting. Dit is inherent aan de ligging nabij grote infrastructuur en industrie.

De komst van een windpark gaat gepaard met effecten op de omgeving. Uit de verschillende onderzoeken naar alle relevante (omgevings-)thema's blijkt dat kan worden voldaan aan alle

relevante wet- en regelgeving en beleid. De gemeente heeft de verschillende effecten zorgvuldig bekeken en afgewogen en staat daarbij voor een integrale afweging van alle betrokken belangen. Hoewel enige hinder als gevolg van het windpark niet is uit te sluiten, is de gemeente van oordeel dat de milieueffecten van het windpark niet leiden tot een onaanvaardbare situatie. De aanvullende milieueffecten van de windturbines van Windpark Holtum Noord (zoals bijvoorbeeld slagschaduw en (extra) geluidsdruk) zijn niet dusdanig ingrijpend dat niet langer sprake is van een goed woon- en leefklimaat. Het algemeen maatschappelijk belang van energietransitie naar meer duurzame vormen van energievoorziening brengt bovendien met zich mee dat enige hinder acceptabel moet worden geacht. Vanuit het oogpunt van ruimtelijke ordening is sprake van een aanvaardbare ruimtelijke ontwikkeling en ziet de gemeente geen noodzaak om strengere voorschriften op te nemen in de omgevingsvergunning. Bij elkaar wordt geconcludeerd dat medewerking kan worden verleend aan het voornemen van Windpark Holtum Noord b.v. tot de bouw van een windpark op de beoogde locatie.

2.10 Veiligheid

De windturbines worden voorzien van een automatisch ijzeldetectiesysteem, die de windturbines stil zet wanneer de klimatologische omstandigheden (temperatuur, luchtvochtigheid, windsnelheid) zodanig zijn dat ijzel kan optreden. De windturbines worden dan preventief automatisch stilgezet zodat er geen ijzel vorming of aangroei plaatsvindt als gevolg van draaiende wieken.

In de omgevingsvergunning is de voorwaarde opgenomen dat de windturbines moeten zijn voorzien van een toereikend ijsdetectiesysteem om ijsafzetting te voorkomen.

2.11 Profijt omgeving

2.11.1 Participatie

Windpark Holtum Noord b.v. verricht verschillende inspanningen op het gebied van participatie. De aanpak bestaat uit verschillende onderdelen:

- het voeren van een dialoog met de omgeving;
- het instellen van een omgevingsfonds;
- het mogelijk maken van financiële participatie met behulp van het aanbieden van een lening met een aantrekkelijk en stabiel rendement en een lage instap;
- het mogelijk maken van afname van groene stroom via aantrekkelijke tarieven in het kader van ENGIE Opgewekt (dit zal gaan plaats vinden zodra zeker is dat het windpark gerealiseerd kan worden).

Dialoog met de omgeving

De dialoog met de omgeving kent een brede context en bestaat onder meer uit:

- het verzorgen van presentaties en het aangaan van gesprekken op een verscheidenheid van bijeenkomsten;
- het informeren van de omgeving via artikelen in (overwegend) lokale kranten en wijkbladen;
- het uitgeven en informeren van geïnteresseerden met behulp van een periodieke nieuwsbrief;
- het verzorgen van de website <https://windparkholtumnoord.nl>, waar geïnteresseerden meer informatie kunnen vinden over het windpark;
- het verzorgen van een geluidsexcursie naar een bestaand windpark;
- het voeren van gesprekken met (kritische) inwoners uit de omliggende woonkernen en de ondernemers van het industrie terrein.

2.11.2 Omgevingsfonds

Het omgevingsfonds wordt ingericht met inachtneming van de gedragscode Acceptatie & Participatie Wind op Land van de Nederlands Wind_Energie Associatie. De voeding geschiedt op basis van een vaste bijdrage van 1 euro per geproduceerde MW/u (dit is het dubbele van de NWEA norm) . Subsidieaanvragen kunnen uitsluitend worden ingediend door lokale bewegingen uit omliggende wijken/dorpen, waarbij er sprake is van een collectief belang. De beoordelingscommissie bestaat uit vertegenwoordigers uit omliggende buurten dorpen, aangevuld met een onafhankelijke persoon.

2.11.3 Financiële participatie

In overleg met de gemeente en provincie is besloten dat financiële participatie van burgers mogelijk wordt gemaakt. Daarbij zijn belangrijke uitgangspunten dat deze een lage instap kennen, zodat ook mensen met een kleinere beurs kunnen participeren, zoveel mogelijk mensen deel kunnen nemen, een stabiel en aantrekkelijk rendement kennen en prioritering van het aanbod gebeurt op basis van afstand dan wel postcode (hoe dicht er bij woont, hoe eerder je in aanmerking komt).

Aantrekkelijke afname van groene energie via ENGIE Opgewekt. Omliggende dorpen/wijken krijgen de mogelijkheid om tegen een aantrekkelijk tarief groene energie af te nemen van de door Windpark Holtum Noord geproduceerde duurzame stroom. Deze mogelijkheid zal worden aangeboden als de energieproductie is aangevangen.

2.12 Financiële haalbaarheid

Subsidies windenergie

Windturbines kunnen op dit moment nog niet zonder subsidie draaien. Een initiatiefnemer van een windpark kan bij het Rijk een zogenoemde SDE++ subsidie aanvragen. De SDE++ subsidieregeling is een instrument van de rijksoverheid om de transitie naar duurzame energie te stimuleren. Bij windenergie bestaat deze subsidie uit een compensatie die de overheid betaalt per kWh voor het verschil tussen de kostprijs van windstroom en de prijs voor elektriciteit op de 'vrije markt'. Ook voor andere vormen van duurzame energie kan een SDE++ subsidie worden aangevraagd. De subsidieregeling is onderverdeeld in de categorieën Biomassa, Geothermie, Water, Wind (land, meer en dijk) en Zon.

De hoogte van de SDE++ subsidieregeling wordt steeds verder afgebouwd.

Dit komt doordat de ontwikkeling van windparken steeds kostenefficiënter wordt.

Windenergie op land is een van de goedkoopste manieren om met zo min mogelijk subsidie (grootschalige) duurzame energie op te wekken en daarmee de duurzame energiedoelen te halen.

Uiteindelijk is het aan de initiatiefnemer van een windpark om af te wegen of alle investeringen voldoende baten opleveren. Het is niet aan de gemeente om deze afweging te maken, anders dan vast te stellen dat de omgevingsvergunning voor Windpark Holtum Noord economisch uitvoerbaar is en dat het windpark binnen afzienbare tijd kan worden gerealiseerd.

3. Beknopte samenvatting en inhoudelijke reactie op de ingekomen zienswijzen.

Voor zover in deze samenvatting van zienswijzen onderdelen van de betreffende reacties niet of niet geheel worden benoemd, betekent dit niet dat deze buiten beschouwing zijn gebleven. De zienswijzen zijn als geheel beoordeeld. Bij die onderdelen waar dit aan de

orde is, is tevens aangegeven op welke wijze het argument of sub argument aanleiding geeft de te nemen besluiten of onderliggende stukken te wijzigen. Daar waar nodig of relevant wordt verwezen naar de algemene bespreking van veelvoorkomende onderwerpen in hoofdstuk 2: Reactie op hoofdlijnen.

1. d.d. 22 mei 2020 (digitaal)
De heer voert de argumenten aan zoals genoemd onder punt 1, 2, 3, 4, 5.
2. d.d. 22 mei, ingekomen 26 mei 2020.
De heer en mevrouw voeren de argumenten aan als genoemd onder punt 1, 2, 3, 4, 5, 7 en 8. aan.
3. d.d. 24 mei, ingekomen 26 mei 2020.
Mw. voert de punten als genoemd onder 1, 2, 3, 4, 5, 7 en 8 aan. Afstand tot de woning is 400 meter.
4. d.d. 24 mei, ingekomen 27 mei 2020.
De heer en mevrouw voeren de punten aan als genoemd onder de punten 1, 2, 4, 6: afstand tot de woning is 500 meter en meneer heeft ernstig last van tinitus.
5. , d.d. 23 mei 2020, ontvangen 25 mei digitaal)
De heer voert de punten aan als genoemd onder 1, 3, 4, 5, 8, 11.
6. , d.d. 7 juni, ingekomen 9 juni 2020.
De heer en mevrouw voeren de punten aan zoals genoemd onder punt 1, 2, 3 en 4, 6.
7. , d.d. 8 juni, ingekomen 9 juni 2020 en 8, d.d. 7 juni, ingekomen 9 juni 2020.
Mevrouw voert de argumenten aan als vermeld onder punt 1, 2, 4, 5 en 6: afstand 1000 meter tot de woning.
De heer voert de argumenten aan als vermeld onder punt 1, 2, 4, 5, 6: afstand tot de woning: 950 meter.
9. , d.d. 5 juni 2020, ingekomen 9 juni 2020.
De heer voert de argumenten aan als genoemd onder punt 1, 2, 4, 6, 8,
10. en , Susteren, d.d. 7 juni, ingekomen 9 juni 2020. (belanghebbende?)
De heer en mevrouw voeren de argumenten aan als genoemd onder punt 1, 2 en 8, 9. Men maakt zich zorgen om het woonklimaat van onder meer Baakhoven, Holtum, Buchten en Susteren.
11. en 12. , d.d. 13 juni, ingekomen 18 juni 2020.
De heer voert de argumenten aan als genoemd onder punt 1, 2, 3, 4, 5,6.
Hij voert aan dat dit leidt tot kapitaalvernietiging en sluipenderwijs vernietigen van het historisch dorp Holtum in verband met sloop voor A2, Nekar, Mitsubisch, Holtum Noord etc.
b. mevrouw voert de argumenten aan als genoemd onder punt 1, 2, 3, 4, 5,6.
Gevraagd wordt om een aparte beoordeling van Baakhoven in relatie tot windpark Holtum Noord en A2.

13. , d.d. 15 juni, ingekomen 19 juni 2020.
Mevr. voert de argumenten aan als genoemd onder punt 1, 2, 3, 4, 3, 5, 6.
14. , d.d. 5 juni, ingekomen 19 juni 2020.
De heer voert de argumenten aan zoals genoemd onder punt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8,9.
15. , d.d. 21 juni, ontvangen 21 juni (digitaal).
De heer en mevrouw voeren de argumenten aan zoals genoemd onder punt 1, 2, 4.
16. , d.d. 22 juni 2020, ontvangen 22 juni 2020 (digitaal).
De heer voert de argumenten aan als genoemd onder punt 2 en 6.
17. , d.d. 22 juni, ontvangen 22 juni 2020 (digitaal).
De heer voert de argumenten aan zoals genoemd onder punt 1, 2, 5. De problemen van de gemeente worden bij buurgemeente op de schouders gelegd.
18. , d.d. 25 juni ??, ontvangen 23 juni 2020.
De heer voert de argumenten aan zoals genoemd onder punt 1, 2, 4, 5, 6.
Men vertrouwt er op dat het college passende maatregelen neemt die de negatieve gevolgen compenseren.
19. , d.d. 17 juni, ontvangen 23 juni 2020.
De heer voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 3, 5.
Negatieve invloeden van grindwinning (Grensmaas, overslag ijzer (Arcelor Mittal) toekomstige verbreding A2, toenemend vrachtverkeer door Schipperskerk vanwege bedrijven en projecten en overlast Koeienstal.
20. en , d.d. 21 juni, ingekomen 23 juni 2020.
De heer en mevrouw voeren de argumenten aan als vermeld onder punt 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 13.
Belangenverstrengeling en strijd met fair-play en evenredigheidsbeginsel, onbillijkheid en onzorgvuldigheid.
21. , d.d. 21 juni, ontvangen 23 juni 2020.
De heer voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 4, 5, 6, 10.
22. , d.d. 23 juni, ontvangen 25 juni 2020.
De heer voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 3, 4, 5, 6. Kapitaalvernietiging van de toeristische infrastructuur.
23. , d.d. 25 juni, ingekomen 25 juni 2020.
De heer of mevr. voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10.
24. , d.d. 23 juni, ingekomen 25 juni 2020. De heer voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 6: afstand tot woningbouw en industrie. Hoe kan de goedkeuring tot deze locatie verklaard worden?
25. , d.d. 24 juni, ingekomen 26 juni 2020.
Mevr. voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 3, 4, 5, 6.
Schrikreactie voor de dieren (melkveehouderij).

De windturbine die aan het kanaal te Holtum dreigt te komen, zal directe nadelige gevolgen op het bedrijf hebben. De turbine komt tegenover de weides te staan waar enkel het kanaal nog tussen beide zit. Het bedrijf is ingericht op volledige weidegang van de koeien. Door de echo- vorming zorgen de geluiden van de fietsers op de dijk voor de nodige schrikreacties van de koeien. Dit houdt in dat de koeien nu altijd met 2 personen uit de weide gehaald moeten worden en dat de koeien niet meer onbemand achter gelaten kunnen worden. Mede door de zorgen bij het uitbreken van de veestapel op de drukke weg de Ruitersbaan. Dit kan voor de nodige verkeershinder en onveilige situaties zorgen. De slagschaduw en de geluiden die de windturbine achter het kanaal veroorzaakt, maakt direct een schrikreactie los bij de dieren. Naast de nadelige gevolgen voor de omgeving van de koeien kan dit ook stress opleveren waardoor ze kunnen uitbreken, afrastering kapot maken, uierverwondingen oplopen die dusdanig zijn dat het dier misschien zelfs geëuthanaseerd moet worden, stress door de schaduw en de geluiden waardoor er gezondheidsproblemen ontstaan bij de koeien en daardoor de productie vermindert per dier en de weerstand zwakker wordt waardoor ze vatbaarder zijn voor andere kwalen. Naast het melkvee hebben zij een zorgtaak voor mensen met psychische problemen De rust en de natuur is hierbij de kracht van de zorgverlening. Door de geluiden van de windmolen kunnen deelnemers gezondheidsklachten ervaren, gestrest worden en misschien zelfs naar een andere zorgboerderij gaan. De mogelijke nieuwe deelnemers zou dit kunnen afschrikken.

26. , d.d. 25 juni, (digitaal)
Mevrouw voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 6, 11, 12, 13.

27. , d.d. 26 juni 2020 (digitaal)
De heer voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 6, 3, 4.
Er is in Illikhoven al gigantisch overlast van gelid door overslagbedrijf, shredder en meer bedrijven die geen rekening houden met de bewoners. Met name nachtrust wordt vaak verstoord.

28. , d.d. 29 juni 2020 (digitaal).
De heer voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 6, 9, 10.

29. , d.d. 26 juni, ingekomen 29 juni 2020.
De heer voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 3, 4, 6.

30. , d.d. 24 juni, ingekomen 29 juni 2020.
De heer voert de argumenten aan zoals vermeld onder 1, 4, 6.

31. , d.d. 25 juni, ingekomen 29 juni 2020.,
De heer en mevrouw voeren de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 4, 6. (stoeterij).

32. , d.d. 25 juni 2020, ingekomen 29 juni.
Mevrouw voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 3, 4, 5, 6. Genoeg overlast van treinverkeer, scheepsvaart door kanaal, vliegroute van sportvliegtuigjes (Beek) en toenemend verkeer industriegebied.

33. en , d.d. 21 juni, ingekomen 29 juni 2020.

De heer en mevrouw voeren de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 13. Verder merken zij op dat sprake is van belangenverstrengeling en strijd met fair-play en evenredigheidsbeginsel, onbillijkheid en onzorgvuldigheid.

34. , d.d. 26 juni, ingekomen 29 juni 2020.

Mevrouw voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 4, 7, 8.

Buchten en Holtum voelen zich volledig achtergesteld. De zogenaamd financiële energiefooi is een klap in het gezicht.

35. , d.d. 26 juni, ingekomen 29 juni 2020

De heer voert de argumenten als vermeld onder punt 1, 2, 4, 6, 7, 8, 13. Afstand tot woning minder dan 500 meter.

36. , d.d. 28 juni (digitaal).

Mevr. voert de argumenten zoals vermeld onder punt 8. Er wordt niet gekeken naar alternatieven en er kleven veel nadelen aan. (bijlage ontbreekt?).

37. , d.d. 28 juni 2020 (digitaal)

voeren de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 6, 7, 4, 8, 12.

38. , d.d. 28 juni 2020 (digitaal).

Mevr. voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 3, 4, 6.

39. , d.d. 29 juni 2020 (digitaal).

Mevrouw voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 5.

De grindverwerkingsinstallatie in Trierveld veroorzaakt dusdanig laagfrequent geluid dat deuren en glas trillen in hun sponning. Ze heeft zorgen over laagfrequent geluid van winturbines en cumulatief geluid samen met verwerkingsinstallatie.

Mochten de turbines er komen, kan dan groen worden aangelegd zodat de turbines niet meer te zien zijn?

40. , d.d. 21 juni 2020 (digitaal).

De heer voert de argumenten aan als genoemd onder punt 1, 2, 4, 5, 7, 11.

41. , d.d. 29 juni 2020 (digitaal).

De heer voert de argumenten aan als genoemd onder punt 3, 13.

Het door Ecolybrum, opgestelde rapport is te beperkt. Er is meer en langer onderzoek naar trekvogels nodig. De heer heeft contact opgenomen met een bronvermelding

Deze bron geeft aan twijfels te hebben aan het rapport.

Achmea Rechtsbijstand namens:

42.

43. Mevrouw

44. De heer

45. De heer en mevrouw

46. De heer

47. De heer , d.d. 26 juni, ingekomen 30 juni 2020.

48. Achmea Rechtsbijstand namens de heer , d.d. 26 juni, ingekomen 30 juni 2020.

Gelijkkluidend als de zienswijze namens e.c.

49. Achmea Rechtsbijstand, namens de heer en mevrouw , d.d. 26 juni, ingekomen 1 juli 2020. Gelijkluidend aan de zienswijze van e.c.

Omdat deze zienswijzen in grote lijnen afwijken van de resterende zienswijzen, wordt hierop verderop in deze nota van beantwoording ingegaan.

50. , 51. 52. , 54. , d.d. 26 juni, ingekomen 29 juni 2020.

De familie voeren de argumenten aan zoals vermeld onder de punten 1, 2, 3, 4, 5, 6 (500 meter), scheuren in het huis vanwege trillingen.

55 t.m 68. , namens de bewoners d.d. 26 juni, ingekomen 29 juni 2020.
De heer voert de argumenten aan zoals genoemd onder punt 1, 3, 7, 8.

69. , en 64a. d.d. 27 juni, ingekomen 30 juni 2020.
De heer en mevrouw voeren de argumenten aan zoals vermeld onder de punten 1, 2, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13.

70. , Papenhoven d.d. 26 juni, ingekomen 30 juni 2020.
De heer en mevrouw voeren de argumenten aan zoals vermeld onder de punten 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9.

71. , d.d. 30 juni 2020 (digitaal) verwijst naar de zienswijze, ingediend door DOKK Advocaten.

72. , d.d. 30 juni 2020 (digitaal).
De heer voert de argumenten aan zoals genoemd onder punt 2. Vreest voor welzijn en gezondheid.

73. , d.d. 30 juni 2020 (digitaal)
Mevrouw voert de argumenten zoals genoemd onder punt 1, 2, 3, 4, 5, 10.

74. , d.d. 30 juni 2020 (digitaal).
De heer voert de argumenten aan als vermeld onder punt 1, 2, 4, 6, 7.

75. De heer , d.d. 30 juni 2020 (digitaal).
De heer stelt een aantal vragen:

Waarom stelt de gemeente de besluitvorming niet uit tot dat de nieuwe omgevingswet van kracht is?

reactie

ENGIE heeft een aanvraag voor een omgevingsvergunning ingediend. De gemeente is verplicht om deze binnen een bepaalde termijn te behandelen.

Wat zal het verweer zijn bij de Rechter als blijkt bij de behandeling van beroepszaken tegen de plaatsing van de windturbines dat de Gemeente het Participatie Principe met voeten heeft getreden?

reactie

De gemeente heeft vanaf medio 2018 ingezet op een zorgvuldig proces met de omgeving waarin zijn open heeft gecommuniceerd met de belanghebbenden. Zij deelt daarom de mening niet dat het participatie principe met voeten is getreden.

Onder andere een WOB verzoek, laat een bloemlezing zien van een zwabberend en onprofessioneel besluitvormingstraject. Facts en Figures, Parametrisch onderzoek bij de diverse opties, welke in 20 jaar zijn gepasseerd, ontbreken volledig. Van enige participatie van de omgeving was gedurende de gehele periode geen sprake.

Het in 2018 opgestart info traject getuigd van een absolute minachting voor de omgeving.

De plotselinge versnelling van de transitie agenda geeft de gemeente geen vrijbrief om dit project er maar door heen te jassen!

Wat zal het verweer zijn bij de Rechter van de gemeente om haar houding en rol in deze klucht te verantwoorden?

Is de gemeente bereid om te kijken naar alternatieve locaties die wel ver genoeg afliggen van de huizen?

Reactie

Het windpark Holtum-Noord is gesitueerd op een voorkeurslocatie zoals in de Omgevingsvisie 2016 en het POL uit 2014 is aangegeven. De ruimte voor windenergie in de gemeente is beperkt, de gemeente kijkt niet naar alternatieven maar op termijn wel naar aanvullende locaties.

Samenvatting

De bewoners in de directe omgeving laten op luide stem hun ongenoegen horen via BLOW-HN: radio interviews, regelmatige aandacht in de media, flyeracties, handtekeningenacties (1160 en 601 handtekeningen), inspreeknotities van BLOWHN etc.

Hoe kan het zijn dat de Wethouder dit maar beschouwd als iets wat je maar voor lief moet nemen. Het is immers maar een klein percentage van de bevolking van Sittard-Geleen.

Dit is onacceptabel en onzorgvuldig richting bewoners van zowel Sittard-Geleen als Echt-Susteren.

De waardedaling van het vastgoed

De combinatie van negatieve effecten op het woon- en leefklimaat, zoals geluidsoverlast, slagschaduw, horizonvervuiling, aantasting van ruimtelijke vergezichten en uitzicht en aantasting van natuur- en recreatiewaarde, zal de plaatsing van de windturbines resulteren in significante waardedaling van het vastgoed in de kernen Holtum, Buchten, Papenhoven, Schipperskerk, Illikhoven, Baakhoven, Oud-Roosteren en Roosteren, Visserweert en Dieteren. In de ter inzage gelegde documenten staat dat ENGIE een overeenkomst voor "vrijwaring planschade" met de gemeente ondertekend heeft.

De ontwikkelaar heeft geen planschadeovereenkomst ondertekend waarmee deze zich verplicht om alle tegemoetkomingen in de schade die voortvloeien uit deze plannen, voor zijn rekening te nemen. Een gedegen, toetsbare, inventarisatie van planschade objecten ontbreekt daardoor. De huidige zeer algemene en vrijblijvende procesbeschrijving doet geen recht aan de impact van het plan. Ik verzoek u om vóór definitieve besluitvorming een gedegen en objectieve planschade analyse te (laten) maken.

Dit zodat de impact kan worden meegewogen in de besluitvorming. Voorts merk ik op dat uit de ter inzage gelegde stukken onvoldoende is op te maken, op welke wijze het risico van faillissement van de initiatiefnemer door de Gemeente Sittard-Geleen wordt ondervangen.

LCA Life Cycle Assessment RIVM

Milieugerichte LCA Life Cycle Analyses is een methode voor het in kaart brengen van de invloed van producten en menselijke activiteiten op het milieu. Daarbij wordt gebruik gemaakt van speciale rekenmodellen. In een LCA wordt de hele levenscyclus van een product of activiteit bekeken. Van de winning van grondstoffen via productie en (her)gebruik tot en met afvalverwerking. Oftewel: van de wieg tot het graf. Omdat het hierbij gaat om een keten van processen wordt LCA beschouwd als een vorm van ketenanalyse.

LCA Life Cycle Analyses bestaat uit een aantal stappen. De belangrijkste stappen zijn:

• *LCI Landelijke coördinatie infectieziektebestrijding - life cycle inventory: In deze Stap wordt de informatie verzameld over de schadelijke stoffen die tijdens de levenscyclus worden uitgestoten en de grondstoffen die gebruikt worden binnen de levenscyclus.*

Ook andere milieuingrepen, zoals de productie van geluid of stank, kunnen deel uitmaken van de LCI.

• *LCIA life cycle impact assessment - life cycle impact assessment: In deze stap worden de inventarisatiegegevens (Life Cycle Inventory results) beoordeeld. Hiermee ontstaat een beeld van de milieueffecten waarvoor het product of de activiteit direct of indirect verantwoordelijk is.*

Waarom is er voor de windturbines geen LCA gemaakt?.

Is het milieuprofiel van de windturbines bepaald?

Wat is de uitkomst van de milieubeoordeling?

Wat gebeurt er met de afgedankte turbinebladen (2000 kg per stuk).

reactie

Kortheidshalve verwijzen wij naar de paragrafen 1.2. locatiekeuze, 2.4. planschade e.d.

Voor meer informatie over recycling van windturbinebladen verwijzen wij naar het volgende rapport van Wind Europe (voorheen European Wind Energy Association EWEA):

<https://windeurope.org/wp-content/uploads/files/about-wind/reports/WindEurope-Accelerating-wind-turbine-blade-circularity.pdf>

Voor het overige wordt de zienswijze voor kennisgeving aangenomen.

76. , en , d.d. 30 juni 2020 (digitaal).

De familie voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8.

Er wordt nog onderzoek gedaan naar laag-frequent geluid. Men vreest dat er geen duidelijkheid is vóórdat de molens worden geplaatst.

77. , d.d. 29 juni, ingekomen 30 juni 2020.

De heer en mevrouw voeren de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 4, 5.. Er is al genoeg horizonvervuiling door diverse loodsen en vele silo's en auto-opslag achter de dijk.

78. , en 73 a. , d.d. 30 juni 2020 (digitaal).

De heer en mevrouw voeren de argumenten aan zoals vermeld onder punt 2, 5, 6, 7. Reeds in het verleden is aandacht geweest voor windturbineplannen. Dit plan doordrukken veroorzaakt groeiende onrust en afkeer tegen politiek en overheid.

79. en , d.d. 24 juni, ingekomen 30 juni 2020.

De heer en mevrouw voeren de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 13. Belangenverstrengeling en strijd met fair-play en evenredigheidsbeginsel, onbillijkheid en onzorgvuldigheid.

80. , d.d. 28 juni, ingekomen 30 juni 2020.

De heer voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 3, 4, 5, 6.

81. De heer en mevrouw d.d. 26 juni, ingekomen 30 juni 2020.

De heer en mevrouw voeren de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 13.

Door de raad is nagelaten de rapporten van Royal Haskoning en Cauberg-Huygen door een onafhankelijk deskundig bureau te laten controleren.

82. , d.d. 29 juni 2020 (digitaal).
Mevrouw voert argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 13.

83. , d.d. 27 juni, ingekomen 30 juni 2020.
De heer en mevrouw voeren de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 3, 4, 5, 6. Afstand tot woning 400 meter. Reeds in het verleden is aandacht geweest voor windturbineplannen. Dit plan doordrukken veroorzaakt groeiende onrust en afkeer tegen politiek en overheid.

84. , d.d. 27 juni, ingekomen 30 juni 2020.
Mevrouw voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10.

DOKK Advocaten te Amsterdam, namens:

85.

86.

87.

88.

89.

90.

d.d. 30 juni 2020, ingekomen per fax op 30 juni 2020.

Omdat deze zienswijzen in grote lijnen afwijken van de resterende zienswijzen, wordt hierop verderop in deze nota van beantwoording ingegaan.

91. , d.d. 28 juni, ingekomen 2 juli 2020.
Mevr. voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 6, 7, 8.
Mevrouw heeft veertig jaar geleden bewust gekozen om in een rustig dorp te gaan wonen. Maar vanwege alle recente plannen van de overheid (gemeentelijke en rijks) wordt het woon- en leefklimaat in het dorp zwaar aangetast.

92. , d.d. 29 juni, ingekomen 30 juni 2020. Mevrouw voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 3, 4, 5.

93. De heer en mevrouw , d.d. 29 juni, ingekomen 30 juni 2020.
De heer en mevrouw voeren de argumenten aan zoals vermeld onder punt 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Bedrijven:

1. , d.d. 2 juni 2020, ingekomen 10 juni 2020 (werknemer Enerco).
Mevrouw voert de argumenten aan als genoemd onder punt 2 en 10.

2. Enerco BV, d.d. 27 mei, ingekomen 10 juni 2020.
Enerco voer de argumenten aan zoals genoemd onder 2 en 10. Men maakt zich zorgen over hinder, veiligheid en gezondheid van de medewerkers en vreest toename van het ziekteverzuim.

3. Aelmans Ruimte, Omgeving & Milieu BV, namens Overslagbedrijf Haven Born B.V..

Aelmans voert de argumenten aan zoals vermeld onder punt 5, 10, 13.

4. , namens Euregio Recycling BV, d.d. 30 juni 2020 (digitaal).

De heer voert de argumenten aan als genoemd onder punt 1, 2, 6: afstand nog geen 200 meter. Vreest beperking in omgevingsvergunning voor onder meer geluid. Ook is er een conciërgewoning die wordt bewoond door een gezin.

5. N.F. Verstoep, namens Barge Terminal Born, d.d. 30 juni 2020 (digitaal).

De heer voert de argumenten aan als vermeld onder punt 2 en 10 en

DOKK Advocaten, namens:

6. Katoen Natie en namens

7. Langen Holding BV

d.d. 30 juni, ingekomen per fax op 30 juni 2020.

Omdat deze zienswijzen in grote lijnen afwijken van de resterende zienswijzen, wordt hierop verderop in deze nota van beantwoording ingegaan.

Inhoudsopgave argumenten waarnaar wordt verwezen in de samenvatting van de zienswijzen:

1. Aantasting woon- en leefklimaat/cumulatie
2. Gezondheidsrisico's
3. Aantasting natuur, flora en fauna
4. Waardedaling woning, aantasting woongenot. Financiële compensatie.
5. horizonvervuiling/landschappelijke inpassing/afwijking Welstandsadvies
6. Afstand tot de woningen.
7. Inspraak/draagvlak/belangenafweging.
8. locatiekeuze en alternatieven
9. Invloed op langere termijn
10. Veiligheid inclusief bedrijventerreinen
11. Profijt omgeving
12. De financiële haalbaarheid
13. Ondeugdelijke rapporten Geluid, flora en fauna/misleidende uitspraken over duurzaamheid

1. Aantasting woon- en leefklimaat/cumulatie

Samenvatting

De turbines hebben onevenredige negatieve gevolgen woon- en leefklimaat. De leefbaarheid van de gemeenschappen van Holtum, Illikhoven. Papenhoven en Buchten staat al langere tijd onder druk vanwege tal van overlast gevende activiteiten. In dit kader wordt gewezen op de aanwezigheid van de (in de nabije toekomst nog te verbreden) snelweg A2, bedrijventerrein Holtum-Noord, VDL en diverse grote grondwinningsprojecten aan de Maas. Meer concreet gaat het hier om de overlast veroorzaakt door: Euregio Recycling; een shredder voor autowrakken en staalafval. Barge Terminal, een laad en loshaven voor containervervoer met bijna 500 schepen per jaar, het Juliana Kanaal met bijna 20.000 passages per jaar en de zand- en grindwinningsactiviteiten. Daarnaast zij gewezen op de geplande verbreding van de A2 en de uitbreiding van VDL. Omwonenden worden al in

onevenredige mate belast door de slechte luchtkwaliteit en geluidsoverlast die deze overlast gevende activiteiten met zich meebrengen. Door de realisatie van 3 windturbines op korte afstand van omwonenden komt de leefbaarheid verder onder druk te staan. Te wijzen valt onder andere op geluidsoverlast, visuele hinder, slagschaduw en de negatieve gevolgen voor de gezondheid.

Cumulatie met andere activiteiten in het gebied

Er is geen oog voor cumulatie van de omgevingsfactoren (geluids- (fijn)stof en stankoverlast) zoals: A2, uitbreiding VDL, vrachtverkeer Verloren van Themaatweg), overlast productieprocessen bedrijventerrein Holtum Noord en in Illikhoven overlast van het Grensmaasproject en in Schipperskerk veehouderij. Overlast loodsen Leeyen voor Baakhoven.

De kern Holtum is ingeklemd tussen Industrierrein Holtum-Noord en handelsterrein Bom, de containerhaven, de Franciscushaven, het Julianakanaal, de schutsluis, de autosnelweg A2, de spoorlijn met emplacement; de overlast bedrijf E-company (fenol-geur), autofabrikant Ned Car met meer dan 5000 werknemers, de uitbreidende grote ontgroning in de onmiddellijke omgeving het grensmaasproject.

Aanvullende overlast door windmolens

De overlast zal door de realisering van drie windmolens nog aanzienlijk zal toenemen.

Geluid

Gevreesd wordt dat de windturbines extra geluidshinder veroorzaken.. Er is al regelmatig overmatige geluidshinder van industrie uit de regio.

Hier moet niet nog 's nachts geluid van zwiependen windturbines bijkomen.

Strengere geluidsnormen gevraagd

Gevraagd wordt om een strengere geluidnorm te hanteren en niet precies de wettelijke grenzen op te zoeken.

Verzocht wordt om de geluidnorm niet volledig "op te vullen".

Lichtverontreiniging

De windturbines zijn voorzien van knipperende lichten ('s nachts). Dit gaat overlast opleveren voor de woningen in de omgeving.

Slagschaduw

Door een te kleine afstand van de windturbines tot de woningen, zullen een hoop inwoners in de omgeving last krijgen van slagschaduw. Dit vindt men zeer hinderlijk!

Reactie

Cumulatie

Het relevante cumulatieve geluid uit de omgeving is in beeld gebracht. Verschillende bronnen hebben verschillende eenheden. Om ze op te tellen, zijn de verschillende geluidbronnen omgerekend naar de eenheid van wegverkeer, om ze daarna te kunnen cumuleren. Dit is wettelijk zo voorgeschreven.

Behalve geluid- en slagschaduw zal er geen aanvullende overlast plaatsvinden. In de geluidsberekeningen is cumulatie met andere activiteiten en de snelweg A2 wel meegenomen. Dit heeft geleid tot een maatwerkvoorschrift van de RUD waar ENGIE zich aan zal moeten houden. Dit heeft tot gevolg dat in Holtum Noord de normen van de World Health Organisation (WHO) gehaald worden.

Windturbines produceren verder geen fijnstof en stankoverlast.

Maatwerkvoorschrift geluid

De RUD-ZL heeft als onafhankelijk instituut op verzoek van de gemeente Sittard-Geleen het akoestisch onderzoek van RHDHV, dat onderdeel is van de vergunningaanvraag van ENGIE, beoordeeld. Ook heeft de RUD-ZL de notitie van Cauberg Huygen ten aanzien van het akoestische rapport van RHDHV beoordeeld. De conclusie van de RUD-ZL is dat de opmerkingen van Cauberg Huygen geen invloed hebben op de eindconclusie van het akoestische rapport van RHDHV. Daarnaast heeft het college een aanvullend maatwerkvoorschrift van 45 dB (Lden) op de dichtstbij gelegen woning op laten nemen in de vergunning. Voor realisatie (en de aankoop van) van de windturbines moet ENGIE een controleberekening overleggen, die aantoont dat de windturbines aan het maatwerkvoorschrift voldoen.

Kortheidshalve verwijzen wij verder naar de algemene paragraaf over geluid en slagschaduw.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning.](#)

2. Gezondheidsrisico's.

Samenvatting

Gevreesd wordt voor gezondheidsrisico's zoals stress, angst, slapeloosheid enz. voor mens en dier vanwege extra geluidhinder (hoog- en laagfrequent en ook 's nachts), slagschaduw, lichthinder.

Voorstel: 's nachts de windmolens stil zetten.

Gaat de Gemeente Sittard-Geleen toestemming verlenen om mensen met voorbedachte rade ziek te maken, enkel en alleen voor het financieel gewin van het beursgenoteerde bedrijf ENGIE?

Heeft de Gemeente een potje beschikbaar voor de mensen die vanwege deze gezondheidsklachten arbeidsongeschikt worden verklaard?

Trillingen en laagfrequent geluid

Deze windturbines veroorzaken een trilling met een frequentie van ongeveer 1 Hz. Deze frequentie wordt enerzijds veroorzaakt doordat telkens een wiek aan de onderzijde langs de mast gaat en verder zal bij enige wind ook de mast zelf met 130 m hoogte een beetje zwiepen (met iets minder dan 1 Hz denk ik).

Dat is dezelfde orde van grootte als de hartslag van personen waardoor een bepaalde resonantie niet is uit te sluiten. het ziek worden van mensen, maar ook dieren, is door anderen voldoende als tegenargument aangedragen.

Ofschoon technisch, maar ook wettelijk een moeilijk hanteerbaar begrip de volgende uiteenzetting en **voorbeelden**:

Denk aan een orgelpijp of alpenhoorn. Een klein beetje luchtstroming kan veel lawaai produceren. Ook gewone wind kan soms een fluitend of brommend geluid geven. Het kan letterlijk in alle hoeken en gaten gebeuren. Houd een elektrapijp tegen je oor en laat iemand aan het andere eind iets in de buis fluisteren: Buizen en leidingen in of boven de grond zijn uitstekende geleiders voor geluid.

Er bestaat in Nederland een "Stichting laagfrequent geluid". Die stichting kreeg vorig jaar zo'n 650 meldingen binnen van mensen die zeggen dat ze last hebben van zo'n lage toon.

Elders (bij gemeenten veelal) kwamen 3500 meldingen

binnen van dreunende tonen, gezondheidsproblemen.. Komt dit van windturbines??

De rijdende rechter enkele jaren geleden in Maastricht: Een oudere mevrouw had regelmatig last van bepaalde geluiden in huis. Een duur technisch onderzoek concludeerde dat het 'bij

de mevrouw tussen de oren zat'. Vervolgonderzoek in opdracht van de rijdende rechter vond de echte oorzaak: Inderdaad de buurman die zijn diepvriezer (o.d.) tegen een verticale koker (schoorsteen, leidingen?) had geplaatst, waardoor het geluid een gemakkelijke weg naar de mevrouw vond!

Een ervaring met het stalen tussenstuk in de Sint Servaasbrug in Maastricht: Dit gaf bij volkomen stil weer, geen wind, geen golfje te zien op het water, geen auto of schip in de buurt en toch beetje bewegen/schommelen. Men vermoedt dat het hier ging (nog steeds gaat?) om een trilling van één of meer zware machines in de buurt (Enci?) waarbij de trillingen via de grond worden verspreid, net als bij aardbevingen.

Stel dat er straks vanuit de fundering van de turbines in Holtum dergelijke trillingen terecht komen bij bedrijven in de omgeving waarbij de Amplitude (de grootte, sterkte) een probleem is voor dure apparatuur.... Bewijzen, schade, kosten

Reactie:

Kortheidshalve zij verwezen naar de paragraaf 2.1. over aantasting woon en leefklimaat (geluid) en 2.2. gezondheidsrisico's.

In de vigerende wet- en regelgeving wordt rekening gehouden met laagfrequent geluid. De windmolens op Holtum Noord voldoen aan deze wet- en regelgeving.

Voor meer informatie hierover verwijzen wij u naar de kamerbrief van het Ministerie van Economische Zaken:

<https://www.windenergie.nl/binaries/windenergie/documenten/publicaties/2014/3/31/kamerbrief-laagfrequent-geluid-van-windturbines/laagfrequent-geluid-van-windturbines.pdf>

Een windturbine is geen orgelpijp of alpenhoorn en wordt aan de onderkant afgesloten door het fundament en aan de bovenkant door het turbinehuis (nacelle). Luchtstromen door de toren treden dus niet op.

Windturbines hebben een zogenaamde 'eigen frequentie' waarbij de windturbine zou gaan resoneren. Aangezien dit schadelijk is, wordt een windturbine zodanig ontworpen dat dit niet voorkomt. Dit is onderdeel van het certificeringsproces van windturbines.

Het is begrijpelijk dat indiener aandacht vraagt voor de geluidsbelasting van windturbines in een omgeving waarin ook al andere geluidsbronnen aanwezig zijn.

Daarom is, naast het reguliere akoestisch onderzoek dat antwoord geeft op de vraag of wettelijke geluidsnormen bij de realisatie van het windpark worden overschreden, ook de cumulatie van geluid in beeld gebracht.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

Verouderde geluidsnormen

samenvatting

De geluidsnormen die gehanteerd worden zijn verouderd. Dat zegt het RIVM in een advies aan de regering. WHO heeft richtlijnen opgesteld die ervoor moeten zorgen dat de geluidsniveaus beperkt worden. In het nieuwe RIVM-onderzoek, wat naar aanleiding van het WHO-rapport werd gedaan, komt naar voren dat het Nederlandse beleid niet aan deze richtlijnen voldoet. Volgens het RIVM zou het Nederlandse beleid kunnen worden verbeterd door het aan te passen aan de nieuwe inzichten van de WHO. Passen de windmolens qua geluid binnen de richtlijnen van WHO? Is dat voldoende onderzocht?

Dit is een bericht op Nu.nl van 5 juni 2020.

Begin bericht: “

De gezondheid van meer dan een miljoen Nederlanders is in gevaar door omgevingsgeluid, schrijft het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) in

een op vrijdag verschenen rapport. Het instituut adviseert daarom dat het wettelijk toegestane geluidsniveau omlaag moet. Volgens het RIVM hebben, ondanks het huidige Nederlandse geluidsbeleid, 970.000 Nederlanders hinder van wegverkeer, 260.000 vanwege vliegtuigen, 100.000 vanwege Treinen en ruim 7.000 personen vanwege windmolens.

Uit een eerder verschenen rapport van de gezondheidsorganisatie WHO uit 2018 blijkt dat ernstigere gezondheidseffecten van omgevingsgeluid, zoals de meest voorkomende hart- en vaatziekten, al optreden bij lagere niveaus dan eerder werd gedacht.

Volgens de organisatie is er sterker bewijs dat het een negatieve invloed heeft op de conditie van ons hart en onze vaten, maar ook op de stofwisseling. Geluid afkomstig van windturbines, verkeersgeluiden en het geluid van concerten en evenementen zijn hier grotendeels debet aan.

Zie ook: Overdaad omgevingsgeluid leidt volgens WHO tot gezondheidsproblemen "Mensen met hinder moeten in beeld worden gebracht".

Daarom heeft de WHO richtlijnen opgesteld die ervoor moeten zorgen dat de geluidsniveaus beperkt worden. In het nieuwe RIVM-onderzoek, wat naar aanleiding van het WHO-rapport werd gedaan, komt naar voren dat het Nederlandse beleid niet aan deze richtlijnen voldoet. Volgens het RIVM zou het Nederlandse beleid kunnen worden verbeterd door het aan te passen aan de nieuwe inzichten van de WHO.

"Mogelijkheden hiervoor zijn de wettelijke maximaal toegestane geluidsniveaus te verlagen om het extra risico op coronaire hartziekten te verminderen", aldus het RIVM. "Ook kunnen mensen met ernstige hinder of slaapverstoring beter in beeld komen door een groter gebied rond geluidsbronnen in het beleid te betrekken. Hierbij worden dan de nieuwste inzichten over de relatie tussen gezondheid en de hoogte van geluidsniveaus gebruikt."

De kans dat veel Nederlanders door omgevingsgeluid gezondheidsproblemen krijgen, is groot. Uit onderzoek van *RTL Nieuws* uit 2018 blijkt dat ruim een derde van de huizen op een lawaaiere plek staat, waar verkeer of windmolens meer dan 55 decibel aan geluid veroorzaken".

Reactie

Steeds vaker wijzen met name tegenstanders van windparken op vermeende gezondheidseffecten van windturbinegeluid. Hier is de afgelopen jaren intensief onderzoek naar gedaan door onder andere het RIVM, de GGD en de Wereldgezondheidsraad. In het kader van andere windparken elders in Limburg en Nederland is hier uitgebreid naar gekeken en in alle gevallen is er een duidelijke conclusie. Hinder door windturbinegeluid is niet uit te sluiten (net als bij andere vormen van geluid), maar voor de geclaimde effecten op de gezondheid is geen enkel bewijs.

Zie ook de kamerbrief van het ministerie van EZ:

<https://www.windenergie.nl/binaries/windenergie/documenten/publicaties/2014/3/31/kamerbrief-laagfrequent-geluid-van-windturbines/laagfrequent-geluid-van-windturbines.pdf>

De relatie tussen de plaatsing van windturbines en de ondervonden gevolgen voor de gezondheid is niet alleen afhankelijk van objectief vast te stellen parameters zoals de geluidbelasting. Zo kan alleen al de zorg dat toekomstige windturbines leiden tot een verslechtering van de omgevings- of levenskwaliteit een oorzaak zijn voor stress en op die manier gezondheidsklachten bij omwonenden veroorzaken of verergeren. Een positieve grondhouding van omwonenden ten opzichte van windturbines voorafgaand aan de plaatsing daarvan verkleint daarentegen juist de kans op hinder en stress na plaatsing. Dit is niet uniek voor windturbines maar geldt ook voor andere ruimtelijke ingrepen zoals de aanleg van een weg of industrieterrein. De vraag is echter of het aannemelijk is dat de plaatsing van windturbines en het daarmee samenhangende windturbinegeluid gevolgen

kan hebben voor de gezondheid van omwonenden die met het bestaande normenkader niet voldoende worden onderkend en ondervangen.

Onderzoek naar de invloed van windturbinegeluid op de gezondheid

Anders dan indieners stellen is er op grond van de huidige wetenschappelijke inzichten geen bewijs voor een direct effect van windturbinegeluid op de gezondheid. Tot die conclusie komen onder andere onderzoekers van het RIVM en GGD Amsterdam na bestudering van recente literatuuroverzichten (reviews) en wetenschappelijke onderzoeken met betrekking tot de gezondheidseffecten van windturbines.

De RUD-ZL heeft als onafhankelijk instituut op verzoek van de gemeente Sittard-Geleen het akoestisch onderzoek van RHDHV, dat onderdeel is van de vergunningaanvraag van ENGIE, beoordeeld. Ook heeft de RUD-ZL de notitie van Cauberg Huygen ten aanzien van het akoestische rapport van RHDHV beoordeeld. De conclusie van de RUD-ZL is dat de opmerkingen van Cauberg Huygen geen invloed hebben op de eindconclusie van het akoestische rapport van RHDHV. Daarnaast heeft het college een aanvullend maatwerkvoorschrift van 45 dB (Lden) op de dichtstbij gelegen woning op laten nemen in de vergunning. Voor realisatie (en de aankoop van) van de windturbines moet ENGIE een controleberekening overleggen, die aantoont dat de windturbines aan het maatwerkvoorschrift voldoen.

Nederlandse geluidsnormen

In het Activiteitenbesluit zijn grenswaarden vastgelegd, o.a. voor geluid van windturbines. De geluidsnorm van 47 dB (op basis van Lden) en 41 dB (op basis van Lnight) uit het Activiteitenbesluit geldt voor iedere windturbine. De geluidsnormering voor windturbines is tot stand gekomen op basis van een afweging tussen het te verwachten percentage hinder en de noodzaak om meer duurzame energie op te wekken. Uit de Nota van toelichting bij de wijziging van het Activiteitenbesluit over het in werking hebben van een windturbine volgt dat bij de totstandkoming van de genoemde geluidsnormen een uitgebreide belangenafweging heeft plaatsgevonden. Daarbij is ook stilgestaan bij de tegen de geluidsnormen geuite bezwaren in inspraakreacties. Bij het vaststellen van de geluidsnormen is door de overheid overwogen dat een percentage van circa 8% ernstig gehinderden binnenshuis aanvaardbaar is.

Uit het onderzoek van Health Canada, het Kennisbericht Geluid en het TNO-rapport (zie hiervoor) blijkt dat er geen verband is gevonden tussen gezondheidseffecten en de blootstelling aan windturbinegeluid. Het genoemde TNO-rapport is betrokken in de overwegingen ten aanzien van de normstelling voor windturbinegeluid in Nederland. Het onderzoek van Health Canada en het Kennisbericht Geluid werden later gepubliceerd dan het TNO-rapport, maar gaven geen nieuwe of afwijkende inzichten ten opzichte van dat rapport.

De Nederlandse norm is niet duidelijk afwijkend van de normen in andere Europese landen en komt vrijwel overeen met de aanbevelingen van de World Health Organization (WHO) voor beperkingen van geluidsniveau in de nacht. De geluidsnorm is strenger dan de geluidsnorm voor verkeer of industrie en wijkt niet veel af van de normen voor stiltegebieden. Uit de Kamerbrief van 14 maart 2016 en de onderliggende stukken blijkt nogmaals dat de Nederlandse norm niet substantieel afwijkt van de normen in andere Europese landen. De huidige geluidsnormering in Nederland is qua beschermingsniveau ook goed vergelijkbaar met de normering voor windturbines die voorheen van toepassing was. De omvang van ernstige hinder komt overeen met of is lager dan hetgeen bij de normering voor wegverkeer, railverkeer en industrielawaai als maximaal toelaatbaar wordt beschouwd. Er is geen aanleiding om aan te nemen dat de Nederlandse norm verouderd of ontoereikend zou zijn.

De gemeente kan, ook gelet op het oordeel van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in vergelijkbare procedures, bij de beoordeling van de mate van geluidhinder die in het kader van een goede ruimtelijke ordening aanvaardbaar wordt geacht, in redelijkheid aansluiten bij deze normen.

Geluid

Er zijn duidelijke wettelijke grenzen waarbinnen het geluid van de windmolens moet blijven. Die normen houden rekening met alle voor hinder relevante eigenschappen van windturbinegeluid, waaronder het geluid van (ritmisch) 'zoeven' en het aandeel laagfrequent geluid. Onderzoek toont aan dat aan de Nederlandse geluidnorm voor windturbines kan worden voldaan. Hiermee wordt mogelijk ervaren overlast van geluid toelaatbaar geacht. Vanwege de speciale omstandigheden ten aanzien van geluid in het gebied heeft het college bepaald dat een strenger maatwerkvoorschrift nodig is van 45 dB (Lden). Hiermee wordt ook voldaan aan de norm die de WHO adviseert.

Slagschaduw

Er is een automatisch systeem dat de turbine stilzet als voor 'gevoelige gebouwen', zoals woningen, de norm voor slagschaduw dreigt te worden overschreden. "Bij wet is geregeld dat een windturbine van een automatische stilstand voorzien moet zijn:

- Als de afstand tussen de windturbine en het gevoelige gebouw minder dan twaalf maal de rotordiameter bedraagt,
- En slagschaduw gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar, gedurende meer dan 20 minuten per dag kan optreden. In de rechtspraak wordt vaak een maximale duur van 6 uur gehanteerd.
- Een automatische stilstand voorziening moet ervoor zorgen dat de duur van de hinder binnen de norm blijft.' (bron: 'Slagschaduw en windturbines' RVO in opdracht van ministerie EZK).

Lichthinder

In het Verdrag inzake de internationale burgerluchtvaart (ook wel het Verdrag van Chicago) is vastgelegd dat obstakels van 150 meter en hoger verplicht moeten worden verlicht, in het kader van luchtverkeersveiligheid. In Groningen loopt momenteel een pilot om te onderzoeken of het mogelijk is de verlichting op windturbines pas/alleen in te schakelen als er bedrijvigheid is in de lucht. Er wordt gekeken in hoeverre met een beperking van de uitstraling van het bakerverlichting (in overeenstemming met de richtlijnen van Inspectie Leefomgeving en Transport) rekening kan worden gehouden. De uitkomsten hiervan worden meegenomen in de te plaatsen windturbines.

Het 's nachts uitzetten van de windturbines zal leiden tot een veel opbrengstverlies om nog rendabel te zijn. Bij dag- en nacht in gebruik, is de terugverdientijd ca. 4 à 5 jaar. Indien de turbines 's nachts uit zouden staan, is de terugverdientijd 7 à 8 jaar.

Derhalve wordt in dit plan uitgegaan van turbines die 24 uur per dag aan staan en die voldoen aan alle wettelijke normen. De ingebouwde Sound Operations Mode zorgt ervoor dat de turbines bij bepaalde windsnelheden of windrichtingen op een andere snelheid gaan draaien en minder geluid produceren. Dit wordt allemaal in de vergunningaanvraag meegenomen. De turbines worden zo geprogrammeerd dat mogelijke overlast tot een minimum wordt gereduceerd terwijl ze blijven draaien.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3. aantasting natuur, flora en fauna.

samenvatting

Het Natura 2000 gebied en het Rivierpark Maasvallei is een gebied waar de laatste jaren veel is en wordt geïnvesteerd in natuurontwikkeling. Steeds meer soorten en aantallen trekvogels maken gebruik van dit gebied. Uilen en Vleermuizen hebben hier hun jachtgebied en jagen op hun gehoor. Onlangs is de bever geïntroduceerd.

Gevraagd wordt de effecten op het welzijn van dieren te onderzoeken.

Wat zijn de gevolgen voor het uilen en vleermuizen bestand?

Wat zijn de gevolgen van windturbines op het voortplantingsgedrag van bovengenoemde dieren?

Wat zijn de gevolgen van zulke hoge windturbines op de vogeltrek, inclusief de lichteffecten?

Wat is de invloed van met name het laagfrequente geluid op de gezondheid en het welzijn van voornoemde dieren?

Het door Ecolybrum, opgestelde rapport is te beperkt. Er is meer en langer onderzoek naar trekvogels nodig. **Vraag: onderzoek door gespecialiseerde organisatie zoals Sovon laten doen naar populaties van broed-akker -en wintervogels en de roofvogels die foerageren in de ernaast gelegen open gebieden (Grensmaas!) en de invloed van de windturbines hierop noodzakelijk!**

Naast vogels en vleermuizen worden ook veel insecten door de wieken gedood; dat wordt meestal vergeten.

De aanvliegroute van vogels die hun habitat daar hebben, wat zijn de gevolgen hier dan van en hoe wordt geborgd dat dat dit zonder inbreuk blijft zoals het nu is?

Verstoring in de ecologische structuur Rivierpark Maasvallei wat zijn de mitigerende maatregelen die genomen worden ter voorkoming hiervan?

Onderzoek naar de daling van natuurwaarde in het naastgelegen nationaal landschap Zuid Limburg en het nabij gelegen Natura 2000 (Grensmaas)gebied.

Onderzoek naar de regionale sterfte van populaties.

Onderzoek doen naar de blauwevleugelsprinkhaan .

Reactie

Ten behoeve van het windpark is onderzoek uitgevoerd naar de gevolgen van de bouw en ingebruikname van het windpark voor de ecologie. De resultaten hiervan zijn neergelegd in paragraaf 4.7 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV, paragraaf 5.2.2 uit de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV, het 'Memo aanvaringsslachtoffers onder vogels voor Windpark Holtum-Noord d.d. 19 april 2019' van Royal HaskoningDHV (bijlage 6 bij de ruimtelijke onderbouwing), het 'Memo effecten windmolens bij Holtum-Noord op vleermuizen d.d. 19 april 2019' van Royal HaskoningDHV (bijlage 7 bij de ruimtelijke onderbouwing) en de 'Ecologische Quicksan voor potentiële locaties windturbines Holtum-Noord d.d. 9 oktober 2019', van Royal HaskoningDHV (bijlage 8 bij de ruimtelijke onderbouwing). Op basis van deze onderzoeken kan worden geconcludeerd dat de Wnb niet aan de uitvoerbaarheid van de (ontwerp-)omgevingsvergunning in de weg staat. Wij zien in hetgeen indieners in hun zienswijze naar voren hebben gebracht geen aanleiding om aan deze conclusie te twijfelen. Wij lichten dit als volgt toe.

Van belang is allereerst op te merken dat door initiatiefnemer een aanvraag om ontheffing op grond van de Wnb in het kader van soortenbescherming is ingediend bij gedeputeerde staten van de Provincie Limburg. De relevante documenten kunnen worden gedownload via: https://www.windparkholtumnoord.nl/documenten_vergunningaanvraag. Deze ontheffing maakt geen onderdeel uit van het besluitvormingsproces zoals dat hier aan de orde is. Wat

indieners in hun zienswijze over het aspect soortenbescherming naar voren brengen, kan dan ook primair in dat besluitvormingstraject door indieners aan de orde worden gesteld.

In de tweede plaats hebben wij enkel te beoordelen of de Wnb aan de uitvoerbaarheid van de (ontwerp-)omgevingsvergunning in de weg staat. In hetgeen indieners in hun zienswijze naar voren hebben gebracht, zien wij geen aanleiding om aan deze conclusie te twijfelen. De onderzoeken zijn uitgevoerd conform de vigerende wet- en regelgeving en protocollen en afgestemd met het bevoegd gezag (gedeputeerde staten van Limburg).

De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning

4. Waardedaling woning, aantasting woongenot. Financiële compensatie.

Samenvatting

woongenot

Holtum wordt nog onaantrekkelijker. Aantasting woongenot.

Sociale ontwrichting

Sociale ontwrichting: tweedracht tussen voor- en tegenstanders. De rijken willen een hoogrenterende obligatie

compensatie

Effecten van de windmolens op de woningmarkt. Voorspellende factor hiervoor is de weerstand die de bevolking heeft. Compensatie voor de individuele bewoner is niet duidelijk. Lagere energieprijzen via Engie heeft geen zin in geval van zonne-energie.

Verzocht wordt om financiële compensatie van alle schadeveroorzakende factoren.

De recreatie in de omgeving zal gaan afnemen, gevolg verschraving sociaal maatschappelijke ontwikkelingen waardoor horeca in de knel komt. hoe denkt men deze ontwikkeling voor te zijn en welk plan is hiervoor voorzien?

Reactie

Profijtplan

De inzet van de gemeente is om zo veel mogelijk omwonenden te laten profiteren. Dat is vanaf het begin zo geweest. ENGIE heeft daarvoor een profijtplan opgesteld. Eén van de onderdelen van dit plan is de mogelijkheid om zelf te investeren. Er zijn grofweg twee manieren om als omwonende in het windpark te kunnen investeren: obligatie / lening of aandelen (al dan niet via een fonds). De hoogte van de beschikbare investeringsruimte voor de omgeving verschilt per variant. Wordt gekozen voor obligaties/lening dan ligt dit in de orde grootte van € 250.000,00. Als het om aandelen gaat is ENGIE bereid om tot 50% van het aandelenkapitaal ter beschikking te stellen voor de omgeving. In dat geval gaat het om ongeveer 1,5 miljoen euro die waarschijnlijk in partities van € 250,00 of € 500,00 beschikbaar zullen zijn. In de komende tijd zal dit in samenspraak met de omwonenden verder uitgewerkt worden tot een passend bod. Het gaat dan om het vinden van een optimum tussen risico, rendement en de wens zo veel mogelijk mensen te laten profiteren.

Leefbaarheid:

Via het Omgevingsfonds komt geld vrij voor projecten om de vitaliteit en leefbaarheid van de buurt te bevorderen.

Daar waar het in individuele situaties mogelijk is bomen/struiken aan te planten om het zicht op windturbines weg te nemen, heeft ENGIE de geste gedaan om deze aanplant voor haar rekening te nemen. ENGIE gaat hierover in gesprek met de mensen die het betreft en doet op basis van de mogelijkheden een maatwerkvoorstel.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning.](#)

samenvatting

Waardedaling vastgoed

De gemeente Rijnmond heeft schadevergoeding betaald aan huiseigenaren binnen 2 km van een turbine. Maar 'onrechtmatige daad' houdt niet op bij die afstand. In Duitsland was sprake van waardevermindering tot 23 % bij afstanden minder dan 1 km.

Studies tonen aan dat windmolens binnen een straal van 2 kilometer tot een daling van de woningwaarde kan leiden van gemiddeld 1,4 tot 2,3%. De daadwerkelijke daling verschilt per locatie en is onder meer afhankelijk van afstand tot de windmolen en het zicht op de turbine. Het maakt daarbij niet uit of het om een of meerdere turbines gaat. Gelet op de hoogte en impact van de windturbines van Holtum-Noord en de afstand tot de woningen in de nabije omgeving is niet uitgesloten dat dit percentage (fors) hoger ligt dan de 2,3% uit het onderzoek van de universiteiten uit Amsterdam.

De combinatie van negatieve effecten op woon- en leefklimaat, zoals geluidsoverlast, slagschaduw, horizonvervuiling, aantasting van ruimtelijke vergezichten en uitzicht en aantasting van natuur- en recreatiewaarde, zal resulteren in significante waardedaling van het vastgoed in de kernen Holtum, Buchten, Papenhoven, Schipperskerk, Illikhoven, Baakhoven, Oud-Roosteren en Roosteren, Visserweert en Dieteren. In de ter inzage gelegde documenten staat dat ENGIE een overeenkomst voor "vrijwaring planschade" met de gemeente ondertekend heeft.

Planschade analyse

De ontwikkelaar heeft dus geen planschadeovereenkomst ondertekend waarmee deze zich verplicht om alle tegemoetkomingen in de schade die voortvloeien uit deze plannen, voor zijn rekening te nemen. Een gedegen, toetsbare, inventarisatie van planschade objecten ontbreekt daardoor. De huidige zeer algemene en vrijblijvende procesbeschrijving doet geen recht aan de impact van het plan. Ik verzoek u om voor definitieve besluitvorming een gedegen en objectieve planschade analyse te (laten) maken. Zodat de impact kan worden meegewogen in de besluitvorming.

Faillissement Engie – ondervangen gemeente?

Uit de ter inzage gelegde stukken is onvoldoende op te maken, op welke wijze het risico van faillissement van de initiatiefnemer door de Gemeente Sittard-Geleen wordt ondervangen.

Droger worden gronden en hogere temperatuur

Met het bouwen van windturbines denkt men de uitstoot van CO₂ te kunnen beperken en daarmee de opwarming van de aarde te stoppen. Uit publicaties van, zeg het laatste, jaar blijkt onomstotelijk dat de grond/akkers 'achter' de turbine droger en 0,23 graden C warmer wordt. Persoonlijk denk ik dat hier sprake is van een maximale afstand van 5 a 10 km. Als boer in of net buiten Holtum zit je dan straks naast het sproeiverbod en stikstofbeleid enz. opnieuw met een schadepost; waar kan hij een schadeclaim indienen?

Reactie

Mocht inkomensderving of waardedaling van een onroerende zaak als gevolg van de omgevingsvergunning aan de orde zijn, dan kunnen indieners op grond van artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening een verzoek indienen voor een tegemoetkoming in de schade. Conform de gemeentelijke Planschadeverordening wordt door een onafhankelijk adviesbureau beoordeeld of er sprake is van planschade.

Het systeem gaat niet uit van een volledige schadeloosstelling, maar voorziet in een tegemoetkoming in de schade voor zover deze buiten het normaal maatschappelijk risico valt.

Voor het overige zij verwezen naar de paragraaf onder 2.4.2. Planschade.

Wij kennen verder geen publicaties waarin dit beschreven noch bewezen wordt.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

Net stabiliteit – schade als het mis gaat samenvatting

Het is al langer bekend dat veel windturbines de netstabiliteit in gevaar brengen. Het probleem is dat de frequentie te veel van de van 50 Hz gaat afwijken.

Voorals Australië heeft een aantal keren langdurig 'plat gelegen', maar ook in Duitsland en Engeland is al ervaring opgedaan. In Engeland heeft men in 2018 2000 keer handmatig moeten ingrijpen. Wie vergoed de schade als het mis gaat?

Reactie

Een eventuele compensatie van netstoring is geregeld in andere wetgeving die los staat van deze aanvraag.

ENGIE heeft in deze de zogenaamde Programma Verantwoordelijkheid en zal dagelijks aan de netbeheerder melden (op basis van berekeningen) hoeveel stroom er de volgende dag op het netwerk gezet zal worden. De netbeheerder is verantwoordelijk voor de 50Hz frequentie op het net en ENGIE zal voldoen aan de technische eisen die de netbeheerder stelt aan het windpark.

Calamiteiten kunnen echter nooit uitgesloten worden maar komen slechts zelden voor.

Voor meer informatie over de integratie van zon- en windparken in openbare netwerken verwijzen wij u naar het volgende, recente rapport van Wind Europe:

<https://windeurope.org/data-and-analysis/product/?id=104>

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

5. horizonvervuiling/landschappelijke inpassing/afwijking Welstandsadvies

samenvatting

De molens zijn te groot en te hoog en doen afbreuk aan landschap, Grensmaas en Natura 2000 gebied.

De geplande windmolens staan precies op de rand van een Natura 2000 gebied, gescheiden door een waterweg die ook fauna aantrekt. De molens steken ver boven de bestaande bebouwing uit en zullen nadrukkelijk zichtbaar zijn als een bewegend object. Dit strookt niet met het beeld dat iemand recreërend of wonend in een Natura 2000 gebied kan verwachten. Door de hoogte en bewegende eigenschappen zijn daardoor visuele en fauna

effecten te verwachten in de naastgelegen niet industriële gebieden die niet in de lijn der verwachting van de huidige industrie liggen.

Gevraagd wordt om de visie van de Rijksadviseur voor het landschap zoals deze is verwoord in de studie “Een choreografie voor 1000 molens” te betrekken bij de afweging.

Het leefklimaat en het evenwicht tussen natuur en milieu

Het gebied waar dit windpark komt is uniek in Nederland, het is het “smalste stukje Nederland”, ca 4,5 km tussen Duitsland en België. Dit stuk wordt al doorsneden door het NSspoor,

het Julianakanaal en de A2. Het plaatsen van 200 meter hoge, bewezen structureel overlast veroorzakende, zware industrie en het aanleggen van daarvoor benodigde infrastructuur, bovenop de andere overlast gevende projecten zoals uitbreiding A2 en VDL tart de grenzen der logica en redelijkheid. Het heeft met duurzaamheid en goed rentmeesterschap voorts bijzonder weinig te maken.

Dergelijke ingrepen zijn in Nederland gelukkig nog niet zonder meer toegestaan. Het mag slechts wanneer negatieve effecten maximaal worden beperkt en wanneer resterende schade

gecompenseerd wordt. Aan compensatie worden terecht strenge eisen gesteld. In een compensatieplan dient dat te worden uitgewerkt.

Landschappelijke inpassing/landschapsstudie

Uit het ontwerp-besluit volgt dat de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) heeft geoordeeld dat het plan niet voldoet aan redelijke eisen van welstand (pag 6 van 22).

Uw college stelt op pagina 6 van 22 van het ontwerp-besluit, dat na een gedegen afweging van belangen ten aanzien van onder andere positionering en landschappelijke inpassing, afwijking van het welstandsadvies op dit punt is gerechtvaardigd.

De ARK geeft in haar motivering aan dat op het gebied van landschap nieuwe initiatieven goed in het landschap moeten worden ingepast, zodat ze een minder groot effect op de omgeving hebben met bijzondere aandacht voor de dorps- en stadsranden. Ook constateert de ARK dat de bij de aanvraag gevoegde visualisaties laten zien, dat de invloed naar de omgeving, het omliggende landschap en dorpsbeeld groot is en daarin een dominante rol gaat spelen.

Het ontwerp-besluit bevat met inachtneming van de Nota Ruimtelijke Kwaliteit (paragraaf 3.1) géén nadere landschapsstudie en/of inpassingmaatregelen die getroffen moeten/kunnen worden.

De stelling in het ontwerp-besluit, dat sprake is van een gedegen afweging van belangen op het vlak van landschappelijke inpassing, kan niet worden gehandhaafd nu deze niet is gebaseerd op een nader onderzoek/landschapsstudie. De visualisaties kunnen daar niet voor worden gebruikt. Die geven alleen weer hoe het zicht op de turbines wordt, zonder nader te onderzoeken of dat zicht kan worden gemitigeerd.

Om een dergelijke stelling (gedegen afweging van belangen ten aanzien van landschappelijke inpassing) te handhaven, zal er eerst een gedegen landschapsstudie moeten worden verricht en mogelijke inpassingmaatregelen, met name nabij de woonkernen, moeten worden overwogen. Dit is nu niet gebeurd en dient alsnog te worden gedaan voordat er een definitief besluit wordt genomen.

reactie

Van belang is dat windturbines op de goede plek komen. Hiermee wordt een zorgvuldige plaatsing in het landschap beoogd ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening.

Ter onderbouwing daarvan is onderstaand advies opgesteld.

De goede plek

De ruimtelijke onderbouwing geeft aan dat verschillende beperkingen bepalend zijn in de plaatsingsmogelijkheden van windmolens waardoor de gemeente Sittard-Geleen weinig ruimte biedt voor de plaatsing van windmolens. Verder worden de voorkeursgebieden uit het POL2014 gevolgd welke op basis van een gedegen landschapsstudie tot stand zijn gekomen. In onze gemeente betreft het de grootschalige bedrijventerreinen waaronder Holtum Noord. Het POL geeft aan dat een kwalitatief goede 'inpassing' dient te worden geborgd door een landschapsontwerp waarin inzicht wordt gegeven over de opstelling in relatie tot de regionale landschapskenmerken. Genoemde principes zijn onder andere *visuele rust aan de horizon, het voorkomen van visuele insluiting, en een herkenbare opstellingsvorm van gelijke type turbines die onderling gelijke afstanden tot elkaar hebben.*

Het POL laat zien dat voor de beleving het landschap van belang is in de plaatsing van windmolens. De huidige generatie windmolens hebben een dusdanig grote maat dat een stevig landschappelijk verhaal nodig is welke de grondslag vormt voor een bepaalde locatiekeuze. De maatschappelijke acceptatie van windprojecten is vele malen groter wanneer deze aansluiting zoekt bij de identiteit van een landschap en de karakteristieken van het landschap volgt of zelfs versterkt. Door de schaalgrootte van een windmolen(opstelling) ten opzichte van de landschappelijke omgeving is van inpassing eigenlijk geen sprake. Ze zijn op 10-20 kilometer afstand zichtbaar. Windmolens vragen daarom een zelfstandig landschappelijk verhaal. Een plaatsingsstrategie in plaats van een inpassing. Deze plaatsingsstrategie volgt de logica van het landschap.

Leidende principes

Om verrommeling tegen te gaan verdient het de aanbeveling om turbines met de nodige zorgvuldigheid te plaatsen. De opstelling dient de ruimtelijke kwaliteit van de plek geen geweld aan te doen, en liefst te versterken. Dit leidt tot een plaatsingsstrategie in een aantal leidende principes.

1. Plaatsing op grootschalige bedrijventerreinen

Sluit zoals het POL aangeeft aan bij de beleving van de bedrijventerreinen. Windmolens hebben een industriële uitstraling die goed past in het landschap van bedrijven, fabrieken, havens en hoogspanning.

2. Alleen lijnopstelling met een heldere ritmiek

Zorg voor een herkenbare en rustig opstelling: de lijn. Ga landschapsverrommeling / horizonvervuiling tegen door te kiezen voor de lijnopstelling en niet voor solitaire of zwerm opstellingen. Vanaf drie turbines is sprake van een lijn.

3. Gepaste afstand aanhouden tussen opstellingen onderling

Voorkomen moet worden dat turbineopstellingen onderling gaan samenklonteren. Om dit te voorkomen wordt een onderlinge afstand tussen de opstellingen aangehouden van minimaal 4 kilometer.

4. Aansluiten bij grootschalige landschappelijke elementen

De opstelling volgt (en benadrukt) de elementen in het landschap die van vergelijkbare maat en schaal zijn om zo een logische beleving te borgen. Het Julianakanaal met zijn dijklichamen en opgaande beplanting is zo'n landschappelijk element.

Advies windturbines Holtum Noord

Het initiatief van de drie windmolens te Holtum Noord is vervolgens langs bovenstaande leidende principes gehouden.

- De windmolens worden geplaatst op het grootschalige bedrijventerrein Holtum Noord waardoor de molens met hun industriële uitstraling aansluiten bij het vergelijkbare landschap van bedrijven, fabrieken, havens en hoogspanning.

- Het betreft een lijnopstelling van drie identieke molens die nagenoeg op gelijke afstand van elkaar zijn gepositioneerd. Hierdoor wordt een herkenbaar en rustig beeld geborgd.
- Er is geen andere windmolenopstelling in de buurt aanwezig waarmee de voorgestelde opstelling kan interfereren.
- De opstelling is gepositioneerd langs het Julianakanaal. Het sluit hiermee aan bij het grootschalige landschapselement en volgt de landschappelijke logica ter plaatse.

Hoewel de windmolens door hun grootte een impact hebben op de ruime omgeving is bovenstaande argumentatie voldoende om de windmolenopstelling te Holtum Noord positief te beoordelen.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

5.1 Negatief Welstandsadvies.

Samenvatting

Het advies van de welstandscommissie is zonder enige argumentatie door het gemeentebestuur terzijde geschoven.

Reactie

Bij wet is bepaald dat en wanneer afgeweken kan worden van het welstandsadvies. In de wet (in dit geval de Wabo) is geregeld dat het college van burgemeester en wethouders de mogelijkheid heeft om in afwijking van het advies van Welstand (ARK), toch de vergunning te verlenen indien men van oordeel is dat daarvoor andere redenen zijn, bijvoorbeeld van economische of maatschappelijke aard.

Met de onderstaande argumenten is door het College afgeweken van het advies van de ARK. "Gezien het feit dat met dit windturbinepark invulling wordt gegeven aan de klimaatdoelstellingen zoals vastgelegd in de Structuurvisie Windenergie op Land, het Nationaal Energieakkoord, het beleidsplan Duurzame Energie 2008-2016, het coalitieakkoord Sittard-Geleen 2018-2022 én er reeds uitvoering is gegeven aan een gedegen afweging van belangen ten aanzien van onder andere positionering en landschappelijke inpassing, is het college van oordeel dat een afwijking van het welstandsadvies op dit punt is gerechtvaardigd".

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

6. Afstand tot de woningen.

samenvatting

400, 500, 1000 meter dichtstbijzijnde woning. Er zijn genoeg gebieden in Nederland waar een grotere afstand tot bebouwing is gehanteerd.

Afstand tot woningbouw

De windturbine welke gepland staat om te worden geplaatst aan de Franscushaven te Buchten staat op een gemeten afstand van 400 meter t.o.v. Buchten en 540 meter van Holtum.

De afstand t.o.v. de woongebieden het leefbaar houden van de kernen dat men wil blijven wonen en krimp voorkomen word hoe denkt men dit te voorkomen en welke maatregelen zijn hiervoor bedacht en wie bewaakt dan de voortgang hiervan?

Waarom wordt niet de richtlijn van de WHO gehanteerd: een minimale afstand tussen turbine en woning van 10 x tiphoogte

Waarom kijkt de Gemeente Sittard-Geleen bewust negatief af van het advies van de Europese commissie om een minimale afstand van 700 meter te bewaren tussen windturbine en woningen?

Afstand tot industrie

De Rijksoverheid heeft in 2019 in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken onderzoek gedaan en beschreven dat windturbines met een vermogen van 3MW niet dichterbij dan 588 meter grenzend aan een industriegebied mogen worden gebouwd. De windturbine welke gepland staat voor de Franscushaven in Buchten staat pal in het industriegebied. Hoe kan de goedkeuring van deze locatie verklaard worden?

reactie:

In de wet bestaan geen absolute afstandsnormen, maar ter bescherming zijn er wettelijke normen waaraan de geluidsbelasting op de gevel van een woning moet voldoen. In dit geval wordt voldaan aan de wettelijke Nederlandse geluidsnorm. Ook aan de World Health Organisation (WHO)-norm (45 lden). Vanwege de cumulatie met het reeds aanwezige geluid heeft de RUD een maatwerkvoorschrift opgesteld waaraan ENGIE moet voldoen. Hiermee voldoet het windpark aan de normen van de WHO. Wij stellen strengere eisen dan wettelijke norm. Er zijn normen voor geluid en slagschaduw. Van daaruit zijn afstanden berekend.

In Sittard-Geleen zijn de mogelijkheden beperkt en alle potentiegebieden worden of zijn onderzocht. Daar waar windturbines mogelijk zijn staat de gemeente open voor realisatie. Ook in eventuele andere gebieden waar aanvullend windturbines gerealiseerd kunnen worden zullen er op beperkte afstand woningen staan.

Voor het overige zij verwezen naar de algemene paragrafen over locatie keuze, 2.1.geluid en 2.2. gezondheid.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

7. Inspraak/draagvlak/belangenafweging.

samenvatting

geen gehoor gegeven aan bezwaren van direct omwonenden. Bewoners worden niet betrokken bij beslissing, die al was genomen vóór de inspraak. Aan de belangen van de betrokken burgers is voorbij gegaan, waardoor onbillijk en zeer onzorgvuldig is gehandeld, in strijd met het fair-play en het evenredigheidsbeginsel, onzorgvuldig en onbehoorlijk bestuur.

Het besluit om een verklaring van geen bedenkingen af te geven is niet gemotiveerd.

Het belang van de burger en belastingbetaler dient groter te zijn dan dat van winst nastrevende organisaties.

Draagvlak

Er heeft geen deugdelijk draagvlak onderzoek heeft plaatsgevonden. Daarmee wordt de maatschappelijke uitvoerbaarheid onvoldoende aangetoond in de documenten. Verzocht wordt de ontwerp omgevingsvergunning vanwege dit punt aan te houden, nader draagvlakonderzoek uit te voeren en de ontwerp omgevingsvergunning op basis van de uitkomsten daarvan, te actualiseren.

Kiest de gemeente Sittard-Geleen bewust voor de belangen van de beursgenoteerde onderneming ENGIE en neemt men de gezondheidsklachten en sociale onrust bij de bewoners er voor lief bij tegen elke prijs?

Maatschappelijk draagvlak ontbreekt

Sittard-Geleen werkt eerst met de provincies en Engie samen. Door dit achterkamertjes gedoe voelen we dat we op alle vlakken buiten spel zijn gezet. De voor de bewoners (en ook duidelijk in de Omgevingswet vastgelegde minimumeisen) en essentiële pijlers "ruimtelijke kwaliteit, draagvlak, leefbaarheid en evenwicht tussen natuur en milieu" zijn daarmee zonder inspraak van de bewoners op voorhand door de gemeente gedefinieerd.

Gemeenteraadsleden en de inwoners zijn niet tijdig en goed geïnformeerd, hebben een kennisachterstand en liepen zo steeds achter de feiten aan. Vanaf het eerste begin is in het projectplan Windpark Holtum-Noord onvoldoende rekening gehouden met de bewoners van Illikhoven. Het lijkt een opgedrongen situatie. Men is op geen enkele manier meegenomen in het bepalen van de locatie voor de meer dan tweehonderd meter hoge turbines.

Na vijftien jaar !!!! heimelijke voorbereiding is pas eind 2019 gestart met 'dorpsgesprekken' voor omwonenden, bedoeld om draagvlak te creëren. Maar daarbij maakten gemeente en Engie direct duidelijk dat over de komst van de windmolens en de locatie geen discussie mogelijk is. Sittard-Geleen en de wethouder maakt dat klip en klaar duidelijk, als een bijna artikel 12 gemeente heeft geld nodig en leunt zwaar aan tegen een Franse investeringsboer die *coute que coute* wilt regeren over de plaatsing. Daarbij is het volstrekt onduidelijk of de politieke regelgeving de plaatsing bepaalt of de investeringsgelden van een multinational. De wethouder zei dit duidelijk in haar statement: 10% gezindheidsproblematiek is minder interessant dan het behalen van de klimaatdoelstellingen. Niet wijzend naar alternatieven.

Reactie

De ontwerp-verklaring van geen bedenkingen is gekoppeld aan de omgevingsvergunning. In de omgevingsvergunning is het besluit gemotiveerd. De raad is van mening dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening en dat de verklaring van geen bedenkingen daarom kan worden verleend. Dit wordt voor diverse door indieners naar voren gebrachte aspecten hierna nog nader toegelicht.

In de discussie rondom het realiseren van Windpark Holtum-Noord gaat het om een afweging van meerdere aspecten: o.a. de noodzaak om te verduurzamen, het algemeen belang, het betrekken van de omgeving en oog voor de effecten van het project op de omgeving. De gemeenteraad van Sittard-Geleen heeft een deel van de benodigde keuzes gemaakt in de omgevingsvisie van 2016. Hierin heeft zij zoekgebieden aangewezen waarbinnen windenergie gerealiseerd mag worden. Eén van die gebieden is Holtum-Noord. Bij de invulling van deze visie in concrete projecten, is het belangrijk de directe omgeving te betrekken bij het project. En dat is de afgelopen anderhalf jaar gebeurd. De gemeente heeft zich ingespannen om in de directe omgeving steun te realiseren voor het project. Dat deze steun niet bij alle mensen in de directe omgeving is gerealiseerd, is een feit.

Het ontbreken van draagvlak staat de juridische houdbaarheid van de verschillende besluiten niet in de weg. Uit de rechtspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State blijkt immers dat (het ontbreken van) draagvlak geen ruimtelijk relevant criterium is. Dit neemt niet weg dat de gemeente waarde hecht aan het creëren van draagvlak bij omwonenden van het windpark. De gemeente stuurt hier actief op door de mogelijkheid tot participatie als eis te stellen.

Voor het overige verwijzen wij naar de paragrafen Draagvlak en Participatie.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

8. locatiekeuze en alternatieven.

Samenvatting

Onvoldoende informatie alternatieve locaties

Er is gebrek aan informatie over alternatieve locaties, die minder overlast veroorzaken. Niet is duidelijk welke locaties zijn onderzocht en wat de voor- en nadelen daarvan zijn. In het Maasdal, is de gemeten windsnelheid het laagst in Nederland.

Voorgestelde alternatieven

Aangehaald wordt dat er betere locatiekeuzes zijn binnen de gemeente welke op de relevante parameters beduidend hoger scoren (met minder geluid, slagschaduw etc). Een afweging van al deze aspecten hebben geleid tot een tweetal alternatieve plaatsingslocaties, te weten:

1. Locatie Windpark Sittard-Noord (aan de zuidzijde van de N297/N56; met een mogelijkheid van plaatsing tot 4 windturbines);

2. Locatie Graetheide/A2 (met een mogelijkheid van plaatsing tot 3 windturbines)

Belangrijk is dat een onderzoek naar alternatieve locaties in de stukken ontbreekt en dat de wethouder geen blijk heeft gegeven hieraan mee te willen werken. Door de wethouder is aangegeven dat de locatie een vaststaand gegeven is. Dit is onjuist. In een democratie horen dit soort onderwerpen juist onderwerp van discussie te zijn, temeer daar windparken een grote impact kunnen hebben op de leefomgeving. Een dergelijke starre houding past ook niet in de discussie over de Regionale Energie Strategie en zet feitelijk de raad buitenspel in beide dossiers. Het is de raad die de kaders bepaalt waarbinnen het college mag en kan opereren en dient het college die belangrijke taak van de raad te respecteren.

Waarom niet een belang nemen in 3 windmolens op zee, waar het rendement veel gunstiger is en geen directe overlast voor bewoners? Of gaat het om subsidiegelden en niet om het uiteindelijke energierendement?

Hoe kan het dat uw buurgemeente Beek, wel kiest voor zonne-energie en er geen probleem in ziet om daar 35 hectare grond voor te vinden? Is er een grondig onderzoek gedaan naar de ruimte die benut kan worden?

Naast gebruik van landbouw- en/of natuurgebied zouden ook heel andere alternatieven bekeken kunnen worden. Te denken valt bijvoorbeeld aan het talud van de autoweg A2: deze helling ligt er nu onbenut bij. Hetzelfde geldt voor het talud van de dijk van het Julianakanaal.

- Is er een grondig onderzoek gedaan naar de kosten van de aanleg van zonnepanelen? Zijn die kosten echt veel hoger dan de bouw van windmolens?

In de discussie is blijkbaar al enkele keren gewezen op de Kollenberg als alternatief voor windmolens.

Het argument van het college is dat de Kollenberg als natuurgebied niet in aanmerking komt voor plaatsing van windmolens. Is het natuurgebied de Kollenberg dan belangrijker dan het natuurgebied dat zich vlak bij Holtum Noord bevindt?

De gemeente noemt wel het winterbed van de Maas als een gebied waar geen windmolens geplaatst mogen worden. Vervolgens kiest men voor een locatie, die er pal naast gelegen is. Dit is een tegenstrijdigheid, die moeilijk te verklaren is. Het gebied dat aan de overkant van het Juliana kanaal ligt kenmerkt zich nu nog door grindafgravingen die er plaatsvinden. Indertijd, toen deze plannen voor de grindafgraving gepresenteerd werden, was een van de argumenten dat er een natuurgebied voor terug zou komen. Op verschillende plekken is al te zien, dat er een heel mooi gebied aan het ontstaan is, onder andere in het gebied dat dicht bij de geplande windmolens ligt: Illikhoven - Vissersweert en het Maasgebied. Door de

plaatsing van windmolens zo dicht bij dit gebied doet de gemeente geen recht aan de belofte die er toen gedaan is. Integendeel: ze vernietigt een deel van haar eigen investeringen.

Windturbines zijn niet nodig voor klimaat of energiebehoefte.

2.1 Uitgangspunt bij velen is dat de industrie te veel CO₂ uitstoot waardoor de aarde opwarmt; dus moet die uitstoot worden verminderd, dus o.a. windturbines. In plaats van een uitgebreide uiteenzetting. Niemand ontkent dat het klimaat verandert. Vrijwel dagelijks verschijnen nieuwe publicaties waarin/waarmee steeds meer details van de werking van het klimaat duidelijk worden. Maar het blijft een zeer ingewikkeld, niet-lineair probleem. Enkele statements:

Grofweg elke 1000 jaar hebben we te doen met een warmteperiode; we zitten nu op 'het dak' van zo'n golf die de top in ongeveer 2080 heeft. Deze cyclus heeft de naam **Eddy** en de amplitude is ongeveer 0,28 graden C. Dus 500 jaar geleden was deze Eddy 0,56 graden koeler. De toppen 1000 en 2000 jaar geleden schijnen nog een tikkeltje hoger te zijn geweest dan de huidige. Naast Eddy zijn er nog AMO, de Vries en nog een paar cycli die niet kunnen worden verwaarloosd.

Verder staan we volgens geleerden (Zharkova) aan het begin van een afkoeling: Voorspeld is ongeveer **30** jaar, te beginnen (omstreeks) **2022** (!). De voorboden hiervan zijn al duidelijk te zien in de toename van de kosmische straling.

Ingewikkeld, maar indien gewenst kan een en ander worden toegelicht door indieneer.

Gezocht kan worden met de term "**Henrik Svensmark**". Onbekend om hoeveel afkoeling

het gaat, wellicht iets tussen **0,5** en **1,0** graad. 2.3 Vorig jaar is de overheid met een **publieksconsultatie** inzake het klimaatplan gekomen waarover de tv en kranten niets schreven, werd dus beetje geheim gehouden. Toch hebben zo'n 1600 mensen gereageerd, waaronder ingenieurs en andere wetenschappers. Het resultaat was dat het klimaatplan grotendeels werd afgewezen en ook dat de bevolking in meerderheid pro kernenergie is.

Windturbines zijn inderdaad niet nodig omdat kernenergie goedkoper en betrouwbaar is. Zie verder <https://www.climateeate.nl/2019/11/wat-denk-de-nederlandse-bevolking-over-hetklimaatbeleid/>

2.3 Dat CO₂ de aarde opwarmt is iets uit het laboratorium, in het open veld is het nooit bewezen. In tegendeel, er komen steeds meer aanwijzingen **dat CO₂ verkoelend** zou kunnen werken, zie bijv.: <https://www.climateeate.nl/2020/06/het-echte-broeikas-effect/>

2.4 Bomen en planten bevinden zich grotendeels op noordelijk halfrond. Deze groeien in lente en pauzeren in najaar en winter. Daarom gaat CO₂-gehalte in golfjes van 1 jaar. Door corona-crisis is er dit voorjaar veel minder CO₂ uitgestoten.

Toch is het golfje dit jaar tot nu toe ongewijzigd, **dus menselijke uitstoot schijnt geen invloed te hebben op CO₂-gehalte**. Over enkele maanden weten we meer!!

2.5 Samenvatting klimaat: De zon bepaalt het klimaat, niet de computermodellen die een bijna oneindig ingewikkeld systeem zouden moeten beschrijven

Reactie

Iedere gemeente maakt in het realiseren van de klimaatopgave eigen keuzes.

De gemeente heeft in de omgevingsvisie 2016 aangegeven waar zij wel en waar zij geen windmolens wenselijk vindt. Daarvan is de locatie op Holtum-Noord er één.

Sittard-Geleen vindt het belangrijk invulling te geven aan de landelijke energieopgave. De gemeente heeft zich tot doel gesteld om in 2020 20% van het energieverbruik in de gemeente op te wekken met duurzame energiebronnen. Zonne-energie en Het Groene Net, het duurzaam warmtenetwerk waarbij restwarmte van de Biomassacentrale en Chemelot wordt al gebruikt om bedrijven en woningen te verwarmen en koelen. Maar er is meer nodig om de doelstellingen te halen. Naast zonne-energie, bio-energie en aardwarmte is er ook windenergie nodig om de doelstelling te kunnen behalen.

Locatiekeuze, alternatieve locaties en alternatieve energie..

Bedrijventerrein Holtum-Noord is een gebied waar windenergie kansrijk is. Dit sluit aan bij de gedachte van het Provinciaal Omgevingsplan (POL) waarin voorkeursgebieden voor windenergie zijn benoemd, naast uitsluitingsgebieden en overige gebieden waar wind ook mogelijk is. Voorkeursgebieden zijn die gebieden die zich het beste lenen voor plaatsing van de huidige types windturbines, zoals grotere industrieterreinen en ontwikkelingsgebieden voor veehouderij en glastuinbouw. Uitsluitingsgebieden zijn bijvoorbeeld Het Nationaal Landschap Zuid-Limburg, Natura2000 gebieden en het winterbed van de Maas.

De Natura 2000-gebieden, het beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg en het Winterbed van de Maas zijn niet geschikt geacht als locatie voor de ontwikkeling van windenergie en aangemerkt als uitsluitingsgebied.

De rest van de provincie is potentieel zoekgebied. Daarbinnen is een aantal voorkeursgebieden voor wind benoemd.

In de gemeente Sittard-Geleen zijn dat de grote bedrijventerreinen (Chemelot, Nedcar, Bedrijvenpark Fortuna, Sittard-Noord, Holtum-Noord). Bedrijventerrein Holtum-Noord is op de POL-kaart wind een gebied waar windenergie mogelijk zou kunnen zijn. Uit onderzoek van ENGIE blijkt dat er plaats is voor 3 windturbines.

Andere locaties in de gemeente die zijn onderzocht, zijn:

- Chemelot: afgefallen vanwege veiligheidsissues;
- Bedrijvenpark Fortuna: beperkingen door spoor en bebouwing;
- Nedcar: was in race voor DECL (Duurzame Energie Centrale Limburg).

De gemeente heeft de intentie in de toekomst de geschiktheid van andere locaties te onderzoeken zoals in de omgeving van Nedcar, want met de drie geplande windmolens wordt nog steeds niet voldaan aan de energiebehoefte.

Naast zonne-energie, bio-energie en aardwarmte is er ook windenergie nodig om de doelstelling te kunnen behalen. Wind op zee, aanpak industrie en landbouw zijn onderdeel van het klimaatakkoord naast dichterbij huis het aardgasvrij maken van wijken en lokale opwek van elektriciteit. Er worden bijvoorbeeld ook windmolens op zee geplaatst, maar dat is niet genoeg. Windmolens op land zijn evengoed nodig om te kunnen voorzien in de behoefte aan duurzame energie.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning.](#)

9. Invloed op langere termijn.

Samenvatting

Belastend voor het milieu (productie, plaatsing, in bedrijf houden en afvoeren van de windturbines). Op de langere termijn zullen andere technieken diverse tekortkomingen van de huidige technieken kunnen verminderen of weg nemen. Nu wordt te snel massaal ingezet op windenergie, terwijl nieuwe middelen nog in ontwikkeling zijn.

De turbines bevatten zwavelhexafluoride, afgekort SF6. Dat wordt al sinds de jaren zestig gebruikt om in windmolens het risico op kortsluiting te doen afnemen. SF6-molecuul is een sterk broeikasgas, zorgt voor evenveel broeikas effect als 23.500 kilo CO2 én blijft duizenden jaren actief - zou de schade groot zijn als het vrijkomt.

Na afbreken turbine na bv 20 jaar, moet ook fundering worden opgeruimd!! Zeker in dit haven-/industriegebied zal men anders zo'n brok beton en bijbehoren palen vroeg of laat 'tegenkomen'. En waar blijven de wieken na afbraak?

reactie

Tot 2030 wordt alleen gerealiseerd op basis van huidige technieken. Dit is voor korte en middellange termijn. In de tussentijd worden nieuwe technieken ontwikkeld waar rekening mee wordt gehouden.. Voor nu moet worden voldaan aan de transitieopgave en kan niet worden gewacht op nieuwe technieken.

Momenteel kan 80 tot 90% van een windturbine gerecycled worden aangezien deze grotendeels uit metalen bestaat (staal, koper). De CO₂ die uitgestoten wordt bij de productie van windturbines wordt binnen 3 tot 6 maanden weer 'terugverdiend' met de productie van windstroom. Windturbines zijn gedurende hun levensduur geen belasting voor het milieu.

Het klopt dat SF₆ wordt toegepast in uiteenlopende onderdelen van het gehele elektriciteitsnetwerk (transformatoren, schakelapparatuur, etc) om kortsluiting te voorkomen. Ook in windturbines wordt dit toegepast.

Bij windturbines kunnen lekkages ontstaan door mechanisch falen, slijtage van machines of tijdens onderhoud of ontmanteling van een windturbine. Ter voorkoming van vrijkomen van SF₆ in de atmosfeer wordt het bij reparatie en ontmanteling afgevangen. Vervolgens wordt het hergebruikt in nieuwe apparaten.

Onderzoek van WindEurope wijst uit dat alle 100.000 windturbines in Europa jaarlijks naar schatting 150kg aan SF₆ lekten in de afgelopen zes jaar. Dit staat gelijk aan een jaarlijkse uitstoot van 3.525 ton CO₂. Om dit in perspectief te plaatsen: deze 100.000 windturbines bespaarden in dat jaar 255 miljoen ton aan CO₂ door 336TWh aan groene stroom op te wekken. De lekkage van SF₆ vormt dan ook slechts fractie, namelijk 0,001%, van de vermeden uitstoot van CO₂.

Desondanks is het de verantwoordelijkheid van de windsector om het gebruik van SF₆ waar mogelijk te verminderen en waar dit om praktische redenen niet mogelijk is te zorgen dat het risico op lekkages zo klein mogelijk is.

Diverse alternatieven voor SF₆ worden momenteel onderzocht, zoals nieuwe combinaties van schone gassen. De resultaten zijn veelbelovend en er wordt reeds een begin gemaakt met de toepassing ervan. De windsector ondersteunt de verdere ontwikkeling en toepassing van deze nieuwe technologieën.

De fundamenten zullen, na verwijdering van de windturbines, 1 tot 2 meter onder het maaiveld verwijderd worden. Hiervoor zijn afspraken gemaakt met de grondeigenaren. De resterende heipalen vormen in principe geen probleem voor toekomstige nieuwbouw, daar precies bekend is waar zij zich bevinden.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

10. Veiligheid inclusief bedrijventerreinen

Samenvatting

De veiligheid moet gewaarborgd worden. De windsnelheid op 200 meter kan veel hoger zijn, waardoor een draaiende wiek kan losschieten. Er is al sprake van een werpafstand van minimaal 625 meter bij wegvliegende brokken ijs in de winter. Hierdoor is de plaatsing van windturbines op een korte afstand van woningen onverantwoord.

In het najaar en winter kan op de wieken ijsvorming plaats vinden. Loslatende stukken ijs kunnen dan tot een afstand van een paar honderd meter voor mens en dier gevaarlijk zijn, woningen en schepen kunnen schade oplopen. Op internet is sprake van sensoren die dit probleem oplossen. Graag zekerheid hieromtrent!

Hinder voor scheepvaart. De noordelijkste molen staat te dicht bij het water en de wieken slaan over het water heen. Hoeveel last gaat de scheepvaart hiervan ondervinden? Is dit voldoende onderzocht?

Er mag van de grens van 50 meter afgeweken worden, maar dan komen de wieken nog verder over het water te hangen.

Het aangenomen aantal scheepvaart bewegingen in het rapport is onjuist. Het bedraagt een veelvoud daarvan. De locatie aan het Julianakanaal is afgewezen op dit punt maar de argumenten gelden niet voor de Gulik-Gelre-Haven? Dat klopt niet.

De werknemers van het op- en overslagbedrijf werken bij het laden/lossen van schepen de gehele dag op een afstand van circa 70 meter van windturbine 2 en op ruim 400 meter van windturbine 1.

Daarnaast bevindt het op de locatie aanwezige kantoor zich op een afstand van circa 140 meter van turbine 2.

De medewerkers zijn veelal meerdere dagen achter elkaar bezig met het laden/lossen van schepen.

Zij zitten dan op een vaste werkplek met veel glas om zich heen voor een optimaal zicht op de werkzaamheden. Zij moeten daarbij uiterst geconcentreerd te werk gaan. Zij zullen veel hinder ondervinden van slagschaduw van de turbines 1 en 2.

Ook de mensen die op kantoor werkzaam zijn en aan de zuid-, noord- en westzijde via de ramen vrij uitzicht hebben op het terrein zullen van slagschaduw veel overlast ondervinden. Voor overlast van slagschaduw op een kantoor-/werklocatie verwijs ik u naar een filmpje op Youtube (<https://www.youtube.com/watch?v=39UrsOWBUPo>). Daaruit blijkt dat die overlast niet moet worden onderschat. Dergelijke hinder is ook in een werkomgeving aanvaardbaar.

- Te laat aanleveren gericht onderzoek

Na herhaald aandringen van de zijde van cliënte heeft initiatiefnemer Engie door Royal Haskoning een memo laten opstellen waarin de slagschaduw op haar bedrijfslocatie in beeld is gebracht. Dit onderzoek dateert van 4 juni 2020 (kenmerk: BF3268TPNT2006041502). Dit is van na de datum van het publiceren van het ontwerp-besluit Windpark Holtum Noord. Dit onderzoek heeft uw college en de raad niet kunnen betrekken bij hun besluitvorming omtrent het ontwerp-besluit en de ontwerpverklaring van geen bedenkingen.

Initiatiefnemer heeft daarmee niet transparant gehandeld en voor cliënte, uw college en de raad informatie (te lang/bewust) achtergehouden. Dit getuigt niet van een open communicatie, hetgeen wel uitgangspunt is geweest bij de besluitvorming.

- Resultaten slagschaduwonderzoek.

De norm voor slagschaduwonderzoek op een woning bedraagt afgerond 6 uur. Meer slagschaduw wordt op een woning niet acceptabel geacht.

Bekend is dat ook slagschaduw op een kantooromgeving en op een vaste werkplek (zoals de kraanopstelling bij het verladen van schepen) zeer hinderlijk kan zijn. In een werkomgeving mag die overlast echter hoger zijn. Een norm voor een werkomgeving is wettelijk niet vastgelegd. Per concreet geval zal moeten worden beoordeeld of de slagschaduw op de werkplek nog aanvaardbaar is.

Vanuit Engie is indiener bij mailbericht van begin juni 2020 bericht dat hen over gezondheidseffecten van draaiende wieken geen studies bekend zijn die dit al dan niet zouden kunnen aantonen. Met dat antwoord van Engie staat vast dat er alvorens het ontwerpbesluit is gepubliceerd géén (afdoende) onderzoek naar dit specifieke fenomeen heeft plaatsgevonden.

Nu er omtrent deze specifieke materie op een werkplek op zeer korte afstand van een turbine niets bekend en onderzocht is, dient hier nader onderzoek naar te worden verricht; zeker nu dit invloed heeft of kan hebben op de algehele gezondheidstoestand van medewerkers op een specifieke werkplek.

Alvorens de definitieve omgevingsvergunning te verlenen zal uw college een onafhankelijke deskundige (bijv. de GGD) onderzoek moeten laten uitvoeren naar de overlast welke het continue zicht op de draaiende wieken voor de werknemers van cliënte op de werkplek heeft bij het verladen van schepen.

Dit fenomeen doet zich overigens op meerdere plaatsen op bedrijventerrein Holtum Noord voor.

Reactie:

De geluidsbelasting t.g.v. de windturbines is ook ter plaatse van de bedrijven gering. De berekeningen, ook van de cumulatie, conform het meet- en rekenvoorschrift zijn uitgevoerd. Een groot aantal bedrijven produceert een hogere geluidsbelasting dan de turbines.

In paragraaf 4.5 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV (vanaf p. 15), paragraaf 5.3 uit de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV (vanaf p. 17) en paragraaf 4.2 van het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV (vanaf p. 8) is aandacht besteed aan gecumuleerde geluidbelasting.

Hieruit volgt dat de gecumuleerde geluidbelasting is bepaald conform bijlage 4 van de Activiteitenregeling milieubeheer, met dien verstande dat de bijdrage van het wegverkeer is gebaseerd op alle wegen, dus ook die zonder geluidzone. Verder is scheepvaartgeluid meegenomen en berekend als industrielawaai. Uit de beschouwing van de relatief nabij gelegen gevoelige bestemmingen blijkt dat de gecumuleerde geluidsbelasting ten opzichte van de referentiesituatie bij één woning (Illikhoven 1) met 5 dB(A) toeneemt. Naar mate bestemmingen verder van windturbines zijn gelegen, neemt de toename duidelijk af. Om de cumulatieve geluidhinder te (kunnen) beoordelen is gebruik gemaakt van de 'methode Miedema'. De resultaten laten zien dat de windturbines ter plaatse van de rekenpunten 01 (Keerweg 3), 09 (Illikhoven 93) en 10 (Illikhoven 1) een relevante invloed hebben op het akoestisch klimaat: hier is sprake van een verandering van 3 tot 5 dB. Op de betreffende rekenpunten is daarnaast met name het gezonde industrieterrein van belang voor de cumulatieve geluidbelasting. Voor de rekenpunten 09 en 10 in Illikhoven is sprake van een duidelijke verschuiving naar een andere classificering van de milieukwaliteit (van 'redelijk' naar 'matig'). Er is echter geen sprake van een slechte milieukwaliteit. Bij de overige (bedrijfs)woningen is sprake van een toename van maximaal 1 dB. Naast de milieukwaliteitsbeoordeling van cumulatief geluid is ook het aantal gehinderden bepaald. De windturbines leiden tot een beperkte toename van het aantal geluidgehinderden in het gebied. Wel neemt het aantal gehinderden in de hogere geluidsklassen toe. Deze aantallen worden lager bij een geluidbelasting door de windturbines die 1 of 2 dB lager is. Met een reductie van 2 dB daalt daarnaast de absolute waarde van het windturbinegeluid op de gevel naar maximaal 45 dB voor alle maatgevende woningen. Er is sprake van een aanvaardbare geluidbelasting: de geluideffecten van het voorgenomen plan zijn beperkt en zeker passend binnen een goede ruimtelijke ordening.

Bedrijfswoningen en industrie zijn niet beschermd op grond van de rechtstreeks werkende wet en regelgeving. Wel bij is door gemeente zorgvuldig gekeken naar impact van voornemen op industrie i.v.m. ruimtelijke impact. Hierbij is ook slagschaduw door de gemeente beschouwd.

In de Ruimtelijke Onderbouwing van RHDHV is de veiligheid onderzocht. Uit de risicobeoordeling volgt dat de veiligheidsnormen en het daarbij gehanteerde beleid niet worden overschreden als gevolg van het voornemen tot bouwen van de drie windmolens

De windturbines worden voorzien van een automatisch ijzeldetectiesysteem, die de windturbines stil zet wanneer de klimatologische omstandigheden (temperatuur, luchtvochtigheid, windsnelheid) zodanig zijn dat ijzel kan optreden. De windturbines worden dan preventief automatisch stilgezet zodat er geen ijzel vorming of aangroei plaatsvindt als gevolg van draaiende wieken.

In de omgevingsvergunning is de voorwaarde opgenomen dat de windturbines moeten zijn voorzien van een toereikend ijsdetectiesysteem om ijsafzetting te voorkomen.

De scheepvaart in het Julianakanaal zal geen hinder ondervinden van de windturbines. In de Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatwerken zijn eisen opgenomen ten aanzien van de afstand tussen windturbines, rijkswegen, vaarwegen en primaire waterkeringen. De beleidsregeling schrijft onder meer voor dat windturbines minimaal 50 meter uit de rand van vaarwegen moeten staan. Dit is met het voorgenomen plan ruimschoots het geval. Ten opzichte van het Juliana kanaal is de minimale afstand 120 m.

Slagschaduw:

De norm voor slagschaduw is maximaal 17 dagen per jaar met meer dan 20 minuten slagschaduw. Dat komt overeen met 5,67 uur aan slagschaduw op jaarbasis. In de praktijk wordt dit afgerond de 6-uur slagschaduw contour genoemd. Onderzoek Om de potentiële slagschaduw te inventariseren van de 3 geplande windturbines op het bedrijventerrein Holtum-Noord is een onderzoek uitgevoerd, zie bijlage 9 van de ruimtelijke onderbouwing. Op basis van dit onderzoek is bepaald of er sprake is van hinder door slagschaduw. Artikel 3.12 van de Activiteitenregeling milieubeheer schrijft voor dat een turbine moet zijn voorzien van een automatische stilstand voorziening die de windturbine afschakelt indien slagschaduw optreedt ter plaatse van gevoelige objecten. De conclusie van het onderzoek is dat met een stilstandsvoorziening wordt plaatse van alle woningen in het gebied, wordt voldaan aan de norm van 5,67 uur per jaar.

[De zienswijze heeft geleid tot aanpassing van de omgevingsvergunning: In de omgevingsvergunning is de voorwaarde opgenomen dat de windturbines moeten zijn voorzien van een toereikend ijsdetectiesysteem om ijsafzetting te voorkomen.](#)

11. Profijt omgeving

Het profijt voor de omgeving

Samenvatting

In de ontwerp omgevingsvergunning wordt verwezen naar een participatieplan ter invulling van de compensatieregeling.

In alle communicatie met de omwonenden is altijd sprake geweest van een Profijtplan, maar over dit Profijtplan staat niets in de ontwerp omgevingsvergunning.

Het Profijtplan zou een voorwaarden moeten zijn om de vergunning te verlenen.

Hoe ziet het plan om beplanting tegen horizonvervuiling tegen te gaan er uit? Moet dat niet vóór vergunningverlening geregeld zijn?

In de door de Gemeente Sittard-Geleen, de Provincie en ENGIE getekende *intentieovereenkomst ontwikkeling windpark Holtum Noord* d.d. maart 2018 staat op pagina 5, alinea 4.4;

Het Profijtplan behoeft de instemming van Overheden en is gereed voor het moment waarop het ontwerpbestemmingsplan ter inzage wordt gelegd.

Vragen die beantwoord moeten worden om in te kunnen schatten hoe realistisch dit plan zijn onder meer:

- In welke vorm gaat ENGIE dit profijtplan aanbieden?
- Wat is de grootte van de maximale participatie?
- Welk rendement denkt ENGIE te kunnen geven? (Dit moet onderbouwd worden met cijfers voor de jaarlijkse MWh productie opbrengst, de verwachte opbrengst per MWh in euro's en de jaarlijkse vaste kosten voor het operationeel houden van het Windpark, afschrijving en reserveringen voor claims en kosten afbouw van het windpark na einde gebruik)
- Is dit enkel voor de omwonenden binnen een bepaalde straal rondom de

windturbines?

- Mogen lokale bedrijven ook deelnemen?
- Krijgen de omwonenden een aantoonbare lagere stroomprijs aangeboden door ENGIE zoals meermaals is uitgesproken door Wethouder Kim Schmitz?
- Welke vorm van vergoeding gaat er naar de omgeving? Vast bedrag per jaar of een bedrag op basis van het aantal geproduceerde MWh? (Het huidige aanbod van ENGIE van € 1,00 per MWh ligt fors onder de vergoeding van andere Windparken in Nederland voor onshore lokaties die minder overlast veroorzaken!)
- Hans Duivenvoorden ENGIE sprak intenties uit voor groenvoorzieningen om de zichtlijnen voor de bewoners acceptabeler te maken. Hoe gaat de Gemeente dit waarborgen en handhaven?
- Hoe gaat de gemeente waarborgen dat de stroom van de windturbines ook beschikbaar komt voor de omwonenden en het profijtplan? (Via <https://www.cleanioules.nl/uncatearized/opdracht-voor-onderzoek-proeftuin-smartarid-en-waterstof-op-holtum-noord-sittard-geleen/> is te lezen dat de geproduceerde MWh voor de meter richting lokale bedrijven gaan om waterstof te produceren) Omdat men dit onacceptabel vindt wordt verzocht om de ruimtelijke procedure te stoppen, zolang er geen sprake is van het volledig uitgewerkte participatie- profijtplan.

Het volledig uitgewerkte participatie* profijtplan dient openbaar gemaakt te worden en ter inzage te worden gelegd, als onderdeel van een deugdelijke zienswijze procedure.

De gemeente Sittard-Geleen vertelt dat zij een aantal belangrijke voorwaarden stelt aan een windpark op bedrijventerrein Holtum-Noord. Het windpark moet voordeel opleveren voor direct omwonenden. Dit is volgens de gemeente verder uitgewerkt in het profijtplan dat echter

geen deel uitmaakt van de ontwerp omgevingsvergunning .

Voor wat betreft het duurzame profijt voor de inwoners van Sittard-Geleen door stroom uit wind wordt gewezen op het feit dat er plannen zijn om de door de windturbines opgewekte stroom niet op het landelijke net te voeden maar lokaal te gaan gebruiken op Holtum-Noord.

Zie hiervoor: Onderzoek proeftuin smart grid en waterstof op Holtum Noord, Sittard-Geleen van de firma Clean Joules 2019 dd 3 juli 2019:

Clean Joules heeft in opdracht van de gemeente Sittard-Geleen en enkele lokale bedrijven een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de haalbaarheid van een 'proeftuin smart grid' op en rond bedrijventerrein Holtum Noord. In het onderzoek is bekeken hoe het lokale energieaanbod van zon en wind optimaal voor de lokaal gebruik kan worden ingezet via smart grid-oplossingen. Ook zijn mogelijkheden van een lokaal waterstofnetwerk en/of waterstofftankstation in kaart gebracht.

<https://www.cleanioules.nl/uncateQorized/opdracht-voor-onderzoek-proeftuin-smart-grid-en-waterstof-op-holtum-noord-sittard-geleen/>

Als voordelen hiervan voor de bedrijven worden in dit rapport genoemd: men hoeft hier geen gebruik meer te maken van het landelijke net, alle stroom gaat achter de meter via particuliere aansluitingen naar meerdere bedrijven en men kan ook nog waterstof gaan maken.

Wat is de status van dit plan en waarom is hierover nooit gecommuniceerd naar de omwonenden en waarom wordt steeds gesteld dat de windturbines de stroom voor x huishoudens gaan leveren maar dat de omwonenden dus geen enkele kW ontvangen van deze duurzame stroom, allen de overlast?

Reactie

Wij verwijzen naar de paragrafen 2.7 Inspraak/draagvlak/belangenafweging en 2.11 Participatie.

Wij hebben begrip voor de uiteenlopende standpunten over de plaatsing van windturbines in onze gemeente en onderkennen dat er niet bij alle betrokkenen draagvlak is en dat het windpark gevolgen heeft voor de sociale cohesie. Juist daarom vinden wij het van belang dat (hoewel daartoe wettelijk onverplicht) het voorgenomen windpark ook voordeel oplevert voor de direct omwonenden, de omgeving en de leefbaarheid. De voordelen en mogelijkheden om in het voorgenomen windpark te participeren, zijn in overleg met de omgeving bepaald en verwerkt in een profijtplan. Het voordeel voor de omgeving bestaat bij Windpark Holtum-Noord uit vier onderdelen: zelf investeren, een omgevingsfonds, een concurrerend energietarief en een groenregeling voor burens. Wat deze onderdelen precies inhouden kan nagelezen worden in het concept-profijsplan. Dit profijtplan zal waar nodig de komende periode, in overleg met de omgeving, verder worden uitgewerkt. Een conceptversie kan worden gedownload via deze website: <https://www.windparkholtumnoord.nl/participatie>.

Voor het overige worden de zienswijzen voor kennisgeving aangenomen.
[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#).

12.Financiële haalbaarheid

samenvatting

Net als de milieueffectrapportage, deugt de onderbouwing van de financiële haalbaarheid van dit project niet. In de documentatie ontbreekt onderbouwing van aannames en het geheel is daarmee niet controleerbaar.

Dat is bovendien merkwaardig, omdat blijkt dat de gekozen locatie in een gebied ligt met zeer lage windsnelheden. Ik verwijs naar de windkaart van Nederland volgens de RVO. Hoe kan het, dat met behulp van grote sommen gemeenschapsgeld windturbines gefaciliteerd worden in omstreden gebieden, waarvan zo duidelijk is dat er onmogelijk een verantwoord rendement gemaakt kan worden?

De uitspraak dat windturbines draaien op subsidies en niet op wind wordt steeds meer bewaarheid.

De kostprijs plus winst van een MWh uit een windturbine is fors hoger dan via een conventionele centrale. Het negatieve verschil tussen de marktprijs en kostprijs krijgt de exploitant van een windturbine terug via een van de SDE subsidie structuren (Stimulering Duurzame Energietransitie). Het geld waarmee de overheid subsidies kan geven is onder andere afkomstig van onze belastingbijdrage in diverse vormen.

Dus de omwonenden betalen mee aan hun overlast.

Uit de ter inzage gelegde stukken is mij verder niet duidelijk hoe u op dit punt een degelijke politiek-bestuurlijke afweging gemaakt heeft, beredeneerd vanuit het algemeen belang.

Reactie

Een financiële onderbouwing is geen onderdeel van de omgevingsvergunningsprocedure en is daarom ook niet bijgevoegd.

Door innovaties produceren de nieuwste turbines steeds meer elektriciteit en dalen de kosten van windturbines. Dit wordt weerspiegeld in het feit dat de SDE++ subsidie voor windturbines al jarenlang daalt. Het landelijke overheid heeft inmiddels aangegeven dat per 2025 geen subsidie meer beschikbaar wordt gesteld.

Voor het overige verwijzen wij naar de paragraaf over financiële haalbaarheid 2.12.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

13. Ondeugdelijke rapporten Geluid, flora en fauna/misleidende uitspraken over duurzaamheid.

Samenvatting

De milieueffectrapportage (MER) deugt niet. Deze maakt onder andere gebruik van een aantal niet uitgewerkte aannames en is daarmee op onderdelen oncontroleerbaar. Zie onder andere de omissies genoemd in het akoestisch onderzoek van de initiatiefnemers. Ook zijn de beoogde mitigerende maatregelen zoals al genoemd bij woon- en leefklimaat, in de MER onvoldoende uitgewerkt en niet controleerbaar.

Verzocht wordt de MER zodanig te herzien, dat aannames uitgewerkt en onderbouwd worden en controleerbaar zijn.

Reactie

Zoals nader is toegelicht in paragraaf 1.3 van de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord, d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV is voor windenergieprojecten op kleinere schaal categorie 22.2 van bijlage D uit het Besluit mer relevant. Windparken (gedefinieerd als ten minste 3 windturbines) met een vermogen vanaf 15 MW of van tien of meer turbines zijn mer-beoordelingsplichtig. Het initiatief om drie windturbines te realiseren met een totaal vermogen van circa 12 MW haalt deze drempelwaarde niet. Sinds 7 juli 2017 bevat artikel 2 lid 5 sub b van het Besluit mer de verplichting voor het bevoegd gezag om de artikelen 7.16, 7.17, eerste t/m vierde lid, 7.18, 7.19, eerste en tweede lid en 7.20a, van de Wet milieubeheer toe te passen. Deze artikelen zijn opgenomen in paragraaf 7.6 van de Wet milieubeheer. Op grond hiervan is het bevoegd gezag verplicht om een beslissing te nemen omtrent de vraag of bij de voorbereiding van het betrokken besluit voor de activiteit, vanwege de belangrijke nadelige gevolgen die zij voor het milieu kan hebben, een milieueffectrapport moet worden gemaakt. Deze beslissing wordt een mer-beoordelingsbesluit genoemd. Een dergelijk mer-beoordelingsbesluit is sinds 7 juli 2017 dus niet alleen vereist indien sprake is van een besluit als bedoeld in kolom 4 van onderdeel D van de bijlage bij het Besluit mer en de drempelwaarden voor de desbetreffende activiteit worden overschreden, maar ook indien de drempelwaarden niet worden overschreden. Nu in dit geval de drempelwaarden niet worden overschreden, geldt een verplichting tot het uitvoeren van een (in de praktijk zo genoemde) vormvrije mer-beoordeling (zie de paragrafen 2.2 en 2.3 van de 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord, d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV). De resultaten hiervan zijn neergelegd in de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord, d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV. De aanmeldnotitie hebben wij voorgelegd voor advies van de RUD-ZL. Op basis van deze aanmeldnotitie en het advies van de RUD-ZL hebben wij op 22 januari 2020 besloten dat er geen milieueffectrapport hoeft te worden gemaakt, omdat de activiteit geen belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zal hebben. Dit besluit is schriftelijk aan initiatiefnemer meegedeeld. Een afschrift van dit schriftuur is als bijlage bij de aanvraag om omgevingsvergunning gevoegd zodat deze aanvraag in behandeling kon worden genomen (zie artikel 7.28, tweede lid, van de Wet milieubeheer).

Anders dan indieners aangegeven, is een volwaardige mer-beoordelingsprocedure doorlopen die volledig in lijn is met de wettelijke bepalingen dienaangaande.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

Geluid

Samenvatting

Wanneer de plaatsing van de 3 windturbines toch doorgang vindt, zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk.

Daarom is aangegeven aan te sluiten bij de aanbeveling van zowel de WHO als de RIVM om het maximale geluidsniveau te maximeren op 45 dB (Eden). Dit is echter niet in de ontwerp-omgevingsvergunning verwerkt. Daarin wordt nog het maximale geluidsniveau van 47 dB (Lden) vermeld.

Het maximale geluidsniveau van 45 dB (Lden) dient op basis van zorgvuldigheid en rechtszekerheid daarom in de definitieve omgevingsvergunning te worden geborgd.

Rapport Cauberg Huygen

Daarnaast zij in algemene zin gewezen op de forse gebreken in het akoestisch onderzoek van

de initiatiefnemer die door mr. ing. M.J.M. Blankvoort, van bureau Cauberg Huygen, in zijn contra-expertise d.d. 28 april 2020 zijn geconstateerd. Gewezen zij op de volgende gebreken,

c.q. omissies:

- Een beoordeling van het laagfrequent geluid ontbreekt. En dat terwijl uit onderzoek is gebleken dat laagfrequent geluid van windturbines negatieve effecten heeft op de gezondheid van omwonenden;
- In de rapportage van Royal Haskoning ontbreekt informatie over de gehanteerde windsnelheidsverdeling op ashoogte gedurende het jaar. Hierdoor is de rapportage onvolledig en niet reproduceerbaar;
- De werkwijze ten aanzien van de geluidemissie gezoneerd industrieterrein Holtum-Noord is in strijd met de rekenregels uit het Reken- en meetvoorschrift geluid (Rmg 2012). De Rmg 2012 verplicht tot het rekenkundig bepalen van de geluidbelasting vanwege het gezoneerde industrieterrein. Daarvoor moet het College van B&W van de gemeente op grond van artikel 163 Wgh ervoor zorgen dat er voldoende informatie beschikbaar is over de geluidruimte binnen de zone. De gehanteerde “benadering van de geluidbelasting” is daarvoor volstrekt onvoldoende.
- Ter bepaling van de geluidbelasting vanwege de niet-gezoneerde bedrijventerreinen is in de rapportage gebruik gemaakt van kentallen en oppervlakte bronnen. De herkomst van deze emissiekengetallen is niet, althans onvoldoende, onderbouwd. Ook zijn die emissiekengetallen niet herleidbaar. Voorts is onduidelijk wat de werkelijke geluidbelasting vanwege de bedrijventerreinen is, die kan namelijk afwijken van de geluidbelasting vanwege het planologisch toegestane gebruik. De berekening van de geluidbelasting van de bedrijventerreinen is niet herleidbaar.
- De gehanteerde gegevens van het verkeer op de rijksweg A2 zijn gedateerd. Uit het logboek van het geluidregister blijkt dat nadien vele wijzigingen zijn geweest van het geluidregister.
- Het rekenmodel voor het lokaal wegverkeer en de scheepvaart zijn niet reproduceerbaar en controleerbaar.
- De invoergegevens voor het rekenmodel naar de cumulatieve geluidsniveaus is wat betreft het onderzoek naar het wegverkeerslawaaï niet conform art. 1.2 Rmg 2012 vastgelegd. Hierdoor voldoet de rapportage niet aan de vereisten uit het Rmg 2012. Belangrijke gegevens, zoals welke wegdekverharding is toegepast, rijsnelheden etc., ontbreken. Daarmee kan niet, althans onvoldoende, herleid worden of de wijze van berekenen en modellering correct is.
- Voor de bepaling van het aantal gehinderden zijn volgens de rapportage alleen de woonbestemmingen meegenomen die als zodanig zijn vermeld in de Basis Administratie Gebouwen (BAG) van het Kadaster. Deze werkwijze is in strijd met het Activiteitenbesluit milieubeheer en Wgh. Voorts schiet de rapportage tekort, omdat ten onrechte geen rekening is gehouden met zogenaamde andere geluidsgevoelige gebouwen, zoals scholen.
- Voor het bepalen van het aantal gehinderden is aangesloten bij de dosis-effect relatie uit bijlage 2 van de Regeling geluid milieubeheer. De gehanteerde de dosis-effect relatie geldt echter voor het aspect verkeerslawaaï. Omdat de rapportage is opgesteld voor het aspect windturbine geluid, is de verkeerde dosis-effect relatie gehanteerd. De rapportage is daardoor niet juist. Zoals algemeen bekend is geluid vanwege

windturbines veel hinderlijker dan geluid vanwege wegverkeer.
Op al deze gebreken, c.q. omissies in het geluidonderzoek van RoyalHaskoningDHV willen we een onderbouwd antwoord.

Reactie

Volledigheidshalve zijn verwezen naar paragrafen over 2.1.2 geluid en 2.2. gezondheidsrisico's.

Ten behoeve van de bouw en ingebruikname van het windpark is akoestisch onderzoek uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn neergelegd in paragraaf 4.1 van de toelichting bij de aanvraag 'Windpark Holtum-Noord. Toelichting WP Holtum-Noord d.d. 24 januari 2020' van RoyalHaskoningDHV, paragraaf 4.5 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV, paragraaf 5.3 uit de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV, het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV (eveneens bijlage 2 bij de m.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord en bijlage 4 bij de ruimtelijke onderbouwing) en paragraaf 2.2.3 onder het kopje 'Geluid', p. 17, van de ontwerp-omgevingsvergunning.

Hieruit volgt dat het aspect geluid niet aan vergunningverlening in de weg staat en een aanvaardbaar woon- en leefklimaat gegarandeerd blijft, waarbij ook cumulatie met andere geluidsbronnen, zoals industrie, wegverkeer en scheepvaart is onderzocht en beoordeeld.

In de ontwerp-omgevingsvergunning wordt onder het kopje 'Geluid' opgemerkt (p. 18 en 19):

"Een reductie van 2dB betekent dat de maximale geluidbelasting Lden op de gevels van de woningen in de omgeving (behoudens de (bedrijfs)woningen op het industrieterrein) maximaal 45 dB zal bedragen. Deze waarde komt overeen met de door de wereldgezondheidsorganisatie (WHO) geadviseerde waarde voor windturbinegeluid. Gezien het vorenstaande kan worden geconcludeerd dat een norm van ten hoogste de geluidwaarden uit tabel 5.8 van de m.e.r.-beoordelingsnotitie windpark Holtum-Noord, referentie BF3268TPR1912191348, status definitief/06, d.d. 19 december 2019, Royal HaskoningDHV, in de situatie met een geluidreductie van 2 dB op de immissiepunten, toepassing van de voor de activiteit in aanmerking komende BBT en een voldoende aanvaardbaar woon- en leefklimaat garanderen. Naar aanleiding van de ingediende melding ingevolge het Activiteitenbesluit milieubeheer, wordt het noodzakelijk geacht een besluit tot het stellen van (een) maatwerkvoorschrift(en) te nemen, waarin in plaats van de norm van ten hoogste 47 dB Lden, de norm van ten hoogste de geluidwaarden uit tabel 5.8 van de m.e.r.-beoordelingsnotitie, in de situatie met een geluidreductie van 2 dB op de immissiepunten, zal worden voorgeschreven. Door een dergelijk besluit zal de activiteit vanuit akoestisch oogpunt niet leiden tot belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu in het maatwerkbesluit moeten dus minimaal de geluidwaarden conform onderstaand voorschrift worden opgenomen."

Het maximale geluidniveau van 45 dB zal dus worden geborgd door middel van het vaststellen van maatwerkvoorschriften die het geluidniveau beperken op de gevel van de woningen aan de Keerweg 3, Maaseikerweg 2, Grote Dries 1, Illikhoven 93 en Illikhoven 1. Het aspect geluid noopt niet tot het zoeken naar alternatieve locaties.

Het door indieners genoemde tegendeskundigenrapport van Caubergh Huygen bevat vele incorrectheden. Puntsgewijs merken wij in reactie op het door indieners overgelegde tegendeskundigenrapport op:

1. Om de geluidsbelasting in de omgeving ten gevolge van de voorziene windturbines te bepalen, is gerekend conform het 'Reken- en meetvoorschrift windturbines' (bijlage 4 bij de Activiteitenregeling) met de door het KNMI ter beschikking gestelde

meteorologische gegevens. De invoergegevens zijn opgenomen in bijlage 1 bij het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV;

2. Anders dan indieners veronderstellen, is dit is een zeer gebruikelijke methodiek, die juist uitgaat van een worst-case benadering (planologisch, alsof de geluidruimte volledig benut is);
3. Dit zijn algemeen erkende beschikbare kentallen. In de bijlagen bij het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV' staan ze vermeld en zijn dus herleidbaar. De invoergegevens (onder andere van het bedrijventerrein) zijn opgenomen in bijlage 1 bij het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV;
4. Uit het logboek blijkt het tegendeel voor het relevante wegvak. Er is 1 wijziging doorgevoerd en die is door Royal HaskoningDHV ook nog beoordeeld om na te gaan of er geen onderschatting is gedaan. Dit is met de RUD-ZL besproken. Het rekenmodel industrie en scheepvaart is met bijbehorende invoergegevens opgenomen in bijlage 1 bij het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV. Verder is scheepvaartgeluid meegenomen en berekend als industrielawaai;
5. De gecumuleerde geluidsbelasting is bepaald conform bijlage 4 van de Activiteitenregeling, met dien verstande dat de bijdrage van het wegverkeer is gebaseerd op alle wegen, dus ook die zonder geluidzone. De invoergegevens zijn opgenomen in bijlage 1 bij het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV;
6. De gecumuleerde geluidbelasting is bepaald conform het 'Reken- en meetvoorschrift windturbines' (bijlage 4 bij de Activiteitenregeling). Op p. 6 van het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV zijn de uitgangspunten weergegeven voor de gehinderdenbepaling. Wij zien in hetgeen indieners naar voren brengen geen aanknopingspunten om het standpunt in te (kunnen) nemen dat dit in strijd is met het Activiteitenbesluit of de Wgh.

Ook de RUD-ZL heeft de notitie van Cauberg Huygen ten aanzien van het akoestische rapport van Royal HaskoningDHV beoordeeld. De conclusie van de RUD-ZL is dat de opmerkingen van Cauberg Huygen geen invloed hebben op de eindconclusie van het akoestische rapport van Royal HaskoningDHV

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning.](#)

slagschaduw

samenvatting

Ten aanzien van slagschaduw is er in de toelichting op de vergunningsaanvraag een stilstand voorziening genoemd die slagschaduw tijdens een aantal uren zal voorkomen. Deze voorziening dient verder uitgewerkt te worden en in de definitieve omgevingsvergunning te worden geborgd samen met de wijze van controle en handhaving.

Reactie

Kortheidshalve verwijzen wij naar paragraaf 2.3 over slagschaduw.

Artikel 3.12 van de Activiteitenregeling milieubeheer schrijft voor dat een turbine moet zijn voorzien van een automatische stilstand voorziening die de windturbine afschakelt indien slagschaduw optreedt ter plaatse van gevoelige objecten. ENGIE zal windturbines aanschaffen met een automatische stilstand voorziening die voldoet aan dit voorschrift.

De conclusie van het slagschaduwonderzoek voor het windpark in Holtum Noord is dat met een stilstandsvoorziening wordt plaatse van alle woningen in het gebied, wordt voldaan aan de norm van 5,67 uur per jaar.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

Het type turbines

Samenvatting

Zoals al in de paragraaf 'woonklimaat' aangegeven, is nog volstrekt onduidelijk welk type windturbine beoogd wordt.

Als referentie turbine wordt in de ontwerp vergunning de Vestas VI50 genoemd. Deze VI50-turbine voldoet volgens de initiatiefnemer op alle drie de locaties aan bijvoorbeeld de minimale afstand uit het activiteitenbesluit tot beperkt kwetsbare objecten voor wat betreft het risicocontour.

Er wordt wederom uitgegaan van aannames en scenario's, waarvan niet vaststaat of dit de werkelijkheid wordt en dus niet controleerbaar zijn. Het kan niet zo zijn dat zonder gedetailleerde uitwerking van het type turbine, er een omgevingsvergunning kan worden verleend.

reactie

Korthedshalve zij verwezen naar 1.4 paragraaf over het type turbine.

De Afdeling bestuursrechtspraak heeft al geoordeeld dat het aanvaardbaar is als een omgevingsvergunning de aanvrager de vrijheid geeft om op een later moment een keuze te maken uit verschillende typen windturbines, zolang de kenmerken van de turbines waaruit gekozen kan worden bekend zijn en de milieugevolgen die deze turbines veroorzaken zijn onderzocht. Daarvan is in dit geval – omdat in de onderzoeken is uitgegaan van een worst case-referentiewindturbine – sprake.

Desalniettemin is in de omgevingsvergunning nu aangepast.

[De zienswijze leidt tot aanpassing van de omgevingsvergunning: aan de vergunning is de voorwaarde gekoppeld dat de keuze voor het type windturbine, minimaal doch uiterlijk zes weken voorafgaand aan de start van de bouw aan de gemeente Sittard-Geleen ter goedkeuring dient te worden voorgelegd.](#)

Misleidende uitspraken over duurzaamheid

Samenvatting

In iedere vorm van communicatie over dit project wordt gesproken over de duurzaamheid van dit project. Uitspraken die consequent een vals beeld scheppen, cijfers die op deze manier dan een draagvlak moeten creëren. In de recente Stadskrant van Sittard-Geleen doet

Onafhankelijk (?) omgevingsmanager Mirjam Roorda-Knape de uitspraak dat dit windpark stroom gaat leveren voor 10.000 huishoudens! Een uitspraak die een fout en vertekend beeld geeft. Een huishouden in Nederland gebruikt gemiddeld 3.500 kWh per jaar, op jaarbasis voor 10.000 huishoudens is dat 35.000 MWh.

3 Windturbines 4,2 MW x 365 dagen x 24 uur = 110.376 MWh

Volgens de uitspraak van Roorda-Knape gaan deze windturbines dus 31,8% vollast uren draaien. Deze getallen voor een onshore windpark zijn totaal niet realistisch, zelfs op zee worden deze getallen niet gehaald. Via objectieve cijfers van het CBS kan men achterhalen dat deze cijfers fors lager liggen, het gemiddelde ligt ergens rond de 20%. In de windarme provincie Limburg gaat dit nog lager uitvallen.

Ze wekt met deze uitspraak ook het beeld op dat deze huishoudens een jaar op windenergie

lopen. Uit de vollast cijfers blijkt zeer duidelijk dat dit niet kan. Er zijn heel wat momenten in het jaar dat 0 huishoudens lopen op windenergie vanwege een gebrek aan beschikbaarheid van wind.

Wethouder Kim Schmitz claimt dat zij met deze drie windturbines significant CO₂ gaat besparen. Op basis van gemiddelde waarden gaat dit windpark niet meer dan 0,00004% leveren van de totale elektriciteitsproductie. De besparing in CO₂ is dan nog veel minder aangezien er bij windparken sprake is van grote inpassingsverliezen op het stroomnet. Conventionele energiecentrales draaien op de achtergrond mee om de stabiliteit te garanderen en de dalen op te vangen. De geprocudeerde MWh uit een windturbine zijn dan ook niet 100% CO₂ vrij, dit is een factor van slechts 50%. Binnen de gemeente Sittard-Geleen ligt het Chemelot terrein die een van de grote veroorzakers in Nederland is van broeikasgas zoals recent te lezen was in de Limburger. Het Windpark Holtum-Noord komt dan ook niet eens in de buurt van de druppel op een gloeiende plaat. De overlast van dit windpark staat in geen enkele verhouding tot de winst die men voor het klimaat en milieu wil behalen.

Verzocht wordt om de juiste cijfers te publiceren over dit windpark met betrekking tot de beoogde winst voor milieu en klimaat.

Reactie Engie

Genoemde rapporten worden voor kennisgeving aangenomen, maar geven geen aanleiding om het besluit te herzien.

ENGIE heeft een eerste inschatting gemaakt op basis van het WindPro programma. Een Siemens-Gamesa windturbine van 4,5MW met een ashoogte van 125m, rotordiameter van 145m, gem. windsnelheid op 100m = 6,75m (volgens windgegevens van de RvO die gebruikt moeten worden voor SDE++ aanvraag) komt de P50 windproductie op 41.700 MWh voor het hele windpark. Dit komt overeen met capaciteitsfactor van ongeveer 35% of ongeveer 3100 vollasturen. P50 slaat op de kansverdeling; de kans is even groot dat de berekening onder of boven zit de gerealiseerde productie zit, nl 50%

Wind op zee:

In 2016 ging RvO al uit van 4.000 vollasturen voor wind op zee. Zie op de website van de RvO: https://www.rvo.nl/sites/default/files/2016/04/A4-Posters%20Rijk_WoZ_februari%202016.pdf

Inmiddels heeft GE de Haliade windturbine met een vermogen van 12 MW en een rotordiameter van 220m op de markt gebracht die een capaciteitsfactor van 63% heeft en dat komt overeen met 5.519 vollasturen per jaar.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

Uitgangspunten Aeriusberekening/Natura 2000

Samenvatting

In het ontwerp-besluit wordt op pagina 16 van 22 (paragraaf 2.2.2; 'plaats van het project') verwezen naar een Aerius-berekening van 7 november 2019.

Die Aerius-berekening is niet gepubliceerd bij de stukken zoals die op Ruimtelijkeplannen.nl staan. In de brief van mei 2020, welke cliënte ontving voor de digitale inloopavond, staat dat de stukken digitaal kunnen worden ingezien via Ruimtelijkeplannen.nl. Met die uitdrukkelijke mededeling mochten belanghebbenden er op vertrouwen dat alle stukken via die site zijn in te zien.

Cliënte heeft die berekening op haar verzoek wel ontvangen. Onduidelijk is of dit stuk ook feitelijk ter visie heeft gelegen.

Cliënte constateert dat er geen toelichting zit bij de invoergegevens zoals die in de Aeriusberekening staan. Daarmee is onduidelijk met welke machines en werktuigen (soort

en capaciteit) is gerekend en ook bestaat geen inzicht in de tijd dat die werktuigen/machines gedurende de realisatiefase (inclusief voorbereiding en grondwerk) worden ingezet. Verder constateert cliënte dat de transportroute naar turbine 2 foutief is ingetekend/ingerekend. De af- en aanvoer zal moeten lopen via de Halve Maanweg en de Trierveldweg. Deze kan niet rechtstreeks plaatsvinden vanaf de Verloren van Themaatweg. De Aeriusberekening is daarmee voor wat betreft de gehanteerde NOx-emissies niet controleerbaar en niet correct. In het definitieve besluit zal dit nader moeten worden onderbouwd.

Reactie:

De juiste berekeningen zijn gedaan, maar per abuis is een verkeerde versie van de Aeriusberekening op ruimtelijke plannen terecht gekomen. In het ontwerp besluit zijn wel de juiste documenten opgenomen.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

Vorzorgsprincipe samenvatting

Het voorzorgsprincipe is een moreel en politiek principe dat stelt dat als een ingreep of een beleidsmaatregel ernstige of onomkeerbare schade kan veroorzaken aan de samenleving of het milieu, de bewijslast ligt bij de voorstanders van de ingreep of de maatregel als er geen wetenschappelijke consensus bestaat over de toekomstige schade. Het voorzorgsprincipe is vooral van toepassing in de gezondheidszorg en het milieu; het gaat daar in beide gevallen over complexe systemen waar ingrepen resulteren in onvoorspelbare effecten.

De bekendste definitie van het voorzorgsprincipe is te vinden in het zogeheten Brundtland rapport (1987) en de Rio Declaration (1992). Vrij vertaald luidt deze definitie: als er kans is op serieuze of onomkeerbare schade, dan mag het gebrek aan volledige wetenschappelijke zekerheid niet gebruikt worden als reden om maatregelen uit te stellen.

In dit document treft u voldoende links aan naar onafhankelijke studies op de diverse onderwerpen die aantonen dat Windpark Holtum-Noord schade toebrengt aan milieu en gezondheid.

Ik verzoek u op basis van de beschikbare informatie het voorzorgsprincipe toe te passen om zodoende de leefbaarheid voor mens en dier in de Gemeente Sittard-Geleen en Gemeente Echt-Susteren in stand te houden.

Reactie

Als leidraad voor de toepassing van het voorzorgsbeginsel geldt de EU-mededeling over voorzorg. De volgende hoofdpunten van de EU-mededeling zijn in dit geval van belang:

- er is pas reden om voorzorg toe te passen als er wetenschappelijke aanwijzingen zijn dat ontwikkelingen/activiteiten effecten hebben met wezenlijke gevolgen voor de gezondheid;
- er is een onderbouwde motivering van het bestaan en de omvang/ernst van het risico en van de effecten en de effectiviteit van maatregelen;
- de maatregelen/voorschriften moeten effectief en proportioneel zijn, in verhouding staan tot het gekozen beschermingsniveau en samen hangen met eerdere soortgelijke maatregelen;

Uit het voorgaande blijkt dat er geen wetenschappelijke aanwijzingen als bedoeld in de EU-mededeling. Het is niet aannemelijk dat het geluidgeluid van windturbines – uitgaande van het bestaande normenkader – onaantoonbare gevolgen kan hebben voor de gezondheid van omwonenden.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

samenvatting

belangenverstrengeling, strijd met fair-play en onevenredigheidsbeginsel.

Het gemeentebestuur is financieel belanghebbende en zou zorgvuldig dienen te handelen om de schijn van belangenverstremgeling te voorkomen.

Reactie

Het gemeentebestuur heeft geen financieel belang in dit plan. Van belangenverstremgeling is dan ook geen sprake.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

1. Zienswijze Dokk advocaten namens

6. Katoen Natie en namens

7. Langen Holding BV

1.1 Verklaring van geen bedenkingen

Samenvatting

Indieners betwisten uitdrukkelijk de verklaring van geen bedenkingen, aangezien er geen sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Volgens indieners dient daarom de verklaring van geen bedenkingen te worden afgewezen, aangezien er geen sprake is van een goede ruimtelijke ordening.

Reactie

Op grond van artikel 2.27, eerste lid, van de Wabo wordt in bij wet of algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen een omgevingsvergunning niet verleend dan nadat een daarbij aangewezen bestuursorgaan heeft verklaard dat het daartegen geen bedenkingen heeft. In dit geval is in artikel 6.5, eerste lid, van het Bor bepaald dat voor de aanvraag voor zover die betrekking heeft op de activiteit 'afwijken bestemmingsplan', een verklaring van geen bedenkingen van de raad nodig is. Het project is niet aangewezen als een geval waarin een verklaring niet is vereist ex artikel 6.5, derde lid, van het Bor. Op 11 mei 2020 is door de raad van Sittard-Geleen de ontwerpverklaring van geen bedenkingen afgegeven (zie ontwerp-omgevingsvergunning onder het kopje 'Verklaring van geen bedenkingen', p. 8). De raad is, anders dan indieners, van mening dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening en dat de verklaring van geen bedenkingen daarom kan worden verleend. Dit wordt voor diverse door indieners naar voren gebrachte aspecten hierna nog nader toegelicht.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

1.2 Regionale Energiestrategie

Samenvatting

Indieners vinden het opmerkelijk dat bij het onderwerp grootschalige opwekking van windenergie tot en met 2030 wordt gesproken over het afvallen van zoeklocaties Chemelot en VDL vanwege geplande nieuwbouw (concept-RES gemeente Sittard-Geleen, Voorstel aan Ronde, registratienummer 2545357). Voor indieners is onduidelijk of daadwerkelijk sprake is van een autonome ontwikkeling. Het voorstel geeft ten onrechte aan dat er op het bedrijventerrein Holtum-Noord voldoende ruimte is. De actuele en toekomstige bedrijfsvoering van indieners wordt ernstig belemmerd door de plaatsing van drie windturbines. De raad van

Sittard-Geleen is bij de RES, in doorzettingmacht van het Rijk, ten onrechte buitenspel gezet. Het is staatsrechtelijk de enige juiste keuze om een ingrijpende gemeentelijke energietransitie van deze omvang bij de raad te leggen.

Reactie

In juli 2020 is het concept RES Zuid-Limburg (RESZL) vrijgegeven. Onze gemeente is één van de betrokken overheden. Ons college heeft ingestemd met de concept-RESZL. Wat betreft het concept afwegingskader grootschalige opwek zon- en windenergie voor de gemeente Sittard-Geleen voor de periode 2020-2030, is in paragraaf 1.1.4.2 concept-RESZL verwoord hoe de gemeente Sittard-Geleen invulling wenst te geven aan de energietransitie-opgave. Daarin wordt in herinnering gebracht dat de gemeente Sittard-Geleen zich in 2015 na het verdrag van Parijs, tijdens de lokale Klimaatop in Sittard-Geleen, heeft gecommitteerd aan de klimaatverklaring van het Klimaatverbond. Dat houdt in dat de ondertekenende gemeenten en provincies zich inzetten om voor 2050 klimaatneutraal te zijn. In het coalitieakkoord is dit aangescherpt tot een energie- en klimaat-neutrale gemeente in 2040 of zoveel eerder als mogelijk is. In paragraaf 1.1.4.2 concept-RESZL wordt verder gewezen op de Omgevingsvisie Sittard-Geleen waarin is aangegeven dat bedrijventerreinen de zoekgebieden voor windenergie zijn. Dat is conform de voorkeursgebieden windturbines in het Provinciale Omgevingsplan Limburg. Ook wordt in voornoemde paragraaf gewezen op het huidige coalitieprogramma van de gemeente Sittard-Geleen waarin is uitgesproken dat de gemeente een gedegen duurzaamheidsbeleid wil. Duidelijk is derhalve dat de gemeente Sittard-Geleen actief participeert in het RES-traject en dat de raad niet door het Rijk buitenspel is of wordt gezet. De implementatie van RES-afspraken in planologische kaders is overigens primair de verantwoordelijkheid van de desbetreffende gemeentelijke overheid.

Voor indieners is onduidelijk of er daadwerkelijk sprake is van een autonome ontwikkeling wat betreft zoeklocaties Chemelot en VDL. Zoals in het door indieners genoemde document "concept-RES gemeente Sittard-Geleen, Voorstel aan Ronde, registratienummer 2545357" (hierna: Voorstel aan Ronde) en - in het verlengde daarvan - op p. 120 concept-RESZL is aangegeven, zijn de potentiegebieden voor windenergie op de bedrijventerreinen Chemelot en VDL afgevalen omdat er onvoldoende ruimte is om 3 windmolens op een rij te plaatsen. Voor de locatie Chemelot speelden daarbij veiligheidsissues. De open ruimte op Chemelot en VDL-terrein valt ook af vanwege geplande nieuwbouw. Wat betreft de nieuwbouw invulling van de open ruimte op het VDL-terrein is inmiddels een provinciaal inpassingsplan in procedure gebracht. Het ontwerp daarvan heeft van 2 juli tot en met 12 augustus 2020 ter inzage gelegen. Daarmee is duidelijk dat de nieuwbouwplannen van VDL concreet zijn. Wat betreft Chemelot heeft de Provincie Limburg begin dit jaar ingestemd met (een investering van ruim 13 miljoen euro met betrekking tot) de Brightlands Chemelot Campus met 13 tot 15 extra gebouwen uit te breiden. Ook dit betreft derhalve een concrete (autonome) ontwikkeling.

Overigens zij nog opgemerkt dat in het Voorstel aan Rond onder het kopje "Grootschalige opwek wind (windmolens) t/m 2030" aan de hand van de daar aangeduide acht criteria is er door onze gemeente voor gekozen om vast te houden aan het bestaande beleid om alleen windmolens toe te staan op de bedrijventerreinen zoals aangegeven in de Omgevingsvisie Sittard-Geleen. De potentiegebieden Graetheide, Lexhy en middegebied tussen A2 en dorpen en het gebied Limbrichterbos vallen daarmee af. Van de bedrijventerreinen is alleen Holtum-Noord overgebleven als locatie voor windturbines, vanwege voormelde redenen. Het is dus niet zo dat er thans meerdere geschikte windturbinelocaties (op bedrijventerreinen) zijn, waarvan er één is uitgekozen.

Anders dan indieners vinden wij dat de actuele en toekomstige bedrijfsvoering niet ernstig wordt belemmerd door de plaatsing van de drie windturbines. In de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV is onder meer wat betreft externe veiligheid uiteengezet dat er geen sprake is van een inperking van de bedrijfsvoering van de bedrijven op het bedrijvenpark Holtum-Noord.

De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning

1.3 Strijd met bestemmingsplan

Samenvatting

Indieners merken op dat door verlening van de ontwerp-omgevingsvergunning wordt afgeweken van het bestemmingsplan. Indieners betogen dat er geen sprake is van een goede ruimtelijke ordening, wat uiteindelijk zal leiden tot een onaanvaardbare situatie voor de bedrijvigheid van indieners. Dit lichten indieners toe aan de hand van diverse aspecten.

Reactie

Het voorgenomen project ten behoeve van de realisering van het windpark is op diverse punten niet in overeenstemming met het vigerende bestemmingsplan 'Bedrijventerreinen Born: Holtum Noord I & II en Sluisweg e.o.'. Om die reden heeft initiatiefnemer een aanvraag ingediend voor een omgevingsvergunning om af te wijken van het bestemmingsplan als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, sub c van de Wabo. Op grond van artikel 2.12, eerste lid, aanhef en sub a onder 3 van de Wabo kan een aanvraag die betrekking heeft op de activiteit 'afwijken bestemmingsplan' slechts worden verleend indien de activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en indien de motivering van het besluit een goede ruimtelijke onderbouwing bevat. Wij hebben onderzocht of in het kader van een goede ruimtelijke ordening aan het plan kan worden meegewerkt. Dit blijkt het geval te zijn, zoals nader wordt toegelicht in de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV (zie hierover de ontwerp-omgevingsvergunning onder het kopje 'Het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan' en 'Medewerking buitenplanse afwijking' op p. 7 en 8). Voor diverse door indieners genoemde aspecten zal dit hierna nog worden toegelicht.

De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning

1.4 Externe veiligheid

1.4.1 (Beperkt) kwetsbaar object

Samenvatting

Indieners merken op dat het onjuist is dat de bedrijfsgebouwen conform de definitie uit het Bevi worden aangemerkt als beperkt kwetsbare objecten. Indieners menen dat het kwetsbare objecten zijn, omdat het onder andere kantoor- en bedrijfsgebouwen betreffen waarin grote aantallen personen een groot deel van de dag aanwezig zijn. Indieners hebben en houden kantoor- en bedrijfsgebouwen waar doorgaans een groot aantal personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig is en zal zijn. In het deskundigenrapport van Lievense | WSP is nader toegelicht dat op het industrieterrein sprake is van kwetsbare objecten met een hoog aantal aanwezige personen binnen de PR = 10⁻⁶ contour (bron: toelichting aanwezigheid van personen, bijlage 4: Lievense | WSP, kenmerk: SLM013406, d.d. 29 juni 2020, hoofdstuk 1 en 2). Er is volgens indieners geen rekening gehouden met de feitelijk en legaal vergunde situatie van indieners. Binnen de kantoor- en bedrijfsgebouwen van indieners is op basis van meldingen Activiteitenbesluit en gebruiksvergunningen sprake van aanwezigheid van méér dan 50 personen en daarmee is het bevoegd gezag verplicht om het aan te merken als een kwetsbaar object. Het staat het bevoegd gezag vrij om (mits voor- en achteraf objectieverbaar, dus onafhankelijk en in rechte toetsbaar) kenbaar en deugdelijk gemotiveerd vrij om een beperkt kwetsbaar object te behandelen als een kwetsbaar object (bron: Nota van toelichting, Staatscourant 2004, 250, d.d. 27 mei 2004). Een afweging ontbreekt op dit moment.

Reactie

Ten behoeve van de bouw en ingebruikname van het windpark is onderzoek uitgevoerd naar het aspect externe veiligheid. De resultaten hiervan zijn neergelegd in paragraaf 5.3 van de toelichting bij de aanvraag 'Windpark Holtum-Noord. Toelichting WP Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van RoyalHaskoningDHV, paragraaf 4.6 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV, paragraaf 5.5 uit de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord, d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV, het document 'Berekening externe veiligheidscontouren, d.d. 19 december 2019' van Royal Haskoning DHV (bijlage 3 bij de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' en bijlage 5 bij de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020'), de notitie 'Domino-effecten Externe veiligheid, Windturbinepark Holtum Noord, d.d. 4 december 2019' van Royal Haskoning DHV (bijlage 5 bij de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord, d.d. 19 december 2019') en paragraaf 2.2.3 onder het kopje 'Externe veiligheid', p. 19, van de ontwerp-omgevingsvergunning.

Hieruit volgt dat de 10^{-6} -contour is gelegen over terreinen van derden, waaronder een gedeelte van de bedrijfsgebouwen van indieners. Binnen deze contour zijn op basis van artikel 3.15a, eerste lid, van het Activiteitenbesluit kwetsbare objecten niet toegestaan. Kwetsbare objecten zijn (onder meer) (bedrijfs)gebouwen waarin grote aantallen personen een groot deel van de dag aanwezig zijn. Als uitgangspunt geldt dat van grote aantallen personen sprake is, wanneer meer dan vijftig personen in een gebouw aanwezig zijn (vergelijk de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van 1 april 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1043, r.o. 7.5). In dit verband dient de vraag te worden beantwoord of het aannemelijk is dat doorgaans grote aantallen personen gedurende een groot deel van de dag ter plaatse aanwezig zijn (vergelijk ABRvS 21 november 2018, ECLI:NL:RVS:2018:3754, r.o. 3.4). De RUD-ZL heeft geconstateerd dat er geen kwetsbare objecten binnen de 10^{-6} -contour zijn gelegen. Om die reden is er door de RUD-ZL een positief advies afgegeven voor het windpark. Alle huidige activiteiten van bedrijven op Holtum-Noord worden dan ook niet beperkt door de komst van de windturbines. Hiermee is verzekerd dat aan het bepaalde in artikel 3.15a, eerste lid, van het Activiteitenbesluit kan worden voldaan en de uitvoerbaarheid van de omgevingsvergunning is geborgd. Het enkele feit dat in de gebouwen gedurende een groot deel van de dag meer dan vijftig personen (legaal) aanwezig kunnen zijn, zoals indieners onder verwijzing naar het deskundigenrapport van Lievense | WSP stellen, is niet voldoende om de conclusie te kunnen trekken dat een zodanig aantal ook doorgaans en gedurende een groot deel van de dag aanwezig is (vergelijk de volgende uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak: ABRvS 20 december 2006, ECLI:NL:RVS:2006:AZ4823, r.o. 2.5.2).

In het bestemmingsplan 'Bedrijventerreinen Born: Holtum Noord I & II en Sluisweg e.o.' is de omgeving aangeduid als industrie. Het bestemmingsplan sluit de realisatie van nieuwe kwetsbare objecten niet expliciet uit. Binnen de 10^{-6} -contour zouden dus bedrijfsgebouwen gerealiseerd kunnen worden waarin grotere aantallen personen aanwezig kunnen zijn. Om deze ongewenste ontwikkeling tegen te houden wordt een wijziging van het bestemmingsplan voorbereid. Met het door indieners genoemde voorbereidingsbesluit is het verboden verklaard om op de gronden binnen de 10^{-6} -contour kwetsbare objecten en/of binnen de 10^{-5} -contour beperkt kwetsbare objecten te realiseren of te gebruiken binnen het gebied dat op de bij dit voorbereidingsbesluit behorende en als zodanig gewaarmerkte tekening rood is omrand. Het voorbereidingsbesluit is op 21 mei 2020 in werking getreden.

Het voorbereidingsbesluit is geen onderdeel van de besluitvorming en de ter inzage gelegde stukken waartegen een zienswijze kan worden ingediend. Ook overigens staat tegen het voorbereidingsbesluit geen bestuursrechtelijke rechtsbescherming open. Er kan tegen een voorbereidingsbesluit dus geen bezwaar worden ingediend of beroep worden ingesteld. Tegen het te zijner tijd in procedure te brengen (ontwerp-)bestemmingsplan staat uiteraard wel de mogelijkheid van het indienen van een zienswijze en beroep open.

De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning

1.4.2 Actuele bedrijfsvoering

Samenvatting

Indieners beschikken in Holtum-Noord in totaal over 98.000 m² aan warehouses en 12.000 m³ aan opslagcapaciteit in silo's. Op dit moment worden er 70 FTE's (exclusief chauffeurs) tewerkgesteld (bron: toelichting feitelijke actuele bedrijfsvoering, bijlage 4: Lievense | WSP, kenmerk: SLM013406, d.d. 29 juni 2020, paragraaf 3.1). De tweede inrichting, relevant voor deze zienswijze, is gesitueerd rondom de Sint Franciscushaven, tussen de Verloren van Themaatweg en de Industrieweg. Binnen deze inrichting zijn 11 warehouses en 31 silo's aanwezig. De warehouses B2, B13, B15, B17, B18 en B19 zijn geheel of gedeeltelijk gesitueerd binnen de PR = 10⁻⁶ contouren van de beoogde windturbines. Binnen de inrichting rondom de Sint Franciscushaven vindt een diversiteit van op- en overslagactiviteiten plaats en diverse vormen van warehousing. Katoen Natie is ondertussen gestart althans in gestage continuïteit aangevangen om de Born-terminal uit te breiden naar een import hub voor niet gevaarlijke chemische producten (plastics) en voor consumer goods & industrie (waaronder e-commerce activiteiten, bron: bijlage 4: Lievense | WSP, kenmerk: SLM013406, d.d. 29 juni 2020, p. 15). Uit de meldingen vanuit het Activiteitenbesluit blijkt ook dat er aanwezigheid is van kantoren en schaftruimten. De technische dienst is gevestigd in warehouse B16. De administratie is gehuisvest in het kantoor aan de noordzijde van warehouse B02. Schaftruimten zijn voorzien in de warehouses B02, B16 en B18. De inrichting is met name overdag, 's avonds als 's nachts in werking (bron: bijlage 4: Lievense | WSP, kenmerk: SLM013406, d.d. 29 juni 2020, paragraaf 3.1.1). Het aantal mogelijk aanwezige personen in ieder gebouw is af te leiden uit de informatie van de huidige gebruiksvergunningen en/of de opgestelde brandveiligheidsrapportages. Uit de rapportage van derde-deskundige Lievense | WSP volgt tabel 2.1, waarin een overzicht is gegeven van het maximum aantal personen per warehouse (bron: bijlage 4, Lievense | WSP, kenmerk: SLM013406, d.d. 29 juni 2020, p. 21). Met een gebruiksoppervlakte van in totaal 55.068 m² en een totaal toegelaten aantal van 1833 personen kan hier volgens indieners niet sprake zijn van een beperkt kwetsbaar object in de zin van het Bevi. Er moet volgens indieners vastgesteld worden dat er sprake is van een kwetsbaar object, doordat de omvang van het vloeroppervlak de 1500 m² overtreft en het aantal personen in ieder warehouse het criterium van 50 personen overstijgt. Indieners betwisten uitdrukkelijk de uitkomsten in de notitie 'externe veiligheid bij windturbines Holtum-Noord' d.d. 6 mei 2020 en de eerder gedane bevindingen in de m.e.r.-beoordelingsnotitie (bron: m.e.r.-beoordelingsnotitie d.d. 19 december 2019). Indieners weten niet hoe de RUD heeft geconstateerd dat er geen kwetsbare objecten zijn de PR = 10⁻⁶ contour zijn gelegen. Er zijn géén proces-verbalen beschikbaar of enig ander document met constatering van de RUD. Aangezien het bestemmingsplan 'Bedrijventerreinen Born: Holtum Noord I & II en Sluisweg e.o.' toestaat dat meer dan 50 personen kunnen verblijven, is het onjuist dat het voorbereidingsbesluit in de toelichting stelt dat er 'weinig' personen aanwezig zijn. Bovendien wordt opgemerkt dat grotere aantallen personen 'in theorie' aanwezig kunnen zijn. Deze theorie is volgens indieners feitelijk gezien onjuist. Het ontwerpbesluit is gebrekkig, in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel en motiveringsbeginsel ex artikel 3:2, 3:4, 3:46 en 3:47 Awb.

Reactie

Wij verwijzen indieners voor een reactie op dit onderdeel van de zienswijze naar paragraaf 1.4.1.

De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning

1.4.3 Toekomstige bedrijfsvoering

Samenvatting

Indieners merken op dat Katoen Natie reeds vele jaren bezig is met zijn netwerk uit te bouwen in Limburg. Katoen Natie is volgens indieners in continue beraad met het bestuur als bevoegd gezag om op korte termijn de activiteiten in Born uit te breiden. Het betreft daarbij:

- een verdere differentiatie en intensivering van de op- en overslag- en assemblageactiviteiten binnen de reeds aanwezige gebouwen;
- uitbreidingen van de op- en overslagcapaciteit van de bestaande gebouwen binnen het vigerende bestemmingsplan;
- verruiming van de inrichting en de realisatie van nieuwe gebouwen (bron: toelichting toekomstige bedrijfsvoering, bijlage 4 Lieveuse | WSP, kenmerk: SLM013406, d.d. 29 juni 2020, paragraaf 3.2).

Om de beoogde groei te kunnen realiseren moeten ook de bestaande gebouwen flexibel en intensiever kunnen worden gebruikt met als gevolg (bron: bijlage 4 Lieveuse | WSP, kenmerk: SLM013406, d.d. 29 juni 2020, p. 23):

- noodzakelijkerwijs – en tevens logisch gevolg van groei – de aanwezigheid van een groter aantal personen, waarbij indieners opmerken dat de aanwezigheid van een hoog aantal medewerkers in de nieuwe gebouwen noodzakelijk is, onder verwijzing naar Lieveuse | WSP, kenmerk: SLM013406, d.d. 29 juni 2020, p. 25;
- transformatie van bestaande gebouwen met een minimale vrije hoogte van 10 tot 12 meter ten behoeve van efficiëntie;
- voldoende schaal en massa, waarbij indieners opmerken dat schaalvergroting en intensivering van de activiteiten noodzakelijk is om rendabel te zijn, onder verwijzing naar Lieveuse | WSP, kenmerk: SLM013406, d.d. 29 juni 2020, p. 15).

Om deze groei te realiseren is het noodzakelijk dat de verschillende processen worden gecombineerd op hetzelfde terrein om de nodige optimalisatie, piekafvlakking en efficiency te realiseren op vlak van personeel, ruimtegebruik en gebruik van equipment (bron: bijlage 4, Lieveuse | WSP, kenmerk: SLM013406, p. 23). In die zin is er volgens indieners onlosmakelijke verbondenheid, zodat er sprake is van technische, organisatorische, functionele en ruimtelijke samenhang. Volgens indieners is schaalgrootte noodzakelijk om economische levensvatbaarheid van een terminal te verkrijgen en ook te behouden in de toekomst. De terminal in Born is in die zin belangrijk dat dit het enige Katoen Natie terrein is van die grootte in de regio Zuid-Limburg. Ruimte is schaars. Om deze ontwikkeling te kunnen realiseren zijn al, in stelselmatige structurele samenspraak met betrokken bestuursorganen, diverse gronden aangekocht en zijn andere gronden potentiële uitbreidingsmogelijkheden. Deze mogelijkheden worden nu ernstig belemmerd, omdat kwetsbare objecten binnen de PR = 10⁻⁶ contour zijn uitgesloten.

Reactie

Zoals in paragraaf 1.4.1 van deze Nota van zienswijzen nader is toegelicht, worden kwetsbare objecten uitgesloten via het door indieners genoemde voorbereidingsbesluit. Dit voorbereidingsbesluit staat hier niet ter discussie.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

1.4.4 Autonome ontwikkelingen

Samenvatting

Volgens indieners dient een m.e.r. altijd te kijken in de toekomst. In de vormvrije m.e.r.-beoordeling is onvoldoende rekening gehouden met de referentiesituatie (op basis van het vigerende bestemmingsplan en daarmee bestaande toestand), die op 21 mei 2020 ten onrechte met het voorbereidingsbesluit is gewijzigd). De gemeente heeft volgens indieners

geen of onvoldoende rekening gehouden met de zekere mate van gebruik op basis van het bestemmingsplan 'Bedrijventerrein Born: Holtum Noord I & II en Sluisweg e.o.'. Het bestemmingsplan had volgens indieners meegenomen moeten worden in de beschrijving van de referentiesituatie van het project, omdat dan naar voren was gekomen dat indieners strategische posities hebben aangekocht, ook in overleg met overheden en ondersteuners. Daardoor valt niet uit te sluiten dat de gebruikers, houders en grondeigenaren worden beperkt in hun (uitbreidings)mogelijkheden, en daarmee is onduidelijk hoe de milieusituatie in het plangebied zich zal ontwikkelen. Ook indien er sprake is van een 'vast voornemen', is het wenselijk zo niet noodzakelijk om de milieueffectrapportage robuust te maken.

Reactie

Er is een (informele) mer-beoordeling verricht (de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord, d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV). Daarbij is als vertrekpunt bij de vraag of er belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen optreden, de huidige bestaande (planologisch legale) situatie genomen. Dat is te doen gebruikelijk en er is geen rechtsregel dat hiermee een onjuiste referentie is gehanteerd. Er is geen sprake van een mer-plicht. De opmerking dat de milieueffectrapportage robuust gemaakt had kunnen/moeten worden, kan dan ook niet worden geplaatst.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

1.4.5 Groepsrisico

Samenvatting

Volgens indieners is het onjuist dat er géén verantwoording ten aanzien van het groepsrisico hoeft te worden afgelegd in het kader van een goede ruimtelijke ordening, hoewel het wettelijk gezien juist is dat het Activiteitenbesluit milieubeheer geen beoordelingskader geeft voor het groepsrisico, is het volgens indieners onjuist dat er géén verantwoording ten aanzien van dit onderwerp hoeft te worden afgelegd in het kader van een goede ruimtelijke ordening. De derde-deskundige Lieveense | WSP geeft volgens indieners terecht aan dat (bron: bijlage 4: Lieveense | WSP, kenmerk: SLM013406, d.d. 29 juni 2020, p. 29):

- in paragraaf 1.4.2 van het ontwerpbesluit adviseert de brandweer Zuid-Limburg om in het kader van een goede ruimtelijke ordening het groepsrisico kenbaar en deugdelijk naar gevalsomstandigheden algemeen en bijzonder in de afweging mee te nemen;
- het kenniscentrum Infomil en Rijkswaterstaat Water, Verkeer & Leefomgeving beide(n) aangeven dat in het kader van een goede ruimtelijke ordening het nodig is dat het groepsrisico wordt meegenomen in de afweging;
- de Handreiking aangeeft dat het bij het verantwoorden zinvol is om te beschouwen wat de zelfredzaamheid van personen is binnen de werpafstand en over welke mogelijkheden de hulpdiensten beschikken om een incident te bestrijden.

Van een goede ruimtelijke ordening kan dus volgens indieners geen sprake zijn, nu dit aspect van externe veiligheid niet is onderzocht laat staan nader is bezien c.q. beoordeeld en onvoldoende is onderbouwd. De verklaring van geen bedenkingen kan daarom niet afgegeven worden. Ook het verlenen van een definitief besluit is door deze strijd met het vigerende bestemmingsplan, waardoor een goede ruimtelijke ordening gewaarborgd moet zijn, niet mogelijk. In die zin is het ontwerpbesluit onvolledig, in strijd met artikel 3:2, 3:4, 3:46 en 3:47 Awb.

Reactie

De notitie 'Domino-effecten Externe veiligheid, Windturbinepark Holtum Noord, d.d. 4 december 2019' is opgesteld om de domino-effecten van de windturbines op de omliggende Bevi-inrichtingen te toetsen. De inrichting van indieners is geen Bevi-inrichting.

Zoals in de ontwerp-omgevingsvergunning wordt opgemerkt (onder ad e, p. 13) – in reactie op het advies van de brandweer Zuid-Limburg – betreft het groepsrisico de cumulatieve kansen per jaar dat ten minste 10, 100 of 1000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting, waarbij een gevaarlijke stof of afvalstof is betrokken. Het groepsrisico is vanuit het Activiteitenbesluit géén beoordelingskader voor windturbines en er heeft op grond van het Activiteitenbesluit géén verantwoording te worden afgelegd. Er kan alleen een groepsrisicoberekening uitgevoerd worden voor Bevi-inrichtingen en als een 10%- faalkans toename wordt verwacht. Neemt de faalkans van een inrichting ten gevolge van de windturbine met 10% of meer toe dan dient er een QRA (kwantitatieve risicoanalyse) uitgevoerd te worden voor de betreffende Bevi-inrichting. Blijft de toename onder deze 10% dan is de bijdrage verwaarloosbaar en is een QRA niet noodzakelijk. Dit percentage van 10% wordt niet overschreden, waarmee een groepsrisico-berekening niets toevoegt. Gelet hierop, alsook vanwege de ligging van de windturbines op een industrieterrein en de uitgevoerde risicotests op de in de nabijheid gelegen (wel) Bevi-inrichtingen, wordt een groepsrisicoberekening niet opportuun geacht. Wij achten het dus (ook) vanuit een goede ruimtelijke ordening niet noodzakelijk om een groepsrisicoberekening uit te voeren.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning.](#)

1.4.6 Domino-effecten

Samenvatting

Indieners ontkennen en betwisten uitdrukkelijk de uitkomsten van de domino-effecten Externe Veiligheid Windpark Holtum-Noord, d.d. 4 december 2019 (bron: Notitie Domino-effecten Externe Veiligheid, Windturbinepark Holtum Noord, kenmerk: BF3268-RHD-NT-002, d.d. 4 december 2019). Volgens indieners is het onjuist dat Katoen Natie niet is genoemd bij de risicobronnen van tabel 4. Daarnaast stelt de notitie volgens indieners foutief vast dat vanwege de bestemmingsplancapaciteit in het bestemmingsplan moet worden opgenomen dat 'nieuwe bedrijven' géén beperkt kwetsbare objecten binnen de $PR = 10^{-6}$ contour mogen realiseren. Dat is rechtens onjuist, want volgens het wettelijk kader mogen beperkt kwetsbare objecten wél binnen de $PR = 10^{-6}$ contour staan. Deze omissie is niet overgenomen in het voorbereidingsbesluit dat op 21 mei 2020 ten behoeve van het windpark in werking is.

Reactie

In de genoemde tabel 4 zijn risicobronnen opgenomen (uitgezonderd R5, omdat dit een theoretische bestemmingsplancapaciteit betreft). Dit betreffen geregistreerde Bevi-inrichtingen die ook zijn opgenomen op de Risicokaart. Katoen Natie is niet als zodanig geregistreerd.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

1.4.7 Voorbereidingsbesluit

Samenvatting

Indieners merken op dat bij de verlening van het ontwerpbesluit ook een voorbereidingsbesluit is genomen en gepubliceerd. Hierdoor zijn indieners al op 21 mei 2020 benadeeld in hun positie. Het voorbereidingsbesluit betreft de veiligheidscontouren rondom drie windturbines op Holtum Noord. Binnen de $PR = 10^{-6}$ contour mogen geen kwetsbare objecten worden gebouwd (bijvoorbeeld bedrijfsgebouwen) waarin grote aantallen personen aanwezig zijn. Er is in het voorbereidingsbesluit nu vastgesteld:

“Te verklaren dat het verboden is op de gronden binnen de 10-6 contour kwetsbare objecten en/of binnen de 10-5 contour beperkt kwetsbare objecten te realiseren of te gebruiken binnen het gebied dat op de bij dit besluit behorende en als zodanig gewaarmerkte tekening rood is omrand”.

Diverse bestaande en toekomstige gebouwen van Katoen Natie vallen volgens indieners binnen de $PR = 10^{-6}$ contour. Sinds het in werking treden van het voorbereidingsbesluit d.d. 21 mei 2020 zijn de gebruiksmogelijkheden van deze én – (in)direct onlosmakelijke samenhang bedrijfseconomisch en ruimtelijk – nog te realiseren gebouwen binnen het gebied, beperkt. De realisatie van nieuwe beperkt kwetsbare objecten binnen de $PR = 10^{-6}$ contour zijn volgens indieners nu ten onrechte verboden.

Reactie

In verband met de voorgenomen plaatsing van de drie windturbines zijn er rondom elke turbine veiligheidscontouren aangewezen. Binnen deze contour mogen geen kwetsbare objecten worden gebouwd (bijvoorbeeld bedrijfsgebouwen) waarin grote aantallen personen gedurende een groot deel van de dag aanwezig zijn. Om deze ongewenste ontwikkeling tegen te houden wordt een wijziging van het bestemmingsplan voorbereid. Met het voorbereidingsbesluit is het verboden verklaard om op de gronden binnen de 10^{-6} -contour kwetsbare objecten en/of binnen de 10^{-5} contour beperkt kwetsbare objecten te realiseren of te gebruiken binnen het gebied dat op de bij dit voorbereidingsbesluit behorende en als zodanig gewaarmerkte tekening rood is omrand. Het voorbereidingsbesluit is op 21 mei 2020 in werking getreden. Het voorbereidingsbesluit is geen onderdeel van de besluitvorming en de ter inzage gelegde stukken waartegen een zienswijze kan worden ingediend. Ook overigens staat tegen het voorbereidingsbesluit geen bestuursrechtelijke rechtsbescherming open. Er kan tegen een voorbereidingsbesluit dus geen bezwaar worden ingediend of beroep worden ingesteld. Tegen het te zijner tijd in procedure te brengen (ontwerp-)bestemmingsplan staat uiteraard wel de mogelijkheid van het indienen van een zienswijze en beroep open.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning.](#)

1.4.8 Handboek Risicozonering

Samenvatting

Volgens indieners is bij de toetsing van het Windpark Holtum-Noord aan artikel 3.15a Activiteitenbesluit uitgegaan van het Handboek Risicozonering Windturbines uit 2014, terwijl sinds 20 mei 2020 een nieuwe versie van de Handreiking Risicozonering Windturbines beschikbaar is en de berekeningen sinds oktober 2019 aan update onderhevig zijn geweest. Er is ten onrechte gerekend met een verouderd handboek, waardoor voor indieners een reëel vermoeden bestaat als in deze concrete gevalsomstandigheden objectief gerechtvaardigd en niet weerlegbaar, dat de berekende risicocontouren onjuist zijn. Indieners betwisten daarom uitdrukkelijk de validiteit en uitkomsten van externe veiligheidscontouren (bron: M.e.r.-beoordelingsnotitie, d.d. 19 december 2019, bijlage 3, berekening externe veiligheidscontouren). Ook ten aanzien van de onderhoudswerkzaamheden, waarbij er een verhoogd risico op ongevallen of storingen is, maken indieners zich zorgen. In dergelijke gevallen hanteert Vestas in haar onderhoudshandleiding volgens indieners een veilige afstand van 400 meter. Vanwege de korte afstand van de windturbines zou dat betekenen dat indieners mogelijk hun bedrijfsvoering verplicht moeten stilleggen, met grote (gevolg)schade van dien.

Reactie

De grootste wijziging ten opzichte van het Handboek Risicozonering Windturbines uit 2014 is dat dit handboek in 2020 is opgesplitst in de:

- Handreiking Risicozonering windturbines (toelichting, geen rekenmethodiek);

- Handleiding Risicoberekening windturbines (alleen de rekenmethodiek).

De wijzigingen hebben voornamelijk betrekking op tekstuele nuances en verwijzingen naar de wetgeving. In de rekenmethodiek zijn de relevante parameters niet aangepast waardoor dit geen invloed heeft op de uitgevoerde berekeningen van Royal HaskoningDHV.

Wat betreft het door indieners genoemde onderhoud, merken wij op dat dit een uitvoeringsaspect is dat hier als zodanig niet aan de orde kan komen. Overigens wordt een windturbine bij onderhoud in de regel stilgezet, waardoor het voor indieners niet noodzakelijk is om hun bedrijfsvoering stil te leggen.

De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning

1.5 Vertrouwensbeginsel

Samenvatting

Indieners merken op dat zij op korte termijn de Born-terminal uitbreiden naar een import hub voor niet gevaarlijke chemische producten (plastics) en voor consumer goods & industrie (waaronder e-commerce activiteiten). Er zijn diverse gronden achtereenvolgens aangekocht systematisch in bedrijfsgezonde samenhang, met medeweten van lokale / regionale overheid ingevolge door hen te dienen en verder te faciliteren grootschalige groei- en werkgelegenheidsbelang in krimp althans achterstandsregio (bron: bijlage 4: Lievense | WSP, kenmerk: SLM013406, d.d. 29 juni 2020, p. 26):

- 2016: Aankoop grond en magazijnen Tramweg 14;
- 2018: Aankoop grond en gebouwen IAC;
- 2018: Aankoop grond en gebouwen Radici;
- 2020: Bindende optie grond, naast loods Radici;

Indieners zijn op dit moment – onder verwijzing naar diverse activiteiten – via formele en informele gesprekken in onderhandeling met gemeentelijke en provinciale overheden om demping van de Franciscushaven daadwerkelijk te kunnen realiseren (bron: bijlage 4, Lievense | WSP, kenmerk: SLM013406, d.d. 29 juni 2020, p. 26).

Het belang van indieners om de Franciscushaven te mogen dempen verdwijnt volledig als daar géén kwetsbare objecten gerealiseerd mogen worden. Gelet op de gevoerde gesprekken met opvolgende correspondentie, is de gemeente Sittard-Geleen ermee bekend en behoort het te zijn dat daarmee aanzienlijke investeringen gemoed zijn. De gedane investeringen van de huidige bedrijfslocatie(s) en aangekochte percelen ter uitbreiding leiden volgens indieners tot fors kapitaalverlies en kapitaalvernietiging nu onduidelijk is wat de juridische status is. Indieners hebben zich gevestigd op dit bedrijventerrein vanwege uitbreidingsmogelijkheden (bron: bijlage 7: Toelichting Katoen Natie aan gemeenteraad Sittard-Geleen d.d. 23 april 2020). Inzake het windpark Holtum-Noord heeft de gemeente nagelaten Katoen Natie tijdig in te lichten over de plannen. Deze plannen waren reeds lange tijd bekend bij de gemeente. Hoewel pas in 2018 een intentieovereenkomst met ENGIE over de 3 windturbines in en rond de grootschalige inrichting van indieners is getekend, waren daarvoor reeds lopende gesprekken tussen initiatiefnemer(s) en de overheid. Indieners betwisten en ontkennen uitdrukkelijk dat géén aantoonbare toezeggingen zouden zijn gedaan (bron: bijlage 6: Brief aan het College van B&W, 'relatie Windpark Holtum Noord op de directe omliggende bedrijven', d.d. 7 mei 2020, door E. Gerrmann). Uit lopende gesprekken hebben indieners geconstateerd, o.a. in het raadsoverleg d.d. 30 april 2020 met de wethouder Schmitz, dat de windturbine problematiek al méér dan 15 jaar speelt. Het is voor indieners onbegrijpelijk dat zij niet betrokken zijn geweest of op zijn minst op de hoogte is gehouden van deze gesprekken. Eveneens vinden indieners het merkwaardig dat zij pas in oktober 2019 op de hoogte zijn gesteld van de desbetreffende overeenkomst (bron: bijlage 8, brief aan gebruikers panden

inzake Windpark Holtum-Noord, oktober 2019). Door de gaande gesprekken tussen indieners en de overheid ging zij ervanuit dat ze niet beperkt zouden worden in hun uitbreidingsmogelijkheden. Uit diverse e-mails is gebleken en blijkt dat er door indieners contact met de overheid is geweest en bestaat over bouwvergunningen, exploitatie en grondverkoop (bron: bijlage 9, Timeline Franciscushaven). Elk redelijk denkend burger of marktdeelnemer zou aannemen dat hij hiermee als serieus gesprekspartner wordt gezien en dat daarmee de uitbreidingsmogelijkheden te allen tijde op tafel hebben gelegen. Hierdoor zijn indieners gedurende lange tijd geconfronteerd met stelselmatige (overheids)gedragingen die gezien moeten worden als toezeggingen volgens het vertrouwensbeginsel. Doordat deze gesprekken rechtstreeks met de desbetreffende gedelegeerd bestuurders waaronder wethouder en gedeputeerde en in bepaalde gevallen met de gemeenteraad zijn geweest, is de gewekte verwachting c.q. toezegging volgens indieners onmiskenbaar toerekenbaar aan het bevoegd gezag (bron: bijlage 10, e-mail d.d. 13 februari 2017, 14:25).

De belangen van indieners dienen te worden afgewogen tegen derde-belangen dan wel algemene belangen. De belangen van indieners zijn dusdanig groot dat dit nimmer kan opwegen tegen het belang van de bouw van drie windturbines, terwijl de gepleegde/gedane tevens mogelijke en toegestane investeringen een veelvoud daarvan zijn. Indieners worden beperkt in hun uitbreidingsmogelijkheden die eraan ten grondslag hebben gelegen om de gemeente Sittard-Geleen te vestigen. Als zij vooraf wisten dat dit windpark zou worden gebouwd, dan hadden zij andere keuzes gemaakt in hun bedrijfsvoering. Dat maakt het des te onzorgvuldiger dat de gemeente het bedrijf niet dan wel dusdanig laat heeft geïnformeerd, dat die keuze al is gemaakt die nu onverhoopt leidt tot onevenredige kapitaalvernietiging. Hierdoor zijn indieners in veel opzichten nadelig gepositioneerd geraakt. Hierbij wijzen indieners op onnodig gemaakte onderzoekskosten, architectkosten en uitbreidingskosten (bron: bijlage 11, investeringsafbeelding spreadsheets).

De algemene belangen spreken volgens indieners ook in het voordeel van het bedrijf. Het bedrijf brengt veel werkgelegenheid voort en extra "flow" in de in- en uitvoer van personen in de omgeving. Dat betekent extra inkomen voor naburige bedrijven en meer winstverdeling in de regio. Het valt niet te ontkennen dat de regio hiermee gediend is. Indieners verwijzen tot slot naar een overzicht van contacten met de overheid (bijlage 12: overzicht communicatie met overheid). Indieners menen dat uit het voorgaande blijkt dat er uitlatingen/gedragingen zijn die juridisch te kwalificeren zijn als een rechtens afdwingbare toezegging, die in het concrete geval gestanddoening behoeft en vereist. Deze toezegging is ook toerekenbaar aan het bevoegd gezag, waarmee indieners het gerechtvaardigd vertrouwen hadden verkregen dat zij hun uitbreiding zonder enige beperking zouden kunnen uitvoeren. Er is volgens indieners zonder twijfel in strijd met het vertrouwensbeginsel gehandeld.

Reactie

Anders dan indieners lijken te veronderstellen, wordt hun gestelde belang om de Franciscushaven te mogen dempen niet geraakt door de (ontwerp-)omgevingsvergunning. Zoals nader is toegelicht in paragraaf 1.4.7 van deze zienswijzen, is het voorbereidingsbesluit er het gevolg van dat binnen de 10⁻⁶-contour geen kwetsbare objecten mogen worden opgericht. Dit voorbereidingsbesluit staat hier niet ter discussie. Verder menen wij dat indieners niet aannemelijk hebben gemaakt dat er (concrete) toezeggingen of andere uitlatingen zijn gedaan of gedragingen zijn verricht waaruit indieners in de gegeven omstandigheden redelijkerwijs konden en mochten afleiden of en zo ja, hoe de raad of het college in een concreet geval een bevoegdheid zou uitoefenen. Wij zien daarom niet in dat de raad of het college in strijd met het vertrouwensbeginsel zou hebben gehandeld. In paragraaf 1.8 gaan wij in op de door indieners genoemde belangenafweging.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

1.6 Communicatie

Samenvatting

Indieners menen dat de gemeente Sittard-Geleen haar kennisgevingsplicht heeft geschonden, terwijl zij in haar kennisgaringsplicht een zorgvuldig en evenredig besluit dient te nemen. Dit is volgens indieners in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel ex artikel 3:2 Awb. Pas in oktober 2019 heeft de gemeente Sittard-Geleen de medewerkers van bedrijven geïnformeerd met een ongeadresseerde en qua inhoud algemene brief in nota bene de postbus, in strijd met hun bestaande publiek en privaatrechtelijke verhouding. Waarbij overigens niet daadwerkelijk een poging is gedaan om deze brief concreet te adresseren, dus om de houder of eigenaar daadwerkelijk te contacteren (bron: bijlage 8: brief aan gebruikers van panden inzake Windpark Holtum-Noord, oktober 2019). Indieners ontkennen, overigens betwisten, dat zij deze of enige andere brief hebben ontvangen in hun postbus aan de Industrieweg 4 te Born. Uit verschillende stukken volgt volgens indieners dat al vroegtijdig met ENGIE is gesproken over het realiseren van een windturbinepark. Indieners vragen zich af waarom ENGIE wel is betrokken in de besluitvormingsprocedure en indieners niet. Er is gehandeld in strijd met het gelijkheidsbeginsel en bovendien is er sprake van willekeur oftewel détournement de pouvoir ex artikel 3:3 Awb. De gevolgen voor indieners zijn zodanig hard en bijzonder, dat die vanwege de specifieke zaaksomstandigheden van het geval, het ontwerpbesluit niet rechtvaardigen is naar en met de te dienen doelen.

Reactie

Wij hebben in 2018 samen met de Provincie Limburg en initiatiefnemer een intentieovereenkomst getekend. Hierin hebben partijen het voornemen uitgesproken om op bedrijventerrein Holtum-Noord een klein windmolenpark te realiseren. Wij hechten er waarde aan om het proces ten behoeve van de realisatie van de windturbines zorgvuldig te doorlopen. Dat betekent dat we betrokkenen graag actief informeren, willen horen en (waar mogelijk) betrekken. Hiervoor zijn verschillende bijeenkomsten (dorpsgesprekken, informatieavonden en participatiebijeenkomsten) georganiseerd. Wij verwijzen op deze plaats naar de volgende website: <https://www.windparkholtumnoord.nl/omgeving>. Op deze website is ook vermeld dat organisaties, bedrijven of belangengroeperingen in Holtum-Noord contact kunnen opnemen met mevrouw . Voor bedrijven is een infosheet samengesteld die ook via de website kan worden gedownload.

Initiatiefnemer is als ontwikkelaar van het windpark en contractspartij inderdaad vanaf het begin (bij het sluiten van de intentieovereenkomst) betrokken. Wij hebben ons ingespannen om burgers, organisaties, bedrijven of belangengroeperingen te betrekken bij het vervolgproces. Wij vinden het dan ook vervelend om te vernemen dat indieners zich toch niet betrokken voelen.

Overigens merken wij wel op dat er is voldaan aan de wettelijke vereisten voor de terinzagelegging en de kennisgeving. Zo heeft eenieder de mogelijkheid om in een zienswijze zijn reactie op de ontwerp-omgevingsvergunning te geven, waarvan ook indieners gebruik hebben gemaakt. Uit Wabo, noch enige andere wet vloeit voor ons een verplichting voort tot het informeren van omwonenden en organisaties zoals door indieners gesteld.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning.](#)

1.7 Schadeclaims

Samenvatting

Indieners behouden zich uitdrukkelijk het recht voor om een (plan)schadeclaim in te dienen doordat activiteiten en/of bouwwerken niet meer zijn toegestaan in de nieuwe respectievelijk gewijzigde situatie. Daarnaast behouden indieners zich het recht voor om de gemeente Sittard-Geleen aansprakelijk te stellen voor het onzorgvuldig handelen en nalaten in deze situatie. Indieners ontkennen en betwisten het oordeel van de gemeente Sittard-Geleen dat

het risico van schadeclaims verwaarloosbaar is (bron: bijlage 6: brief aan het College van B&W, 'relatie Windpark Holtum Noord op de directe omliggende bedrijven', d.d. 7 mei 2020, door . Ook ten aanzien van de onderhoudswerkzaamheden, waarbij indieners mogelijk hun bedrijfsvoering verplicht moeten stilleggen, wat uiteraard (gevolg)schade met zich meebrengt, zal een schadeclaim richting initiatiefnemer kunnen worden ingediend.

Reactie

In paragraaf 5.2 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV wordt ingegaan op de economische uitvoerbaarheid van het plan. De uitvoering van het planvoornemen en de daarmee samenhangende kosten komen voor rekening van initiatiefnemer. Wij zijn met initiatiefnemer overeengekomen dat ten behoeve van de economische uitvoerbaarheid de daaruit voortvloeiende voor vergoeding in aanmerking komende planschade volledig aan ons gecompenseerd wordt. Wij hebben daartoe met initiatiefnemer een overeenkomst gesloten.

De omstandigheid dat een ontwikkeling die in het algemeen belang mogelijk wordt gemaakt negatieve gevolgen heeft voor bedrijven en omwonenden, betekent op zichzelf niet dat de keuze van ons om aan deze nieuwe ontwikkeling medewerking te verlenen onredelijk moet worden geacht (zie hierover ook de volgende uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak: ABRvS 5 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:375, r.o. 39.1). Ter beoordeling staat of deze nieuwe ontwikkeling in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening en als gevolg van deze ontwikkeling geen onevenredige aantasting van individuele belangen, zoals van bedrijven en omwonenden, plaatsvindt. Bij het nemen van het (ontwerp)besluit houden wij rekening met de schade die derden kunnen ondervinden. De omvang van de schade hoeft evenwel niet beslissend te zijn voor het al dan niet doorgaan van het plan. Wij menen dat de belangen die zijn gediend met het windpark zwaarder wegen dan de belangen van indieners bij het behoud van een ongewijzigde situatie. Hierbij betrekken wij dat van een onevenredige aantasting van de (bedrijfs)belangen van indieners geen sprake is. Van het stilleggen van de bedrijfsvoering van indieners bij onderhoudswerkzaamheden aan de windturbines zal geen sprake zijn. Als indieners menen schade te lijden als gevolg van het plan, dan kunnen zij na het onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning bij ons een verzoek indienen om een tegemoetkoming in de schade als bedoeld in artikel 6.1 Wro. Dit verzoek kent een aparte procedure en kan hier verder niet aan de orde komen. Voor zover indieners wijzen op de mogelijkheid om de gemeente en/of initiatiefnemer civielrechtelijk aansprakelijk te stellen voor de door hen gestelde geleden schade, geldt dat ook dit aspect hier verder niet aan de orde kan komen.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

1.8 Economische voordelen en werkgelegenheid

Samenvatting

Nederlands-Limburg is voor Katoen Natie een strategische regio om aanwezig te zijn vanwege (bron: bijlage 4, Lievense | WSP, kenmerk: SLM013406, d.d. 29 juni 2020, paragraaf 2.2.1):

- Aanwezigheid belangrijke spelers, zoals chemie en automotive;
- De goed ontwikkelde weg-, rail- en waterinfrastructuur.

Bij de belangen is ten onrechte geen afweging gemaakt van de daadwerkelijke duurzame korte en lange termijneffecten over de economische positieve gevolgen van de toekomstige uitbreiding, goed voor deze krimpregio en de gerelateerde bedrijvigheid eromheen. Daarmee handelt de gemeente Sittard-Geleen in strijd met de zorgvuldigheid en het motiveringsbeginsel, ex artikel 3:2 en 3:46 Awb. Naast de directe invloeden op werkgelegenheid (tot 250 FTE) zijn er indirecte effecten te verwachten die volgens derde-

deskundige Lieveense | WSP structureel van aard zijn en een positieve uitwerking hebben op de Zuid-Limburgse economie (bron: bijlage 4, Lieveense | WSP, kenmerk: SLM013406, d.d. 29 juni 2020, paragraaf 2.4):

- aan- en afvoer containers over water;
- extra verkeersstromen zijn toereikend voor het huidige netwerk;
- lokale pakketdiensten zullen profiteren;
- regio op de internationale kaart zetten;
- bouwbedrijven en bedrijven daaraan gelieerd zullen opdrachten ontvangen.

Reactie

Ten behoeve van de aanleg en ingebruikname van het windpark is onderzoek gedaan naar de milieueffecten en de ruimtelijke aanvaardbaarheid van het plan. De resultaten hiervan zijn neergelegd in de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV, de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV en bijbehorende (deel)onderzoeken. Hieruit volgt dat het plan voldoet aan de daarvoor geldende wet- en regelgeving en ruimtelijk aanvaardbaar is. Hierbij is, voor zover relevant en noodzakelijk, ook rekening gehouden met (de bedrijfsbelangen van) reeds gevestigde bedrijven op het bedrijventerrein. Voor het aspect externe veiligheid blijkt dit bijvoorbeeld uit paragraaf 4.6 onder het kopje 'Windturbines en gebouwen' en 'Trefkansberekeningen Bevi-bedrijven'. Van een (onevenredige) beperking van de bedrijfsvoering van indieners is geen sprake.

Wij menen verder dat het belang dat is gemoeid met het realiseren van het windpark in verband met het streven naar een duurzame energievoorziening zwaarder weegt dan de belangen van indieners bij het behoud van een ongewijzigde situatie. Met het (voorgenomen) windpark geven wij een (gemeentelijke) bijdrage aan het behalen van de klimaatdoelstellingen (maatschappelijk belang) zoals vastgelegd in de Structuurvisie Windenergie op Land en het Nationaal Energieakkoord, alsmede aan het beleidsplan Duurzame Energie 2008-2016 en het coalitieakkoord Sittard-Geleen 2018-2022. Zoals nader is toegelicht in paragraaf 3.3 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV, zetten ook wij in op energiebesparing en opwek van duurzame energie om onze CO₂-uitstoot te verminderen (conform de Omgevingsvisie Sittard-Geleen 2016). Wij gaan voor de zogenaamde 20/20/20 klimaatdoelstelling: in 2020 moet een energiebesparing van 20% en een aandeel van 20% duurzame energie in het verbruik gerealiseerd worden. Op lange termijn is totale energieneutraliteit de ambitie. Toen de Omgevingsvisie Sittard-Geleen (2016) is opgesteld, hebben wij 3% energiebesparing gerealiseerd en werd 5% duurzaam opgewekt. Wij gaan uit van de realisatie van het Groene Net en windturbines op Holtum-Noord om tot 16% duurzame energie te komen in 2020. Over hoe de resterende 4% opgewekt moet worden, heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden. Ook voor de verdere toekomst willen wij blijven inzetten op het zo snel mogelijk bereiken van volledige energieneutraliteit.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

Achmea Rechtsbijstand namens:

42

43. Mevrouw

44. De heer

45. De heer en mevrouw

46. De heer

47. De heer , d.d. 26 juni, ingekomen 30 juni 2020.

48. Achmea Rechtsbijstand namens de heer , d.d. 26 juni, ingekomen 30 juni 2020
49. Achmea Rechtsbijstand, namens de heer en mevrouw , d.d. 26 juni,
ingekomen 1 juli 2020. Gelijklopend aan de zienswijze namanes van e.c.
Korthedshalve zij hiernaar verwezen

2.1 Strijd met een goede ruimtelijke ordening – maatschappelijke uitvoerbaarheid

2.1.1 Negatieve gevolgen voor de leefbaarheid en de sociale cohesie in algemene zin

Samenvatting

Indieners zien dat de komst van windparken ook in Nederland gemeenschappen uit elkaar drijft. In het voorjaar 2019 loopt het in Groningen en Drenthe al behoorlijk uit de hand. Onder verwijzing naar een uitzending van Argos merken indieners op dat de verdeling van lusten en lasten scheef en onrechtvaardig is. Er zijn volgens indieners geen redenen om aan te nemen dat de situatie in Zuid-Limburg anders zal zijn dan in Groningen of Drenthe. Ook in de gemeente Sittard-Geleen ontstaat al sociale onrust vanwege de scheve verdeling van de lusten en lasten. De sociale cohesie in dorpen komt onder druk omdat mensen elkaar tegenkomen op school, via de sport, vereniging, kerk, kennissen of bij winkelbezoek. Als er niet meer aandacht is of komt om de lasten van de omwonenden te verlichten en meer in evenwicht te brengen met de lusten van de projectontwikkelaar en grondeigenaren, heeft dit geen goede invloed op de samenleving.

Reactie

Wij hebben begrip voor de uiteenlopende standpunten over de plaatsing van windturbines in onze gemeente en onderkennen dat er niet bij alle betrokkenen draagvlak is en dat het windpark gevolgen heeft voor de sociale cohesie. Juist daarom vinden wij het van belang dat (hoewel daartoe wettelijk onverplicht) het voorgenomen windpark ook voordeel oplevert voor de direct omwonenden, de omgeving en de leefbaarheid. De voordelen en mogelijkheden om in het voorgenomen windpark te participeren, zijn in overleg met de omgeving bepaald en verwerkt in een profijtplan. Het voordeel voor de omgeving bestaat bij Windpark Holtum-Noord uit vier onderdelen: zelf investeren, een omgevingsfonds, een concurrerend energietarief en een groenregeling voor burens. Wat deze onderdelen precies inhouden kunnen nagelezen worden in het concept-profijsplan. Dit profijtplan zal waar nodig de komende periode, in overleg met de omgeving, verder worden uitgewerkt. Een conceptversie van 27 november 2019 kan worden gedownload via deze website: <https://www.windparkholtumnoord.nl/participatie>.

Over de onderwerpen leefbaarheid en sociale cohesie in relatie tot windparken heeft de Afdeling bestuursrechtspraak al vaker geoordeeld. Uit de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak over windpark De Drentse Monden en Oostermoer, r.o. 210-210.4, volgt dat het effect van het windpark op de leefbaarheid en sociale cohesie een belang is dat wordt meegenomen in de belangenafweging bij het nemen van een besluit voor realisering van een windpark (zie ABRvS 21 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:616, r.o. 210). De gevolgen van het plan voor de sociale cohesie hebben wij als belang meegewogen. Wij hoeven hieraan evenwel – ook volgens de Afdeling bestuursrechtspraak – geen doorslaggevend gewicht toe te kennen. Wij menen dat het belang dat is gemoeid met het realiseren van het windpark in verband met het streven naar een duurzame energievoorziening zwaarder weegt dan de belangen van indieners bij het behoud van een ongewijzigde situatie (zie hierover ook de volgende uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak: ABRvS 29 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:301, r.o. 48.3).

De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning

2.1.2 Maatschappelijk draagvlak ontbreekt

Samenvatting

Vanaf het eerste begin is in het projectplan Windpark Holtum-Noord onvoldoende rekening gehouden met de bewoners van de woonkernen Holtum, BORN Buchten, Papenhoven, Schipperskerk, Illikhoven, Baakhoven, Oud-Roosteren en Roosteren, Visserweert en Dieteren. Omwonenden zijn op geen enkele manier meegenomen in het bepalen van de locatie voor de tweehonderd meter hoge turbines. Na vijftien jaar heimelijke voorbereiding is pas eind vorig jaar gestart met 'dorpsgesprekken' voor omwonenden, bedoeld om draagvlak te creëren. Wezenlijke bereidheid om tegemoet te komen aan de wens om windturbines op grotere afstand van de woonkernen te plaatsen ontbreekt. Ruimtelijke, maatschappelijke en landschappelijke belangen die juist doorslaggevend hadden moeten zijn en in de afweging hadden moeten worden betrokken, zijn van meet af aan ondergeschikt geweest aan de financiële belangen van initiatiefnemers. Hoewel vanuit de gemeente de voorwaarde is gesteld dat burgers moeten kunnen participeren in minimaal één windturbine van het park, ontbreekt een borging van deze voorwaarde in het ontwerp. De gemeente heeft toegezegd dat zij toeziet op een goed profijtplan voor omwonenden. Ook in het verslag van de informatiebijeenkomst van 23 september 2019 is dit onomwonden toegezegd. Ook zouden er mogelijkheden worden uitgewerkt voor financiële participatie, zou er een omgevingsfonds worden opgericht en zou de windenergie ten dienste komen voor lokaal gebruik tegen een gunstig tarief. Een borging van deze elementen in het bestreden besluit ontbreekt volledig. Dit is in strijd met een zorgvuldige voorbereiding en evenredige belangenafweging ex artikel 3:2 en 3:4 lid 2 Awb. Gezien het ontbreken van maatschappelijk draagvlak, verzoeken omwonenden met klem om het traject zodanig vorm te geven dat serieus met de belangen van de direct omwonenden rekening wordt gehouden.

Reactie

Wij hebben in 2018 samen met de Provincie Limburg en initiatiefnemer een intentieovereenkomst getekend. Hierin hebben partijen het voornemen uitgesproken om op bedrijventerrein Holtum-Noord een klein windmolenpark te realiseren. Wij hechten er waarde aan om het proces ten behoeve van de realisatie van de windturbines zorgvuldig te doorlopen.

Een evenwichtige verdeling van lusten en lasten van een windpark levert een bijdrage aan het creëren van draagvlak en/of acceptatie van windenergie. Participatie dient op het niveau van individuele projecten vorm en inhoud te krijgen. De wijze waarop hier invulling aan wordt gegeven is een verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer, in dit geval Windpark Holtum Noord b.v. Windpark Holtum Noord b.v. verricht verschillende inspanningen op het gebied van participatie. De aanpak bestaat uit verschillende onderdelen:

Windpark Holtum Noord b.v. verricht verschillende inspanningen op het gebied van participatie. De aanpak bestaat uit verschillende onderdelen:

- het voeren van een dialoog met de omgeving;
- het instellen van een omgevingsfonds;
- het mogelijk maken van financiële participatie met behulp van het aanbieden van een lening met een aantrekkelijk en stabiel rendement en een lage instap;
- het mogelijk maken van afname van groene stroom via aantrekkelijke tarieven in het kader van ENGIE Opgewekt (dit zal gaan plaats vinden zodra zeker is dat het windpark gerealiseerd kan worden).

Dialoog met de omgeving

De dialoog met de omgeving kent een brede context en bestaat onder meer uit:

- het verzorgen van presentaties en het aangaan van gesprekken op een verscheidenheid van bijeenkomsten;
- het informeren van de omgeving via artikelen in (overwegend) lokale kranten en wijkbladen;

- het uitgeven en informeren van geïnteresseerden met behulp van een periodieke nieuwsbrief;
- het verzorgen van de website <https://windparkholtumnoord.nl>, waar geïnteresseerden meer informatie kunnen vinden over het windpark;
- het verzorgen van een geluidsexcursie naar een bestaand windpark;
- het voeren van gesprekken met (kritische) inwoners uit de omliggende woonkernen en de ondernemers van het industrie terrein.

Omgevingsfonds

Het omgevingsfonds wordt ingericht met inachtneming van de gedragscode Acceptatie & Participatie Wind op Land van de Nederlands Wind Energie Associatie. De voeding geschiedt op basis van een vaste bijdrage van 1 euro per geproduceerde MW/u (dit is het dubbele van de NWEA norm). Subsidieaanvragen kunnen uitsluitend worden ingediend door lokale bewegingen uit omliggende wijken/dorpen, waarbij er sprake is van een collectief belang. De beoordelingscommissie bestaat uit vertegenwoordigers uit omliggende buurten dorpen, aangevuld met een onafhankelijke persoon.

Financiële participatie

In overleg met de gemeente en provincie is besloten dat financiële participatie van burgers mogelijk wordt gemaakt. Daarbij zijn belangrijke uitgangspunten dat deze een lage instap kennen, zodat ook mensen met een kleinere beurs kunnen participeren, zoveel mogelijk mensen deel kunnen nemen, een stabiel en aantrekkelijk rendement kennen en prioritering van het aanbod gebeurt op basis van afstand dan wel postcode (hoe dicht je bij woont, hoe eerder je in aanmerking komt).

Aantrekkelijke afname van groene energie via ENGIE Opgewekt

Omliggende dorpen/wijken krijgen de mogelijkheid om tegen een aantrekkelijk tarief groene energie af te nemen van de door Windpark Holtum Noord geproduceerde duurzame stroom. Deze mogelijkheid zal worden aangeboden als de energieproductie is aangevangen.

Ten aanzien van de locatiekeuze merken wij op dat inspraak over het ontwerpplan (in dit geval: ontwerp-omgevingsvergunning) naar het oordeel van de Afdeling bestuursrechtspraak vroegtijdige inspraak is op een moment dat alle opties open zijn en doeltreffende inspraak kan plaatsvinden conform de eisen van de mer-richtlijn en het Verdrag van Aarhus (zie hierover de volgende uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak: ABRvS 29 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:301, r.o. 17). Met de nu aan de orde zijnde inspraakprocedure over de ontwerp-omgevingsvergunning is volgens de Afdeling bestuursrechtspraak voldaan aan het vereiste dat een reële inspraakmogelijkheid moet worden geboden op een moment dat alle opties nog open zijn. Met deze inspraakprocedure is een inspraakmogelijkheid geboden op een vroeg genoeg moment. In deze fase kunnen indieners ook opmerkingen maken over de alternatieve locaties voor windturbines, hetgeen indieners ook hebben gedaan. Wij zullen deze opmerkingen betrekken in onze besluitvorming.

Er is evenwel geen wettelijke regel die bepaalt dat een ruimtelijk besluit een ontwikkeling alleen mogelijk mag maken als daarvoor voldoende draagvlak in de omgeving bestaat (zie hierover de volgende uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak: ABRvS 29 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:289, r.o. 10). Wij moeten een afweging maken tussen het belang dat is gemoeid met het realiseren van het windpark in verband met het streven naar een duurzame energievoorziening en de belangen van omwonenden. Het ontbreken van draagvlak is een aspect dat wordt meegewogen in de belangenafweging bij het nemen van een besluit voor de realisering van een windpark, maar is niet zonder meer het meest zwaarwegend. Het bestaan van draagvlak is dan ook niet beslissend voor de rechtmatigheid van de omgevingsvergunning.

Zoals hiervoor in paragraaf 2.1.1 opgemerkt, is er inmiddels een (vrijwillig) concept-profijsplan

opgesteld (versiedatum: 27 november 2019), waarin de door indieners genoemde zaken nader zijn uitgewerkt. Dit profijtplan wordt waar nodig de komende periode, in overleg met de omgeving, verder uitgewerkt. Zoals opgemerkt in het concept-profijsplan (p. 5) wordt na omgevingsvergunningverlening gestart met de uitvoering van het profijtplan. Het is niet nodig om het opstellen van dit profijtplan te borgen in de (ontwerp)omgevingsvergunning. Het opstellen van dit profijtplan geschiedt immers wettelijk onverplicht en is – juridisch gezien – niet noodzakelijk met het oog op de een goede ruimtelijke ordening c.q. de ruimtelijke aanvaardbaarheid van de omgevingsvergunning. Dit geschiedt dan ook wettelijk onverplicht en kan als zodanig de rechtmatigheid van de omgevingsvergunning niet raken.

De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning

2.1.3 Alternatieven

Samenvatting

Indieners merken op dat er inhoudelijk gezien ernstige bezwaren kleven aan de locatiekeuze voor windpark Holtum-Noord. Indieners hebben erop gewezen dat er betere locaties zijn binnen de gemeente welke op de relevante parameters beduidend hoger scoren. Indieners wijzen op het fors lagere aantal geluidgehinderden, verminderde zichthinder en slagschaduw en plussen op het gebied van natuurbeheer en technische afwegingaspecten. Een afweging van al deze aspecten heeft geleid tot een tweetal alternatieve plaatsingslocaties, te weten:

1. Locatie Windpark Sittard-Noord (aan de zuidzijde van de N297/N56; met een mogelijkheid van plaatsing tot 4 windturbines);
2. Locatie Graetheide/A2 (met een mogelijkheid tot plaatsing van 3 windturbines).

Een gedetailleerde uitwerking van het afwegingskader hebben indieners opgenomen in de “Notitie Alternatieve plaatsing locatie windturbines in de gemeente Sittard-Geleen” d.d. 11 april 2020, die indieners als bijlage 1 aan de zienswijze hebben gehecht. Indieners verwachten van de leden van het college en de raad dat zij hier nog eens een kritische blik op werpen. Volgens indieners is de locatie geen vaststaand gegeven, ondanks dat de wethouder volgens indieners deze mening wel is toegedaan. Indieners wijzen op vaste jurisprudentie van de Afdeling, die erop neerkomt dat redelijke alternatieven die een vergelijkbaar resultaat kunnen bereiken met aanmerkelijk minder bezwaren onderdeel dienen te vormen van de ruimtelijke onderbouwing (indieners wijzen op een uitspraak van de Afdeling van 21 maart 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BV9450, r.o. 2.7.1). Het niet opnemen van een dergelijk onderzoek naar alternatieven getuigt van een onzorgvuldige voorbereiding en is in strijd met een goede ruimtelijke ordening.

Reactie

Bijlage 1 bij de zienswijze van indieners betreft het commentaar van BLOW-HN op het conceptvoorstel aan Ronde Registratienummer 2545357. Dit is allermindst een gedetailleerde uiteenzetting. Er wordt heel globaal een aantal aspecten benoemd over de locatie windpark Sittard-Noord en de locatie Graetheide/A2. Niet is uiteengezet dat plaatsing van windturbines op deze locaties tot een vergelijkbaar resultaat zal leiden met aanmerkelijk minder bezwaren. Daarbij zij er ook op gewezen dat uit de ruimtelijke onderbouwing (zie ‘Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020’ van Royal HaskoningDHV) voor het windpark volgt dat er vanuit ruimtelijke ordeningsperspectief geen beletselen zijn om op deze locatie drie windturbines te plaatsen. Uit de mer-beoordeling (zie de aanmeldnotitie ‘M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord, d.d. 19 december 2019’ van Royal HaskoningDHV) volgt voorts dat de windturbines niet zullen leiden tot belangrijke nadelige milieugevolgen.

Wat betreft de plaatsing van de windturbines op Holtum-Noord, wijzen wij op het volgende.

In juli 2020 is het concept RES Zuid-Limburg (RESZL) vrijgegeven. Onze gemeente is één van de betrokken overheden. Ons college heeft ingestemd met de concept-RESZL. Wat betreft het concept afwegingskader grootschalige opwek zon- en windenergie voor de gemeente Sittard-Geleen voor de periode 2020-2030, is in paragraaf 1.1.4.2 concept-RESZL verwoord hoe de gemeente Sittard-Geleen invulling wenst te geven aan de energietransitie-opgave. Daarin wordt in herinnering gebracht dat de gemeente Sittard-Geleen zich in 2015 na het verdrag van Parijs, tijdens de lokale Klimaattop in Sittard-Geleen, heeft gecommitteerd aan de klimaatverklaring van het Klimaatverbond. Dat houdt in dat de ondertekenende gemeenten en provincies zich inzetten om voor 2050 klimaatneutraal te zijn. In het coalitieakkoord is dit aangescherpt tot een energie- en klimaat-neutrale gemeente in 2040 of zoveel eerder als mogelijk is. In paragraaf 1.1.4.2 concept-RESZL wordt verder gewezen op de Omgevingsvisie Sittard-Geleen waarin is aangegeven dat bedrijventerreinen de zoekgebieden voor windenergie zijn. Dat is conform de voorkeursgebieden windturbines in het Provinciale Omgevingsplan Limburg. Ook wordt in voornoemde paragraaf gewezen op het huidige coalitieprogramma van de gemeente Sittard-Geleen waarin is uitgesproken dat de gemeente een gedegen duurzaamheidsbeleid wil.

Overigens zij nog opgemerkt dat in het Voorstel aan Rond onder het kopje “Grootschalige opwek wind (windmolens) t/m 2030” aan de hand van de daar aangeduide acht criteria is er door onze gemeente voor gekozen om vast te houden aan het bestaande beleid om alleen windmolens toe te staan op de bedrijventerreinen zoals aangegeven in de Omgevingsvisie Sittard-Geleen. Van deze bedrijventerreinen is uiteindelijk alleen Holtum-Noord geschikt gebleken om daar windturbines te kunnen plaatsen.

2.2 Strijd met een goede ruimtelijke ordening – onevenredige negatieve gevolgen woon- en leefklimaat

Samenvatting

Indieners menen dat de leefbaarheid van de gemeenschappen van Holtum, Illikhoven, Papenhoven en Buchten al langere tijd onder druk staat vanwege overlastgevende activiteiten. In dit kader wordt door indieners gewezen op de overlast veroorzaakt door: Euregio Recycling; een shredder voor autowrakken en staalafval, Barge Terminal, een laad- en loshaven voor containervervoer met bijna 500 schepen per jaar, het Juliana Kanaal met bijna 20.000 passages per jaar en de zand- en grindwinningsactiviteiten. Daarnaast wordt gewezen op de geplande verbreding van de A2 en de uitbreiding van VDL. Door de realisatie van 3 windturbines op korte afstand van omwonenden komt de leefbaarheid verder onder druk te staan.

Reactie

Ten behoeve van de bouw en ingebruikname van het windpark is onderzoek gedaan naar de milieueffecten en de ruimtelijke aanvaardbaarheid van het plan. De resultaten hiervan zijn neergelegd in de ruimtelijke onderbouwing ‘Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020’ van Royal HaskoningDHV, de aanmeldnotitie ‘M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019’ van Royal HaskoningDHV en bijbehorende (deel)onderzoeken. Hieruit volgt dat het plan voldoet aan de daarvoor geldende wet- en regelgeving en ruimtelijk aanvaardbaar is. Voor zover relevant zijn de door indieners genoemde activiteiten/ontwikkelingen betrokken in de onderzoeken. In dit verband merken wij nog op dat de drie windturbines zijn gesitueerd op een industrieterrein en qua hinderbeleving en gevolgen niet vergelijkbaar zijn met de door indieners genoemde activiteiten en aan de totale hinderbeleving een relatief beperkte bijdrage leveren.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

2.2.1 Geluidshinder

Samenvatting

Indieners stellen zich primair op het standpunt dat de hoge geluidsbelasting in de omgeving van HoltumNoord, die het gevolg is van de aanwezigheid van vele geluidsbelastende activiteiten in de nabije omgeving en de gecumuleerde geluidsbelasting van deze activiteiten in combinatie met de geluidsproductie van de windturbines, tot een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat zal leiden voor (direct) omwonenden. Er zijn andere, betere locaties voorhanden binnen de gemeente die voor een vergelijkbaar of beter resultaat zorgen en waarbij sprake is van aanmerkelijk minder bezwaren.

Indieners menen subsidiair dat – indien wordt gepersisterd bij de huidige locatie van de 3 windturbines – de wethouder heeft aangegeven aan te sluiten bij de aanbeveling van zowel de WHO als het RIVM om het maximale geluidsniveau te maximeren op 45 dB. Dit is echter niet in de ontwerp-omgevingsvergunning verwerkt. Daarin wordt nog het maximale geluidsniveau van 47 dB vermeld. Het maximale geluidsniveau dient op basis van zorgvuldigheid en rechtszekerheid in de definitieve omgevingsvergunning te worden geborgd.

Indieners wijzen op de forse gebreken in het akoestisch onderzoek van de initiatiefnemers die door mr. ing. van bureau Cauberg Huygen in zijn contra-expertise d.d. 28 april 2020 zijn geconstateerd (bijlage 2 bij de zienswijze):

1. Een beoordeling van het laagfrequent geluid ontbreekt. En dat terwijl volgens indieners uit onderzoek is gebleken dat laagfrequent geluid van windturbines negatieve effecten heeft op de gezondheid van omwonenden;
2. In de rapportage van Royal Haskoning ontbreekt volgens indieners informatie over de gehanteerde windsnelheidsverdeling op ashoogte gedurende het jaar. Hierdoor is de rapportage onvolledig en niet reproduceerbaar;
3. De werkwijze ten aanzien van de geluidsemisatie gezoneerd industrieterrein Holtum-Noord is volgens indieners in strijd met de rekenregels uit het Reken- en meetvoorschrift geluid (Rmg 2012). De Rmg 2012 verplicht tot het rekenkundig bepalen van de geluidsbelasting vanwege het gezoneerde industrieterrein. Daarvoor moet het college van burgemeester en wethouders op grond van artikel 163 Wgh zorgen dat er voldoende informatie beschikbaar is over de geluidsruimte binnen de zone. De gehanteerde “benadering van de geluidsbelasting” is daarvoor volstrekt onvoldoende;
4. Ter bepaling van de geluidsbelasting vanwege de niet-gezoneerde bedrijventerreinen is in de rapportage gebruik gemaakt van kengetallen en oppervlakte bronnen. De herkomst van de emissiekengetallen is niet, althans onvoldoende, onderbouwd. Ook zijn die emissiekengetallen niet herleidbaar. Voorts is onduidelijk wat de werkelijke geluidsbelasting vanwege de bedrijventerreinen is, die kan namelijk afwijken van de geluidsbelasting vanwege het planologisch toegestane gebruik. De berekening van de geluidsbelasting van de bedrijventerreinen is niet herleidbaar;
5. De gehanteerde gegevens van het verkeer op de rijksweg A2 zijn gedateerd. Uit het logboek van het geluidregister blijkt dat nadien vele wijzigingen zijn geweest van het geluidregister. Het rekenmodel voor het lokaal wegverkeer en de scheepvaart zijn niet reproduceerbaar en controleerbaar;
6. De invoergegevens voor het rekenmodel naar de cumulatieve geluidsniveaus is wat betreft het onderzoek naar het wegverkeerslawaaï niet conform artikel Rmg 2012 vastgelegd. Hierdoor voldoet de rapportage niet aan de vereisten uit het Rmg 2012. Belangrijke gegevens, zoals welke wegdekverharding is toegepast, rijnsnelheden, etc. ontbreken. Daarmee kan niet, althans onvoldoende, herleid worden of de wijze van berekenen en modellering correct is;
7. Voor de bepaling van het aantal gehinderden zijn volgens de rapportage alleen de woonbestemmingen meegenomen die als zodanig zijn vermeld in de Basis

Administratie Gebouwen (BAG) van het Kadaster. Deze werkwijze is in strijd met het Activiteitenbesluit milieubeheer en de Wgh. Voorts schiet de rapportage tekort, omdat ten onrechte geen rekening is gehouden met zogenaamde andere geluidsgevoelige gebouwen, zoals scholen. Voor het bepalen van het aantal gehinderden is aangesloten bij de dosis-effectrelatie uit bijlage 2 van de Regeling geluid milieubeheer. De gehanteerde dosis-effect relatie geldt echter voor het aspect verkeerslawaaai. Omdat de rapportage is opgesteld voor het aspect windturbinegeluid, is de verkeerde dosiseffect-relatie gehanteerd. De rapportage is daardoor niet juist. Zoals algemeen bekend is geluid vanwege windturbines veel hinderlijker dan geluid vanwege wegverkeer.

Reactie

Ten behoeve van de bouw en ingebruikname van het windpark is akoestisch onderzoek uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn neergelegd in paragraaf 4.1 van de toelichting bij de aanvraag 'Windpark Holtum-Noord. Toelichting WP Holtum-Noord d.d. 24 januari 2020' van RoyalHaskoningDHV, paragraaf 4.5 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV, paragraaf 5.3 uit de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV, het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV (eveneens bijlage 2 bij de m.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord en bijlage 4 bij de ruimtelijke onderbouwing) en paragraaf 2.2.3 onder het kopje 'Geluid', p. 17, van de ontwerp-omgevingsvergunning.

Hieruit volgt dat het aspect geluid niet aan vergunningverlening in de weg staat en een aanvaardbaar woon- en leefklimaat gegarandeerd blijft, waarbij ook de door indieners genoemde cumulatie met andere geluidsbronnen, zoals industrie, wegverkeer en scheepvaart is onderzocht en beoordeeld.

Ten aanzien van de stelling van indieners dat de wethouder heeft aangegeven aan te sluiten bij de aanbeveling van zowel de WHO als het RIVM om het maximale geluidniveau te maximaleren op 45 dB, het volgende. In de ontwerp-omgevingsvergunning wordt onder het kopje 'Geluid' opgemerkt (p. 18 en 19):

“Een reductie van 2dB betekent dat de maximale geluidbelasting Lden op de gevels van de woningen in de omgeving (behoudens de (bedrijfs)woningen op het industrieterrein) maximaal 45 dB zal bedragen. Deze waarde komt overeen met de door de wereldgezondheidsorganisatie (WHO) geadviseerde waarde voor windturbinegeluid. Gezien het vorenstaande kan worden geconcludeerd dat een norm van ten hoogste de geluidwaarden uit tabel 5.8 van de m.e.r.-beoordelingsnotitie windpark Holtum-Noord, referentie BF3268TPR1912191348, status definitief/06, d.d. 19 december 2019, Royal HaskoningDHV, in de situatie met een geluidreductie van 2 dB op de immissiepunten, toepassing van de voor de activiteit in aanmerking komende BBT en een voldoende aanvaardbaar woon- en leefklimaat garanderen. Naar aanleiding van de ingediende melding ingevolge het Activiteitenbesluit milieubeheer, wordt het noodzakelijk geacht een besluit tot het stellen van (een) maatwerkvoorschrift(en) te nemen, waarin in plaats van de norm van ten hoogste 47 dB Lden, de norm van ten hoogste de geluidwaarden uit tabel 5.8 van de m.e.r.-beoordelingsnotitie, in de situatie met een geluidreductie van 2 dB op de immissiepunten, zal worden voorgeschreven. Door een dergelijk besluit zal de activiteit vanuit akoestisch oogpunt niet leiden tot belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu in het maatwerkbesluit moeten dus minimaal de geluidwaarden conform onderstaand voorschrift worden opgenomen.”

Het door indieners genoemde maximale geluidniveau van 45 dB zal dus worden geborgd door middel van het vaststellen van maatwerkvoorschriften die het geluidniveau beperken op de gevel van de woningen aan de Keerweg 3, Maaseikerweg 2, Grote Dries 1, Illikhoven 93 en Illikhoven 1. Het aspect geluid noopt niet tot het zoeken naar alternatieve locaties.

Het door indieners overgelegde tegendeskundigenrapport van Caubergh Huygen bevat vele incorrectheden. Puntsgewijs merken wij in reactie op het door indieners overgelegde tegendeskundigenrapport op:

7. Wij verwijzen indieners voor een inhoudelijke reactie op dit punt naar paragraaf 2.2.4 van deze Nota van zienswijzen;
8. Om de geluidsbelasting in de omgeving ten gevolge van de voorziene windturbines te bepalen, is gerekend conform het 'Reken- en meetvoorschrift windturbines' (bijlage 4 bij de Activiteitenregeling) met de door het KNMI ter beschikking gestelde meteorologische gegevens. De invoergegevens zijn opgenomen in bijlage 1 bij het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV;
9. Anders dan indieners veronderstellen, is dit is een zeer gebruikelijke methodiek, die juist uitgaat van een worst-case benadering (planologisch, alsof de geluidruimte volledig benut is);
10. Dit zijn algemeen erkende beschikbare kentallen. In de bijlagen bij het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV' staan ze vermeld en zijn dus herleidbaar. De invoergegevens (onder andere van het bedrijventerrein) zijn opgenomen in bijlage 1 bij het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV;
11. Uit het logboek blijkt het tegendeel voor het relevante wegvak. Er is 1 wijziging doorgevoerd en die is door Royal HaskoningDHV ook nog beoordeeld om na te gaan of er geen onderschatting is gedaan. Dit is met de RUD-ZL besproken. Het rekenmodel industrie en scheepvaart is met bijbehorende invoergegevens opgenomen in bijlage 1 bij het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV. Verder is scheepvaartgeluid meegenomen en berekend als industrielaawaai;
12. De gecumuleerde geluidsbelasting is bepaald conform bijlage 4 van de Activiteitenregeling, met dien verstande dat de bijdrage van het wegverkeer is gebaseerd op alle wegen, dus ook die zonder geluidzone. De invoergegevens zijn opgenomen in bijlage 1 bij het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV;
13. De gecumuleerde geluidbelasting is bepaald conform het 'Reken- en meetvoorschrift windturbines' (bijlage 4 bij de Activiteitenregeling). Op p. 6 van het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV zijn de uitgangspunten weergegeven voor de gehinderdenbepaling. Wij zien in hetgeen indieners naar voren brengen geen aanknopingspunten om het standpunt in te (kunnen) nemen dat dit in strijd is met het Activiteitenbesluit of de Wgh.

Ook de RUD-ZL heeft de notitie van Caubergh Huygen ten aanzien van het akoestische rapport van Royal HaskoningDHV beoordeeld. De conclusie van de RUD-ZL is dat de opmerkingen van Caubergh Huygen geen invloed hebben op de eindconclusie van het akoestische rapport van Royal HaskoningDHV.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

2.2.2 Horizonvervuiling & obstakelverlichting

Samenvatting

Indieners merken op dat de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) eind januari is gevraagd om het plan voor de drie windturbines te beoordelen. Omdat het gaat om 'functionele objecten', geeft de ARK geen oordeel over de vormgeving van de molens. Wel is volgens indieners gekeken naar het effect op de omgeving van de ongeveer tweehonderd meter hoge windturbines. Beleid is dat nieuwe initiatieven 'goed in het landschap worden ingepast met

bijzondere aandacht voor dorps- en stadsranden en plekken waar landschap en bebouwing elkaar raken. Ondanks het feit dat de molens op een bedrijventerrein komen gaan ze ‘een dominante rol spelen’ in relatie tot het landschap, zo oordeelt de ARK. De commissie wijst op het nabijgelegen Grensmaasgebied, waar recent is ingezet op natuurontwikkeling. Verder liggen er in de omgeving enkele gehuchten en dorpen, die te maken krijgen met een andere horizon. Het college van B&W van Sittard-Geleen negeert ten onrechte het negatieve welstandsadvies van de ARK. Dit is volgens indieners des te opmerkelijker, aangezien ook in het POL 2014 wordt onderkend dat windturbines een ‘behoorlijke ruimtelijke impact hebben’ (indieners verwijzen naar p. 18). Ook moet de impact van obstakelverlichting volgens indieners niet worden onderschat

Reactie

Ten behoeve van de toetsing van de aanvraag omgevingsvergunning, voor zover die ziet op de activiteit bouwen, is de aanvraag op 28 januari 2020 ter beoordeling voorgelegd aan de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK), zie vanaf p. 5 van de ontwerp-omgevingsvergunning. De ARK heeft geoordeeld dat het plan niet voldoet aan de redelijke eisen van welstand. De ARK heeft sec tot taak om te adviseren over de ruimtelijke kwaliteit en de samenhang en betekenis van bouwwerken, in dit geval, in relatie tot de omgeving. Vanuit die rol kan zij niet anders – zo merkt zij op – dan concluderen dat de windmolens afbreuk zullen doen aan het ruime omgevingsbeeld. Vanuit de kaderstelling duurzaamheid zal die conclusie anders zijn, zo merkt de ARK eveneens op, hetgeen echter buiten de competentie van de ARK valt. Wij negeert dit negatieve advies, anders dan indieners lijken te veronderstellen niet. Wij hebben immers de mogelijkheid om – mits gemotiveerd – af te wijken van een negatief welstandsadvies. De onderbouwing waarom in dit geval wordt afgeweken van het negatieve welstandsadvies is gegeven op p. 6 van de ontwerp-omgevingsvergunning:

“Gezien het feit dat met dit windpark invulling wordt gegeven aan de klimaatdoelstellingen (maatschappelijk) belang zoals vastgelegd in de Structuurvisie Windenergie op Land en het Nationaal Energieakkoord, alsmede aan het beleidsplan Duurzame Energie 2008-2016 én het coalitieakkoord Sittard-Geleen 2018-2022, en er ook reeds uitvoering is gegeven aan een gedegen afweging van belangen ten aanzien van onder andere positionering en landschappelijke inpassing is afwijken van het welstandsadvies op dit punt gerechtvaardigd”.

Ten behoeve van het windpark is verder onderzoek uitgevoerd naar de gevolgen van de realisatie en ingebruikname van het windpark voor landschap en cultuurhistorie. De resultaten hiervan zijn neergelegd in paragraaf 4.4 van de ruimtelijke onderbouwing ‘Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020’ van Royal HaskoningDHV, paragraaf 5.6 uit de aanmeldnotitie ‘M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019’ van Royal HaskoningDHV, het rapport ‘Windpark Holtum-Noord. Visualisaties wp Holtum-Noord, d.d. 9 oktober 2019’ van Royal HaskoningDHV. Hieruit volgt dat er op basis van beleid en wetgeving rondom landschappelijke kwaliteiten en cultuurhistorie geen belemmeringen zijn voor het verwezenlijken van het windpark. Het gebied aan de overkant van het Julianakanaal, tussen de Grensmaas en het Julianakanaal, is in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg aangeduid als Goudgroene natuurzone, Zilvergroene natuurzone en Bronsgroene natuurzone. Deze natuurzones hebben geen bijzondere landschappelijke waarden en bovendien vallen deze gebieden buiten het plangebied. Ook valt het plangebied niet binnen het beschermingsgebied van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg.

Wij onderkennen wel dat windturbines een behoorlijke ruimtelijke impact hebben en kunnen zorgen voor een verandering in het landschap en een gewijzigd uitzicht. Omwonenden in omliggende dorpen kunnen zodoende inderdaad te maken krijgen met een andere horizon. Het plangebied valt binnen een door de Provincie Limburg aangewezen voorkeursgebied voor windenergie. Daarnaast ziet de gemeente op deze locatie kansen voor windenergie in een industrieel landschap. De visualisaties laten zien dat de windturbines landschapsoverstijgend

zijn en overal ook het industriële karakter van het plangebied zichtbaar is. Wij menen evenwel dat de belangen die zijn gediend met realisering van het windpark als bijdrage aan de gemeentelijke, provinciale en landelijke doelstelling voor duurzame energie, zwaarder wegen dan het belang van indieners bij het behoud van een ongewijzigde situatie.

Wat betreft de verwijzing van indieners naar de obstakelverlichting, tot slot, merken wij op dat de windturbines vanwege de vliegveiligheid moeten worden voorzien van een zogenaamde 'obstakelverlichting'. Dit bestaat uit een wit (bij dag) en een rood (bij nacht) knipperend licht. Het doel van het licht is om piloten alert te maken op de aanwezigheid van windturbines. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) bepaalt op welke wijze de verlichting exact moet worden uitgevoerd. Eventuele hinder is mogelijk in donkere gebieden en als er sprake is van directe lichtinschijning bij woningen. De verlichting bevindt zich op een grote hoogte, waardoor de verlichtingssterkte op leefniveau verwaarloosbaar is en vanwege de ligging op het bedrijventerrein is er al sprake van aanwezige verlichting. De obstakelverlichting zal niet leiden tot hinder voor de omgeving. Mocht er toch sprake zijn van enige hinder, dan zijn er maatregelen mogelijk om dit te beperken, bijvoorbeeld door vast-brandende verlichting (in plaats van knipperend), afscherming naar beneden of aanpassing van de intensiteit van de verlichting naar gelang het zicht (zie ook paragraaf 5.8 uit de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV en paragraaf 2.2.3 onder het kopje 'Licht', p. 20, van de ontwerp-omgevingsvergunning). Deze verplichting vloeit voort uit de algemene zorgplicht uit artikel 2.1, eerste lid, in samenhang met lid 2, onder h, van het Activiteitenbesluit waarin geborgd is dat lichthinder voor de omgeving zoveel mogelijk moet worden voorkomen, dan wel, indien dat niet mogelijk is, dat lichthinder tot een aanvaardbaar niveau zal moeten worden beperkt. Dit is een rechtstreeks werkende en handhaafbare regel waaraan ook de exploitant van dit windpark moet voldoen.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

2.2.3 Slagschaduw

Samenvatting

Indieners merken op dat omwonenden onder geen beding geconfronteerd wensen te worden met slagschaduw. Ook in dit kader pleiten indieners voor alternatieve locaties.

Reactie

Ten behoeve van het windpark is onderzoek uitgevoerd naar de effecten van slagschaduw als gevolg van de ingebruikname van het windpark. De resultaten hiervan zijn neergelegd in paragraaf 4.2 van de toelichting bij de aanvraag 'Windpark Holtum-Noord. Toelichting WP Holtum-Noord d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV, paragraaf 4.8 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV, paragraaf 5.7 uit de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV, het rapport 'Slagschaduw windpark Holtum-Noord. Slagschaduw WP Holtum-Noord d.d. 21 januari 2020' van Royal Haskoning DHV (tevens bijlage 9 bij de ruimtelijke onderbouwing) en paragraaf 2.2.3 onder het kopje 'Slagschaduw', p. 20, van de ontwerp-omgevingsvergunning.

Hieruit volgt dat de slagschaduwnorm zonder automatische stilstandsvoorziening bij diverse woningen wordt overschreden. De hinder vanwege de optredende slagschaduw van de 3 windturbines wordt beperkt door een automatische stilstandsregeling. Deze automatische stilstandsvoorziening zorgt ervoor dat de windturbine afschakelt op de momenten dat deze slagschaduw boven de norm bij woningen kan veroorzaken en is verplicht op grond van de Activiteitenregeling. Hiermee wordt aan de eisen ten aanzien van slagschaduw voldaan (artikel 3.14, vierde lid, van het Activiteitenbesluit jo. artikel 3.12, eerste lid, van de Activiteitenregeling). Daarin is bepaald dat ten behoeve van het voorkomen of beperken van

slagschaduw en lichtschildering de windturbine moet zijn voorzien van een automatische stilstandsvoorziening die de windturbine afschakelt indien slagschaduw optreedt ter plaatse van gevoelige objecten voorzover de afstand tussen de windturbine en de gevoelige objecten minder dan 12 maal de rotordiameter bedraagt en gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag slagschaduw kan optreden en voorzover zich in de door de slagschaduw getroffen uitwendige scheidingsconstructie van gevoelige gebouwen of woonwagens ramen bevinden. De afstand geldt van een punt op ashoogte van de windturbine tot de gevel van het gevoelige object. De slagschaduw van de nieuwe windturbines mag de in artikel 3.12, eerste lid, van de Activiteitenregeling neergelegde norm bij woningen van derden niet overschrijden. Dit is een voor de exploitant van het windpark rechtstreeks bindende norm die hem ertoe verplicht de nieuwe windturbines te voorzien van een automatische stilstandsvoorziening om ervoor te zorgen dat de wettelijk gestelde norm voor slagschaduw bij nabijgelegen woningen van derden niet wordt overschreden. Wij achten deze norm ruimtelijk aanvaardbaar. Ook de Afdeling bestuursrechtspraak heeft reeds geoordeeld dat bij de beoordeling van hinder door slagschaduw in het kader van een goede ruimtelijke ordening in redelijkheid bij de normstelling in artikel 3.12, eerste lid, van de Activiteitenregeling kan worden aangesloten (zie hierover de volgende uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak: ABRvS 5 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:375, r.o. 28). Het aspect slagschaduw noopt niet tot het zoeken naar alternatieve locaties.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

2.2.4 Volksgezondheid

Samenvatting

Volgens indieners is het aannemelijk dat windturbines met een dergelijke omvang negatieve gevolgen zullen hebben voor de volksgezondheid. Dit onderdeel is dan ook ten onrechte in de bestreden besluiten veronachtzaamd. Uit onderzoeken blijkt volgens indieners dat wel degelijk ernstige gezondheids- en psychische klachten ontstaan bij omwonenden van (omvangrijke) windturbines. Het laagfrequente geluid zorgt voor hoofdpijn, prikkelbaarheid, concentratie- en geheugenproblemen en angstgevoelens samen met slapeloosheid, hetgeen stress in niet geringe mate verhoogt. Er zijn inmiddels meerdere recente wetenschappelijke studies die een verband leggen tussen het geluid van windturbines en negatieve gevolgen voor de gezondheid van mensen (bron: "Wind Turbine Noise and Sleep" van 17 november 2018). De recent aangepaste WHO-richtlijnen voor omgevingslawaai voor de Europese regio leveren volgens indieners sterk bewijs dat lawaai een van de grootste gevaren voor het milieu vormt voor zowel de fysieke als de mentale gezondheid en het welzijn in de Europese regio. Naast het hoorbare geluid, is er ook onhoorbaar infrageluid. Dit infrageluid wordt volgens indieners door medici aangegeven als de meest ziekmakende factor van windturbines. Er zijn volgens indieners vele aanwijzingen dat het infrageluid van windturbines een negatief effect heeft op de gezondheid van mensen. Mensen die binnen een afstand van 1500 meter van een windturbine wonen hebben tweemaal zo vaak last van slaapproblemen als mensen die verder dan 2000 meter van een windturbine wonen. Het RIVM volgt en onderschrijft de WHO-onderzoeken. Door RoyalHaskoningDHV is geen rekening gehouden met de onderzoeken van de WHO uit 2018 en het RIVM uit 2020. Gelet op het voorzorgsbeginsel verdient het naar de overtuiging van omwonenden aanbeveling dat de windturbines van Windpark Holtum-Noord worden geschrapt en dat gekeken wordt naar alternatieve locaties.

Reactie

Ten behoeve van het windpark is akoestisch onderzoek uitgevoerd naar de effecten van geluid als gevolg van de ingebruikname van het windpark. De resultaten hiervan zijn neergelegd in paragraaf 4.1 van de toelichting bij de aanvraag 'Windpark Holtum-Noord. Toelichting WP Holtum-Noord d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV, paragraaf 4.5 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV, paragraaf 5.3 uit de aanmeldnotitie 'M.e.r.-

beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV, het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV (eveneens bijlage 2 bij de m.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord en bijlage 4 bij de ruimtelijke onderbouwing) en paragraaf 2.2.3 onder het kopje 'Geluid', p. 17, van de ontwerp-omgevingsvergunning. Hieruit volgt dat het aspect geluid niet aan vergunningverlening in de weg staat en een aanvaardbaar woon- en leefklimaat gegarandeerd blijft.

In hoofdstuk 2 'Beoordelingskader' vanaf p. 2 onder het kopje 'Laagfrequent geluid' van het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV is aandacht besteed aan laagfrequent geluid. Hierin wordt het volgende opgemerkt:

“Een gedeelte van het geluid dat windturbines produceren heeft een frequentie van 4-100 Hz en wordt daarom geclassificeerd als laagfrequent geluid. Uit zienswijzen op eerdere projecten is gebleken dat de vrees bestaat dat laagfrequent geluid mensen ziek maakt en de Nederlandse geluidnormen onvoldoende bescherming bieden, omdat bij de vaststelling van de voor windturbinegeluid geldende norm van 47 dB Lden met dit aspect geen rekening zou zijn gehouden.

Om deze reden heeft de staatssecretaris van het voormalige ministerie van I&M een brief aan de Tweede Kamer gestuurd met twee onderzoeken van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en een literatuurstudie naar laagfrequent geluid door bureau LBP|SIGHT. Op grond van inzichten uit deze onderzoeken concludeert de staatssecretaris dat de huidige normen voor geluid van windturbines (47 dB Lden en 41 dB Lnight) en het bijbehorende reken- en meetvoorschrift voldoen en geen wijzigingen behoeven. Bij het vaststellen van de normen is gebruikgemaakt van empirisch onderzoek, waarin tevens rekening is gehouden met laagfrequent geluid (frequentie ≤ 125 Hz). In voorliggend rapport wordt laagfrequent geluid daarom niet apart beschouwd.

Laagfrequent geluid draagt voor een klein deel bij aan de hinderervaring van windturbinegeluid. De staatssecretaris erkent dat gemiddeld 9% van de bewoners van woningen die op de normgrens worden belast door windturbinegeluid ernstig gehinderd zal zijn. Dat is in lijn met de toelichting uit 2009 van de toenmalige minister van VROM op de ontwerpnorm voor windturbinegeluid. Er is hier sprake van een beleidskeuze waarbij de verschillende belangen zijn gewogen.

De bovengenoemde brief van de staatssecretaris en de bijbehorende onderzoeken zijn (voor zover mogelijk) opgenomen in bijlage 3 van dit rapport. Ook recentere rapportages (RIVM en GGD Amsterdam 2017, “Health effect related to wind turbine sound, including low-frequency sound and infrasound”) beschrijven dat er wetenschappelijk bewijs ontbreekt voor directe effecten van laagfrequent geluid van windturbines”.

Uitgaande van de normstelling zoals neergelegd in het Activiteitenbesluit, waar voor het windpark in dit geval aan voldaan kan worden, valt geen onevenredige hinder door laagfrequent geluid te verwachten, zo heeft ook de Afdeling bestuursrechtspraak in meerdere uitspraken bevestigd (zie ABRvS 22 juli 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1769, r.o. 31.1). In het door Royal HaskoningDHV genoemde rapport van het RIVM uit 2017 is ingegaan op de hinderlijkheid van met name het typerende ritmische karakter van het geluid van windturbines, aangeduid als amplitudemodulatie. Volgens het rapport van het RIVM is er een relatie tussen slaapverstoring die op individuele basis is gemeld en ergernis over het geluid van windturbines, maar is onvoldoende wetenschappelijk bewijs beschikbaar voor een directe relatie tussen gezondheidsrisico's en het geluid van windturbines. De langdurige ergernis over de hinder van windturbines en het gevoel dat de kwaliteit van de leefomgeving is verminderd of zal verminderen kunnen negatieve gevolgen hebben voor het welzijn en de gezondheid. Dit is volgens het RIVM echter niet uniek voor windturbines, maar geldt ook voor andere stressoren. Over laagfrequent geluid en infrageluid is in het rapport van het RIVM uit 2017

geconcludeerd dat er geen wetenschappelijk bewijs beschikbaar is dat ondersteunt dat dit geluid van windturbines de gestelde gezondheidsrisico's heeft. In de aanbevelingen van de WHO, waar indieners naar verwijzen, is voor windturbinegeluid een maximaal geluidniveau van 45 dB Lden aanbevolen. De aanbevelingen van de WHO kunnen onderverdeeld worden in "sterke aanbevelingen" en "voorwaardelijke aanbevelingen". Het aanbevolen maximale geluidniveau van 45 dB Lden voor windturbinegeluid betreft - in tegenstelling tot het aanbevolen geluidniveau vanwege onder meer wegverkeer, railverkeer en luchtvaart - een "voorwaardelijke aanbeveling". Bij "voorwaardelijke aanbevelingen" is er minder zekerheid over de doeltreffendheid van de voorgestelde aanbeveling. Dit kan onder andere zijn ingegeven door de mindere kwaliteit van het bewijs van een netto voordeel, aldus de aanbevelingen van de WHO. De aanbevelingen van de WHO zijn algemeen van aard. Het aanbevolen maximum van 45 dB Lden heeft geen dwingende status. Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat wij met terzijdestelling van artikel 3.14a van het Activiteitenbesluit de aanbevolen maximale geluidbelasting van 45 dB Lden van de WHO hadden moeten hanteren (vergelijk in dit verband ook de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak: ABRvS 24 december 2019, ECLI:NL:RVS:2019:4442, r.o. 14.2). Voor een aantal woningen zal overigens wel – feitelijk gezien – voldaan gaan worden aan de 45 dB Lden-“norm”. Wat betreft het door indieners genoemde RIVM-rapport van [naam] et al, 'Motie Schonis en de WHO-richtlijnen voor omgevingsgeluid (2018), het doel heiligt de middelen' (RIVM-rapport 2019-0227), geldt dat het RIVM is gevraagd in reactie op de motie-Schonis en de nieuwe richtlijnen van de WHO voor geluid in de leefomgeving welke mogelijkheden er zijn om het beleid te verbeteren. De aanbevelingen die in het RIVM-rapport zijn opgenomen (vanaf p. 131, onder het kopje 'Windturbines'), zijn primair gericht tot de landelijke overheid en lenen zich ook niet om mee te nemen in de besluitvorming over een individueel windpark.

Van belang is kortom, dat in alle publicaties en onderzoeken die tot op heden zijn verschenen geen aanleiding gevonden kan worden voor de conclusie dat er een direct verband is tussen windturbines en gezondheidsklachten. De betogen komen in grote lijnen overeen met de betogen van omwonenden in beroepsprocedures over soortgelijke windparken (zie hierover de volgende uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak: ABRvS 5 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:375, r.o. 20.1 en ABRvS 29 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:301, r.o. 31). In die uitspraken heeft de Afdeling geoordeeld dat de door omwonenden genoemde publicaties en onderzoeken geen grond geven voor de conclusie dat er een direct verband is tussen windturbines en gezondheidsklachten. In wat indieners in hun zienswijze naar voren hebben gebracht, zien wij geen aanleiding om aan deze conclusie te twijfelen.

Resteert de vraag of, zoals indieners stellen, het voorzorgsbeginsel ertoe noopt dat van de huidige voorziene locatie voor de windturbines moet worden afgezien van het planologisch mogelijk maken van windturbines. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft eerder, onder meer in de uitspraak over het windpark De Drentse Monden en Oostermoer, geoordeeld dat het voorzorgsbeginsel niet zover strekt dat op grond daarvan in die zaak had moeten worden afgezien van het planologisch mogelijk maken van windturbines (zie: ABRvS 18 december 2019, ECLI:NL:2019:42010, r.o. 29). Wij stellen voor onderhavig windpark voorop, dat er geen wettelijke bepaling is die de toepassing van het voorzorgsbeginsel voorschrijft bij het vaststellen van een planologische regeling voor windturbines. Voorzorg kan wel van betekenis zijn bij de door ons te maken afweging. Voor het antwoord op de vraag welke betekenis die voorzorg kan toekomen, heeft de Afdeling bestuursrechtspraak al eens aansluiting gezocht bij de Mededeling van de Europese Commissie over het voorzorgsbeginsel (COM/2000/0001) van 2 februari 2000, zie eveneens ABRvS 18 december 2019, ECLI:NL:2019:42010, r.o. 29. In de mededeling staat dat het voorzorgsbeginsel vooral van belang is voor risicobeheer. Het voorzorgsbeginsel moet volgens de mededeling worden bezien in het kader van een gestructureerde aanpak van een uit drie stappen bestaande risicoanalyse: risico-evaluatie, risicobeheer en risicomelding. Het voorzorgsbeginsel vindt, aldus de mededeling, toepassing wanneer een voorlopige objectieve wetenschappelijke evaluatie uitwijst dat er gegronde redenen zijn om te vrezen voor potentieel gevaarlijke gevolgen voor het milieu of de

gezondheid van mensen, dieren of planten in een mate die onverenigbaar zouden kunnen zijn met een voor de Europese Unie gekozen beschermingsniveau. In situaties waarin er te weinig wetenschappelijke gegevens zijn om alle onzekerheden te kunnen kennen en de oorzaak-effect relaties wel worden vermoed maar niet zijn aangetoond, staan de politieke besluitvormers voor de keuze wel of niet handelen. Vanwege (onzekere) risico's kan derhalve uit voorzorg al dan niet worden besloten om maatregelen te nemen. Zoals ook de Europese Commissie stelt, is het beoordelen van een voor de maatschappij al dan niet aanvaardbaar risico primair een bestuurlijk politieke zaak. Zoals hiervoor opgemerkt, bestaat in de wetenschap geen eenduidigheid over het antwoord op de vraag of geluid van windturbines effect heeft op de gezondheid van mensen. Een directe oorzaak-effectrelatie tussen windturbinegeluid en gezondheid is blijkens het RIVM-rapport uit 2017 in de wetenschap – nog – niet gevonden. Tegen de achtergrond van deze stand van zaken in de wetenschap over de effecten van (laagfrequent) geluid van windturbines op in de nabijheid van die windturbines wonende mensen voor de gezondheid, zijn wij van mening dat de ontwerp-omgevingsvergunning berust op voldoende kennis over de relevante feiten en belangen en deugdelijk is gemotiveerd. Het voorzorgsbeginsel noopt dus niet tot afzien van het planologisch mogelijk maken van het windpark en het zoeken naar alternatieve locaties.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

2.3 Strijd met een goede ruimtelijke ordening – economische uitvoerbaarheid

Samenvatting

Indieners merken op dat uit onderzoek van de Vrije Universiteit Amsterdam en Universiteit van Amsterdam blijkt dat windmolens binnen een straal van 2 kilometer tot een daling van de woningwaarde kan leiden van gemiddeld 1,4% tot 2,3%. De daadwerkelijke daling verschilt per locatie en is onder meer afhankelijk van afstand tot de windmolen en het zicht op de turbine. Het maakt volgens indieners niet uit of het om één of meerdere turbines gaat. De onderzoekers hebben de vergelijking gemaakt tussen huisverkopen zonder en met windmolens in de buurt. Gelet op de omvang van de windturbines van Holtum-Noord en de afstand tot de woningen in de nabije omgeving is niet uitgesloten dat dit percentage (fors) hoger ligt dan de 2,3% uit het onderzoek van de universiteiten uit Amsterdam.

Reactie

In paragraaf 5.2 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV wordt ingegaan op de economische uitvoerbaarheid van het plan. De uitvoering van het planvoornemen en de daarmee samenhangende kosten komen voor rekening van initiatiefnemer. Wij zijn met initiatiefnemer overeengekomen dat ten behoeve van de economische uitvoerbaarheid de daaruit voortvloeiende voor vergoeding in aanmerking komende planschade volledig aan ons gecompenseerd wordt. Wij hebben daartoe met initiatiefnemer een overeenkomst gesloten.

De omstandigheid dat een ontwikkeling die in het algemeen belang mogelijk wordt gemaakt negatieve gevolgen heeft voor bedrijven en omwonenden, betekent op zichzelf niet dat de keuze van ons om aan deze nieuwe ontwikkeling medewerking te verlenen onredelijk moet worden geacht (zie hierover ook de volgende uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak: ABRvS 5 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:375, r.o. 39.1). Ter beoordeling staat of deze nieuwe ontwikkeling in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening en als gevolg van deze ontwikkeling geen onevenredige aantasting van individuele belangen, zoals van bedrijven en omwonenden, plaatsvindt. Bij het nemen van het (ontwerp)besluit houden wij rekening met de schade die derden kunnen ondervinden. De omvang van de schade hoeft evenwel niet beslissend te zijn voor het al dan niet doorgaan van het plan.

Wij menen dat de belangen die zijn gediend met het windpark zwaarder wegen dan de

belangen van indieners bij het behoud van een ongewijzigde situatie. Hierbij betrekken wij dat van een onevenredige aantasting van de belangen van indieners geen sprake is. Als indieners menen schade te lijden als gevolg van het plan, dan kunnen zij na het onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning bij ons een verzoek indienen om een tegemoetkoming in de schade als bedoeld in artikel 6.1 Wro. Dit verzoek kent een aparte procedure en kan hier verder niet aan de orde komen. In hetgeen in het door indieners genoemde rapport 'Windturbines, zonneparken en woningprijzen' is opgemerkt, heeft de Afdeling bestuursrechtspraak geen aanleiding gezien om hierover anders te oordelen (zie hierover de volgende uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak: ABRvS 8 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1024, r.o. 10.1). In zijn reactie op dit onderzoek geeft minister Wiebes in zijn door indieners aangehaalde brief van 17 december 2019 aan dat de resultaten van dit onderzoek inderdaad laten zien dat mensen op individueel niveau last kunnen ervaren van de maatregelen die we moeten nemen voor de energietransitie in Nederland. Wiebes hecht aan een zorgvuldige belangenafweging en verwijst naar de wettelijke planschaderegeling. Wiebes geeft eveneens aan dat de resultaten van het onderzoek 'Windturbines, zonneparken en woningprijzen' niet in de plaats komen van individuele planschadebeoordelingen. Wiebes merkt tot slot op:

“In het licht van de gevonden resultaten, waaruit blijkt dat hogere windturbines gemiddeld meer relatieve waardedaling tot gevolg hebben, is het aan een windontwikkelaar om een afweging te maken tussen de kostenefficiëntie van hoge turbines en de te verwachten uit te keren planschade.”

Het is dus niet zo, dat dit onderzoek er voor ons toe noopt om dit onderzoek in de (ontwerp)besluitvorming te betrekken dan wel dat dit onderzoek ertoe noopt om het (ontwerp)besluit te herzien.

De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning

2.4 Natuur & milieu

Samenvatting

Indieners merken op dat de windturbines gepositioneerd zullen worden langs het Julianakanaal op het bedrijventerrein HoltumNoord. Het gebied aan de overkant van het Julianakanaal, tussen de grensmaas en het Julianakanaal, is in het POL aangeduid als Goudgroene natuurzone, Zilvergroene natuurzone en bronsgroene natuurzone. Indieners sluiten zich aan bij het standpunt van de Natuur en Milieu Federatie Limburg en dat omvat bepaalde uitsluitingsgebieden voor het plaatsen van windmolens om zo aanzienlijke schade aan natuur en landschap te voorkomen. Uit de contra-expertise van Cauberg Huygen is volgens indieners gebleken dat in de rapportage van het akoestisch onderzoek van Royal Haskoning diverse onderdelen ontbreken, zoals inzichten in de geluideffecten op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden Grensmaas en Uiteraarden langs de Limburgse Maas. Daardoor is niet komen vast te staan of sprake is van (significante negatieve) effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de natuurgebieden. Dit is volgens indieners in strijd met de Wet natuurbescherming. Enkel en alleen wanneer uit een gedegen alternatievenonderzoek blijkt dat de huidige gekozen locatie als beste alternatief naar voren komt, mag van de initiatiefnemers en de gemeente worden verwacht dat het plangebied wordt voorzien van een substantiële investering in extra groenontwikkeling, zoals aanplant van bomen (in het kader van natuurontwikkeling, maar ook om visuele hinder en geluidsoverlast tegen te gaan).

Reactie

Ten behoeve van het windpark is onderzoek uitgevoerd naar de gevolgen van de realisatie en ingebruikname van het windpark voor landschap en cultuurhistorie. De resultaten hiervan zijn neergelegd in paragraaf 4.4 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV, paragraaf 5.6

uit de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV, het rapport 'Windpark Holtum-Noord. Visualisaties wp Holtum-Noord, d.d. 9 oktober 2019' van Royal HaskoningDHV. Hieruit volgt dat er op basis van beleid en wetgeving rondom landschappelijke kwaliteiten en cultuurhistorie geen belemmeringen zijn voor het verwezenlijken van het windpark.

Het gebied aan de overkant van het Julianakanaal, tussen de Grensmaas en het Julianakanaal, is in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) aangeduid als Goudgroene natuurzone, Zilvergroene natuurzone en Bronsgroene natuurzone. Deze natuurzones hebben geen bijzondere landschappelijke waarden en bovendien vallen deze gebieden buiten het plangebied. Er is geen ruimtebeslag in gebieden die in het POL een natuuraanduiding hebben. Ook valt het plangebied niet binnen het beschermingsgebied van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg.

Wat betreft de door indieners genoemde geluideffecten op Natura 2000-gebieden geldt dat hier in paragraaf 5.2.1 van de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV op ingegaan wordt. Hieruit volgt dat het Natura 2000-gebied 'Grensmaas' op korte afstand van de planlocatie ligt. Het plaatsen van de windturbines leidt niet tot ruimtebeslag op het Natura 2000-gebied. In het haalbaarheidsonderzoek van Antea (2015) zijn de effecten op natuur kwalitatief getoetst. Hieruit blijkt dat directe invloed op natuurgebieden niet aan de orde is. Er is geen sprake van significante verstoring van beschermde habitats en soorten en daarmee zijn negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen niet aan de orde. Bovendien is het geluidniveau van de windturbines op die afstand dermate laag (ter plaatse minder dan 42 dB Lden) dat eventuele geluidgevoelige fauna (vogels kunnen geluidgevoelig zijn) hierdoor niet verstoord worden. Wel is het zo dat de maatgevende activiteit van de aanlegfase voor de verstoring van Natura 2000-soorten de heiwerkzaamheden voor de funderingspalen van de windturbines zijn. Deze werkzaamheden leiden tot een relatief hoge geluidproductie. Deze geluidproductie leidt mogelijk tot enige tijdelijke verstoring van Natura 2000-soorten. Significante negatieve effecten kunnen echter worden uitgesloten (zie paragraaf 5.2.2 van de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV onder het kopje 'Aanlegfase en stikstofdepositie' (p. 16)).

Volledigheidshalve merken wij – onder verwijzing naar paragraaf 3.2 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' – op dat de Provincie Limburg het gebied waar het plangebied in is gelegen in het POL 2014 als voorkeurslocatie voor windturbines heeft aangemerkt (zie figuur 3.1, 'Uitsnede windkaart POL 2014', p. 7). Aan de overzijde van het plangebied – aan de andere kant van het Julianakanaal, tussen de Grensmaas en het Julianakanaal – liggen de Goudgroene-, Zilvergroene- en Bronsgroene natuurzone en de door indieners bedoelde uitsluitingsgebieden voor windturbines. Het POL staat dus niet in de weg aan de realisering van het windpark en deze aspecten nopen niet tot het zoeken naar alternatieve locatie(s).

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3. DOKK Advocaten, namens:

- 85.
- 86.
- 87.
- 88.
- 89.
- 90.

3.1 Verklaring van geen bedenkingen

Samenvatting

Indieners betwisten uitdrukkelijk de verklaring van geen bedenkingen, aangezien er géén sprake is van een goede ruimtelijke ordening. De raad van de gemeente Sittard-Geleen dient daarom de verklaring van geen bedenkingen af te wijzen.

Reactie

Op grond van artikel 2.27, eerste lid, van de Wabo wordt in bij wet of algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen een omgevingsvergunning niet verleend dan nadat een daarbij aangewezen bestuursorgaan heeft verklaard dat het daartegen geen bedenkingen heeft. In dit geval is in artikel 6.5, eerste lid, van het Bor bepaald dat voor de aanvraag voor zover die betrekking heeft op de activiteit 'afwijken bestemmingsplan', een verklaring van geen bedenkingen van de raad nodig is. Het project is niet aangewezen als een geval waarin een verklaring niet is vereist ex artikel 6.5, derde lid, van het Bor. Op 11 mei 2020 is door de raad van Sittard-Geleen de ontwerpverklaring van geen bedenkingen afgegeven (zie ontwerp-omgevingsvergunning onder het kopje 'Verklaring van geen bedenkingen', p. 8). De raad is, anders dan indieners, van mening dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening en dat de verklaring van geen bedenkingen daarom kan worden verleend. Dit wordt voor diverse door indieners naar voren gebrachte aspecten hierna nog nader toegelicht.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.2 Strijd met bestemmingsplan

Samenvatting

Indieners betogen dat er geen sprake is van een goede ruimtelijke ordening wat zal leiden tot een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat in en rond de woningen van indieners. Door de grote ruimtelijke uitstraling van de windturbines zal de woon- en leefomgeving van indieners daardoor gelijkgetrokken worden tot een industrie- of bedrijventerrein.

Reactie

Het voorgenomen project ten behoeve van de realisering van het windpark is op diverse punten niet in overeenstemming met het vigerende bestemmingsplan 'Bedrijventerreinen Born: Holtum Noord I & II en Sluisweg e.o.'. Om die reden heeft initiatiefnemer een aanvraag ingediend voor een omgevingsvergunning om af te wijken van het bestemmingsplan als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, sub c van de Wabo. Op grond van artikel 2.12, eerste lid, aanhef en sub a onder 3 van de Wabo kan een aanvraag die betrekking heeft op de activiteit 'afwijken bestemmingsplan' slechts worden verleend indien de activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en indien de motivering van het besluit een goede ruimtelijke onderbouwing bevat. Wij hebben onderzocht of in het kader van een goede ruimtelijke ordening aan het plan kan worden meegewerkt. Dit blijkt het geval te zijn, zoals nader wordt toegelicht in de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV (zie hierover de ontwerp-omgevingsvergunning onder het kopje 'Het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan' en 'Medewerking buitenplanse afwijking' op p. 7 en 8). Voor diverse door indieners genoemde aspecten zal dit hierna nog worden toegelicht.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.3 Leefbaarheid en woonsituatie

3.3.1 Krimp

Samenvatting

Indieners merken op dat de gemeente Sittard-Geleen een anticiperregio is (Westelijke Mijnstreek). Het windpark Holtum-Noord zal de zwakke en kwetsbare regio in veel opzichten verder negatief beïnvloeden en aantasten, zonder dat daarin tegemoet gekomen zal worden in enige vorm. Het inwonersaantal daalt en er is sprake van vergrijzing. Het gebied zal een ernstig negatief effect verkrijgen op de al nadelige bevolkingskrimp, niet verenigbaar met rijksbeleid.

Reactie

Hoewel wij geen specifiek onderzoek hebben gedaan naar de gevolgen van het windpark voor eventuele bevolkingskrimp, vinden wij het niet aannemelijk dat het windpark zal leiden tot (bijvoorbeeld) een relevante afname van de werkgelegenheid of tot een relevante verslechtering van de sociaaleconomische situatie in het gebied. Hierbij betrekken wij dat het een kleinschalig windpark betreft, gelegen op een bedrijventerrein. Zoals de Afdeling bestuursrechtspraak heeft overwogen in de uitspraak over het windpark De Drentse Monden en Oostermoer, onder 210.2 (zie ABRvS 21 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:616) vereist het belang van een goede ruimtelijke ordening niet dat het windpark dat met de ontwerp-omgevingsvergunning mogelijk wordt gemaakt leidt tot een vergroting van de werkgelegenheid of een verbetering van de sociaaleconomische situatie. De Chw vereist dat evenmin.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.3.2 Type windturbine

Samenvatting

Indieners merken op dat nog volstrekt onduidelijk is welk type windturbine beoogd wordt. Als referentie turbine wordt in de ontwerp-omgevingsvergunning de Vestas 150 genoemd. Deze V150-turbine voldoet volgens initiatiefnemer op alle drie de locaties aan bijvoorbeeld de minimale afstand uit het Activiteitenbesluit tot beperkt kwetsbare objecten voor wat betreft het risicocontour. Er wordt volgens indieners wederom uitgegaan van aannames en scenario's, waarvan niet vaststaat of dit de werkelijkheid wordt en dus niet controleerbaar zijn. Het kan volgens indieners niet zo zijn dat zonder gedetailleerde uitwerking van het type turbine, er een definitieve omgevingsvergunning kan worden verleend.

Reactie

De fabricage van windturbines is sterk in ontwikkeling. Er komen steeds meer verschillende types op de markt. In de aanvraag omgevingsvergunning is door initiatiefnemer uitgegaan van een bandbreedte waarbij de ashoogte en rotordiameter het meest bepalend zijn. Het betreft de volgende bandbreedte:

- Bandbreedte ashoogte: minimaal 120 meter en maximaal 125 meter;
- Bandbreedte rotordiameter: minimaal 130 meter en maximaal 150 meter.

Het betreffen windturbines uit de vermogensklasse van 3 tot 4,2 MW. Aangezien een selectie of aanbesteding van het turbinetype dat zal worden toegepast voor het windpark nog niet heeft plaatsgevonden, is de omgevingsvergunning aangevraagd op basis van een referentiewindturbine. Voorafgaand aan de start van de bouw wordt een definitief turbinetype gekozen door vergunninghouder. Ten behoeve van een worst case benadering in de aan de ontwerp-omgevingsvergunning ten grondslag liggende onderzoeken, is voor diverse onderdelen van deze aanvraag een referentiewindturbine gehanteerd. Dit is de Vestas V150. In de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV wordt hierover opgemerkt:

“Bandbreedte afmetingen windturbines

Voor onderhavige aanvraag omgevingsvergunning vraagt de initiatiefnemer een bandbreedte aan. De initiatiefnemer wil zich in deze fase van het traject nog niet vastleggen op een specifiek windturbintype om een zekere marktwerking te realiseren. Derhalve wordt met instemming van het bevoegd gezag een omgevingsvergunningaanvraag voorbereid voor de activiteit 'handelen in strijd met ruimtelijke regels (afwijken bestemmingsplan)' voor een windturbintype met algemene kenmerken, waarbij een bandbreedte aangehouden wordt voor de ashoogte en rotordiameters. Deze bandbreedte, die hieronder is weergegeven, is waar nodig als bandbreedte genomen voor de (milieu)onderzoeken. Bij de aanvraag omgevingsvergunning activiteit 'bouwen' wordt specifiek ingegaan op het type turbine en de bijbehorende afmetingen. Hiervoor wordt verwezen naar de bijgevoegde tekeningen (aanzichten) bij onderhavige vergunningaanvraag. Met deze bandbreedte worden windturbines mogelijk gemaakt die kunnen voldoen aan alle milieueisen. Dat wil zeggen dat de minimale en maximale (milieu)effecten voor mogelijke windturbines binnen de bandbreedte is onderzocht. Deze bandbreedte vormt tevens de basis voor onderhavige omgevingsvergunningaanvraag voor afwijken van het bestemmingsplan.

Bandbreedte ashoogte: minimaal 120 m en maximaal 125 m

Bandbreedte rotordiameter: minimaal 130 m en maximaal 150 m

In deze ruimtelijke onderbouwing wordt zoveel mogelijk uitgegaan van de maximale maten, zodat op basis van een worst case benadering de omgevingsaspecten (hoofdstuk 4) nader worden onderbouwd."

Voor het bouwdeel van de omgevingsvergunning wordt dus gewerkt met minimale en maximale afmetingen, waaronder de ashoogte, rotordiameter en de tiphoogte, en het maximaal geïnstalleerd elektrisch vermogen. Deze getallen zijn genoemd in tabel 6.1 van de toelichting bij de aanvraag 'Windpark Holtum-Noord. Toelichting WP Holtum-Noord d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV.

De Afdeling bestuursrechtspraak heeft al geoordeeld dat het aanvaardbaar is als een omgevingsvergunning de aanvrager de vrijheid geeft om op een later moment een keuze te maken uit verschillende typen windturbines, zolang de kenmerken van de turbines waaruit gekozen kan worden bekend zijn en de milieugevolgen die deze turbines veroorzaken zijn onderzocht (zie ABRvS 2 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3322, r.o. 50). Daarvan is in dit geval – omdat in de onderzoeken is uitgegaan van een worst case-referentiewindturbine – sprake. Het verlenen van een zogeheten flexibele omgevingsvergunning is dus wel degelijk mogelijk.

Desalniettemin wordt aan de omgevingsvergunning een voorwaarden gekoppeld.

De zienswijze leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning. Aan de vergunning is de voorwaarde gekoppeld dat de keuze voor het type windturbine, minimaal doch uiterlijk zes weken voorafgaand aan de start van de bouw aan de gemeente Sittard-Geleen ter goedkeuring dient te worden voorgelegd.

3.3.3 (Laagfrequent) geluid en gezondheid

Samenvatting

De norm én het onderzoek naar (laagfrequent)geluid voldoen niet aan artikel 1.11 Activiteitenbesluit milieubeheer jo. artikel 3.14a tot en met artikel 3.14e en bijlage 4 Activiteitenregeling milieubeheer. Het bevoegd gezag gedraagt zich volgens indieners in strijd met de vereiste zorgvuldigheid bij het hanteren van verouderde wettelijke normen. Het RIVM refereert aan de Guideline Development Group van de World Health Organization, die een

aanbeveling geeft om de geluidsniveaus die worden geproduceerd door windturbines te reduceren tot onder 45 dB (Lden), omdat het geluid van windturbines boven dit niveau geassocieerd wordt met negatieve gezondheidseffecten. De norm biedt onvoldoende bescherming aan omwonenden tegen de objectieve negatieve (gezondheids)effecten van (laagfrequent) geluid. De blootstelling aan (laagfrequent) geluid wordt volgens indieners ernstig onderschat. Voorts komt volgens indieners uit de stukken niet naar voren of er eventueel sprake kan zijn van 'rattle'. Laagfrequent geluid kan 'rattle' veroorzaken, waardoor voorwerpen en ramen in sponningen hoorbaar kunnen trillen. Een goed woon- en leefklimaat kán en wordt niet gegarandeerd.

Op 10 oktober 2018 publiceerde de WHO een nieuwe geluidsrichtlijn. Windturbinelawaai boven de 45 dB Lden wordt door de WHO geassocieerd met negatieve gezondheidseffecten. Een dergelijke toetsing ontbreekt in onderhavige besluitvorming. Indieners zien de Nederlands geluidnorm niet als een 'bepaalde verhoging', omdat elke 3 dB extra zorgt voor een verdubbeling van de geluidssterkte. Indieners wijzen op het College van Beroep van de Reclame Code Commissie dat 'niet is uitgesloten dat de windturbines een geluid voortbrengen dat schadelijk is voor de gezondheid'.

Indieners beroepen zich op het rapport van Cauberg Huygen, deel uitmakende van de raadsstukken d.d. 1 mei 2020, samengevat is:

1. Geen onderzoek gedaan naar laagfrequent geluid;
2. Er geen nieuwe informatie over de gehanteerde windsnelheidsverdeling op ashoogte;
3. De geluidemissie industrieterrein onzorgvuldig opgesteld en niet herleidbaar;
4. De geluidsemissiewegverkeer A2 met verouderde data berekend;
5. De geheel van gegevens over lokaal wegverkeer en scheepvaart niet reproduceerbaar en controleerbaar;
6. De wijze van berekenen en modellering niet gecontroleerd;
7. Het feitelijk gebruik niet leidend geweest voor het aantal gehinderden.

Dit in samenhang met de daarop volgende e-mail van de geluidskundige die aangeeft dat het RUD Zuid-Limburg géén invoergegevens heeft, waardoor de RUD niet heeft kunnen controleren of het akoestisch onderzoek correct is uitgevoerd. Feit is volgens indieners dat het akoestisch onderzoek onvolledig is.

Reactie

Ten behoeve van het windpark is akoestisch onderzoek uitgevoerd naar de effecten van geluid als gevolg van de ingebruikname van het windpark. De resultaten hiervan zijn neergelegd in paragraaf 4.1 van de toelichting bij de aanvraag 'Windpark Holtum-Noord. Toelichting WP Holtum-Noord d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV, paragraaf 4.5 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV, paragraaf 5.3 uit de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV, het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV (eveneens bijlage 2 bij de m.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord en bijlage 4 bij de ruimtelijke onderbouwing) en paragraaf 2.2.3 onder het kopje 'Geluid', p. 17, van de ontwerp-omgevingsvergunning. Hieruit volgt dat het aspect geluid niet aan vergunningverlening in de weg staat en een aanvaardbaar woon- en leefklimaat gegarandeerd blijft.

In hoofdstuk 2 'Beoordelingskader' vanaf p. 2 onder het kopje 'Laagfrequent geluid' van het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV is aandacht besteed aan laagfrequent geluid. Hierin wordt het volgende opgemerkt:

“Een gedeelte van het geluid dat windturbines produceren heeft een frequentie van 4-100 Hz en wordt daarom geclassificeerd als laagfrequent geluid. Uit zienswijzen op eerdere projecten is gebleken dat de vrees bestaat dat laagfrequent geluid mensen ziek maakt en de Nederlandse geluidnormen onvoldoende bescherming bieden, omdat bij de vaststelling van de voor windturbinegeluid geldende norm van 47 dB Lden met dit aspect geen rekening zou zijn gehouden.

Om deze reden heeft de staatssecretaris van het voormalige ministerie van I&M een brief aan de Tweede Kamer gestuurd met twee onderzoeken van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en een literatuurstudie naar laagfrequent geluid door bureau LBP|SIGHT. Op grond van inzichten uit deze onderzoeken concludeert de staatssecretaris dat de huidige normen voor geluid van windturbines (47 dB Lden en 41 dB Lnight) en het bijbehorende reken- en meetvoorschrift voldoen en geen wijzigingen behoeven. Bij het vaststellen van de normen is gebruikgemaakt van empirisch onderzoek, waarin tevens rekening is gehouden met laagfrequent geluid (frequentie ≤ 125 Hz). In voorliggend rapport wordt laagfrequent geluid daarom niet apart beschouwd.

Laagfrequent geluid draagt voor een klein deel bij aan de hinderervaring van windturbinegeluid. De staatssecretaris erkent dat gemiddeld 9% van de bewoners van woningen die op de normgrens worden belast door windturbinegeluid ernstig gehinderd zal zijn. Dat is in lijn met de toelichting uit 2009 van de toenmalige minister van VROM op de ontwerpnorm voor windturbinegeluid. Er is hier sprake van een beleidskeuze waarbij de verschillende belangen zijn gewogen.

De bovengenoemde brief van de staatssecretaris en de bijbehorende onderzoeken zijn (voor zover mogelijk) opgenomen in bijlage 3 van dit rapport. Ook recentere rapportages (RIVM en GGD Amsterdam 2017, “Health effect related to wind turbine sound, including low-frequency sound and infrasound”) beschrijven dat er wetenschappelijk bewijs ontbreekt voor directe effecten van laagfrequent geluid van windturbines”.

Er is dus niet apart onderzoek gedaan naar laagfrequent geluid, maar dit is ook niet nodig, gezien toelichting in het rapport van Royal Haskoning DHV. Uitgaande van de normstelling zoals neergelegd in het Activiteitenbesluit, waar voor het windpark in dit geval aan voldaan kan worden, valt geen onevenredige hinder door laagfrequent geluid te verwachten, zo heeft ook de Afdeling bestuursrechtspraak in meerdere uitspraken bevestigd (vergelijk onder meer ABRvS 22 juli 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1769, r.o. 31.1). In de aanbevelingen van de WHO, waar indieners naar verwijzen, is voor windturbinegeluid een maximaal geluidniveau van 45 dB Lden aanbevolen. De aanbevelingen van de WHO kunnen onderverdeeld worden in "sterke aanbevelingen" en "voorwaardelijke aanbevelingen". Het aanbevolen maximale geluidniveau van 45 dB Lden voor windturbinegeluid betreft - in tegenstelling tot het aanbevolen geluidniveau vanwege onder meer wegverkeer, railverkeer en luchtvaart - een "voorwaardelijke aanbeveling". Bij "voorwaardelijke aanbevelingen" is er minder zekerheid over de doeltreffendheid van de voorgestelde aanbeveling. Dit kan onder andere zijn ingegeven door de mindere kwaliteit van het bewijs van een netto voordeel, aldus de aanbevelingen van de WHO. De aanbevelingen van de WHO zijn algemeen van aard. Het aanbevolen maximum van 45 dB Lden heeft geen dwingende status. Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat wij met terzijdestelling van artikel 3.14a van het Activiteitenbesluit de aanbevolen maximale geluidbelasting van 45 dB Lden van de WHO hadden moeten hanteren (vergelijk in dit verband ook de volgende uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak: ABRvS 24 december 2019, ECLI:NL:RVS:2019:4442, r.o. 14.2). Voor een aantal woningen zal overigens wel – feitelijk gezien – voldaan gaan worden aan de 45 dB Lden-“norm”.

Van belang is kortom, dat in alle publicaties en onderzoeken die tot op heden zijn verschenen geen aanleiding gevonden kan worden voor de conclusie dat er een direct verband is tussen windturbines en gezondheidsklachten. In wat indieners in hun zienswijze naar voren hebben gebracht, zien wij geen aanleiding om aan deze conclusie te twifelen.

In reactie op het door indieners overgelegde tegendeskundigenrapport van Caubergh Huygen merken wij (puntsgewijs) het volgende op:

1. Wij verwijzen indieners voor een inhoudelijke reactie op dit punt naar paragraaf 2.2.4 van deze Nota van zienswijzen;
2. Om de geluidsbelasting in de omgeving ten gevolge van de voorziene windturbines te bepalen, is gerekend conform het 'Reken- en meetvoorschrift windturbines' (bijlage 4 bij de Activiteitenregeling) met de door het KNMI ter beschikking gestelde meteorologische gegevens. De invoergegevens zijn opgenomen in bijlage 1 bij het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV;
3. De invoergegevens (onder andere van het bedrijventerrein) zijn opgenomen in bijlage 1 bij het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV;
4. Uit het logboek blijkt het tegendeel voor het relevante wegvak. Er is 1 wijziging doorgevoerd en die is door Royal HaskoningDHV ook nog beoordeeld om na te gaan of er geen onderschatting is gedaan. Dit is met de RUD-ZL besproken;
5. De gecumuleerde geluidsbelasting is bepaald conform bijlage 4 van de Activiteitenregeling, met dien verstande dat de bijdrage van het wegverkeer is gebaseerd op alle wegen, dus ook die zonder geluidzone. Het rekenmodel industrie en scheepvaart is met bijbehorende invoergegevens opgenomen in bijlage 1 bij het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV. Verder is scheepvaartgeluid meegenomen en berekend als industrielawaai;
6. De gecumuleerde geluidbelasting is bepaald conform het 'Reken- en meetvoorschrift windturbines' (bijlage 4 bij de Activiteitenregeling);
7. Op p. 6 van het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV zijn de uitgangspunten weergegeven voor de gehinderdenbepaling.

Ook de RUD-ZL heeft de notitie van Caubergh Huygen ten aanzien van het akoestische rapport van Royal HaskoningDHV beoordeeld. De conclusie van de RUD-ZL is dat de opmerkingen van Caubergh Huygen geen invloed hebben op de eindconclusie van het akoestische rapport van Royal HaskoningDHV

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

Cumulatieve geluidsbelasting

Samenvatting

Indieners menen dat in dit geval sprake is van een cumulatieve geluidsbelasting, omdat er in de wijde omgeving sprake is van een disproportioneel groot aantal zware industriële activiteiten en een aantal drukke snelwegen. Volgens indieners moet het bevoegd gezag beoordelen of de cumulatieve geluidsbelasting bij de woningen vanuit een oogpunt van een goede ruimtelijke ordening aanvaardbaar kan worden geacht. Indieners wijzen erop dat de autonome ontwikkeling van Windpark Holtum-Noord in cumulatie met andere omgevingsgeluiden tot een verslechtering van de omgevingskwaliteit voor het aspect geluid leidt. Indieners wijzen op bijlage 4, waarbij de cumulatieve geluidsbelasting voor omwonenden is weergegeven. Deze bijlage geeft blijk van hogere waarden dan is vermeld (p. 15). Vooral uit de kaart (p. 16) die het verschil met de huidige situatie en de situatie met windturbines weergeeft, blijkt dat het belangrijkste verschil optreedt in Illikhoven, waar indiener E woonachtig is. Daar is een verschuiving van woningen in de klasse 50 tot en met 54 dB, naar de klasse van 55 tot en met 59 dB. De dorpskernen van indieners zitten ruim boven de 50

dBA, in strijd met een aanvaardbare goede ruimtelijke ordening. Het bevoegd gezag kan de omgevingsvergunning daarom niet verlenen.

Reactie

In paragraaf 4.5 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV (vanaf p. 15), paragraaf 5.3 uit de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV (vanaf p. 17) en paragraaf 4.2 van het rapport 'Windmolenpark Holtum-Noord. Geluidonderzoek, d.d. 18 december 2019' van Royal HaskoningDHV (vanaf p. 8) is aandacht besteed aan gecumuleerde geluidbelasting.

Hieruit volgt dat de gecumuleerde geluidbelasting is bepaald conform bijlage 4 van de Activiteitenregeling milieubeheer, met dien verstande dat de bijdrage van het wegverkeer is gebaseerd op alle wegen, dus ook die zonder geluidzone. Verder is scheepvaartgeluid meegenomen en berekend als industriellawaai. Uit de beschouwing van de relatief nabij gelegen gevoelige bestemmingen blijkt dat de gecumuleerde geluidsbelasting ten opzichte van de referentiesituatie bij één woning (Illikhoven 1) met 5 dB(A) toeneemt. Naar mate bestemmingen verder van windturbines zijn gelegen, neemt de toename duidelijk af. Om de cumulatieve geluidhinder te (kunnen) beoordelen is gebruik gemaakt van de 'methode Miedema'. De resultaten laten zien dat de windturbines ter plaatse van de rekenpunten 01 (Keerweg 3), 09 (Illikhoven 93) en 10 (Illikhoven 1) een relevante invloed hebben op het akoestisch klimaat: hier is sprake van een verandering van 3 tot 5 dB. Op de betreffende rekenpunten is daarnaast met name het gezonde industrieterrein van belang voor de cumulatieve geluidbelasting. Voor de rekenpunten 09 en 10 in Illikhoven is sprake van een duidelijke verschuiving naar een andere classificering van de milieukwaliteit (van 'redelijk' naar 'matig'). Er is echter geen sprake van een slechte milieukwaliteit. Bij de overige (bedrijfs)woningen is sprake van een toename van maximaal 1 dB. Naast de milieukwaliteitsbeoordeling van cumulatief geluid is ook het aantal gehinderden bepaald. De windturbines leiden tot een beperkte toename van het aantal geluidgehinderden in het gebied. Wel neemt het aantal gehinderden in de hogere geluidsklassen toe. Deze aantallen worden lager bij een geluidbelasting door de windturbines die 1 of 2 dB lager is. Met een reductie van 2 dB daalt daarnaast de absolute waarde van het windturbinegeluid op de gevel naar maximaal 45 dB voor alle maatgevende woningen. Er is sprake van een aanvaardbare geluidbelasting: de geluideffecten van het voorgenomen plan zijn beperkt en zeker passend binnen een goede ruimtelijke ordening. Hierbij merken wij nog op dat wij de belangen die zijn gediend met realisering van het windpark als bijdrage aan de gemeentelijke, provinciale en landelijke doelstelling voor duurzame energie, zwaarder vinden wegen dan het belang van indieners bij het behoud van een ongewijzigde situatie.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

Maatwerkvoorschriften

Samenvatting

Indieners wijzen erop dat in de huidige m.e.r.-beoordelingsnotitie de keuze van de windturbine nog niet duidelijk is gemaakt, terwijl die keuze moet afhangen van de maatwerkvoorschriften en daarmee – qua bandbreedte, impact en (boven)begrenzing – al duidelijk gemaakt kan worden. Ook blijft onduidelijk hoe er daadwerkelijk gehandhaafd, daarmee samenhangend gemonitord gaat worden om de kritische normen van deze woningen niet te overschrijden.

Reactie

Allereerst verwijzen wij naar paragraaf 3.3.2 van deze Nota van zienswijzen, waarin de keuze van de aanvrager om geen specifieke windturbine aan te vragen en waarom dit aanvaardbaar

is, nader is toegelicht.

In de tweede plaats heeft de Afdeling bestuursrechtspraak in eerdere uitspraken geoordeeld over gelijklopende bezwaren over de handhaafbaarheid en controleerbaarheid van de geluidnormen als bedoeld in artikel 3.14a, eerste lid, van het Activiteitenbesluit. In deze uitspraken is overwogen dat voor het meten en berekenen van de geluidemissie bij windturbines op basis van paragraaf 3.2.3 van de Activiteitenregeling en bijlage 4 van de Activiteitenregeling een apart reken- en meetvoorschrift windturbines (RMW) is opgesteld. Overeenkomstig artikel 3.15 van het Activiteitenbesluit dienen de metingen van de geluidemissie ter bepaling van het bronvermogen van een windturbine te worden uitgevoerd overeenkomstig het RMW. Handhaving door middel van immissiemetingen bij woningen van derden is vanwege de keuze voor een jaargemiddelde norm, de invloed van stoorgeluid en problemen ten aanzien van de representativiteit niet (goed) mogelijk. Daarom worden handavingsmetingen bij windturbines toegespitst op controle van het geluidvermogen van individuele windturbine. Dit betekent dat handhaving geschiedt op basis van de geluidemissie. Er vindt een steekproefsgewijze controle van het geluidvermogen plaats waarbij ter bepaling van de windsnelheid op ashoogte wordt uitgegaan van de door de exploitant aan te leveren productiegegevens. Indien blijkt dat één of meer windturbines een hogere bronsterkte heeft dan waarmee is gerekend, kunnen de hogere waarden in de modellen worden ingevoerd en kan worden berekend of dit leidt tot een overschrijding van de normen bij de omliggende woningen (vergelijk de volgende uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak: ABRvS 8 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1024, r.o. 7).

De geluidnormen als bedoeld in artikel 3.14a, eerste lid, van het Activiteitenbesluit zijn dus controleerbaar en handhaafbaar. Indien op basis van metingen wordt vastgesteld dat de geluidnormen uit artikel 3.14a, eerste lid, van het Activiteitenbesluit worden overschreden, is het aan de exploitant bij de windturbines zodanige geluidreducerende maatregelen te treffen dat de overschrijding van de geluidnormen ongedaan wordt gemaakt. De exploitant van het windpark is rechtstreeks gebonden aan de in artikel 3.14a, eerste lid, van het Activiteitenbesluit neergelegde norm. Het is aan de exploitant om aan te tonen dat aan deze norm wordt voldaan. Indieners kunnen zich bij een vermoeden van overschrijding van de norm tot ons wenden met het verzoek om handhavend op te treden.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.3.4 Slagschaduw

Samenvatting

Indieners vragen om de norm ex artikel 3.12 Activiteitenregeling milieubeheer niet toe te passen, omdat toepassing van de norm in de concrete gevalsomstandigheid onredelijk uitwerkt. Niet gegarandeerd is dat de initiatiefnemers aan de wettelijke plicht tot bescherming van de goede ruimtelijke ordening gaan voldoen zodat niet in redelijkheid gesteld kan worden dat aansluiting bij de norm kan worden gezocht. Adviesbureau Arcadis geeft aan dat de slagschaduwnorm in de praktijk niet werkt: 'In theorie wordt de bepaling in de bestaande Activiteitenregeling geïnterpreteerd als ruwweg zes uur overlast per jaar' (...) 'maar in de praktijk kan het neerkomen op wel twintig uur. De praktijk houdt zich niet aan de 'twintig-minuten grens' en houdt zich ook niet aan historische gemiddelden. De feitelijke twintig uren aan hinder is – materiaal – bijna 3 keer zoveel dan formeel-wettelijk is toegestaan.

Reactie

Ten behoeve van het windpark is onderzoek uitgevoerd naar de effecten van slagschaduw als gevolg van de ingebruikname van het windpark. De resultaten hiervan zijn neergelegd in paragraaf 4.2 van de toelichting bij de aanvraag 'Windpark Holtum-Noord. Toelichting WP Holtum-Noord d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV, paragraaf 4.8 van de

ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV, paragraaf 5.7 uit de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV, het rapport 'Slagschaduw windpark Holtum-Noord. Slagschaduw WP Holtum-Noord d.d. 21 januari 2020' van Royal Haskoning DHV (tevens bijlage 9 bij de ruimtelijke onderbouwing) en paragraaf 2.2.3 onder het kopje 'Slagschaduw', p. 20, van de ontwerp-omgevingsvergunning.

Hieruit volgt dat de slagschaduwnorm zonder automatische stilstandsvoorziening bij diverse woningen wordt overschreden. De hinder vanwege de optredende slagschaduw van de 3 windturbines wordt beperkt door een automatische stilstandsregeling. Deze automatische stilstandsvoorziening zorgt ervoor dat de windturbine afschakelt op de momenten dat deze slagschaduw boven de norm bij woningen kan veroorzaken en is verplicht op grond van de Activiteitenregeling. Hiermee wordt aan de eisen ten aanzien van slagschaduw voldaan (artikel 3.14, vierde lid, van het Activiteitenbesluit jo. artikel 3.12, eerste lid, van de Activiteitenregeling). Daarin is bepaald dat ten behoeve van het voorkomen of beperken van slagschaduw en lichtschildering de windturbine moet zijn voorzien van een automatische stilstandsvoorziening die de windturbine afschakelt indien slagschaduw optreedt ter plaatse van gevoelige objecten voorzover de afstand tussen de windturbine en de gevoelige objecten minder dan 12 maal de rotordiameter bedraagt en gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag slagschaduw kan optreden en voorzover zich in de door de slagschaduw getroffen uitwendige scheidingsconstructie van gevoelige gebouwen of woonwagens ramen bevinden. De afstand geldt van een punt op ashoogte van de windturbine tot de gevel van het gevoelige object. De slagschaduw van de nieuwe windturbines mag de in artikel 3.12, eerste lid, van de Activiteitenregeling neergelegde norm bij woningen van derden niet overschrijden. Dit is een voor de exploitant van het windpark rechtstreeks bindende norm die hem ertoe verplicht de nieuwe windturbines te voorzien van een automatische stilstandsvoorziening om ervoor te zorgen dat de wettelijk gestelde norm voor slagschaduw bij nabijgelegen woningen van derden niet wordt overschreden. Wij achten deze norm ruimtelijk aanvaardbaar en zien in hetgeen indieners naar voren brengen geen aanleiding om hierover een ander standpunt in te nemen. Ook de Afdeling bestuursrechtspraak heeft reeds geoordeeld dat bij de beoordeling van hinder door slagschaduw in het kader van een goede ruimtelijke ordening in redelijkheid bij de normstelling in artikel 3.12, eerste lid, van de Activiteitenregeling kan worden aangesloten (zie ABRvS 5 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:375, r.o. 28).

Er komt in dit verband geen beslissende betekenis toe aan de door indieners geuite vrees dat de slagschaduwnorm in de praktijk desalniettemin zal worden overschreden. Dit is immers een kwestie van handhaving. Zoals hiervoor opgemerkt, is de exploitant van het windpark rechtstreeks gebonden aan de in artikel 3.12, eerste lid, van de Activiteitenregeling neergelegde norm. Het is aan de exploitant om aan te tonen dat aan deze norm wordt voldaan. Indieners kunnen zich bij een vermoeden van overschrijding van de norm tot ons wenden met het verzoek om handhavend op te treden.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.3.5 Externe veiligheid

Samenvatting

Indieners merken op dat het plaatsgebonden risico voor buiten de inrichting gelegen (beperkt) kwetsbaar object, veroorzaakt door windturbines of een combinatie van windturbines hoger is dan 10^{-6} , respectievelijk 10^{-5} per jaar, in strijd met artikel 3.15a Activiteitenbesluit milieubeheer. Zowel WT1 als WT2 zal overwieken over verschillende wegen. Bij de toetsing van Windpark Holtum-Noord aan artikel 3.15a Activiteitenbesluit wordt uitgegaan van het Handboek Risicozonering Windturbines uit 2014, terwijl sinds 20 mei 2020 er een nieuwe

versie van de Handreiking Risicozonering beschikbaar is en de berekeningen sinds oktober 2019 aan update onderhevig zijn geweest. Er is ten onrechte berekend via een oud handboek. Indieners maken zich zorgen over de externe veiligheid, omdat in Duitsland met enige regelmaat windturbines in vlammen opgaan.

Reactie

Ten behoeve van de bouw en ingebruikname van het windpark is onderzoek uitgevoerd naar het aspect externe veiligheid. De resultaten hiervan zijn neergelegd in paragraaf 5.3 van de toelichting bij de aanvraag 'Windpark Holtum-Noord. Toelichting WP Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van RoyalHaskoningDHV, paragraaf 4.6 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV, paragraaf 5.5 uit de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord, d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV, het document 'Berekening externe veiligheidscontouren, d.d. 19 december 2019' van Royal Haskoning DHV (bijlage 3 bij de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' en bijlage 5 bij de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020'), de notitie 'Domino-effecten Externe veiligheid, Windturbinepark Holtum Noord, d.d. 4 december 2019' van Royal Haskoning DHV (bijlage 5 bij de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord, d.d. 19 december 2019') en paragraaf 2.2.3 onder het kopje 'Externe veiligheid', p. 19, van de ontwerp-omgevingsvergunning. In genoemde documenten is in een aparte paragraaf ingegaan op windturbines en (rijks)wegen in relatie tot externe veiligheid.

Hieruit volgt dat het aspect externe veiligheid niet in de weg staat aan (omgevings)vergunningverlening.

De grootste wijziging ten opzichte van het Handboek Risicozonering Windturbines uit 2014 is dat dit handboek in 2020 is opgesplitst in de:

- Handreiking Risicozonering windturbines (toelichting, geen rekenmethodiek);
- Handleiding Risicoberekening windturbines (alleen de rekenmethodiek).

De wijzigingen hebben voornamelijk betrekking op tekstuele nuances en verwijzingen naar de wetgeving. In de rekenmethodiek zijn de relevante parameters niet aangepast waardoor dit geen invloed heeft op de uitgevoerde berekeningen van Royal HaskoningDHV.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

Ijsafzetting

Samenvatting

Indieners zijn het standpunt toegedaan dat voor windturbines in het kader van externe veiligheid een ijsdetectiesysteem noodzakelijk is, terwijl deze nu niet standaard wordt geïnstalleerd. Een ijsdetectiesysteem kan uitsluitend een ongecontroleerde ijsafworp voorkomen. Ook wanneer een windturbine niet in werking is, kan ijsafzetting plaatsvinden. Initiatiefnemers dienen voldoende maatregelen in acht te nemen en te treffen om incidenten te voorkomen. Deze maatregelen blijken niet of onvoldoende uit de ontwerpbesluiten.

Reactie

Naar aanleiding van de zienswijze van indieners op dit punt is aan de omgevingsvergunning de voorwaarde verbonden dat de windturbines moeten zijn voorzien van een toereikend ijsdetectiesysteem om ijsafzetting te voorkomen.

De zienswijzen leidt tot aanpassing van de omgevingsvergunning

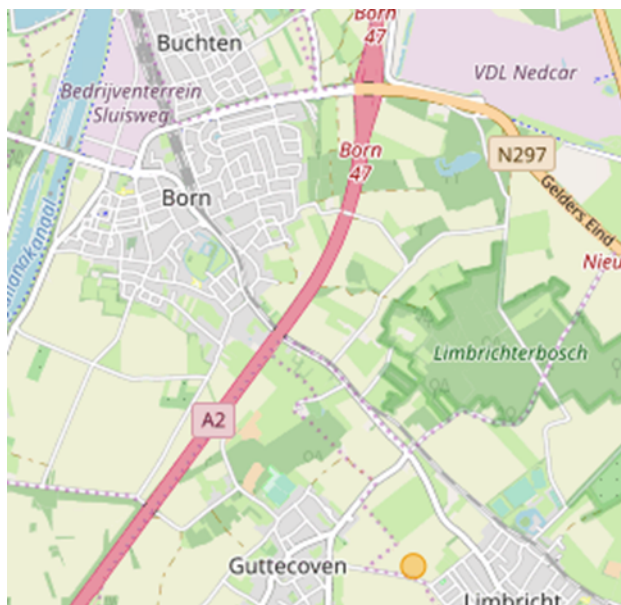
Seismische activiteiten

Samenvatting

Windturbines zijn volgens indieners enkel en eenzijdig ontwikkeld om de door zichzelf veroorzaakte intensieve continue belasting tijdens bedrijfsuren te kunnen weerstaan voor een minimale levensduur van 15 jaar met eventuele uitloop. Hierbij is dus op geen enkele wijze rekening gehouden met seismische activiteiten. Het windturbinepark is gelegen in een seismische omgeving omdat het plangebied ligt op de zogenoemde Feldbisbreuk. Het ontwerpbesluit houdt geen rekening met het feit dat het plangebied wordt aangemerkt als aardbevingsgevoelig gebied. De StAB beaamt in een onderzoeksrapport van het windpark N33 in Veendam dat door het ontbreken van concrete gegevens het technisch niet mogelijk is om hiermee rekening te houden in de risicoberekeningen. Dat moet volgens indieners wel.

Reactie

Wat betreft aardbevingsgevoeligheid in relatie tot het windpark is er in het kader van eerdere politieke vragen gekeken naar het aantal seismologische incidenten in de laatste 10 jaar. Binnen een straal van 5 kilometer van de beoogde locatie heeft er slechts 1 incident plaatsgevonden. Dat betrof een beving van 1.1 op de schaal van Richter op een diepte van 12 kilometer. Op onderstaande afbeelding is de locatie van deze beving weergegeven (het oranje stipje tussen Guttecoven en Limbricht):

De kans op aardbevingen op of bij de locatie van de winmolens is dan ook nihil. Als eveneens de onderzoeken van het Ministerie van Economische Zaken naar de na-ijlende effecten van steenkoolwinning in Zuid-Limburg in beschouwing worden genomen, zijn er geen negatieve effecten op de stabiliteit van de ondergrond te verwachten ter plaatse van windpark. Bij het ontwerpen van de funderingen van de windmolens wordt bovendien rekening gehouden met de geotechnische situatie ter plaatse.

De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning

3.3.6 Verkeer en bereikbaarheid

Samenvatting

Indieners voorzien bij de turbine aanleg en onderhoud – daarnaast de uiteindelijke verwijdering – stelselmatig vele vervoersbewegingen, met onder andere groot materieel, zodanig dat het van invloed is op de verkeerssituatie en daarmee de bereikbaarheid en leefbaarheid van hun eigen onderneming en/of woning. Het is algemeen bekend dat wekelijks de windturbines worden onderzocht voor inspectie en onderhoud. Er zijn volgens indieners voldoende redenen dat die zorgen van omwonenden aannemelijk zijn, zo ook bij Windparken de Drentse Monden en Oostermoer én Windpark N33 die ondanks het aanzienlijke plangebied tegen praktische zaken en problemen aanlopen.

Reactie

Verkeershinder tijdens de aanleg van het windpark is een uitvoeringsaspect dat geen onderdeel uitmaakt van het besluitvormingsproces over de ruimtelijke aspecten van de ontwerp-omgevingsvergunning en dat daarom niet betrokken hoeft te worden bij de besluitvorming. De verkeershinder in de aanlegfase staat in deze procedure dan ook niet inhoudelijk ter beoordeling. De bouw van de windturbines veroorzaakt slechts zeer tijdelijk een toename van zwaar bouwverkeer en transportwagens.

Verkeershinder die optreedt nadat het windpark in gebruik is genomen, kan wel bij de toetsing van het plan worden betrokken. Na de bouw van de windturbines is er onderhoud nodig. Dit veroorzaakt evenwel nauwelijks extra verkeer. Na de aanleg zal het verkeer bestaan uit busjes (servicewagens) ten behoeve van incidenteel onderhoud van de vergunde activiteiten. De verkeerscijfers zijn niet significant. De extra verkeersbewegingen zullen niet zodanig zijn dat de belangen van de ondernemers en bewoners in de buurt hierdoor onevenredig zullen worden aangetast (zie hierover ook paragraaf 6.4 van de toelichting bij de aanvraag 'Windpark Holtum-Noord. Toelichting WP Holtum-Noord d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV).

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.3.7 Obstakelverlichting

Samenvatting

De ontwerpbesluiten maken volgens indieners niet duidelijk of gebruik wordt gemaakt van de meest recente technologische ontwikkelingen, zoals automatische obstakelverlichting die alleen wordt ingeschakeld bij verminderd zicht voor vliegverkeer.

Reactie

Windturbines moeten vanwege de vliegveiligheid worden voorzien van een zogenaamde 'obstakelverlichting'. Dit bestaat uit een wit (bij dag) en een rood (bij nacht) knipperend licht. Het doel van het licht is om piloten alert te maken op de aanwezigheid van windturbines. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) bepaalt op welke wijze de verlichting exact moet worden uitgevoerd. Eventuele hinder is mogelijk in donkere gebieden en als er sprake is van directe lichtinschijning bij woningen. De verlichting bevindt zich op een grote hoogte, waardoor de verlichtingssterkte op leefniveau verwaarloosbaar is en vanwege de ligging op het bedrijventerrein is er al sprake van aanwezige verlichting. De obstakelverlichting zal niet leiden tot hinder voor de omgeving. Mocht er toch sprake zijn van enige hinder, dan zijn er maatregelen mogelijk om dit te beperken, bijvoorbeeld door vast-brandende verlichting (in plaats van knipperend), afscherming naar beneden of aanpassing van de intensiteit van de verlichting naar gelang het zicht (zie ook paragraaf 5.8 uit de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV en paragraaf 2.2.3 onder het kopje 'Licht', p. 20, van de ontwerp-omgevingsvergunning). Deze verplichting vloeit voort uit de algemene zorgplicht uit artikel 2.1, eerste lid, in samenhang met

lid 2, onder h, van het Activiteitenbesluit waarin geborgd is dat lichthinder voor de omgeving zoveel mogelijk moet worden voorkomen, dan wel, indien dat niet mogelijk is, dat lichthinder tot een aanvaardbaar niveau zal moeten worden beperkt.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.3.8 Stikstofproblematiek

Samenvatting

Indieners merken op dat initiatiefnemer op 4 november 2019 nieuwe stikstofdepositieberekeningen heeft uitgevoerd. Uit deze berekeningen blijkt volgens indieners dat sprake zal zijn van additionele stikstofdepositie op nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Een project is volgens indieners ook vergunningplichtig als de stikstofdepositie op het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied meer dan 0,005 mol N/ha/ja bedraagt. Indieners merken op dat er betere meetinstrumenten nodig zijn om meer gericht maatregelen te kunnen nemen. Dit blijkt volgens indieners onder meer uit de Factsheet die het gerenommeerde onderzoeksinstituut TNO heeft opgesteld op verzoek van de Tweede Kamer. De uitspraak van 29 mei 2019 leidt er volgens indieners toe dat veel vergunningen niet worden afgegeven en 'on hold' moeten worden gezet. De commissie-Hordijk stelt volgens indieners recent dat de berekeningen waar de overheid om vraagt niet meer in balans is met de wetenschappelijke onzekerheid over de neerslag van stikstof. Indieners vragen om aanhouding van het besluit tot er daadwerkelijk meer duidelijkheid en wetenschappelijke zekerheid is over de stikstofproblematiek. Indieners wijzen op een artikel van . Hij is chemisch technoloog en betoogt dat grootschalig gebruik van windenergie het klimaat van verstoren en het stikstofprobleem verergert. In het plangebied is een aantal schoorstenen aanwezig. De stoffen, onder andere stikstofhoudende rookpluimen, worden uitgestoten kunnen in het zog van de windturbines terecht komen en zo terechtkomen in Natura 2000-gebieden.

Reactie

In paragraaf 5.2.2 van de m.e.r.-beoordelingsnotitie (aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV) is aangegeven dat met AERIUS Calculator is berekend dat er vanwege (de aanleg van) het windpark nergens binnen een Natura 2000-gebied sprake zal zijn van een toename van meer dan 0,00 mol/ha/jaar op een overbelast hexagoon. Er zijn vanwege stikstofdepositie dan ook geen nadelige effecten op Natura 2000-gebieden te verwachten. Uit onder meer ABRvS 25 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:880 (eerste alinea van r.o. 11.2) volgt dat de Afdeling bestuursrechtspraak bij de vraag of er sprake is van relevante stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden afgaat op AERIUS Calculatorberekeningen.

Indieners wijzen onder meer op het medio juni 2020 aan de Minister van LNV uitgebrachte eindrapport van het Adviescollege Meten en Berekenen Stikstof ("Meer meten, robuuster rekenen"; hierna: eindrapport) d.d. 15 juni 2020. Het Adviescollege is eind 2019 op verzoek van de Tweede Kamer door de Minister van LNV ingesteld (zie paragraaf 1.1 van het eindrapport). Het eindrapport is bij brief van 15 juni 2020 door de Minister van LNV aan de Tweede Kamer aangeboden (kenmerk: DGS/20163479). Het Adviescollege bestaat uit experts op het gebied van metingen en modellering van stikstofconcentraties en -deposities. Zijn taak is om te beoordelen of de huidige meet- en rekensystematiek voor stikstofemissie en -depositie voldoende wetenschappelijke onderbouwing biedt voor het stikstofbeleid, zoals de bepaling van de hoeveelheid stikstof die op een Natura 2000-gebied neerkomt vanuit een stikstof emitterende bron (zie paragraaf 1.2 van het eindrapport). Het Adviescollege Meten en Berekenen (hierna: het Adviescollege) geeft aan dat in AERIUS Calculator een "zeer lage beoordelingsdrempel" (0,005 mol/ha/jaar) wordt gehanteerd. Daardoor worden op basis van emissies van een project kleine bijdragen aan concentraties en deposities berekend. Volgens het Adviescollege is de onzekerheid van die extra depositie op Natura 2000-gebieden bij de

gehanteerde ruimtelijke schaal (hexagonen ter grootte van een hectare) vele malen hoger dan de beoordelingsdrempel (zie hoofdstuk 2 en paragraaf 3.2 van het eindrapport). Het Adviescollege is derhalve van oordeel dat de gehanteerde beoordelingsdrempel niet te hoog ligt.

Vanwege de onderzoeksopdracht van het Adviescollege heeft het college expliciet antwoord gegeven op de vraag of er een risico is dat door toepassing van AERIUS Calculator de stikstofdepositie op bepaalde Natura 2000-gebieden toeneemt, waardoor de instandhoudingsdoelen in gevaar komen. Het Adviescollege concludeert in dat verband dat het gebruik van de beoordelingsdrempel van 0,005 mol/ha per jaar “suggereert dat alle bronnen die leiden tot die depositie goed in kaart zijn gebracht. Hiermee is de kans op een onverhoopte toename van de stikstofdepositie beperkt. Op dit aspect beoordeelt het Adviescollege daarom dat de toepassing van de AERIUS-systematiek geen risico heeft op toename van de stikstofdepositie” (zie paragraaf 3.2.1 van het eindrapport).

Op 15 juni 2020 heeft het kabinet het eindadvies van het Adviescollege aan de Tweede Kamer aangeboden, inclusief een eerste appreciatie van de voornaamste bevindingen (zie *Kamerstukken II*, 35 334, nr. 88, bijlage 1). Het kabinet stelt in zijn reactie dat het AERIUS systeem kan blijven worden ingezet voor vergunningverlening. AERIUS Calculator is op dit moment namelijk het best beschikbare instrument voor het doorrekenen van projecten op hun effecten op stikstofdepositie. Dat van het best beschikbare instrument mag worden uitgegaan volgt uit onder meer HvJ EG 7 september 2004, C-127/02, ECLI:EU:C:2004:482.

Het Adviescollege is zeer deskundig en heeft alle relevante beschikbare informatie bij haar advisering betrokken. Het genoemde artikel van _____ kan ons inziens dan ook niet afdoen aan het kabinetsstandpunt dat het AERIUS Calculatormodel kan blijven worden ingezet voor de berekening van stikstofdepositie op overbelaste hexagonen in Natura 2000-gebieden. Er is dan ook geen reden om – zoals indieners verzoeken – de besluitvorming aan te houden.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.3.9 Good Neighbour Agreement

Samenvatting

Volgens indieners rust in het kader van het onrechtmatigheidsvereiste, althans de (on)zorgvuldigheidpremissie, jegens omwonenden een voorzorgverplichting. Indieners vorderen dat eventuele schade onafhankelijk en objectief wordt geregistreerd en beoordeeld aan de buiten- en/of bovenwettelijke regelgeving. Vanuit civielrechtelijk oogpunt is het wenselijk dat initiatiefnemers, het bevoegd gezag en omwonenden al voorafgaand aan de plaatsing van de windturbines afspraken maken over monitoring, uitvoering, handhaving, de juiste ruimtelijke inbedding, effectieve handhaafbaarheid en reëel maatschappelijk draagvlak. Ook vragen indieners dat er meer wetenschappelijk relevant onderzoek wordt gedaan naar het effect van laagfrequent geluid van de windturbine op de gezondheid.

Reactie

Ten behoeve van de bouw en ingebruikname van het windpark is door initiatiefnemer onderzoek gedaan of het windpark kan voldoen aan de daarvoor geldende wet- en regelgeving. Dit onderzoek is door ons getoetst en akkoord bevonden. Op basis hiervan is de ontwerp-omgevingsvergunning verleend. Dit betreft een bestuursrechtelijk besluitvormingstraject. De door indieners genoemde aspecten hebben betrekking op het civiele recht dat in dit bestuursrechtelijk besluitvormingstraject in beginsel niet aan de orde kan komen. Het staat indieners uiteraard vrij om via de mogelijkheden die het civiele recht

biedt de door hen genoemde aspecten aan de orde te stellen. Wat betreft het door indieners genoemde aspect van het laagfrequent geluid verwijzen wij naar paragraaf 3.3.3 van deze Nota van zienswijzen.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.4 Alternatieven

Samenvatting

Het is voor indieners onduidelijk waarom specifiek op deze plek windturbines geplaatst moeten worden en per sé sprake moet zijn van windenergie. Indieners vinden dat er in de nabije omgeving beter locaties zijn nabij Sittard-Noord of bij de snelweg A2 / Graetheide.

Reactie

Uit de ruimtelijke onderbouwing (zie 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV) voor het windpark volgt dat er vanuit ruimtelijke ordeningsperspectief geen beletselen zijn om op deze locatie drie windturbines te plaatsen. Uit de mer-beoordeling (zie de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord, d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV) volgt voorts dat de windturbines niet zullen leiden tot belangrijke nadelige milieugevolgen. Verder is van belang dat het windpark is gesitueerd binnen het door Provincie Limburg aangemerkte voorkeursgebied voor het plaatsen van windturbines. Deze gebieden zijn aangewezen in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (2014). De keuze van die gebieden is ingegeven door ruimtelijke motieven. Onder meer zijn windturbines uitgesloten in de meest kwetsbare gebieden.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.5 Activiteitenbesluit en Activiteitenregeling

Samenvatting

Indieners wijzen op een recent arrest van het Europese Hof van Justitie (HvJ EU 3 maart 2020, nr. C-24/19, ECLI:EU:C:2020:143) waarin is geoordeeld dat de Vlaamse milieuregels voor vergunningen onderworpen hadden moeten worden aan een milieueffectrapport. Voor het Activiteitenbesluit en/of de Activiteitenregeling had volgens indieners ook een MER gemaakt moeten worden. Indieners menen dat de vaststelling van de Afdeling dat de bepalingen geen relatie laten zien met enige concretisering van enig windturbineproject in een plannings- noch programmeringsfase onjuist is. Het belang van de normen is groot voor de bepaling van de op de betrokken sector toepasselijke voorwaarden en de keuzes die via deze normen worden gemaakt en in het bijzonder met betrekking tot het milieu. Die dienen ertoe de voorwaarden vast te stellen waaronder toekomstige concrete projecten voor de bouw en exploitatie kunnen worden vergund.

Reactie

Indieners wijzen op het arrest HvJ EU 3 maart 2020, nr. C-24/19, ECLI:EU:C:2020:143. Dit betreft echter geen arrest, maar de conclusie van de Advocaat-Generaal. Het arrest betreft HvJ EU 25 juni 2020, nr. C-24/19, ECLI:EU:C:2020:503. Dit arrest staat niet op zich. Reeds eerder heeft het Hof van Justitie aangegeven dat ook een regelgevend besluit onder omstandigheden als een plan of programma in de zin van de smb-richtlijn aangemerkt kan worden. Uit o.a. HvJ EU 27 oktober 2016, C-290/15, ECLI:EU:C:2016:816, HvJ EU 7 juni 2018, C-671/16, ECLI:EU:C:2018:403, HvJ EU 7 juni 2018, C-160/17, ECLI:EU:C:2018:401, volgde reeds dat ook producten van regelgeving als plan of programma in de zin van de Europese smb-richtlijn kunnen worden aangemerkt. In lijn daarmee overweegt de Afdeling bestuursrechtspraak in ABRvS 3 april 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1064 en ABRvS 17 april

2019, ECLI:NL:RVS:2019:1258, TBR 2019/95, dat algemeen verbindende voorschriften inderdaad een plan of programma in de zin van de smb-richtlijn kunnen zijn. Onder verwijzing naar de hiervoor genoemde arresten uiteengezette criteria concludeert de Afdeling bestuursrechtspraak in deze uitspraken evenwel dat het Activiteitenbesluit en de -regeling niet onder de werkingssfeer van de smb-richtlijn vallen. Beide hebben geen planmatig of programmatisch karakter in termen van deze richtlijn. Het is van belang dat het arrest HvJ EU 25 juni 2020 geen andere kaders geeft voor de wijze waarop moet worden vastgesteld of sprake is van een plan of programma ten opzichte van de HvJ EU-arresten op basis waarvan de Afdeling bestuursrechtspraak heeft geconcludeerd dat het Activiteitenbesluit en de –regeling niet onder de werkingssfeer van de smb-richtlijn vallen. Er is dan ook geen valide reden waarom de Afdeling bestuursrechtspraak thans anders over het karakter van deze regelgeving zou oordelen dan zij eerder heeft gedaan. Overigens zij erop gewezen dat het HvJ EU in het arrest van 25 juni 2020 gewicht toekent aan de locatie-specifieke aspecten van de Belgische regels: de zogeheten omzendbrief bevat bijvoorbeeld elementen waarmee rekening moet worden gehouden bij de locatiekeuze, waarbij het principe van planmatige aanpak wordt besproken. Dat is een verschil met het Activiteitenbesluit en de –regeling. Nog daargelaten dat in deze procedure het Activiteitenbesluit en de –regeling sec niet ter discussie staan, zien wij in het gestelde door indieners geen aanleiding om niet van de in deze regels opgenomen normstelling uit te gaan.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.6 MER

Samenvatting

Indieners menen dat windturbines aanzienlijke gevolgen kennen voor de volksgezondheid. Er wordt volgens indieners bijzondere waarde gehecht in de jurisprudentie aan het MER. Indieners wijzen op een uitspraak van de rechtbank Rotterdam waarin een vergunning voor acht windturbines vernietigd was omdat er geen MER is gemaakt maar een beperkte vormvrije MER die te beperkt was. Gelet op de indicatie van een risico voor de volksgezondheid zijn indieners met de rechtbank Oost-Brabant (Rb. Oost-Brabant 17 oktober 2017, ECLI:NL:RBOBR:2017:5459, r.o. 4.4) van mening dat een volledig MER moet worden opgesteld. Indieners vragen zich af of windpark Holtum-Noord niet boven de drempelwaarde van 15 MW uitkomt met een minimaal verschil van 3 MW. Dit behoeft een herberekening van het daadwerkelijke aantal MW. Indieners wijzen op de wettelijke plicht om voor dit windpark een volledige m.e.r.-beoordelingsprocedure te doorlopen. Het gebrek van het niet doorlopen van de m.e.r.-beoordelingsprocedure kan volgens indieners niet worden hersteld. Eventuele inspraakreacties kunnen niet meer bij de definitieve besluitvorming in de procedure worden betrokken. De gewijzigde m.e.r.-richtlijn schrijft voor dat het publiek de mogelijkheid moet hebben om in te spreken op een m.e.r.-beslissing (artikel 1 onder 6 sub b Richtlijn 2014/52/EU). Uit het stelsel van de wet (en de Nota van toelichting, Stb. 2017, 175, p. 10) vloeit voort dat de m.e.r.-beslissing en de bijbehorende stukken gelijktijdig met het ontwerpbesluit ter inzage worden gelegd. Volgens indieners volgt uit jurisprudentie dat een beslissing waarvoor een m.e.r.-beoordelingsplicht geldt, terwijl geen m.e.r.-beoordelingsbesluit is genomen, voor vernietiging door een rechter in aanmerking komt.

Reactie

De uitspraak van de rechtbank Rotterdam ziet op Rb. Rotterdam 14 maart 2018, ECLI:NL:RBROT 2018:2035. In het mer-beoordelingsbesluit over het windturbinepark Hartelbrug II was belang toegekend aan door het college van B&W van Rotterdam vastgestelde maatwerkvoorschriften. Die voorschriften zijn echter grotendeels weggefallen vanwege daartegen ingestelde beroepen. Dat gegeven vormde de (begrijpelijke) reden dat het mer-beoordelingsbesluit door de rechtbank is vernietigd. De uitspraak geeft derhalve geen indicatie dat de uitkomst van mer-beoordelingen voor windturbineparken vanwege

volksgezondheidsaspecten zou moeten zijn dat er een milieueffectrapport moet worden opgesteld.

De uitspraak Rb. Oost-Brabant 17 oktober 2017, ECLI:NL:RBOBR:2017:5459, r.o. 4.4, ziet op een geheel andere situatie dan het voorliggende project. In die uitspraak heeft de rechtbank geoordeeld dat de beleidskaders inzake de (mogelijke) effecten van endotoxinen afkomstig van een veehouderij er in een concreet geval toe kunnen leiden dat de uitkomst van de mer-beoordeling is dat er een milieueffectrapport moet worden gemaakt. Deze uitspraak mist dan ook relevantie omdat windturbines geen relatie hebben met endotoxinen.

In de uitgevoerde mer-beoordeling zijn veel milieuaspecten aan de orde gesteld die direct gerelateerd zijn aan de volksgezondheid. Indieners geven niet aan welke aspecten – binnen de kaders van een mer-beoordeling – daarbij zouden zijn gemist. Onzes inziens zijn alle relevante milieuaspecten in de mer-beoordeling aan de orde gekomen en hebben wij op basis daarvan kunnen besluiten dat het opstellen van een milieueffectrapport niet nodig is.

Zoals opgemerkt in paragraaf 3.3.2 van deze Nota van zienswijzen, is door initiatiefnemer in de aanvraag omgevingsvergunning uitgegaan van een bandbreedte waarbij de ashoogte en rotordiameter het meest bepalend zijn. Het betreft de volgende bandbreedte:

- Bandbreedte ashoogte: minimaal 120 meter en maximaal 125 meter;
- Bandbreedte rotordiameter: minimaal 130 meter en maximaal 150 meter.

Het betreffen windturbines uit de vermogensklasse van 3 tot 4,2 MW. Aangezien een selectie of aanbesteding van het turbinetype dat zal worden toegepast voor het windpark nog niet heeft plaatsgevonden, is de omgevingsvergunning aangevraagd op basis van een referentiewindturbine. Voorafgaand aan de start van de bouw wordt een definitief turbinetype gekozen door vergunninghouder. Ten behoeve van een worst case benadering in de aan de ontwerp-omgevingsvergunning ten grondslag liggende onderzoeken, is voor diverse onderdelen van deze aanvraag een referentiewindturbine gehanteerd. Dit is de Vestas V150. Voor het bouwdeel van de omgevingsvergunning wordt dus gewerkt met minimale en maximale afmetingen, waaronder de ashoogte, rotordiameter en de tiphoogte, en het maximaal te genereren elektrisch vermogen. Deze getallen zijn genoemd in tabel 6.1 van de toelichting bij de aanvraag 'Windpark Holtum-Noord. Toelichting WP Holtum-Noord d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV. Het maximaal te genereren elektrisch vermogen bedraagt dus 12,6 MW. Het windpark komt dus, anders dan indieners stellen, niet boven de drempelwaarde uit. Een herberekening van het daadwerkelijke aantal MW is niet nodig. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft al geoordeeld dat het aanvaardbaar is als een omgevingsvergunning de aanvrager de vrijheid geeft om op een later moment een keuze te maken uit verschillende typen windturbines, zolang de kenmerken van de turbines waaruit gekozen kan worden bekend zijn en de milieugevolgen die deze turbines veroorzaken zijn onderzocht (zie ABRvS 2 oktober 2019, ECLI:NL:RVS:2019:3322, r.o. 50). Daarvan is in dit geval – omdat in de onderzoeken is uitgegaan van een worst case-referentiewindturbine – sprake.

Zoals nader is toegelicht in paragraaf 1.3 van de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord, d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV is voor windenergieprojecten op kleinere schaal categorie 22.2 van bijlage D uit het Besluit mer relevant. Windparken (gedefinieerd als ten minste 3 windturbines) met een vermogen vanaf 15 MW of van tien of meer turbines zijn mer-beoordelingsplichtig. Het initiatief om drie windturbines te realiseren met een totaal vermogen van circa 12 MW haalt deze drempelwaarde niet. Sinds 7 juli 2017 bevat artikel 2 lid 5 sub b van het Besluit mer de verplichting voor het bevoegd gezag om de artikelen 7.16, 7.17, eerste t/m vierde lid, 7.18, 7.19, eerste en tweede lid en 7.20a, van de Wet milieubeheer toe te passen. Deze artikelen zijn opgenomen in paragraaf 7.6 van de Wet milieubeheer. Op grond hiervan is het bevoegd

gezag verplicht om een beslissing te nemen omtrent de vraag of bij de voorbereiding van het betrokken besluit voor de activiteit, vanwege de belangrijke nadelige gevolgen die zij voor het milieu kan hebben, een milieueffectrapport moet worden gemaakt. Deze beslissing wordt een mer-beoordelingsbesluit genoemd. Een dergelijk mer-beoordelingsbesluit is sinds 7 juli 2017 dus niet alleen vereist indien sprake is van een besluit als bedoeld in kolom 4 van onderdeel D van de bijlage bij het Besluit mer en de drempelwaarden voor de desbetreffende activiteit worden overschreden, maar ook indien de drempelwaarden niet worden overschreden. Nu in dit geval de drempelwaarden niet worden overschreden, geldt een verplichting tot het uitvoeren van een (in de praktijk zo genoemde) vormvrije mer-beoordeling (zie de paragrafen 2.2 en 2.3 van de 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord, d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV). De resultaten hiervan zijn neergelegd in de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord, d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV. De aanmeldnotitie hebben wij voorgelegd voor advies van de RUD-ZL. Op basis van deze aanmeldnotitie en het advies van de RUD-ZL hebben wij op 22 januari 2020 besloten dat er geen milieueffectrapport hoeft te worden gemaakt, omdat de activiteit geen belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zal hebben. Dit besluit is schriftelijk aan initiatiefnemer meegedeeld. Een afschrift van dit schriftuur is als bijlage bij de aanvraag om omgevingsvergunning gevoegd zodat deze aanvraag in behandeling kon worden genomen (zie artikel 7.28, tweede lid, van de Wet milieubeheer).

Anders dan indieners aangegeven, is een volwaardige mer-beoordelingsprocedure doorlopen die volledig in lijn is met de wettelijke bepalingen dienaangaande.

Omdat er geen milieueffectrapport is opgesteld, zijn de opmerkingen van indieners over artikel 1 lid 6 sub Richtlijn 2014/52/EU niet relevant. Die bepaling heeft wijzigingen aangebracht in artikel 6 van Richtlijn 2011/92/E (mer-richtlijn). Artikel 6 van de mer-richtlijn ziet op milieueffectrapportageprocedures en niet op mer-beoordelingsprocedures.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.7 Afstand tot windturbines

Samenvatting

Indieners merken op dat landen zoals Zweden, Hongarije, Estland en Finland in wetgeving hebben vastgelegd dat een windturbine op minimaal 1000 meter tot een woning moet liggen. De Europese Commissie adviseert een afstand van 700 meter, vooral bij grote en luidruchtige windturbines. De gemeente Sittard-Geleen heeft dit niet of onvoldoende in acht genomen.

Reactie

Wij stellen voorop dat wetgeving in andere landen over de aan te houden afstanden tussen geluidgevoelige objecten en windturbines niet relevant is en dat het voorliggende plan dient te worden beoordeeld aan de hand van de normen die daarvoor het Activiteitenbesluit en Activiteitenregeling zijn opgenomen. Dit zijn algemene regels die gelden voor het gehele Nederlandse grondgebied, en zo ook in de gemeente Sittard-Geleen. Het plan voldoet hieraan. Nu het plan aan deze normen voldoet, menen wij eveneens dat daarmee sprake is van een ruimtelijk aanvaardbare situatie.

De Afdeling bestuursrechtspraak heeft in haar uitspraak van 4 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1228, over het windpark Wieringermeer, geoordeeld dat met de stelling dat de in artikel 3.14a, eerste lid, van het Activiteitenbesluit neergelegde norm minder streng is dan in andere Europese landen niet aannemelijk is gemaakt dat in artikel 3.14a van het Activiteitenbesluit de grenzen van de beoordelings- en/of beleidsruimte zijn overschreden. Daarbij heeft de Afdeling bestuursrechtspraak betrokken dat de minister van (destijds) Infrastructuur en Milieu (thans: Infrastructuur en Waterstaat) in haar brief van 14 maart 2016

aan de voorzitter van de Tweede Kamer (IENM/BSK-2016/55583) heeft toegelicht dat, hoewel door de verschillen in normering het lastig is een precieze vergelijking te maken, in zijn algemeenheid kan worden gesteld dat de Nederlandse geluidnormen in de toepassing niet veel afwijken van de normen in de landen om Nederland (vergelijk de volgende uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak: ABRvS 21 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:616, r.o. 107).

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.8 Radarhinder

Samenvatting

Indieners maken zich ten aanzien van de locatie van WT 3 zorgen over de afstand van de windturbine tot het vaarwater. WT 3 komt op minder dan 75 meter van de haveningang te staan, terwijl de minimale afstand juist méér dan 75 meter zou moeten bedragen. Er is aanvullend onderzoek noodzakelijk dat aantoont dat schepen, vooral met een hoogte van 4 containers bij in- en uitvaart naar de containerterminal veilig kunnen aan- en afmeren. Mogelijk is er volgens indieners sprake van radarhinder doordat de windturbine zo dicht op het vaarwater is gelokaliseerd.

Indieners verwijzen naar artikel 2.6.2 lid 8 en 9 en artikel 2.6.9 van het Barro. Hierin staat volgens indieners dat het Rijk regels mag stellen over de toetsing van windturbineplannen op verstoring van radar. Volgens het m.e.r.-beoordelingsrapport heeft STC-BV daar in 2017 onderzoek naar gedaan. Indieners betwisten de uitkomsten daarvan, omdat het rapport niet bij de stukken is gevoegd. Het STC-BV rapport zou concluderen dat radarhinder beperkt kan worden tot een acceptabel niveau mits er aan bepaalde ontwerpeisen voldaan wordt. Een aanbeveling is volgens indieners om turbines op minstens een wieklengte afstand uit de vaarweg te plaatsen. Voor indieners is onduidelijk of hieraan voldaan kan worden, omdat de rotordiameter van het windpark Holtum-Noord tussen de 130 en 150 meter bedraagt, dus tussen de 65 en 75 meter van het water moet staan. In de huidige opstelling kan daar redelijkerwijs niet aan tegemoet worden gekomen.

Initiatiefnemers gebruiken volgens indieners ten aanzien van het aantal vaarbewegingen ten onrechte de binnenvaartcijfers uit 2014, terwijl recentere en daarmee actuelere gegevens beschikbaar zijn uit 2018. Volgens indieners stelt het m.e.r.-beoordelingsrapport ten onrechte dat het aantal vaarbewegingen van het Julianakanaal naar de Barge Terminal in de haven bij WT 3 onder de 200 per jaar zijn (m.e.r.-beoordelingsnotitie d.d. 19 december 2019, p. 27). Uit de cijfers van 2018 blijkt dat de Sluis Maasbracht 19.777 vaarbewegingen kent en 466 containerschepen die door de sluis gaan richting Born. Sluis Born geeft 16.499 vaarbewegingen en 1010 containerschepen. Tussen Maasbracht en Born blijven dus 365 containerschepen hangen en deze containers worden gelost in de Gelre Gullik haven bij Barge Termin Born.

Reactie

Ten behoeve van het windpark is onderzoek uitgevoerd naar eventuele radarhinder als gevolg van de bouw en ingebruikname van het windpark. De resultaten hiervan zijn neergelegd in paragraaf 4.9 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV, paragraaf 5.5 uit de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV, het rapport 'Radarhindertoetsing windpark Holtum-Noord Sittard d.d. 5 maart 2019' van TNO (bijlage 10 bij de ruimtelijke onderbouwing) en het rapport 'Bouwhoogtebeperkingen geplande windturbines te Holtum Noord in verband met de luchtvaartveiligheid' van de NLR Air Transport Safety Institute (bijlage 11 bij de ruimtelijke onderbouwing).

Een windturbine kan door zijn omvang storing veroorzaken voor radars op nationaal niveau. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen militaire en civiele radarposten en wal- en scheepsradars. Uit de onderzoeken volgt evenwel dat de realisatie van de windturbines geen belemmering vormt voor het vliegverkeer, militaire of civiele radar en wal- of scheepsradar.

In de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV wordt op p. 28 opgemerkt:

"In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro, art. 2.6.2 lid 8 en lid 9; art. 2.6.9) staat dat het rijk regels mag stellen over de toetsing van windenergieplannen op verstoring van radar. STC-BV heeft in 2017 onderzoek uitgevoerd naar eventuele radarhinder voor de scheepvaart als gevolg van windpark Holtum-Noord (toen nog 4 turbines). Dit onderzoek gaat in op de invloed die de plaatsing van de windturbines kan hebben op de nautische aspecten met betrekking tot radar en communicatie van schepen op het Julianakanaal. Het rapport van STC-BV concludeert dat radarhinder beperkt kan worden tot een acceptabel niveau mits er aan bepaalde ontwerpeisen voldaan wordt. Een aanbeveling is om de turbines op minstens een wicklengte afstand uit de vaarweg te plaatsen. Hieraan wordt met de huidige opstelling ruimschoots tegemoet gekomen."

Ook STC-BV concludeert dus dat de turbines met de huidige opstelling ruimschoots voldoen aan de aanbeveling om de turbines op minstens een wicklengte afstand uit de vaarweg te plaatsen. De stelling van indieners dat met de huidige opstelling redelijkerwijs niet tegemoet kan worden gekomen aan de aanbeveling, mist dus feitelijke grondslag. De door indieners genoemde cijfers over de vaarbewegingen zijn verstrekt door Rijkswaterstaat. Wij zien in hetgeen indieners naar voren brengen geen aanleiding om te twifelen aan de door Rijkswaterstaat verstrekte cijfers.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.9 Rijkswaterstaat en waterkeringen

Samenvatting

Volgens indieners bestaat op dit moment onduidelijkheid over de status van de haven, omdat er mogelijk sprake is van een rijkswaterstaatswerk. Bij gebrek aan wetenschap daaromtrent betwisten indieners dat de haven onder het beheer van de gemeente Sittard-Geleen valt. Voor de bouw van windturbines op, in of over rijkswaterstaatswerken zijn aparte beleidsregels van kracht, zoals de Beleidsregels windturbines. Indieners betogen dat deze beleidsregels ten onrechte niet zijn toegepast. Verder merken indieners op dat de windturbines in de nabije omgeving van primaire waterkeringen liggen. Deze primaire waterkering heeft een lage norm, wat volgens indieners negatief is, omdat in vergelijking met andere waterkeringen er vaker en stelselmatig en in toenemende mate sprake zal zijn van een overstroming. Volgens indieners is onvoldoende rekening gehouden met een eventuele dijkdoorbraak en wat daarvan de gevolgen zullen zijn voor de windturbines. Ook de secundaire c.q. regionale waterkeringen van het Julianakanaal dienen in ogenschouw genomen te worden.

Reactie

Ten behoeve van het windpark is onderzoek uitgevoerd naar de gevolgen van de bouw en ingebruikname van het windpark voor het waterbeheer. Zoals in paragraaf 4.6 (vanaf p. 26) van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV en paragraaf 5.5 (vanaf p. 27) van de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV wordt opgemerkt, zijn in de Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatswerken eisen opgenomen ten aanzien van de afstand tussen windturbines, rijkswegen, vaarwegen en primaire waterkeringen. De beleidsregeling schrijft

onder meer voor dat windturbines minimaal 50 meter uit de rand van vaarwegen moeten staan. Dit is met het voorgenomen plan ruimschoots het geval. Ten opzichte van het Julianakanaal is de minimale afstand 120 meter. Ten opzichte van de havens is de afstand kleiner. In de havens is echter sprake van een relatief beperkt aantal scheepvaartbewegingen (Gulick-Gelrehaven ca 200 bewegingen per jaar, Franciscushaven 80 bewegingen per jaar). Hierdoor zou op basis van de Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatswerken het IPR (individueel passanten risico) en het MR (maatschappelijk risico) berekend kunnen worden om na te gaan of de risico's acceptabel zijn in relatie tot genoemde Beleidsregel. Gezien echter het relatief geringe aantal vaarbewegingen zijn deze risico's verwaarloosbaar en nauwelijks in termen van IPR of MR uit te drukken. De locaties zijn ook voorgelegd aan Rijkswaterstaat. Rijkswaterstaat heeft aangegeven akkoord te zijn met de aangegeven locaties (zie hierover bijlage 4 bij de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV, getiteld: 'Communicatie met Rijkswaterstaat inzake windpark Holtum-Noord').

Verder wordt in de 'Watertoets Windmolens Holtum Noord, d.d. 19 april 2019' van Royal HaskoningDHV (bijlage 2 bij de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV) onder het kopje 'Waterveiligheid' geconcludeerd dat alle windturbinelocaties zijn gelegen ter plaatse van een opgehoogd terrein en buiten de beschermingszone(s) van de regionale kering langs het Julianakanaal vallen. In bijlage 1 bij deze watertoets is de ligging van de windturbines ten opzichte van de waterkering weergegeven. Dit wordt bevestigd in paragraaf 4.6 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV (p. 24), waar in tabel 4.9 wordt ingegaan op de toetsingscriteria voor de Vestas V150. Voor wat betreft het object 'Waterkering' geldt het afstandscriterium 'Buiten kernzone' en ten aanzien van 'Afstand scenario Vestas V150' en 'Relevant voor welke WT' is vermeld dat een (primaire) waterkering kan bezwijken door een bezwijkende windturbine (of onderdelen hiervan). Voor deze studie geldt dat er geen waterkering nabij de turbinelocaties is. Een nadere toetsing op het aspect waterveiligheid is voor dit windpark dus niet aan de orde. Daarbij merken wij volledigheidshalve op dat de haven geen rijkswaterstaatswerk betreft.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.10 Landschap

Samenvatting

Indieners merken op dat de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK), stelt dat het plan niet voldoet aan de redelijke eisen van welstand. De gemeente Sittard-Geleen negeert het negatieve welstandsadvies, omdat er al 'een gedegen afweging is geweest over de locatiekeuze'. Indieners benadrukken dat zij nooit fatsoenlijk in het proces zijn betrokken, dus van een afweging van belangen kan geen sprake zijn. Indieners onderschrijven de conclusies van de ARK. Indieners vinden het juridisch té gemakkelijk dat de gemeente Sittard-Geleen afwijkt van het advies. Ook in de media wordt volgens indieners kéér op kéér benadrukt dat de negatieve gevolgen worden onderschat, waarbij indieners verwijzen naar diverse voorbeelden. Volgens indieners dienen deze punten te leiden tot een nieuw deskundigenbericht, althans de aantasting van het verouderde inzicht daarvan. Indieners menen dat de fotovisualisaties als weergegeven in het vormvrije MER een onjuiste weerspiegeling van de werkelijkheid geven door een onterecht rooskleurig beeld te schetsen. Ze zijn niet volledig, misleidend en kunnen niet ten grondslag liggen aan de beoordeling van de landschappelijke aanvaardbaarheid.

Reactie

Ten behoeve van de toetsing van de aanvraag omgevingsvergunning, voor zover die ziet op

de activiteit bouwen, is de aanvraag op 28 januari 2020 ter beoordeling voorgelegd aan de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK), zie vanaf p. 5 van de ontwerp-omgevingsvergunning. De ARK heeft geoordeeld dat het plan niet voldoet aan de redelijke eisen van welstand. De ARK heeft sec tot taak om te adviseren over de ruimtelijke kwaliteit en de samenhang en betekenis van bouwwerken, in dit geval, in relatie tot de omgeving. Vanuit die rol kan zij niet anders – zo merkt zij op – dan concluderen dat de windmolens afbreuk zullen doen aan het ruime omgevingsbeeld. Vanuit de kaderstelling duurzaamheid zal die conclusie anders zijn, zo merkt de ARK eveneens op, hetgeen echter buiten de competentie van de ARK valt. Wij negeren dit negatieve advies, anders dan indieners lijken te veronderstellen niet. Wij hebben immers de mogelijkheid om – mits gemotiveerd – af te wijken van een negatief welstandsadvies. De onderbouwing waarom in dit geval wordt afgeweken van het negatieve welstandsadvies is gegeven op p. 6 van de ontwerp-omgevingsvergunning:

“Gezien het feit dat met dit windpark invulling wordt gegeven aan de klimaatdoelstellingen (maatschappelijk) belang zoals vastgelegd in de Structuurvisie Windenergie op Land en het Nationaal Energieakkoord, alsmede aan het beleidsplan Duurzame Energie 2008-2016 én het coalitieakkoord Sittard-Geleen 2018-2022, en er ook reeds uitvoering is gegeven aan een gedegen afweging van belangen ten aanzien van onder andere positionering en landschappelijke inpassing is afwijken van het welstandsadvies op dit punt gerechtvaardigd”.

Ten behoeve van het windpark is verder onderzoek uitgevoerd naar de gevolgen van de realisatie en ingebruikname van het windpark voor landschap en cultuurhistorie. De resultaten hiervan zijn neergelegd in paragraaf 4.4 van de ruimtelijke onderbouwing ‘Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020’ van Royal HaskoningDHV, paragraaf 5.6 uit de aanmeldnotitie ‘M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019’ van Royal HaskoningDHV, het rapport ‘Windpark Holtum-Noord. Visualisaties wp Holtum-Noord, d.d. 9 oktober 2019’ van Royal HaskoningDHV. Hieruit volgt dat er op basis van beleid en wetgeving rondom landschappelijke kwaliteiten en cultuurhistorie geen belemmeringen zijn voor het verwezenlijken van het windpark. Het gebied aan de overkant van het Julianakanaal, tussen de Grensmaas en het Julianakanaal, is in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg aangeduid als Goudgroene natuurzone, Zilvergroene natuurzone en Bronsgroene natuurzone. Deze natuurzones hebben geen bijzondere landschappelijke waarden en bovendien vallen deze gebieden buiten het plangebied. Ook valt het plangebied niet binnen het beschermingsgebied van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg. Toch is een zorgvuldig ruimtelijk ontwerp van groot belang. In de ruimtelijke onderbouwing is in paragraaf 4.4 ingegaan op een kwalitatieve beschrijving van het landschap. Deze kwalitatieve beschrijving is mede gebaseerd op fotovisualisaties vanaf verschillende standpunten in de omgeving.

Wij onderkennen wel dat windturbines een behoorlijke ruimtelijke impact hebben en kunnen zorgen voor een verandering in het landschap en een gewijzigd uitzicht. Het plangebied valt binnen een door de Provincie Limburg aangewezen voorkeursgebied voor windenergie. Daarnaast ziet de gemeente op deze locatie kansen voor windenergie in een industrieel landschap. De visualisaties laten zien dat de windturbines landschapoverstijgend zijn en overall ook het industriële karakter van het plangebied zichtbaar is. Wij zijn van mening dat de windturbines passen in de industriële omgeving van het bedrijventerrein. De windturbines symboliseren de transitie naar duurzame energie. Het voorgaande neemt niet weg dat de windturbines zich door maat en schaal onderscheiden van het omliggende landschap. Dat is echter inherent aan de realisatie van windparken. De hoogte van windturbines maakt het onmogelijk om windturbines onopvallend of onzichtbaar in het landschap te positioneren. Dit is overigens ook geen streven vanuit het landschapsbeleid. Wij menen evenwel dat de belangen die zijn gediend met realisering van het windpark als bijdrage aan de gemeentelijke, provinciale en landelijke doelstelling voor duurzame energie, zwaarder wegen dan het belang van indieners bij het behoud van een ongewijzigde situatie.

3.11 Inspraak, draagvlak en participatie

Samenvatting

Indieners vinden dat tijdens de informatieavonden al vast stond dat de windturbines er komen en de locatie werd gepresenteerd als een vaststaand gegeven. Ruimte voor overleg of eventuele aanpassingen was er niet meer. Indieners verwijzen naar diverse inspreekmomenten bij de gemeente Sittard-Geleen waaruit blijkt dat er grote weerstand is vanuit de verschillende dorpskernen. Indieners menen dat de gemeente Sittard-Geleen door het grote gebrek aan inspraak, draagvlak en participatie in strijd handelt met het Verdrag van Aarhus. Van een zorgvuldige voorbereiding en belangenafweging ex artikel 3:2, 3:4, 3:46 en 3:47 Awb kan geen sprake zijn. Om draagvlak te creëren, is van belang dat een mogelijkheid tot participatie wordt aangeboden. In de communicatie richting omwonenden is altijd sprake geweest van een profijtplan, maar hierover staat niets in de ontwerp-omgevingsvergunning. Aangezien er geen concreet profijtplan aanwezig is en ook niet bij de definitieve besluitvorming, zal de gemeente Sittard-Geleen het plan moeten weigeren of in ieder geval on hold moeten zetten, totdat er daadwerkelijk participatie mogelijk is. Het afdwingen van compensatie is voor omwonenden niet mogelijk, zo blijkt volgens indieners ook uit een recent rapport van de Noordelijke Rekenkamer.

Reactie

Wij hebben in 2018 samen met de Provincie Limburg en initiatiefnemer een intentieovereenkomst getekend. Hierin hebben partijen het voornemen uitgesproken om op bedrijventerrein Holtum-Noord een klein windmolenpark te realiseren. Wij hechten er waarde aan om het proces ten behoeve van de realisatie van de windturbines zorgvuldig te doorlopen.

Een evenwichtige verdeling van lusten en lasten van een windpark levert een bijdrage aan het creëren van draagvlak en/of acceptatie van windenergie. Participatie dient op het niveau van individuele projecten vorm en inhoud te krijgen. De wijze waarop hier invulling aan wordt gegeven is een verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer, in dit geval Windpark Holtum Noord b.v. Windpark Holtum Noord b.v. verricht verschillende inspanningen op het gebied van participatie. De aanpak bestaat uit verschillende onderdelen:

Windpark Holtum Noord b.v. verricht verschillende inspanningen op het gebied van participatie. De aanpak bestaat uit verschillende onderdelen:

- het voeren van een dialoog met de omgeving;
- het instellen van een omgevingsfonds;
- het mogelijk maken van financiële participatie met behulp van het aanbieden van een lening met een aantrekkelijk en stabiel rendement en een lage instap;
- het mogelijk maken van afname van groene stroom via aantrekkelijke tarieven in het kader van ENGIE Opgewekt (dit zal gaan plaats vinden zodra zeker is dat het windpark gerealiseerd kan worden).

Dialoog met de omgeving

De dialoog met de omgeving kent een brede context en bestaat onder meer uit:

- het verzorgen van presentaties en het aangaan van gesprekken op een verscheidenheid van bijeenkomsten;
- het informeren van de omgeving via artikelen in (overwegend) lokale kranten en wijkbladen;
- het uitgeven en informeren van geïnteresseerden met behulp van een periodieke nieuwsbrief;

- het verzorgen van de website <https://windparkholtumnoord.nl>, waar geïnteresseerden meer informatie kunnen vinden over het windpark;
- het verzorgen van een geluidsexcursie naar een bestaand windpark;
- het voeren van gesprekken met (kritische) inwoners uit de omliggende woonkernen en de ondernemers van het industrie terrein.

Omgevingsfonds

Het omgevingsfonds wordt ingericht met inachtneming van de gedragscode Acceptatie & Participatie Wind op Land van de Nederlands Wind Energie Associatie. De voeding geschiedt op basis van een vaste bijdrage van 1 euro per geproduceerde MW/u (dit is het dubbele van de NWEA norm). Subsidieaanvragen kunnen uitsluitend worden ingediend door lokale bewegingen uit omliggende wijken/dorpen, waarbij er sprake is van een collectief belang. De beoordelingscommissie bestaat uit vertegenwoordigers uit omliggende buurten dorpen, aangevuld met een onafhankelijke persoon.

Financiële participatie

In overleg met de gemeente en provincie is besloten dat financiële participatie van burgers mogelijk wordt gemaakt. Daarbij zijn belangrijke uitgangspunten dat deze een lage instap kennen, zodat ook mensen met een kleinere beurs kunnen participeren, zoveel mogelijk mensen deel kunnen nemen, een stabiel en aantrekkelijk rendement kennen en prioritering van het aanbod gebeurt op basis van afstand dan wel postcode (hoe dichterbij je woont, hoe eerder je in aanmerking komt).

Aantrekkelijke afname van groene energie via ENGIE Opgewekt

Omliggende dorpen/wijken krijgen de mogelijkheid om tegen een aantrekkelijk tarief groene energie af te nemen van de door Windpark Holtum Noord geproduceerde duurzame stroom. Deze mogelijkheid zal worden aangeboden als de energieproductie is aangevangen.

Dit participatietraject vindt (niet wettelijk verplicht) plaats. Ook het door indieners genoemde artikel 6, vierde lid, van het Verdrag van Aarhus strekt volgens de Afdeling bestuursrechtspraak niet zover. Artikel 6, vierde lid, van de mer-richtlijn, die inhoudelijk overeenstemt met artikel 6, vierde lid, van het Verdrag van Aarhus, is volgens de Afdeling bestuursrechtspraak correct geïmplementeerd in het Nederlands recht. Inspraak over het ontwerpplan (in dit geval: ontwerp-omgevingsvergunning) is naar het oordeel van de Afdeling bestuursrechtspraak vroegtijdige inspraak op een moment dat alle opties open zijn en doeltreffende inspraak kan plaatsvinden conform de eisen van de mer-richtlijn en het Verdrag van Aarhus (zie hierover de volgende uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak: ABRvS 29 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:301, r.o. 17). Met de nu aan de orde zijnde inspraakprocedure over de ontwerp-omgevingsvergunning is volgens de Afdeling bestuursrechtspraak voldaan aan het vereiste dat een reële inspraakmogelijkheid moet worden geboden op een moment dat alle opties nog open zijn. Met deze inspraakprocedure is een inspraakmogelijkheid geboden op een vroeg genoeg moment. In deze fase kunnen indieners ook opmerkingen maken over de alternatieve locaties voor windturbines, hetgeen indieners ook hebben gedaan. Wij zullen deze opmerkingen betrekken in onze besluitvorming.

Wij hebben begrip voor de uiteenlopende standpunten over de plaatsing van windturbines in onze gemeente en onderkennen dat er niet bij alle betrokkenen draagvlak is en dat het windpark gevolgen heeft voor de sociale cohesie. Juist daarom vinden wij het van belang dat (hoewel daartoe wettelijk onverplicht) het voorgenomen windpark ook voordeel oplevert voor de direct omwonenden, de omgeving en de leefbaarheid. De voordelen en mogelijkheden om in het voorgenomen windpark te participeren, zijn in overleg met de omgeving bepaald en verwerkt in een profijtplan. Het voordeel voor de omgeving bestaat bij Windpark Holtum-Noord uit vier onderdelen: zelf investeren, een omgevingsfonds, een concurrerend energietarief en een groenregeling voor burens. Wat deze onderdelen precies inhouden, kan nagelezen worden in het concept-profijtplan. Dit profijtplan zal waar nodig de komende periode, in overleg met

de omgeving, verder worden uitgewerkt. Een conceptversie van 27 november 2019 kan worden gedownload via deze website: <https://www.windparkholtumnoord.nl/participatie>. Het is niet nodig om het opstellen van dit profijtplan te borgen in de (ontwerp)omgevingsvergunning. Het opstellen van dit profijtplan geschiedt immers wettelijk onverplicht en is – juridisch gezien – niet noodzakelijk met het oog op de een goede ruimtelijke ordening c.q. de ruimtelijke aanvaardbaarheid van de omgevingsvergunning. Dit geschiedt dan ook wettelijk onverplicht en kan als zodanig de rechtmatigheid van de omgevingsvergunning niet raken.

Er is verder geen wettelijke regel die bepaalt dat een ruimtelijk besluit een ontwikkeling alleen mogelijk mag maken als daarvoor voldoende draagvlak in de omgeving bestaat (vergelijk hiervoor de volgende uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak: ABRvS 29 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:289, r.o. 10). Wij moeten een afweging maken tussen het belang dat is gemoeid met het realiseren van het windpark in verband met het streven naar een duurzame energievoorziening en de belangen van omwonenden. Het ontbreken van draagvlak is een aspect dat wordt meegewogen in de belangenafweging bij het nemen van een besluit voor de realisering van een windpark, maar is niet zonder meer het meest zwaarwegend. Het bestaan van draagvlak is dan ook niet beslissend voor de rechtmatigheid van de omgevingsvergunning.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.12 Regionaal Energiestrategie

Samenvatting

Indieners verwijzen naar de Regionale Energiestrategie (RES). Indieners vinden het opmerkelijk dat bij het onderwerp grootschalige opwekking van windenergie tot en met 2030 wordt gesproken over het afvallen van zoeklocaties Chemelot van VDL vanwege geplande nieuwbouw (onder verwijzing naar bijlage 2: concept-RES gemeente Sittard-Geleen, Voorstel aan Ronde, registratienummer 2545357). Daarbij is onduidelijk voor indieners of hier sprake is van een autonome ontwikkeling. Het voorstel geeft ten onrechte aan dat er op het bedrijventerrein Holtum-Noord voldoende beschikbare ruimte is. De gemeenteraad van Sittard-Geleen is bij de RES, in doorzettingmacht van het Rijk, ten onrechte buitenspel gezet. Dit is een wezenlijk gebrek bij het klimaatakkoord dat geen recht is.

Reactie

In juli 2020 is het concept RES Zuid-Limburg (RESZL) vrijgegeven. Onze gemeente is één van de betrokken overheden. Ons college heeft ingestemd met de concept-RESZL. Wat betreft het concept afwegingskader grootschalige opwek zon- en windenergie voor de gemeente Sittard-Geleen voor de periode 2020-2030, is in paragraaf 1.1.4.2 concept-RESZL verwoord hoe de gemeente Sittard-Geleen invulling wenst te geven aan de energietransitie-opgave. Daarin wordt in herinnering gebracht dat de gemeente Sittard-Geleen zich in 2015 na het verdrag van Parijs, tijdens de lokale Klimaatop in Sittard-Geleen, heeft gecommitteerd aan de klimaatverklaring van het Klimaatverbond. Dat houdt in dat de ondertekenende gemeenten en provincies zich inzetten om voor 2050 klimaatneutraal te zijn. In het coalitieakkoord is dit aangescherpt tot een energie- en klimaat-neutrale gemeente in 2040 of zoveel eerder als mogelijk is. In paragraaf 1.1.4.2 concept-RESZL wordt verder gewezen op de Omgevingsvisie Sittard-Geleen waarin is aangegeven dat bedrijventerreinen de zoekgebieden voor windenergie zijn. Dat is conform de voorkeursgebieden windturbines in het Provinciale Omgevingsplan Limburg. Ook wordt in voornoemde paragraaf gewezen op het huidige coalitieprogramma van de gemeente Sittard-Geleen waarin is uitgesproken dat de gemeente een gedegen duurzaamheidsbeleid wil. Duidelijk is derhalve dat de gemeente Sittard-Geleen actief participeert in het RES-traject en dat de raad niet door het Rijk buitenspel is of wordt gezet. De implementatie van RES-afspraken in planologische kaders is overigens

primair de verantwoordelijkheid van de desbetreffende gemeentelijke overheid.

Voor indieners is onduidelijk of er daadwerkelijk sprake is van een autonome ontwikkeling wat betreft zoeklocaties Chemelot en VDL. Zoals in het door indieners genoemde document “concept-RES gemeente Sittard-Geleen, Voorstel aan Ronde, registratienummer 2545357” (hierna: Voorstel aan Ronde) en - in het verlengde daarvan - op p. 120 concept-RESZL is aangegeven, zijn de potentiegebieden voor windenergie op de bedrijventerreinen Chemelot en VDL afgevalen omdat er onvoldoende ruimte is om 3 windmolens op een rij te plaatsen. De open ruimte op Chemelot en VDL-terrein valt ook af vanwege geplande nieuwbouw. Wat betreft de nieuwbouw invulling van de open ruimte op het VDL-terrein is inmiddels een provinciaal inpassingsplan in procedure gebracht. Het ontwerp daarvan heeft van 2 juli tot en met 12 augustus 2020 ter inzage gelegen. Daarmee is duidelijk dat de nieuwbouwplannen van VDL concreet zijn. Wat betreft Chemelot heeft de Provincie Limburg begin dit jaar ingestemd met (een investering van ruim 13 miljoen euro met betrekking tot) de Brightlands Chemelot Campus met 13 tot 15 extra gebouwen uit te breiden. Ook dit betreft derhalve een concrete (autonome) ontwikkeling.

Overigens zij nog opgemerkt dat in het Voorstel aan Rond onder het kopje “Grootschalige opwek wind (windmolens) t/m 2030” aan de hand van de daar aangeduide acht criteria is er door onze gemeente voor gekozen om vast te houden aan het bestaande beleid om alleen windmolens toe te staan op de bedrijventerreinen zoals aangegeven in de Omgevingsvisie Sittard-Geleen. De potentiegebieden Graetheide, Lexhy en middegebied tussen A2 en dorpen en het gebied Limbrichterbos vallen daarmee af. Van de bedrijventerreinen is alleen Holtum-Noord overgebleven als locatie voor windturbines, vanwege voormelde redenen. Het is dus niet zo dat er thans meerdere geschikte windturbinelocaties (op bedrijventerreinen) zijn, waarvan er één is uitgekozen.

Anders dan indieners vinden wij dat de actuele en toekomstige bedrijfsvoering niet ernstig wordt belemmerd door de plaatsing van de drie windturbines. In de ruimtelijke onderbouwing ‘Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020’ van Royal HaskoningDHV is onder meer wat betreft externe veiligheid uiteengezet dat er geen sprake is van een inperking van de bedrijfsvoering van de bedrijven op het bedrijvenpark Holtum-Noord.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.13 Communicatie en besluitvorming

Samenvatting

Indieners hebben zich actief moeten gedragen om goed geïnformeerd te worden. Pas eind 2018 zijn de vertegenwoordigers van de dorpsoverleggen uit de diverse omliggende kernen uitgenodigd om informatie te ontvangen van de gemeente Sittard-Geleen. Daarna werden omwonenden per kern uitgenodigd voor een informatieavond in de maanden maart en april van 2019. Verschillende dorpskernen van de gemeente Echt-Susteren zijn ten onrechte niet meegenomen in de informatieavonden. Omwonenden hebben geen invloed gehad op de besluitvormingsprocedure. Direct betrokkenen c.q. omwonenden zijn pas geïnformeerd nadat de plannen definitief waren. Gemeenten moeten de inspraak van bewoners op grote projecten in hun woonomgeving in beleidsregels te verankeren. De gemeente Sittard-Geleen heeft volgens indieners nagelaten beleidsregels op te stellen.

Reactie

Wij hebben in 2018 samen met de Provincie Limburg en initiatiefnemer een intentieovereenkomst getekend. Hierin hebben partijen het voornemen uitgesproken om op bedrijventerrein Holtum-Noord een klein windmolenpark te realiseren. Wij hechten er waarde aan om het proces ten behoeve van de realisatie van de windturbines zorgvuldig te doorlopen.

Dat betekent dat we betrokkenen graag actief informeren, willen horen en (waar mogelijk) betrekken. Hiervoor zijn verschillende bijeenkomsten (dorpsgesprekken, informatieavonden en participatiebijeenkomsten) georganiseerd. Wij verwijzen op deze plaats naar de volgende website: <https://www.windparkholtumnoord.nl/omgeving>. Op deze website is ook vermeld dat organisaties, bedrijven of belangengroeperingen in Holtum-Noord contact kunnen opnemen met mevrouw

Wij hebben ons ingespannen om burgers, organisaties, bedrijven of belangengroeperingen te betrekken bij het vervolgproces. Wij vinden het dan ook vervelend om te vernemen dat indieners zich toch niet betrokken voelen.

Met de nu aan de orde zijnde inspraakprocedure over de ontwerp-omgevingsvergunning is volgens de Afdeling bestuursrechtspraak evenwel voldaan aan het vereiste dat een reële inspraakmogelijkheid moet worden geboden op een moment dat alle opties nog open zijn (zie hierover de volgende uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak: ABRvS 29 januari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:301, r.o. 17). Deze inspraakprocedure is onderdeel van de formele besluitvormingsprocedure. Zo heeft een ieder de mogelijkheid om in een zienswijze zijn reactie op de ontwerp-omgevingsvergunning te geven, waarvan ook indieners gebruik hebben gemaakt. Uit Wabo, noch enige andere wet vloeit voor ons een verplichting voort tot het informeren en laten participeren van omwonenden en organisaties zoals door indieners gesteld. Dit participatietraject heeft wettelijk gezien onverplicht plaatsgevonden.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.14 Ecologie

Samenvatting

Indieners menen dat de natuurtoetsen gebrekkig zijn, de gebruikte data verouderd is en er inmiddels nieuwe data beschikbaar is. Investerings in Natura 2000-gebieden zullen teniet worden gedaan door plaatsing van windturbines. Wind-, zonne- en waterkrachtinstallaties vormen een snelgroeiende bedreiging voor belangrijke beschermde gebieden, concluderen wetenschappelijke onderzoekers. Uit onderzoek van de Wageningen University & Research blijkt dat vogels in lagere dichtheden worden aangetroffen in de buurt van infrastructuur dan verder weg, wat suggereert dat de habitatkwaliteit negatief beïnvloed wordt door de aanwezigheid van windturbines en hoogspanningsmasten en –lijnen.

Indieners betwisten de memo aanvaringsslachtoffers en het door Ecolybrum verricht onderzoek naar vleermuizen. De memo verwijst volgens indieners naar sterk verouderde literatuur en bovendien is geen onderzoek gedaan naar verstoring. De rapportage van Ecolybrum verwijst onder andere naar een natuurstudiegroep en de website www.waarnemingen.nl, wat niet gekwalificeerd kan worden als wetenschappelijk gestaafde informatievoorziening. Bovendien werkt de link volgens indieners niet, waardoor indieners deze data niet meer kunnen controleren. Overige bronnen lijken verouderd en niet gedetailleerd. Indieners menen dat de meningen in de wetenschap nog zijn verdeeld over de vraag of verlichting helpt om slachtoffers onder trekvogels te voorkomen. Op de windmolenrisicokaart is volgens indieners duidelijk te zien dat het gebied als 'hoog risicogebied' is aangegeven. Ook ten aanzien van broedvogels, akker- en windvogels is te zien dat er relatief hoge aantallen zijn van deze soorten, waardoor er onvoldoende rekening is gehouden met het foeragegedrag van deze soorten en hun slaappleatsen.

Volgens indieners moet bij Windpark Holtum-Noord voorkomen worden dat er pas na een monitoringsperiode van twee jaar maatregelen getroffen worden, nu volgens indieners overduidelijk is dat het plangebied een ecologisch kwetsbaar gebied is en de ecologische impact nog onduidelijk is. De wieken stopzetten om het aantal opzettelijk gedode vogels te

verminderen, is effectief en financieel draagbaar volgens indieners. Indieners doen een beroep op het voorzorgsbeginsel c.q. de zorgplicht ex artikel 1.11 Wnb om opzettelijke doding te voorkomen door dit windpark te weerhouden of in ieder geval te beperken met een stilstandvoorziening of vogelradar.

Reactie

Ten behoeve van het windpark is onderzoek uitgevoerd naar de gevolgen van de bouw en ingebruikname van het windpark voor de ecologie. De resultaten hiervan zijn neergelegd in paragraaf 4.7 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV, paragraaf 5.2.2 uit de aanmeldnotitie 'M.e.r.-beoordeling WP Holtum-Noord d.d. 19 december 2019' van Royal HaskoningDHV, het 'Memo aanvaringsslachtoffers onder vogels voor Windpark Holtum-Noord d.d. 19 april 2019' van Royal HaskoningDHV (bijlage 6 bij de ruimtelijke onderbouwing), het 'Memo effecten windmolens bij Holtum-Noord op vlermuizen d.d. 19 april 2019' van Royal HaskoningDHV (bijlage 7 bij de ruimtelijke onderbouwing) en de 'Ecologische Quickscan voor potentiële locaties windturbines Holtum-Noord d.d. 9 oktober 2019', van Royal HaskoningDHV (bijlage 8 bij de ruimtelijke onderbouwing). Op basis van deze onderzoeken kan worden geconcludeerd dat de Wnb niet aan de uitvoerbaarheid van de (ontwerp-)omgevingsvergunning in de weg staat. Wij zien in hetgeen indieners in hun zienswijze naar voren hebben gebracht geen aanleiding om aan deze conclusie te twifelen. Wij lichten dit als volgt toe.

Van belang is allereerst op te merken dat door initiatiefnemer een aanvraag om ontheffing op grond van de Wnb in het kader van soortenbescherming is ingediend bij gedeputeerde staten van de Provincie Limburg. De relevante documenten kunnen worden gedownload via: https://www.windparkholtumnoord.nl/documenten_vergunningaanvraag. Deze ontheffing maakt geen onderdeel uit van het besluitvormingsproces zoals dat hier aan de orde is. Wat indieners in hun zienswijze over het aspect soortenbescherming naar voren brengen, kan dan ook primair in dat besluitvormingstraject door indieners aan de orde worden gesteld.

In de tweede plaats merken wij op dat wij enkel hebben te beoordelen of de Wnb aan de uitvoerbaarheid van de (ontwerp-)omgevingsvergunning in de weg staat. In hetgeen indieners in hun zienswijze naar voren hebben gebracht, zien wij geen aanleiding om aan deze conclusie te twifelen. De onderzoeken zijn uitgevoerd conform de vigerende wet- en regelgeving en protocollen en afgestemd met het bevoegd gezag (gedeputeerde staten van Limburg).

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.15 Onafhankelijkheid

Samenvatting

Indieners merken op dat initiatiefnemers van windenergie overwegend gebruik maken van dezelfde adviesbureaus. Expertise van deze bureaus wordt door indieners niet onderschat, maar het stelselmatig, eenzijdig gebruik hiervan bij besluitvorming rondom windenergieprojecten brengt op zijn minst de schijn van partijdigheid van deskundigen met zich mee. Hiermee wordt de onafhankelijkheid in diskrediet gebracht en ontstaat een onwenselijke monocultuur, waarin blijkt dat er bepaalde dingen door allen is gemist.

Reactie

Er zijn verschillende ingenieursbureaus betrokken bij de advisering rondom windturbineparken in Nederland. De onderzoeken die ten grondslag zijn gelegd aan de (ontwerp-)omgevingsvergunning zijn opgesteld door Royal HaskoningDHV. Wij hebben deze onderzoeken zelf getoetst en akkoord bevonden. Wij hebben ons verder ten aanzien van

diverse deelaspecten waar de (ontwerp)omgevingsvergunning betrekking op heeft laten adviseren door adviseurs, waaronder de RUD-ZL. Op basis hiervan is de (ontwerp)omgevingsvergunning verleend. Wij zien in hetgeen indieners opmerken geen aanleiding om te twifelen aan de juistheid en de objectiviteit van de inhoud van die onderzoeken en adviezen. Het enkele feit dat bepaalde ingenieursbureaus stelselmatig en eenzijdig bij de besluitvorming rondom windturbineprojecten worden betrokken zoals indieners stellen is, wat hier verder ook van zij, onvoldoende.

Het punt dat door indieners wordt aangestipt, is al eerder door omwonenden van windparken aangevoerd in zaken bij de Afdeling bestuursrechtspraak. Zoals de Afdeling bestuursrechtspraak heeft overwogen in haar uitspraak over het windpark De Drentse Monden en Oostermoer, onder 44.2, is het enkele feit dat onderzoeken zijn uitgevoerd in opdracht van het bevoegd gezag of de initiatiefnemer van een project geen reden om op voorhand te twifelen aan de juistheid en de objectiviteit van de inhoud van die onderzoeken (zie ABRvS 19 juni 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1947, r.o. 26.3).

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.16 Verwijdering

Samenvatting

Indieners merken op dat er geen verwijdering- en sloop of vervangingsplicht is opgenomen in het ontwerpbesluit, terwijl dat wel wenselijk, zo niet noodzakelijk geacht wordt. Wat de sloopkosten betreft bestaat geen zekerheid dat de turbine-eigenaren en/of de betreffende rechtspersoon op het einde van de levensduur van de turbine, niet alleen uit faillissementsrisico of andere liquiditeitsproblemen in staat zijn om de sloopkosten te voldoen. Ter zekerheid van de sloop, moet de omgevingsvergunning een sloopverplichting bevatten, ook om bestuursrechtelijke handhaving mogelijk te maken voor indieners (waarbij indieners verwijzen naar de uitspraak ABRvS 4 december 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2019:4061, r.o. 3.1). Er ontbreekt volgens indieners een preventieplan voor het afval – dat onderstaande bestaat uit de turbine(onderdelen) zelf, dat ontstaat bij de sloop, afbraak of ontmanteling.

Reactie

Er geen juridische grondslag voor het opnemen van een sloopverplichting.

De omgevingsvergunning is niet als een tijdelijke vergunning aangevraagd . Daarom hoeft er geen sloopmeldingsverplichting te worden opgenomen.

Een motivering, waarom niet, zou kunnen zijn: het opnemen van een sloopvergunning is niet juridisch noodzakelijk en de provinciale omgevingsverordening verplicht dit ook niet.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning.](#)

3.17 Schadeclaims

Samenvatting

Indieners menen dat de impact op vastgoedeigenaren in individuele gevallen ernstig is. In landelijk gebied kan de woningwaardedaling door de invloed van windparken zelf 23% bedragen volgens Duits onderzoek. Het onderzoek toont verder aan dat de invloed van windturbines pas op een afstand van 8 tot 9 kilometer ophoudt. Ook van de Universiteit van Amsterdam – onderzoeker en vastgoedeconoom – bevestigt dat 6300 woningen rond een toekomstig windpark tot 40 miljoen euro in waarde dalen. Het onderzoeksrapport 'Windturbines, zonneparken en woningprijzen' geeft volgens indieners aan dat turbines hoger dan 150 meter gemiddeld leiden tot een relatieve achterblijvende woningwaarde van circa 5%

binnen twee kilometer van de dichtstbijzijnde windturbine (onderzoek in opdracht van het ministerie van Economische Zaken & Klimaat). Minister Wiebes geeft volgens indieners in een brief van 17 december 2019 aan dat de schade bij hoge windmolens relatief groot is en sommige windparken daardoor niet meer een rendabele businesscase hebben. De onderzoekers bevelen aan om de waardederving door windturbines mee te nemen in de afweging om hogere turbines te plaatsen. Indieners zien niet dat dit onderzoek is betrokken in de besluitvorming. Een gedegen, toetsbare, inventarisatie van planschade-objecten ontbreekt. Indieners menen dat voor de definitieve besluitvorming een gedegen en objectieve planschade-analyse gemaakt dient te worden, zodat de impact meegewogen kan worden in de besluitvorming. Uit de stukken blijkt niet op welke wijze het risico van faillissement van de initiatiefnemer door de gemeente Sittard-Geleen wordt ondervangen.

Reactie

In paragraaf 5.2 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV wordt ingegaan op de economische uitvoerbaarheid van het plan. De uitvoering van het planvoornemen en de daarmee samenhangende kosten komen voor rekening van initiatiefnemer. Wij zijn met initiatiefnemer overeengekomen dat ten behoeve van de economische uitvoerbaarheid de daaruit voortvloeiende voor vergoeding in aanmerking komende planschade volledig aan ons gecompenseerd wordt. Wij hebben daartoe met initiatiefnemer een overeenkomst gesloten.

De omstandigheid dat een ontwikkeling die in het algemeen belang mogelijk wordt gemaakt negatieve gevolgen heeft voor bedrijven en omwonenden, betekent op zichzelf niet dat de keuze van ons om aan deze nieuwe ontwikkeling medewerking te verlenen onredelijk moet worden geacht (zie hierover ook de volgende uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak: ABRvS 5 februari 2020, ECLI:NL:RVS:2020:375, r.o. 39.1). Ter beoordeling staat of deze nieuwe ontwikkeling in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening en als gevolg van deze ontwikkeling geen onevenredige aantasting van individuele belangen, zoals van bedrijven en omwonenden, plaatsvindt. Bij het nemen van het (ontwerp)besluit houden wij rekening met de schade die derden kunnen ondervinden. De omvang van de schade hoeft evenwel niet beslissend te zijn voor het al dan niet doorgaan van het plan.

Wij menen dat de belangen die zijn gediend met het windpark zwaarder wegen dan de belangen van indieners bij het behoud van een ongewijzigde situatie. Hierbij betrekken wij dat van een onevenredige aantasting van de belangen van indieners geen sprake is. Als indieners menen schade te lijden als gevolg van het plan, dan kunnen zij na het onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning bij ons een verzoek indienen om een tegemoetkoming in de schade als bedoeld in artikel 6.1 Wro. Dit verzoek kent een aparte procedure en kan hier verder niet aan de orde komen. In hetgeen in het door indieners genoemde rapport 'Windturbines, zonneparken en woningprijzen' is opgemerkt, heeft de Afdeling geen aanleiding gezien om hierover anders te oordelen (zie ABRvS 8 april 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1024, r.o. 10.1). In zijn reactie op dit onderzoek geeft minister Wiebes in zijn door indieners aangehaalde brief van 17 december 2019 aan dat de resultaten van dit onderzoek inderdaad laten zien dat mensen op individueel niveau last kunnen ervaren van de maatregelen die we moeten nemen voor de energietransitie in Nederland. Wiebes hecht aan een zorgvuldige belangenafweging en verwijst naar de wettelijke planschaderegeling. Wiebes geeft eveneens aan dat de resultaten van het onderzoek 'Windturbines, zonneparken en woningprijzen' niet in de plaats komen van individuele planschadebeoordelingen. Wiebes merkt tot slot op:

“In het licht van de gevonden resultaten, waaruit blijkt dat hogere windturbines gemiddeld meer relatieve waardedaling tot gevolg hebben, is het aan een windontwikkelaar om een afweging te maken tussen de kostenefficiëntie van hoge turbines en de te verwachten uit te keren planschade.”

Het is dus niet zo, dat dit onderzoek er voor ons toe noopt om dit onderzoek in de (ontwerp)besluitvorming te betrekken dan wel dat dit onderzoek ertoe noopt om het (ontwerp)besluit te herzien. Het is aan initiatiefnemer om een afweging te maken tussen de kostenefficiëntie van (hoge) windturbines en de te verwachten uit te keren planschade. Ondanks de tussen door ons en initiatiefnemer gesloten overeenkomst, zal vergoeding van planschade overigens voor onze rekening komen, mocht initiatiefnemer onverhoopt niet in staat blijken eventueel uit te keren planschades voor haar rekening te nemen. Hiertoe zijn wij wettelijk verplicht volgens artikel 6.1 Wro. Er bestaat voor het overige geen (wettelijke) verplichting om een planschaderisico-analyse te maken en deze ten grondslag te leggen aan en ter inzage te leggen met de (ontwerp-)omgevingsvergunning. Er is overigens wel een planschaderisicoanalyse gemaakt door Royal HaskoningDHV op verzoek van aanvrager. Verwacht dat zich als gevolg van de omgevingsvergunning voor het windpark geen waardevermindering voordoen die voor tegemoetkoming in aanmerking komt. Dit komt met name door het industriële karakter van het gebied waarbinnen de windturbines zijn voorzien.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.18 Financiële haalbaarheid

Samenvatting

In de documenten ontbreekt volgens indieners een onderbouwing van de aannames. Het geheel is daarmee niet controleerbaar. De businesscase is ongeloofwaardig en kritiek. Indieners vinden de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van het plan té onzeker. Deze kritieke businesscase komt onder andere door:

- lage windsnelheid, ook volgens de windkaart van Nederland (RVO);
- SDE-vergoeding, die ieder jaar daalt en waardoor omwonenden ongewenst meebetalen aan de overlast;
- het uitblijven van herfststormen in de maand november veroorzaakt dat windturbines 0,5 petajoule minder dan november vorig jaar produceerden;
- Buurland Duitsland, dé trendsetter voor windenergie in de Europese Unie, kent nu alarmfase 1 voor windenergie. In krap twee jaar tijd daalde het aantal nieuw gebouwde windturbines met ruim 80%.

Reactie

Wij nemen dit onderdeel van de zienswijze voor kennisgeving aan en merken op dat initiatiefnemer wel een rendabele business case ziet. Wij zien in de door indieners naar voren gebrachte aannames geen aanleiding om te twijfelen aan de financiële haalbaarheid van het plan. Uiteindelijk is het aan de initiatiefnemer van een windpark om af te wegen of alle investeringen voldoende baten opleveren. Het is niet aan ons om deze afweging te maken, anders dan vast te stellen dat de omgevingsvergunning voor het windpark economisch uitvoerbaar is en dat het windpark binnen afzienbare tijd kan worden gerealiseerd.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.19 Overbelasting elektriciteitsnet

Samenvatting

Volgens indieners blijkt niet uit de stukken of het huidige plan aangesloten kan worden op het netwerk. Uit het recht op een aansluiting volgt niet dat een netgebruiker ook stevast recht heeft op transport. De elektra die wordt opgewerkt door verschillende energieprojecten kan niet afgevoerd worden op het elektriciteitsnet omdat er geen capaciteit meer beschikbaar is.

Er moet eerst geïnvesteerd worden in de capaciteit van het netwerk voordat er nieuwe projecten aangesloten kunnen worden. Zonder onderzoek naar de mogelijkheden van congestiemanagement heeft het bevoegd gezag niet in redelijkheid kunnen beoordelen of het plan binnen de planperiode kan worden uitgevoerd. Het komt er feitelijk op neer dat windparken, waarvan de netbeheerder aangeeft dat het transport voor elektriciteit niet gegarandeerd kan worden, geweigerd moeten worden door het bevoegd gezag. Indieners verzoeken om een schriftelijke bevestiging van de netbeheerder dat het project aantoonbaar aangesloten én de opgewekte elektriciteit kan leveren. In de media vernamen indieners dat de omslag naar groene energie onbetaalbaar is geworden. Netbeheerders mogen wettelijk gezien niet pro-actief investeren in het netwerk, waardoor grote projecten niet getransporteerd kunnen worden op het netwerk. Daarnaast voorspellen verschillende brancheorganisaties volgens indieners dat de aanleg van zo'n duizend zonne- en windmolenparken niet door zal gaan. Ze krijgen niet de beloofde subsidie omdat netbeheerder hen niet op tijd kunnen aansluiten, terwijl juist die subsidie de businesscase mogelijk en/of rond moet maken.

Reactie

Hetgeen indieners opmerken betreffen uitvoeringsaspecten die als zodanig in deze procedure niet aan de orde kunnen komen. Wij zien in hetgeen indieners opmerken geen aanleiding om te twifelen aan de uitvoerbaarheid van de omgevingsvergunning.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

3.20 Kabinetsbeleid / Klimaatakkoord

Samenvatting

Volgens indieners worden tegenstanders van windparken al snel uitgemaakt voor 'klimaatontkenner' als ze maar enige vorm van kritiek uiten op het kabinetsbeleid of klimaatakkoord. Nu steeds duidelijker wordt dat het beleid erg kostbaar is en het klimaat niet helpt, juist schade aanricht, komen steeds meer critici uit hun schulp. Daarbij noemen indieners diverse voorbeelden van – volgen hen – negatieve aspecten van windturbines.

Reactie

De zienswijze, gericht tegen het kabinetsbeleid en het klimaatakkoord, nemen wij ter kennisgeving aan. Wij zien in hetgeen indieners opmerken geen aanleiding om af te zien van onze gemeentelijke bijdrage aan de invulling van de klimaatdoelstellingen (maatschappelijk belang) zoals vastgelegd in de Structuurvisie Windenergie op Land en het Nationaal Energieakkoord, alsmede aan het beleidsplan Duurzame Energie 2008-2016 en het coalitieakkoord Sittard-Geleen 2018-2022. Zoals nader is toegelicht in paragraaf 3.3 van de ruimtelijke onderbouwing 'Windpark Holtum-Noord. ROB Windpark Holtum-Noord, d.d. 24 januari 2020' van Royal HaskoningDHV, zetten ook wij in op energiebesparing en opwek van duurzame energie om onze CO₂-uitstoot te verminderen (conform de Omgevingsvisie Sittard-Geleen 2016). Wij gaan voor de zogenaamde 20/20/20 klimaatdoelstelling: in 2020 moet een energiebesparing van 20% en een aandeel van 20% duurzame energie in het verbruik gerealiseerd worden. Op lange termijn is totale energieneutraliteit de ambitie. Toen de Omgevingsvisie Sittard-Geleen (2016) is opgesteld, hebben wij 3% energiebesparing gerealiseerd en werd 5% duurzaam opgewekt. Wij gaan uit van de realisatie van het Groene Net en windturbines op Holtum-Noord om tot 16% duurzame energie te komen in 2020. Over hoe de resterende 4% opgewekt moet worden, heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden. Ook voor de verdere toekomst willen wij blijven inzetten op het zo snel mogelijk bereiken van volledige energieneutraliteit.

[De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van de omgevingsvergunning](#)

